

Kungl Utrikesdepartementet

Avd: 5

Grupp: 2

Mål: Em^I

Efterforskning av

Raoul Wallenberg

1957, maj - juli

20.

Rom den 3 maj 1954.

Förtroligt.

1910

P 2 853 Eu I

Ink.	5/5 1954	
Avd.	Gr.	Mål
P	2	Eu I

aa / MP

Broder,

meddelande den 24/4

Med anledning av Din efterlysning av beskickningens debetbesked nr 9 ber jag få meddela, att detta insändes med 503 B. 8.8.53 och tillhör ett ärende, som handlägges av politiska avdelningen Jag antar att beskedet finnes där.

Hjärtliga hälsningar

Din tvingarne

Carl Bergenstråhle

Tarksson
Le. emotsä
Mar 9
Sund
och
bokföring
Mar 9

Herr Revisor K. Warfvinge,

Utrikesdepartementet.

Wien den 4 maj 1954.

Strängt förtroligt och personligt.

Jarring/DS
7/5

a
HEMLIG.
Danielsson, f.k.
u. Jarring

7/5-54
okt.

Broder,

Rosborg har meddelat, att den uppgivna gatan "Na Zborency" visserligen existerar men däremot icke numret 22. Det rör sig om en helt kort gata med å ena sidan numren 1-9 och å den andra sidan numren 2-16. Jag har nu bett Rosborg, på vägar som jag angivit, undersöka, huruvida den föregivne fadern Rohan över huvud taget existerar samt, om så är fallet, taga reda på, vilka de manliga familjemedlemmarna äro och var de befinna sig. Med de knapphändiga uppgifter, som stå till buds, är det dock ingalunda säkert, att han lyckas.

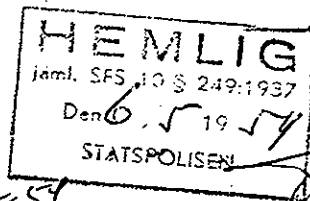
Rosborg har samtidigt meddelat, att Jelinek trätt tillbaka som sektionschef i utrikeshandelsministeriet men dock fortfarande tjänstgör inom detta. Hans efterträdare är emellertid icke en person med det namn, som Hellman uppgivit. Efterträdaren heter Marek och har tidigare varit handelsattaché vid den tjeckiska beskickningen i Bern.

Därest Hellman icke fantiserat helt på fri hand, vilket ju i och för sig är rätt antagligt, torde han ha fått uppgiften om Jelineks tillbakaträdande av någon person, som har förbindelse med tjeckiska beskickningen i Stockholm. Jag vet nämligen, att tjeckiske ministern därstädes redan för någon tid sedan för olika personer antytt, att Jelinek under den närmaste tiden skulle komma att skiljas från sin befattning med svenska ärenden. Den av Hellman uppgivne efterträdaren har ett namn, som ingen tjeckisk-kunnig person tidigare hört talas om. Jag förmodar därför, att namnet är en ren uppfinning av Hellman personligen.

Sven Allard
Sven Allard

Jarring/DS
11/5

a
Allard, p.t.
Sthlm
u. Jarring

4 ex.

Ex.nr. 2

P.M.

angående tjeckiske medborgaren Marcel Rohan.

Sedan meddelande inkommit via utrikesdepartementet om att man med skäl kunde misstänka, att Rohan uppträdde under falskt namn och att hans verkliga namn var Jaromir Alexander Balcar, kallade jag Rohan till förhör onsdagen den 21 april 1954, varvid Rohan först började tala om sina besvärligheter med sekreterare Rudebeck på utlänningskommissionen, och då jag frågade vari dessa svårigheter bestod, uppgav Rohan, att han sökt återresa för besök i Berlin, varvid han upprepade flera gånger Berlin-West, liksom för att särskilt markera detta. Rudebeck hade sagt, att han icke hade något att erinra mot en återresa, om det var så att Rohan kunde få statspolisen att lägga sig ut för Rohan. Redan innan Rohan började tala om sina svårigheter med utlänningskommissionen omtalade han, att han varit i förbindelse med en "Miss Nordblom, som skulle vara syster till Marianne Helena Pontecorvo". Rohan skulle ha fått kontakt med fröken Nordblom genom Svenska Dagbladet och kontakten hade kommit till stånd på grund därav att Rohan skrivit en artikel om sitt sammanträffande med fru Pontecorvo i Ryssland. Beträffande fröken Nordblom uppgav Rohan dessutom att hon sällskapade med en australiensare vid namn Gi llen. Denne Gi llen ville han för övrigt fästa statspolisens uppmärksamhet på, enär Gi llen föreföll Rohan misstänkt.

Sedan Rohan sålunda fått tala om vad han ansåg sig ha på hjärtat och då återkom till sina svårigheter med utlänningskommissionen förklarade jag, att jag givetvis skulle ha varit villig medverka till att han finge en återresa, om det bara varit så att jag icke fått mitt förtroende för hans tillförlitlighet och ärlighet rubbat. Han brusade då upp och undrade på vad sätt han skulle ha svikit mitt förtroende och jag förklarade då rent ut att jag misstrodde hans identitet. Han vidhöll med bestämdhet att hans identitet var riktig och han kunde styrka med fotokopior dels att hans namn var Rohan och dels att han studerat i Prag vid universitetet. Jag vidhöll mina miss-

tankar, om att hans identitet var falsk och han bad då att få veta om jag hade hört något annat namn, vilket jag förklarade mig hava gjort. Jag förklarade helt öppet att det fanns anledning misstänka att hans namn var Balcar. Rohan insköt då ögonblickligen att Balcar var hans kusin, vilken han sammanträffat med i Paris under sommaren 1953 och att han varit boende i Balcars bostad under en tid av omkring 14 dagar. Balcars dåvarande bostad var belägen i ett litet hotell på rue Chevert 33, Paris 7. En kontroll på ifrågasvarande hotell skulle kunna bevisa att Balcar och Rohan icke vore samme person, försäkrade Rohan. Han var mycket angelägen om att få veta på vad sätt dessa misstankar om hans identitet framkommit och då jag inte närmare kunde gå in på detta, svarade jag undvikande, att han ju måste räkna med att uppgifter skulle kunna komma in från olika håll. Detta så mycket mer som han måste komma ihåg att han hade en fränskild hustru som givetvis kunnat lämna uppgifter om honom, vilka uppgifter sedan letat sig fram till de svenska myndigheterna. Rohan förklarade sig tro, att uppgifterna möjligtvis kommit via en f.d. kvinnlig bekant, brittiska undersåten Joan de W. Hunt, vilken han under vistelsen i Paris sommaren 1953 sammanträffat med och som då arbetade på brittiska ambassaden där. Miss Hunt är nu skild från sin tjänstgöring vid brittiska ambassaden och arbetar i något som heter American Committee for Liberation med adress Lillienthalstrasse 2, München 19. Denna miss Hunt hade i ett brev, som inkommit någon gång vid månadsskiftet mars-april 1954, antytt något om att hon hört att hans verkliga namn skulle vara Balcar i stället för Rohan. Han hade dock icke fått några närmare upplysningar från miss Hunt, hur detta rykte uppstått.

Jag förklarade då för honom, att jag kände till var hans f.d. hustru var boende och att jag kunde att sätta mig i förbindelse med henne för att få utrönt om hon kunde uttala sig för eller emot hans identitet. Han förnekade, att han någonsin varit gift. Samtidigt förklarade han sig önska att hans fotografi översändes till föregivna hustru, och han sade sig ännu låta fotografera sig på nytt för att få ett ännu mer välliknande fotografi än det som

vi hade tillgång till här. Vid detta tillfälle överlämnade Rohan sitt svenska främlingspass och förklarade, att han icke önskade ha kvar detta så länge som misstankar kvarstodo mot honom, att han icke var Rohan. Passet förvaras här.

Efter detta samtal med Rohan begärdes kontroll på det av honom angivna hotellet i Paris, och sekreterare Anger vid svenska beskickningen i Paris kom i kontakt med den innehavarinna som under sommaren 1953 ägt hotellet. Hon förklarade sig mycket väl minnas att en herr Balcar - hon uttalade det monsieur Balcár - varit boende i en två-rums svit i hotellet under sommaren 1953, och då sekreterare Anger visade henne fotografiet av Rohan, förklarade hon omedelbart "Oui, c'est monsieur Balcár". Ett fotografi uppvisades även för fru Balcar, som numera är omgift och heter Matousek, och hon förklarade också, att fotografiet föreställde hennes f.d. man, vilken hon skildes från i Västtyskland för 5 år sedan. Hon hade förklarat, att orsaken till skilsmässan var den, att mannen gjort "abominable affaires".

Måndagen den 26 april 1954 infann sig herr Rohan, vilken nu bör kallas "herr Balcar". Han ville veta om jag hade några nyheter beträffande hans identitet. Jag förklarade, att såväl pensionatsvärdinnan i Paris som hans f.d. hustru känt igen honom på fotografiet såsom varande Balcar. Han förnekade med största bestämdhet, att han var identisk med Balcar utan att denne vore en kusin till honom. Redan då Rohan alias Balcar första gången tydligtvis utan att tänka sig för talade om att Balcar skulle vara hans kusin, sade han på min fråga, att det var en kusin på faderns sida och att Balcars fader följaktligen skulle vara en bror till Rohan senior. Jag frågade då, hur det kunde komma sig att en kusin på faderns sida skulle kunna heta Balcar, då fadern heter Rohan. Här hade alltså Rohan alias Balcar låtit munnen löpa för fort. Han ville göra troligt att orsaken till de skilda släktnamnen berodde därpå, att faderns bror gift sig med en dam ur familjen Balcar och denna kvinna hade av någon anledning genomdrivit att barnen - troligtvis 2 söner - skulle få bära släktnamnet Balcar i stället för Rohan. På min fråga vad farbrodern i så fall

skulle heta, förklarade Rohan alias Balcar att han tyvärr icke kunde erinra sig farbroderns förnamn. Jag påpekade att detta måste vara en orimlighet med hänsyn till Rohan alias Balcars utomordentliga minne i andra avseenden. Trots alla argument från min sida vidhöll Rohan alias Balcar att han verkligen hette Rohan och han ville styrka sina uppgifter med fotostatkopior av födelseattest och avgångsbetyg från universitetet i Prag. Dessa kopior överlämnade han till undertecknad vid besöket måndagen den 26 april 1954. Jag frågade honom om det möjligtvis kunde vara så att mycket stor likhet förelåg mellan hans eget utseende och den föregivne kusinens och han förklarade, att vissa likheter visserligen förelågo men att Balcar var något yngre - ett par år och dessutom var han något mindre. Under sina bedyranden om att han verkligen var Rohan, sade han sig minnas, att han, då han i augusti 1953 samtalade med sekreterare Anger vid beskickningen i Paris - de sutto vid tillfället och drucko ett glas öl tillsammans på ett kafé - hade Rohan alias Balcar visat sekreterare Anger ett brev, som han fått från tjeckiska flyktingkommittén i Paris. Detta brev var ett svar på en förfrågan, som Rohan alias Balcar gjort, då han anmälde sig på kommittén ifråga. Han hade därvid uppgivit sig vara Rohan och förklaratsig hava kommit från Tjeckoslovakien, varjämte han begärt upplysningar dels om sin kusin och dels om den förre tjeckiske industriministern Laušman. I brevet, som han visat för sekreterare Anger hade kommit meddelande om att de ännu icke kunnat skaffa Laušmans adress men att de skulle fortsätta efterforskningarna. Detta ville Rohan alias Balcar anföra som ett bevis för att han verkligen var Rohan och han ansåg att en efterforskning hos kommittén i Paris skulle ge vid handen att man kunde finna en kopia av brevet, som skulle vara adresserat till Marcel Rohan.

Då jag frågade honom, om han inte kunde tänka sig att få något meddelande från sin föregivne fader Rohan i Prag, uppgav han att detta vore svårt med hänsyn till svårigheter att skriva fritt från Tjeckoslovakien. Han ville göra troligt, att han samma dag erhållit ett brev från fadern, vilket brev skulle ha smugglats över tjeckisk-österrikiska

gränsen och postats i Wien. Han uppvisade ett med blyerst skrivet brev på tjeckiska språket, vilket brev skulle ha skrivits av fadern. Som en utväg att skaffa en direkt bekräftelse från fadern i Prag, angav Rohan alias Balcar följande:

I svenska beskickningens hus i Prag bor tvenne damer, fru Wahlová och fru Ružičková. Av dessa båda damer som äro tämligen gamla skulle fru Wahlová vara den mest resoluta och klokaste. Om man kunde få ett bud till henne exempelvis genom någon svensk affärsman, så skulle hon möjligtvis kunna gå till Rohans faders adress Na Zborceny 22 och där få ett fotografi, som skulle bevisa att Rohan alias Balcar verkligen var Rohan s:rs son. Han sade sig känna till, att direktör Lerell i Tjecko-Svea skulle åka en av de närmaste dagarna till Tjeckoslovakien och måhända skulle han vara villig att åtaga sig uppdraget. Jag förklarade, att jag ogärna ville medverka vid en sådan transaktion, enär man kunde befara att såväl [den svenske affärsmannen] som [damerne Wahlová och Ružičková] skulle kunna få obehag om de utförde något uppdrag för en flykting, som befunno sig i Sverige. Även fadern skulle kunna få obehag. Rohan alias Balcar ansåg emellertid, att man måste ta viss risk, enär det var en livssak för honom att bevisa att han var identisk med Rohan. Jag förklarade ^{att} även om jag skulle kunna agera i antydd riktning, så skulle det taga avsevärd tid. Rohan bad då att få ringa och höra hur saken utvecklade sig. Emellertid lät han sig icke avhöra under tiden fram till den 4 maj 1954, då jag erhöll ett meddelande från hotell Dacker, där han varit boende, att han medtagande sitt bagage lämnat hotellet den 30 april 1954, varvid han visserligen sagt, att han skulle återkomma om en vecka. Han hade icke kunnat göra rätt för sig vid avresan från hotellet utan blivit skyldig omkring 20:- kronor. Genom en av hotellets personal erfors, att Rohan alias Balcar någon gång under fredagen den 30 april 1954 utväxlat ett samtal med en dam och därvid förklarar, att en person skulle inträffa i Frankfurt am Main på en viss angiven dag.

Enär jag tidigare blivit sammanförd med en fröken Anitra Björnstad, dotter till en av direktörerna för Ri-

teatern, vilken helt apropå sammanträffat med Rohan alias Balcar på en flygtur och tydligen blivit förälskad i honom och då fröken Björnstadts fader hos mig begärt upplysningar om Rohans alias Balcars identitet, ringde jag innevarande dag upp direktör Björnstad och förklarade, att jag ville med hänsyn till hans förfrågan framföra en varning mot mannen Rohan, under vilket namn han är känd hos direktör Björnstad och hans dotter. Jag bad även direktör Björnstad att dottern lämpligen kunde ringa upp mig, så kunde jag också framföra mina misstankar till henne. Fröken Björnstad ringde också denna dag och jag förklarade då, att jag hade anledning misstänka att Rohan icke är mannens rätta namn utan att hans riktiga namn är Balcar. Fröken Björnstad meddelade då, att Rohan icke längre är kvar i Sverige utan att han för några dagar sedan avreste till Frankfurt am Main.

Vart han nu rest torde väl vara svårt att gissa. Såsom av det föregående framkommit, innehade han icke någon identitetshandling, och det svenska främlingspasset var ju faktiskt värdelöst för honom vad gäller resa utöver Skandinavians gränser. Man har väl anledning förmoda att han på ett eller annat sätt skaffat sig någon falsk identitetshandling och med denna rest ut från landet, eller också uppehåller han sig i något av grannländerna Finland, Norge eller Danmark.

Det torde nog vara på sin plats att här framföra vissa misstankar om att Rohan alias Balcar är rysk eller tjeckisk agent. De identitetshandlingar beträffande Rohan, som han här kvarlämnat säger han sig ha fått utsmugglade från Tjeckoslovakien genom den tjeckiska motståndsrörelsens försorg. Han visade även upp en signetring, försedd med ett vapen med en krona, vilket vapen han påstod vara släkten Rohans familjevapen. Även denna skulle han ha fått sig tillsmugglad med hjälp av den tjeckiska motståndsrörelsen. Det mest antagbara är nog, att han fått dem genom det tjeckiska underrättelseväsendet.

Stockholm den 5 maj 1954.

(Otto Danielsson)

KUNGL. UTRIKES

DEPARTEMENTET Jarring/AA.

Telegram

Sjöborgsutredn.

STOCKHOLM 5 maj		1954
N:o 34	^{BUD} Chiffer.	BIL
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

Primo.

Besk. Wien.

3
För Allard från Jarring. Då det nu med visshet konstaterats alla uppgifter vi erhållit från Dig om Hellman överensstämma verkligheten är det ej längre så angeläget införskaffandet uppgifterna Ditt handbrev 4 maj särskilt som de kanske innebära vissa risker Rosborg.

Secundo. Jag är lättast tillgänglig 12-14 maj.

Cabinet

STATSPOLISEN

2

..... Zum Schluss möchte ich nochmals betonen, die Angelegenheit Wallenberg streng vertraulich zu behandeln, da ich nicht weiss, ob Herr Hille bereits in Sicherheit ist. Das soll natürlich keinswegs heissen, dass es den Angehörigen nicht mitgeteilt werden darf, falls sie nicht schon besser unterrichtet sind....

A. D. Thompson

A. Eriksson
 Meddelar en bre från typk. krigsfänge, som åter-
 kommit från Sovjet-Ryssland för några må-
 nader sedan. Brevet ställdes till f. d. pressotta-
 chän Geronimo i d. rum. bek. In 575. 54 D

Haag den 5 maj 1954.

Personligt och strängt
förtroligt

Jarring/DS a
15/5 Danielsson, f.k.
u.Jarring HP 39

HEMLIG.

exp 15/5-54
ds

Broder,

Den 29 oktober i fjol skrev Du och fäste min uppmärksamhet på ett i avskrift bifogat handbrev från Tamm till Dig av den 21 oktober jämte en strängt förtrolig uppteckning av samtal som Belding haft med ett antal från Sovjetunionen den 20 oktober till Berlin anlända f.d. holländska krigsfångar.

Enligt Beldings uppteckning hade en av holländarna, vid namn Dammes de Neef, vid utfrågningen förklarat sig komma ihåg att i fånglägret nr 188 i Tambow, där han befunnit sig under 1945 och fram till oktober 1946, också befunnit sig en svensk, vars namn erinrade om Wallenberg.

I ovannämnda brev gav Du mig i uppdrag att söka kontakt med de Neef och ytterligare utfråga. Tyvärr kom det att mycket draga ut på tiden innan jag kunde fullfölja uppdraget. Till en början var de Neef inte anträffbar under den angivna adressen, som är hans föräldrars, och sedan hans identitet och vistelse med hjälp av utrikesministeriets byrå för hithörande angelägenheter så småningom kunnat fastställas visade det sig att han skyggade för sammanträffanden med officiella personer och inte ville ge sig till känna. Slutligen lyckades jag emellertid, genom att min utomordentlige vän och medarbetare konsul Mees i Rotterdam personligen sökte upp de Neef, få kontakt och sammanträffande med honom i Mees' hem den 20 mars.

Hans berättelse skilde sig inte väsentligen från vad han redan i korthet hade berättat för Belding. Men

cu

den kanske ändå kan ha sitt intresse och jag summerar följande:

De Neef hörde, enligt sin egen utsago, till de unga holländare, som mer eller mindre tvångsmässigt hade rekryterats för arbete i Tyskland. Under vistelsen där hade han inlett en förbindelse med en flicka av judiskt påbrå, hade av nazistiska myndigheter anklagats för brott mot raslagarna och ställts inför valet att skickas till arbetsläger eller låta rekrytera sig i den tyska krigsmakten. Han valde det senare, tilldelades flygvapnets markförband, deltog i strider i Ryssland och tillfångatogs av ryssarna den 2 februari 1944. Han fördes först via Leningrad till ett fångläger i Nezni Tagil och senare under 1944 till fånglägret i Tambow. Efter att på sommaren 1945 med andra krigsfångar ha arbetat på en kolchos återkom han i september 1945 till lägret i Tambow.

Där sattes de Neef till handräckningsarbete i köket och lyckades behålla denna högst eftertraktade befattning intill dess han den 2 december 1946 överfördes till ett fångläger i Marsjansk (nära Moskva). Under de följande åren skickades han från det ena lägret till det andra, i skilda delar av Sovjetunionen. Sammanlagt har han under nio och ett halft år vistats i 28 läger. Överfördes i juli 1953 till lägret i Cherbakov, uppsamlingsställe för "Heimkehrer", och kom den 20 oktober samma år till Västberlin.

Det var i köket i Tambow-lägret som han fick veta att en av medfångarna var svensk. Denne hade hand om matutdelningen, och de Neef hörde till den personal som bl.a. bar ut matbackar till utspisningslokalerna. De Neef mindes blott att vederbörande omtalades som svensk och att hans namn lät som Wanken, van Wanken, Walken eller något dylikt. "Svensken" ansågs vara en bra och hygglig person, som gjorde vad han kunde för att hjälpa medfångarna med mat och dylikt.

På min fråga om vederbörandes utseende svarade de Neef att denne varit ganska lång: de Neef själv är kortväxt, 168 cm, och tyckte sig minnas att "svensken" varit något längre än han själv (172 cm). Han trodde sig komma ihåg att han var mörklagd men mindes inga särdrag i utseendet.

Då jag undrade om inte de Neef och hans kamrater hade funnit det anmärkningsvärt att en svensk, alltså en med-

borgare från ett neutralt land, hållits som fånge i Ryssland, svarade de Neef att han inte kunde erinra sig att vare sig han själv eller någon annan särskilt hade reflekterat över detta. I de ryska fånglägren hade han stött ihop med människor av alla nationaliteter och folkslag, och hade man någon gång funnit ett fall besynnerligt hade det varit när man bland medfångarna mött eller hört talas om engelsmän eller amerikanare. Tyskarna hade ju för övrigt i sin krigsmakt rekryterat folk från alla folk och länder: att en svensk också dragits med kunde han inte finna på något sätt påfallande.

Jag lät de Neef ta del av de tolv fotografier Du skickat mig. Han studerade dem länge och uppmärksamt, dröjde en stund eftersinnande vid ett av de riktiga av W. men gick vidare och förklarade till slut att han inte kunde eller vågade åta sig att utpeka något som föreställande den man han hade sett i Tambow. "Efter nästan tio års vistelse i så många läger och efter beröring med så många olyckskamrater kan jag inte längre lita på mitt minne beträffande denne man", förklarade de Neef. Han hade för övrigt, tillade han, aldrig varit i närmare personlig beröring med denne, hade kanske bytt något ord med honom någon gång men hade aldrig så vitt han kan komma ihåg haft något närmare samtal med honom.

När de Neef lämnade lägret vid Tambow den 2 december 1946 hade "svensken" ännu varit kvar. Några veckor senare hade han i det nya lägret i Marsjansk träffat ett par belgare, som berättat att Tambow-lägret hade upplösts och fångarna förts åt olika håll. Intet hade därvid yttrats om "svensken".

+ + +

Detta är alltså allt vad jag erfarit. Jag kommer nu inte längre ihåg hur detta vittnesmål, enligt vilket W. alltså skulle ha varit i Tambow från hösten 1945 till december 1946, går ihop med andra uppgifter och utsagor. Jag har tyvärr en känsla av att det inte passar in med dem vi kommit fram till genom af Sandeberg, heller inte med de italienska vittnesmålen.

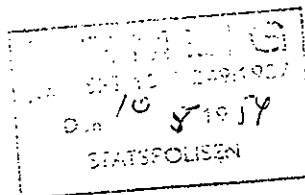
Du undrar kanske varför jag dröjt ända sedan 20 mars med detta brev. Skälet är att de Neef gav mig namnet på en annan holländare som varit samtidigt med honom i Tambow och även några andra läger. Han lovade att be denne, vars namn är P. Mertens, söka upp mig och ge mig tillfälle till en utfrågning. Denne har emellertid, trots ett par påstötningar, inte avhörts, och jag har därför inte längre velat vänta med att skicka in ovanstående redogörelse. Om jag får tag i Mertens skall jag återkomma.

Det kan ju synas egendomligt att de hemvända är så svåra att komma till tals med. Svaret är säkert det, att de efter sina oändliga fånglägersår har blivit skygga och kanske också betryckta och apatiska. De Neef sade att han efter hemkomsten flera gånger haft svåra skov av depression, kände sig ensam och främmande trots anhörigas vänlighet och goda vilja och trots att han ganska snart fått ett gott arbete på en verkstad.

Behandlingen i lägren hade växlat: ibland god ordning och relativt hygglig behandling och utspisning, ibland hugg och slag och grov misshandel och ren svält, med sjukdomar och stor dödlighet. Värst hade det varit med ovissheten och godtycket.

*Sin tillgång
Hen Sahlin*

Avskrift.

Mr 10/5-54
Jarring/DS a
13/5 Allård, p.t. Sthlm
f.k.
u. Jarring

Ref.: BALCAR Jaromir Alexander

A2

(LONDON)

- 1./ ROHAN claimed to have been in Czech Commercial Mission in MOSCOW from 1946 to 1953, when recalled to PRAGUE where he was arrested but later escaped to VIENNA.
- 2./ Enquiries in PARIS established that he was identical with BALCAR and had been resident in France since 1948 but had spent sometime in Germany and Switzerland since 1940/50.
- 3./ He was known to Czech emigre colony in France as Black Marketeer and crook. This information was known to the French.

(PARIS)

BALCAR Jaromir Alexander born in PRAGUE May 7, 1920; his father's name BALCAR Josef, mother Adela JINDROVA. They were supposed to have some factory for ball-bearing in PRAGUE and a branch office in Switzerland ?; the factory in PRAGUE was supposed to be nationalized.

BALCAR J.A. had a valid Cz-ak passport; valid till 1950. April, 23, 1948 he received French visa in PRAGUE. Left CSR with his wife by car. He spoke of this as of illegal trip ? On his arrival from CSR he was said to have 5.000 Swiss frs cash and goods for 4 million French frs. Arrived in France in Summer 1948. Was employed as expert for ball-bearing by COMPAGNIE FRANCAISE INTERNATIONALE DE COMMERCE ET D'ECHANGES. His activities on this side are Black Market, deceit and forged money. After his vanishing from France (he escaped in January 1950) he was condemned - in contumacia - to different penalties.

On January 1, 1950 was condemned by the Court of Justice 17^e department Seine - to 8 months of prison, 25,000 frs penalty and 250,000 frs indemnity for transferring uncovered cheque to certain TIGRANOVOV.

In the same case condemned once more on July 27, 1953 to 60,000 frs penalty.

On June 28, 1950 condemned by the 10^e Court of Justice de-

partment Seine to 6 months prison, 4,066,000 frs penalty, confiscation of goods (ball-bearing which was found in a car he smuggled from Germany to France) and to confiscation of 250,000 frs.

On October 28, 1953 he was condemned by the 12 Court of Justice to 2 months prison and 5,000 frs penalty for partaking in opening officially sealed up things.

On 28. March 1950 was fined by the Franco-Saar Court of Justice and by the 2 Court of Justice in SAARBRÜCK on October 26, 1951 fined for valute offence; penalty 369,840 frs and 844,440 frs. Has been found on his a 100 dollars forged banknote.

On one of his returns in France he was arrested and kept in custody in FRESNES. Was released on July 28, 1953 and took a lodging at 33. Rude Chevert in PARIS. He left this place on September 2, 1953 and announced that he goes to GENEVE - but he did not and vanished again.

In the prison he met a certain RENUF, who there had completed his sentence for forgery. BALCAR offered him to go to CSR under good conditions. All the details about this event. trip reasons and names in CSR he was told to receive just before he would go. BALCAR told this RENUF that for his trip to CSR he would receive Swedish CD passport.

When RENUF - after a month of this talk - was released, he got in touch with BALCAR at once. BALCAR told him that the trip they spoke of has been postponed for the time being, but he offered him some business with arms. Told that is possible to buy 6,000 rifles and for each one 1.000 cartridges. This business was to be concluded at the Cz-ak consulate in BERN.

To the Americans BALCAR seems to be suspicious of intelligence work in favour of the present regime in CSR. This American guess would partly prove the information - source his divorced wife and MATOUSEK. BALCAR told them that he workes for the Cz-ak intelligence service. He also told them that he workes for French IS in Germany.

There is nothing concrete known in France about BALCAR - ROHAN connection.

The person on the picture is identical with BALCAR.

Vidimeras:

Paul Bragdon

May 6, 1954.

Dear Mr. Jaring,

I can well imagine your surprise when you'll get this letter. But I must confess, that even in the worst time of my life I had one idea : To be fair till to the end.

I am leaving Stockholm after I was cut off from any possibility to make my living in Sweden. I was banned from newspapers by a dirty trick which says that my entire identity is false and I dont know what more, as far as I heard I am even married somewhere and so on. I tried to face to this entirely stupid charges for 12 days as a man. But I regret, I cannot any more, having just 2 choices : to starve or to make my living in my way, without any help of anybody, somewhere in a country where I know the language.

But I cannot just leave everything behind and I think that it is my duty to write you this couple of words in the hope, that you will understand more of my attitude from the enclosed copy I am sending to Mr. Danielsson by the same mail.

Yours very truly,

L. Marcel Rohan

Dr.phil Gunnar Jaring,
Chief of political dept.,

Kun gl. Utrikesdept.,

S t o c k h o l m

324

May 6, 1954.

Dear Mr. Danielsson,

even if I would be a much better sportsman than I am, I would be obliged to say : "I have definitively enough". And I really have, I must say. I have enough since our last talk on April 26, even if we departed on that day as friends.

And because I think we were friends for some time, at least to a certain extent, I am writing you some words.

Since some time there is no more enigma for me, that the reasons of the attack on me were much deeper than it seemed. And you knew it - I hope at least - well enough, that behind the attack there is much more hidden. When you said during our talk on April 21 : "Things are always complicated when a woman is behind" , this was for me not enough evidence. I hoped that the whole nonsense will take end in a couple of days, and this was my mistake.

It was rather difficult to charge me with a murder, it's usually difficult to find a suitable corpse. Further very well working evidence about embezzlement or fraud was not possible, so why not to bring some evidence about identity ? Thus I am put in funny light, unable to publish something, discredited at least for some time. And even if just by mistake the evidence or witnesses after months or even years are no more available and some grass grows over, then is always the funny light "You know, that's the man who in the year soand so in Stockholm...." and so on.

When I decided to come to Sweden in September 1953, everything seemed perfect. Nobody knew that I am there and I never wrote to anybody about. When I made my mind to work with you on the Jakesch-affair, you know very well that I did not expected any money nor any other reward, it was for me neither a service to Swedish Government nor a business. If I would have stayed in Paris, I could have been today much further in work and succeed plenty of other things I intended to do. But I had somehow the stupid idealistic opinion about words called Freedom, Humanity, Personality. So I went to Stockholm after M.P.A. did really his best to make my mind.

I took the task in Vienna and I think I did really what I could, even if it was rather hard. Therefore I feel this days a little like Moor did his duty,

Moor can now go ! (That's from Shakespeare, please). Go ? It's probably better to damn the Moor first or to make him impossible towards the public opinion as far as possible. And this is not so difficult for people who have the necessary money, connections and opportunity. Just a couple of telephone calls to some newspapers not to take any articles, a hint to a publisher, couple of refugee-witnesses. And if the Moor is stiff, some anonymous telephone calls.

I dont think it can be denied that I have a good memory. I know for instance well when I put this or that and where. Through this I found very soon out that somebody was interesting in my papers in my hotel (even when this papers were without any importance.) And there were some other examples.

All around me was in clouds and shadows. So being not a DonQuixote in a battle against wind-mills, I got just fed up with everything, entirely and definitively.

I am going to live my own life, without any help or influence of any State-security- or Espionage-organisation, I am simply going away to work and live for myself, freely and without walking on some borders where mine-fields and barbed wire mark the divided world.

The way and method how the plot against me was done, was really perfect and I must admit it. And after even the reasons of doing so are clear, I think my solution is the best. I cannot be misused any way for this or that by anybody, being first compromitted till feet and then offered this or that for socalled rehabilitation. I have enough and this is my firm decision.

You can rely on me of course that I will never say anything about the past months and Jakesch-affair, just to leave to the future the free flow. I am not going to influence anybody in Prague to leave the programm as it was arranged, I am not going to write anything about what I saw or met in the past months. Just as farewell I am sending the copy of this letter to M.G.J. and M.G.L. without any commentary and a short note to A.B. That's all. And I will hope that I will be not forced by circumstances to make a noise about all what happened.

I regret that I havent at the moment any particularly good idea how to close this letter. But - according to our past relationship and despite some hurt feelings -

Yours very sincerely ,

I prefer to send this letter through my lawyer in Stockholm in this way any possible censorship etc. is minimalized.

12/5
Wien den 11 maj 1954.

Strängt förtroligt.

R 18.

1 bil. (i 2 ex.)

HEMLIG.

13/5 a

Danielsson, f.k.
u. Jarring

exp. 13/5-54
95.

Ärade Broder,

h

./.

Såsom framgår av bifogade transumt av ett brev den 2 april 1954 från AB Electrolux-representant i Hamburg, friherre v. Bischoffshausen till Electrolux-representant i Wien, direktören Carl Göschl, har av allt att döma den för oss icke okände herr Horwart nu dykt upp i Hamburg och där hittat på en ny historia, där namnet Wallenberg åter spelar en viss roll. För fullständighetens skull har jag icke velat underlåta att orientera om att denne på en gång både fantasifulle och fantasilöse skojare ännu icke synes ha ledsnat på sina förehavanden. Jag har tillåtit mig att utan att gå in på några detaljer meddela direktören Göschl om att Horwart är opålitlig. För ordningens skulle har jag dock bett Göschl att kontrollera Horwarts signalement.

Om det i detta sammanhang är av intresse för Dig att få veta, hur Horwart erhållit det av vederbörande österrikiska myndighet i Salzburg utfärdade identitetskortet nr 3646/54 (se bilaga mitt handbrev den 19 februari 1954), tror jag, att beskickningen utan större svårigheter kan få erfara detta genom våra förbindelser i inrikesministeriet.

Min tillgång

Gunnar Lorentzon

Nun kommt eine Bitte des Herrn Horwath, deren Logik ich nicht ganz verstehe. Er hat Herrn Sander, mit Rücksicht auf seine persönliche Sicherheit, gebeten, dass man nicht direkt an Frau Dr. Hoffmann schreiben soll, sondern ihr die Nachricht indirekt erteilen möge. Was das mit der persönlichen Sicherheit des Herrn Horwath zu tun hat, verstehe ich nicht ganz, denn wenn man überhaupt seinen Namen nennen darf, ist es doch wohl egal, ob man direkt an Frau Dr. Hoffman herantritt oder ihr indirekt Nachricht gibt.

327

13/5 4
Bonn, p.t. Köln, den 10 maj 1954.
Strängt förtroligt. 2 bil.

HEMLIG

Jarring/DS a + b
11/5 Danielsson, f.k.
u. Jarring

exp. 11/5-58
93.

Broder,

4
./. I anslutning till mitt handbrev den 29 näst-
lidna april angående en ungrare Josef Orczy, som
påstod sig nyligen ha sett Raoul Wallenberg i ett
fängelse i Ungern, ber jag få närsluta avskrift av
ett brev från konsulatet i Stuttgart den 5 dennes,
varav framgår, att konsulatet samma dag besökts av
en viss Joseph Kovacs, som hade liknande meddelanden
att lämna. Allt tyder på att det rör sig om samma
person. Vederbörande synes dessutom i går, söndag,
ha sökt kontakt med konsulatet i Hannover, men vi ha
ännu icke hört något närmare därom.

För det intresse det eventuellt må ha, ber jag
få översända ett foto av Orczy, som en av beskick-
ningens medlemmar lyckades ta, när O. var på väg in
till vårt kansli.

Din tillgivne
Tor Danielsson

Utrikesrådet J a r r i n g ,
Utrikesdepartementet.

Avskrift.

Konsulatet i Stuttgart.

Stuttgart den 5 maj 1954.

Rek.

Kungl. Svenska Beskickningen,
Köln-Marienburg.

Härmed ha vi äran lämna följande uppgift beträffande Herr Raoul Wallenberg.

En person, som uppgav sig heta K o v a c s , Joseph, född den 22/4 1927 i Budapest, och, som sade sig vara flykting från Ungern, har i dag till Konsulatet muntligen lämnat följande meddelande.

Kovacs skulle till och med den 8 mars 1954 ha vistats i fängelset "Vac Markovica 61" i Budapest. I nämnda fängelse skulle, enligt Kovacs uppgift, även Herr Raoul Wallenberg befinna sig.

Kovacs, som uppgav sig vara svårt krigsskadad, bl.a. genom en skottskada i huvudet, anhöll, att hans meddelande skulle behandlas diskret och att hans namn icke skulle utlämnas.

Kovacs nuvarande adress uppgavs vara: Lager U l z e n , Bohldam bei Hannover.

Vi ha velat meddela Beskickningen ovanstående för ställningstagande och eventuell åtgärd.

Enligt uppdrag!

/u/ Ingalill Nyberg
Kamslist

Hamburg den 12 maj 1954.

HEMLIG.

Jarring/DS
15/5

a + b
Danielsson, f.k.
u.Jarring

Förtroligt.

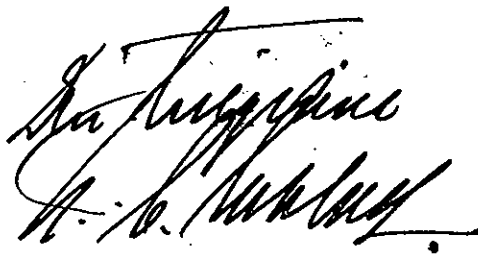
./. bil.

exp. 15/5-54
H.

Broder,

./. Härmed ber jag få översända en av konsul Wilkening upprättad promemoria angående ett besök, som den tidigare omskrivne Josef Orczy gjort i hans hem söndagen den 9 maj omkring kl. 13.00. Samtalet med Orczy fördes av fru Wilkening, enär konsul Wilkening var tillfälligt bortrest. Minuterna före besöket hade Reinius med anledning av ett telefonmeddelande från Göransson lämnat fru Wilkening anvisningar beträffande samtalet.

Då Orczy vid den första telefonkontakten med fru Wilkening bestämt förklarat, att han på grund av vidareresa icke hade tid att vänta längre än till kl. 13, ansåg Reinius, att det icke vore någon idé med att köra till Hannover. Orczy hade dessutom enligt Göransson redan förhörts av beskickningen.

(N.-E. Ekblad).

Herr Utrikesrådet G.V. Jarring,

S t o c k h o l m.

Am Sonntag, den 9. Mai 1954 gegen 10 Uhr, rief ein Mann namens Josef O r c z y in der Privatwohnung Konsul Wilkenings an und wollte den schwedischen Konsul sprechen. Da Konsul Wilkening nicht anwesend war, wollte er mit Frau Wilkening sprechen, um über Herrn W a l l e n b e r g zu berichten. Frau Wilkening bestellte O r c y in die Privatwohnung, Hann.-Kirchrode, Östbergweg 9.

In der Zwischenzeit telefonierte Frau Wilkening mit der Gesandtschaft in Köln (Legationsrat Göransson), da die Privatnummer von Konsul Reinius in Hamburg in dem Moment nicht vorlag. Gegen Mittag rief Konsul Reinius bei Frau Wilkening an.

Dann erschien Josef O r c z y , ca. 1,63 - 1,65 cm gross, sehr blass, macht einen unsympathischen Eindruck, dunkelbraunes Haar, wies auf dem Kopf die Spuren (Narbe) einer Verletzung. Bekleidet war er mit einem grauen Anzug, grauem Regenmantel, dunklem Hut und hatte eine dunkelbraune, schwere Aktentasche bei sich. Die Schuhe waren in zu gutem Zustand um auf einen Fussmarsch von Uelzen nach Hannover schliessen zu lassen, wie Orczy angab. Er führte eine neue Kamera mit sich, die er offensichtlich zu verkaufen beabsichtigte.

O r c z y wies sich aus mit einem Ausweis, ausgestellt von der Polizei Hannover, Hardenbergstrasse, Zimmer-Nr. 307, mit amtlichem Stempel. Auf dem Ausweis war auch vermerkt, dass er über Passau nach Deutschland gekommen sei. Eine Rückfrage beim Polizeipräsidium Hannover am nächsten Tag ergab, dass es sich hier höchstens um einen provisorischen Ausweis gehandelt haben kann mit einer Gültigkeitszeit von 5 Tagen. - Weiter legte O. eine Karte des Flüchtlingslagers Uelzen vor, wo sein Name mit einem Farbstift (grünlich/blau) eingetragen war (in Druckschrift) die übrigen Personalien waren mit Tinte geschrieben. Einen Stempel hatte diese Karte nicht.

O. sagte über Herrn W a l l e n b e r g, den er als gross, mit schmalem Gesicht und kräftiger Nase beschrieb, aus, dass er mit Herrn Wallenberg in einem Gefängnis bei Budapest zusammengewesen wäre. Wallenberg hätte versucht, sich nach Debrecen durchzuschlagen wo die antikommunistische ungarische Regierung sass. Dabei wurde er durch Schüsse in den Bauch und eine Lunge schwer verletzt, dass man der Auffassung war, er würde diesen schweren Verletzungen erliegen sein. Herr Wallenberg wurde daher für tot erklärt. Gegen alle Erwartungen blieb W. am Leben und kam in das oben erwähnte Gefängnis ausserhalb von Budapest, Vac/B.P.K.B.P. 1649/53. Wallenberg habe Orczy gebeten, wenn seine Flucht glückt, Erik und Marcus Wallenberg in Stockholm eine Mitteilung zukommen zu lassen. Auf die Frage von Frau Wilkening, warum Wallenberg nicht versucht hätte mit Orczy und weiteren 10 Gefangenen zu fliehen, erklärte O., dass die Körperkräfte Wallenbergs nicht ausgereicht hätten, um sich diesen Strapazen zu unterziehen.

O. gab an, dass er nun nach Giessen zu Bekannten trampen wolle, seine Adresse in Giessen sei Wetzlarstr. 29/I b. Kovacs.

Als O. ging, wurde er draussen auf dem Östbergweg von einem Mann mit Aktentasche erwartet.

Hannover, den 10. Mai 1954

L.S.

/u/ L. Wilkening.

Wi.

coll.: Wi.

14/5
Bonn, p.t. Köln, den 13 maj 1954.

Strängt förtroligt.

1 bil.

HEMLIG.

Jarring/DS
15/5

a : :
Danielsson, f.k.
u.Jarring

15/5-54
app. 2/

*Pat. äres. m.
Mr. Blöchl
Jarring 12.5.54.*

Broder,

Som jag antydde i mitt handbrev den 10 dennes, uppsökte den mystiske ungraren Josef Orczy i söndags, den 9 maj, konsulatet i Hannover och sammanträffade i konsul Wilkenings frånvaro med dennes maka. Rörande vad som framkom vid samtalet ber jag få hänvisa till närslutna uppteckning.
./.

Orczys besynnerliga kringirrande mellan de svenska representationerna i Tyskland - varvid han på varje ställe tycks förneka, att han tidigare varit i kontakt med någon annan svensk myndighet - ger snarast intryck av att mannen icke är fullt tillräknelig.

*Din tillgivne
Tord Ericsson*

Utrikesrådet J a r r i n g ,
Utrikesdepartementet.

A k t e n n o t i z /betr. Josef O r c z y.

Am Sonntag, den 9. Mai 1954 gegen 10 Uhr, rief ein Mann namens Josef O r c z y in der Privatwohnung Konsul Wilkening an und wollte den schwedischen Konsul sprechen. Da Konsul Wilkening nicht anwesend war, wollte er mit Frau Wilkening sprechen, um über Herrn W a l l e n b e r g zu berichten. Frau Wilkening bestellte O r c z y in die Privatwohnung, Hann.-Kirchrode, Östbergweg 9.

In der Zwischenzeit telefonierte Frau Wilkening mit der Gesandtschaft in Köln (Legationsrat Göransson), da die Privatnummer von Konsul Reinius in Hamburg in dem Moment nicht vorlag. Gegen Mittag rief Konsul Reinius bei Frau Wilkening an.

Dann erschien Josef O r c z y, ca. 1,63 - 1,65 cm gross, sehr blass, macht einen unsympathischen Eindruck, dunkelbraunes Haar, wies auf dem Kopf die Spuren (Narbe) einer Verletzung. Bekleidet war er mit einem grauen Anzug, grauem Regenmantel, dunklem Hut und hatte eine dunkelbraune, schwere Aktentasche bei sich. Die Schuhe waren in zu gutem Zustand um auf einen Fussmarsch von Uelzen nach Hannover schliessen zu lassen, wie Orczy angab. Er führte eine neue Kamera mit sich, die er offensichtlich zu verkaufen beabsichtigte.

O r c z y wies sich aus mit einem Ausweis, ausgestellt von der Polizei Hannover, Hardenbergstrasse, Zimmer-Nr. 307, mit amtlichen Stempel. Auf dem Ausweis war auch vermerkt, dass er über Passau nach Deutschland gekommen sei. Eine Rückfrage beim Polizeipräsidium Hannover am nächsten Tag ergab, dass es sich hier höchstens um einen provisorischen Ausweis gehandelt haben kann mit einer Gültigkeitszeit von 5 Tagen. - Weiter legte O. eine Karte des Flüchtlingslagers Uelzen vor, wo sein Name mit einem Farbstift (grünlich/blau) eingetragen war (in Druckschrift) die übrigen Personalien waren mit Tinte geschrieben. Einen Stempel hatte diese Karte nicht.

O. sagte über Herrn W a l l e n b e r g, den er als gross, mit schmalem Gesicht und kräftiger Nase beschrieb, aus, dass er mit Herrn Wallenberg in einem Gefängnis bei Budapest zusammenge-
wesen wäre. Wallenberg hätte versucht, sich nach Debrecen durchzuschlagen wo die antikommunistische ungarische Regierung sass. Dabei wurde er durch Schüsse in den Bauch und eine Lunge schwer verletzt, dass man der Auffassung war, er würde diesen schweren Verletzungen erlegen sein. Herr Wallenberg wurde daher für tot erklärt. Gegen alle Erwartungen blieb W. am Leben und kam in das oben erwähnte Gefängnis ausserhalb von Budapest, Vac/B.P.K.B.P. 1649/53. Wallenberg habe Orczy gebeten, wenn seine Flucht glückt, Erik und Marcus Wallenberg in Stockholm eine Mitteilung zukommen zu lassen. Auf die Frage von Frau Wilkening, warum Wallenberg nicht versucht hätte mit Orczy und weiteren 10 Gefangenen zu fliehen, erklärte O., dass die Körperkräfte Wallenbergs nicht ausgereicht hätten, um sich diesen Strapazen zu unterziehen.

O. gab an, dass er nun nach Giessen zu Bekannten trampen

wolle, seine Adresse in Giessen sei Wetzlarstr. 29/I b. Kovacs.

Als O. ging, wurde er draussen auf dem Östbergweg von einem Mann mit Aktentasche erwartet.

Hannover, den 10. Mai 1954.

/u/L.Wilkening

Stämpel

Jarring/DS

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

sjöborgsutredningen.

STOCKHOLM
Stockholm den 15 maj 1954. 19

Strängt förtroligt.

2 N:o 1.

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

P

GR.

2

MÅL.

Eu^I

Broder,

./.

Jag bifogar en förteckning över de tidigare tyskar, som beräknas vara kvar i Wladimir-fängelset. Om någon av dem skulle dyka upp i sådant sammanhang, att ni erfar det, vore vi tacksamma få dem utfrågade på lämpligt sätt. Samtidigt bifogar jag för Din kännedom en annan promemoria med diverse uppgifter om förhållandena i Wladimir-fängelset.

./.

(Gunnar Jarring)

Envoyén K u m l i n ,
B o n n .

exp. 15/5-54
TB.

h Namensliste der ehemaligen Gesandtschaftsmitglieder aus Bukarest, die sich in Wladimir befinden:

✓ Stelzer, Gesandtschaftsrat 1. Klasse, geboren in Deutsch-Krone, Warthegau. 1947 in Moskau durch Fernurteil zu 15 Jahren Gefängnis wegen seiner Tätigkeit an der deutschen Botschaft in Moskau Ende der 20-iger, Anfang der 30-iger Jahre verurteilt. § 58-6. Seit Herbst 1947 in Wladimir. Seine Tätigkeit in Moskau wurde ihm hoch angerechnet, da er damals versucht hat, die Beziehungen zu den Sowjets erträglich zu gestalten. Deshalb auch keine Bestrafung wegen Bukarest. Seine Untergebenen aber wurden bis auf wenige Ausnahmen zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Ist bis in die letzte Zeit hinein dauernd zu Verhören herangezogen worden, die sich hauptsächlich auf sowjetische Staatsbürger bezogen, die während seiner Amtstätigkeit an der deutschen Botschaft Moskau als Dienstpersonal beschäftigt waren. Zuletzt von mir im Januar 51 gesehen, gehört im Sommer 53.

✓ Stelzer, Renate, Ehefrau des Gesandtschaftsrats 1. Klasse. Stelzer, wurde zusammen mit ihrem Mann von den Russen gefangen genommen, bestand darauf, als ihr Mann von den Russen weggebracht wurde, dass ihr Platz an der Seite ihres Mannes sei; kam deshalb nach Moskau ins Untersuchungsgefängnis, durch Fernurteil im Herbst 1948 zu 10 Jahren Gefängnis verurteilt. Soviel ihr Mann erfahren hat, war der Grund zu ihrer Verurteilung die Betr. deutscher Verwundeter. Habe von ihr lediglich durch ihren Mann erfahren, (der sie 1948 zufällig auf einem Korridor des Gefängnisses in Wladimir gesehen hat. Hat sich mindestens Anfang 51 noch dort befunden.

✓ Supprian, Karl, 1902, geboren, Generalsekretär am Wissenschaftlichen Institut in Bukarest, aus Hamburg-Cross Flottbeck, Schwindstrasse 18. In 1948 Herbst

wegen seiner Tätigkeit im Ausland (war in Barcelona von 1928 bis 1936) und da er aktiver HJ-Führer gewesen ist, zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Ausserdem wurde ihm zur Schuld geschoben, die Volksdeutsche Jugend in Rumänien für einen Aggressivkrieg gegen die Sowjetunion geworden zu haben und überhaupt an der Vorbereitung und Durchführung des 2. Weltkrieges aktiv beteiligt gewesen zu sein, § 58-6, nach dem Gesetz, das von Kontrollrat 1945 für Kriegsverbrecher erlassen worden ist. Seit Herbst 1948 in Wladimir. War mit ihm von März 1949 bis 17. Juni 1953 in der gleichen Zelle.

✓ von Gregory, Karl, ca. 1900 geboren, seine Frau lebt jetzt in Füssen/Allgäu, Klosterstr.10, im Zivilberuf Pressemann, war auch in der Gesandtschaft in der Presseabteilung tätig. Im Herbst 1948 durch Fernurteil nach dem Kontrollratsgesetz von 1945 für Kriegsverbrecher zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt, seitdem in Wladimir. Führ mit mir am 19. Juni vorigen Jahres in das Sammellager nach Tapiau in Ostpreussen, wo er sich bis zum 25. Oktober v. Jahres befunden hat; wurde an diesem Tage mit ca. 125 Mann, darunter ca. 17 Frauen, ohne ersichtlichen Grund nach Königsberg ins Untersuchungsgefängnis gebracht. (Diese Nachricht stammt von Leuten, die aus diesem Gefängnis zurückgekommen sind und mit mir in die Heimat zurückgekehrt). Nach Aussagen dieser Leute sollen diese ca. 125 Mann, entgegen der Behauptung des politischen Offiziers in Sammellager Tapiau, sie würden der DDR ausgeliefert, da von dieser Seite gegen sie ein Verfahren eingeleitet sei, wieder in Straflager in die Sowjetunion zurückgebracht werden.

✓ von Gertzen, ca. 1896 geboren, im Herbst 1948 in Moskau zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt, § unbekannt; wie er mir mitteilte, ist er lediglich auf Grund seiner Standeszugehörigkeit verurteilt worden, war mit mir von Januar 51 bis Anfang August 52 zusammen. Im Sommer 53 zum letzten

Mal von ihm gehört. War Oberstleutnant, Zivilberuf Rechtsanwalt.

- ✓ Vorwerk, ca. 1903, geboren, aus Görlitz, Verwaltungsbeamter, war als solcher auch an der Gesandtschaft, Herbst 1948 durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt, § 58-6. Ihm wurde ausserdem noch Mithilfe an der Vorbereitung des 2. Weltkrieges vorgeworfen. War mit ihm von März 1949 bis November 49 zusammen. Zum letzten Mal im Sommer 53 von ihm gehört.
- ✓ Hansen, General, Leiter der deutschen Heeresmission in Bukares. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt, von ihm lediglich im Sommer 1953 gehört.
- ✓ Dietl, die Angaben die sich auf ihn beziehen habe ich Ihnen bereits in Friedland gemacht.
- ✓ v. Adelmannsfelden, (General)-Konsul in Kronstadt. Nach dem § 58-6 zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Von ihm lediglich im Sommer 1953 gehört.
- ✓ Schellhorn, Konsul in Tschernowitz, nach dem § 58-6 zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit Herbst 1948 in Wladimir. Zum letzten Mal von ihm 1952 gehört.
- ✓ Renzinghoff, Gesandtschaftsrat? zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt, seit Ende 1948 in Wladimir. Zum letzten mal im Herbst 1952 von ihm gehört.
- ✓ Hinkeldey, Major im Generalstab, zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt, seit Ende 48 in Wladimir. Zum letzten mal von ihm Anfang 53 gehört.
- ✓ Rüttgen, Angehöriger des Sicherheitsdienstes. 1944 von der Gestapo in Rumänien verhaftet, war bis zum Kriegsende im KZ. in Oranienburg, nach Kriegsende von den Russen verhaftet. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit 1948 in Wladimir, 1953 zum letzten mal von ihm gehört.

- ✓ Richter, Polizeiatnaché an der Gesandtschaft in Bukarest, 1948 noch im Untersuchungsgefängnis in Moskau gewesen, seitdem fehlt jede Spur.
- ✓ v. Österreich, FrL., Tochter des Generals v. Österreich (s.unten) Sekretärin am Wissenschaftlichen Institut in Bukarest, war in Moskau im Untersuchungsgefängnis. Von verschiedenen Seiten wurde behauptet, dass auch sie durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt worden sei und sich in Wladimir befinde.
- ✓ Ranzau, Mitglied der Gesandtschaft, in Wladimir verschiedene Mal von ihm gehört. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt.

Namensliste der ehemaligen Gesandtschaftsmitglieder aus Sofia, die sich im Gefängnis in Wladimir und in Lagern befinden:

- ✓ Beckerle, Gesandter in Sofia, durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Erst im Frühjahr 1952 in Wladimir aufgetaucht. War kurze Zeit zuvor im Gefängnis in Werchnje-Uralsk; Habe lediglich von ihm gehört, zum letzten Mal im Sommer 1953.
- ✓ Birmann, Heinz, geboren ca. 1908, Adjutant des deutschen Gesandten in Sofia, SA-Standartenführer. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis wegen Spionage und seiner aktiven Tätigkeit in der SA verurteilt. Seit Oktober 48 in Wladimir; war von März 1943 bis Januar 1951 mit ihm zusammen; im Sommer 53 zum letzten Mal von ihm gehört.
- ✓ Divisch, ca. 1906 geboren, im Zivilberuf Bankbeamter aus Berlin. War als Dolmetscher-Sonderführer beim deutschen Militärattaché. Durch Fernurteil zu 15 Jahren Gefängnis verurteilt, da er zwei Berichte über die bulgarischen Partisanen ins Deutsche

übersetzt hat. Seit Herbst 48 in Wladimir; war von April 50 bis Januar 51 mit ihm zusammen. Zum letzten Mal von ihm im Sommer 52 gehört.

✓ Möder, Funker an der Gesandtschaft in Sofia, aus Konstanz, im Zivilberuf Postbeamter. Durch Fernurteil wegen Spionage nach § 58-6 zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit Herbst 48 in Wladimir; von ihm lediglich gehört; das letzte Mal 1952.

✓ Muschke, Gesandtschaftsrat an der deutschen Gesandtschaft in Sofia. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit Herbst 48 in Wladimir; von ihm lediglich gehört; das letzte Mal 1952.

✓ Gottlieb, Angestellter der deutschen Gesandtschaft in Sofia, durch Fernurteil zu 25 Jahren Straflager verurteilt. Befand sich nach Aussagen des Österreicher, Josef Maier, (s. unten) noch im Sommer 1952 in Workuta im 40-ten Schacht.

✓ v. Hülsen, Militärattaché in Sofia, durch Fernurteil zu 25 Jahren Straflager verurteilt. Nach Aussagen von Kameraden, die mit ihm bis Juni 53 zusammen gewesen sind, befand er sich noch zu dieser Zeit im Straflager in Spasek.

Namenliste der Offiziere mit denen ich in Wladimir zusammen gewesen bin, und von denen ich gehört habe:

✓ Göhrum, Kurt, 1891 geboren, SS-Gruppenführer und General der Polizei. Letzter Polizeipräsident in Berlin. Aus Stuttgart, seine Frau wohnt jetzt in Feldstetten Krs. Münsingen. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt, da er u.a. eine Löschkompanie befehligte, die aus Ukrainern bestand. Nach dem Kontrollratsgesetz von 1945 verurteilt. Seit Oktober 48 in Wladimir. War mit ihm von Januar 1951 bis Anfang August 52 zusammen. Im Sommer 53 das letztmal von ihm gehört.

- ✓ Härtel, Hermann, ca. 1893 geboren, SS-Brigadeführer, Leiter des SS-Fürsorgewesens aus Seiffen im Erzgebirge, seine Frau wohnt jetzt in Bad Pyrmont Erdfällenstr. 6. Durch Fernurteil nach § 58-6 zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit Herbst 48 in Wladimir; war von Januar 51 bis Anfang Juni 53 mit ihm zusammen.
- ✓ v. Rehekampff, Günther, ca. 1903 geboren, im Zivilberuf Reisender der Firma Merk in Darmstadt. War Dolmetscher-Sonderführer beim Stab der Heeresgruppe Nord (Kurland). Durch Fernurteil wegen Spionage nach § 58-6 zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit Sommer 1947 in Wladimir; war mit ihm von Januar 51 bis Anfang Juni 53 zusammen.
- ✓ Hammerschmidt, ca. 1890 geboren, Oberstleutnant in der Polizei, aus Berlin; durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit Herbst 48 in Wladimir; war mit ihm im März 1949 zusammen. Zum letzten Mal von ihm im Sommer 53 gehört.
- ✓ v. Palzow, Oberstleutnant lc, im Stab von Paulus. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt; seit 1943 im Gefängnis; 1947 in Wladimir eingeliefert. Von ihm lediglich gehört, 1952 zum letzten Mal.
- ✓ Schörner, Generalfeldmarschall, tauchte erst im Frühjahr 1952 in Wladimir auf. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Von ihm lediglich gehört, im Sommer 53 zum letzten Mal.
- ✓ Keitel, Sohn des Generalfeldmarschalls Keitel, durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit Herbst 48 in Wladimir. Von ihm lediglich gehört, zum letzten Mal Ende 52.
- ✓ Weidling, Helmuth, General der Artillerie, unterzeichnete die Kapitulation von Berlin. Durch Fernurteil zu

25 Jahren Gefängnis verurteilt. Von ihm lediglich gehört, zum letzten Mal im Sommer 53.

✓ v. Strachwitz, Oberst, bekannter Panzermann, von dem Österreicher Josef Majer (s.unten) hörte ich, dass er sich 1951/52 in einem Invalidenlager in Südrul befunden hat. Sein Zustand ist wegen schweren Kriegsverletzungen schlecht.

Namensliste von Deutschen, mit denen ich zusammen gewesen bin oder von denen ich gehört habe:

✓ Bertsch, Wirtschaftsminister der Protektoratsregierung, aus Ludwigsburg (Württ.), von Härtel (s. Seite 4) gehört, dass er sich 1948 noch in Moskau in einem Untersuchungsgefängnis befunden hat. Seitdem fehlt jede Spur.

✓ Klauberg, Prof., bekannter deutscher Genekologe, nach Kriegsende von den Russen aus dem englischen Besatzungsgebiet, trotz ablehnender Haltung der Engländer, verschleppt. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis nach dem Kontrollratsgesetz von 1945 wegen Verbrechen gegen die Menschlichkeit verurteilt. Hat Versuche an ukrainischen und russischen Frauen durchgeführt, die dadurch, nach seinen eigenen Worten, vor dem Tode in der Gaszelle gerettet worden sind. Seit Herbst 1948 in Wladimir; 1951 zum letzten Mal von ihm gehört. War mit ihm nie persönlich zusammen.

✓ Zeiss, Professor, 1948 in Wladimir aufgetaucht. Infolge vollkommener Nervenzerrüttung war er stets im Gefängnisniskrankenhaus, soll dort gestorben sein. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Anfang 1950 zum letzten Mal von ihm gehört. War nie mit ihm zusammen.

✓ Strocker, Deutscher Konsul in Leningrad oder Kiew. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt; seit Anfang 1952 in Wladimir. Lediglich von ihm gehört, zum letzten Mal im Sommer 53.

✓ Starke, Gotthold, Gesandtschaftsrat. War bis zum Kriegsausbruch an der deutschen Botschaft in Moskau. Nachher in der Auslandspropaganda-Abteilung im Amt Ribbentrop. Nach Kriegsende von den Russen in der Ostzone verhaftet. Zu 25 Jahren Gefängnis durch Fernurteil nach dem § 58-6 wegen Spionage verurteilt. Führ mit mir aus dem Gefängnis Wladimir am 19. Juni vor. Jahres in das Sammellager nach Tapjau in Ostpreussen um ebenfalls entlassen zu werden. Wurde jedoch am 22. Dezember 53, einen Tage vor unseren endgültigen Abtransport nach Deutschland, zusammen mit noch 3 Mann herausgerufen und weggebracht. Es wird allgemein angenommen, dass er ins Untersuchungsgefängnis nach Königsberg eingeliefert worden ist. (s. Seite 1 unter v. Gregory), zumal 4 Mann von dort zurückgekommen sind und mit uns nach Deutschland gefahren sind.

✓ Jordan, Ehemaliger Gauleiter; durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Von ihm lediglich gehört, 1952 zum ersten Mal.

✓ Schmidt, Generaloberst. 1947 oder 48 von den Russen beim Zonenübertritt verhaftet. Seit 1950 in Wladimir. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Von ihm lediglich gehört, das letzte Mal Sommer 53.

Zu Sofia:

✓ Pörzgen Presseattaché an der deutschen Gesandtschaft in Sofia, Name entfallen, vor dem Kriege Vertreter der Allgemeinen Frankfurter Zeitung in Moskau. Später im Auslandspressedienst im Amt Ribbentrop. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt; seit 48 in Wladimir; von ihm lediglich gehört, zum letzten Mal 52.

✓ Wittern, Handelsattaché an der deutschen Gesandtschaft in Sofia, Name entfallen. Vor dem Kriege Auslandsvertreter in Afrika. Bei Kriegsausbruch von den Engländern interniert, nach Kanada gebracht und von dort ausgetauscht worden. Kam erst Anfang 1944 nach Sofia. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis wegen Spionage nach dem § 58-6 verurteilt. Zum letzten Mal von ihm 1952 gehört.

- - - - -

✓ v. Österreich, General, letzter Stadtkommandant von Danzig; befand sich im Untersuchungsgefängnis in Moskau (1948). Wurde dort geisteskrank und soll auch dort gestorben sein. Seitdem fehlt jedenfalls jegliche Spur. Von ihm lediglich gehört.

Österreichischen Staatsangehörige mit denen ich zusammen gewesen bin, oder von denen ich gehört habe:

✓ Dr. Krenner, ca. 1898 geboren, aus Wien, Direktor beim Benzolverband. Zuletzt beim deutschen Transportbüro in Rumänien. Wurde im August 1944 zusammen mit der dortigen deutschen Gesandtschaft interniert, 1945 nach Russland verschleppt, durch Fernurteil nach dem § 58-6 wegen Spionage zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit Herbst 1948 in Wladimir; von Januar 1951 bis August 52 war ich mit ihm zusammen. Später noch von ihm gehört.

✓ Maier, Josef, geboren, ca 1920, aus Salzburg oder Umgebung. Im Februar 1949 von den Russen in Österreich verhaftet. Angehöriger der österreichischen Kriminalpolizei. Durch Fernurteil wegen Spionage nach dem § 58-6 zu 25 Jahren Straflager verurteilt. War bis Ende August 1952 in Workuta. Damals wurde seine Lagerstrafe in eine Gefängnisstrafe umgewandelt und er in das Gefängnis nach Wladimir eingeliefert. War von August bis November 52 mit ihm zusammen. Später noch von ihm gehört.

- ✓ Hösch, 1889 geboren, höherer Justizbeamter, aus Wien, nach Kriegsende von den Russen verhaftet; durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt und zwar nach dem Kontrollratsgesetz von 1945, da er an der Vorbereitung der Massenvernichtung von Menschen in den von uns besetzten Gebieten mitgeholfen habe; war aber nie ausserhalb Österreichs. Seit Ende 1948 in Wladimir; war mit ihm von März bis November 49 zusammen. Im Sommer 52 zum letzten Mal von ihm gehört.
- ✓ Sanitzer, Johannes, ca. 1906 geboren, SS-Sturmabführer, Angehöriger der Gestapo; Ende Januar 1949 von einem österreichischen Gericht zu lebenslänglicher Gefängnisstrafe verurteilt. Anfang Februar 1949 von den Russen aus der Strafanstalt in Stein a.d. Donau verschleppt. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt; seit Ende 1949 in Wladimir; war mit ihm von September 50 bis Januar 51 zusammen. Zum letzten Mal von ihm im Sommer 53 gehört.
- ✓ Hauner, Walter, geboren 1919, Planungsingenieur, aus Wien, November 52 in Wien von den Russen verhaftet; vom russischen Kriegesgericht in Baden bei Wien wegen Spionage nach § 58-6 zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit Anfang März in Wladimir 53; war mit ihm von März bis Juni 53 zusammen.
- ✓ Dr. Jekelius, bekannter Wiener Nervenarzt. War mit einer Schwester Hitlers verlobt. Nach Kriegsende von den Russen verhaftet. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit Ende 48 in Wladimir soll dort gestorben sein. Seit 1949 nichts mehr von ihm gehört.

Sonstige Nationalitäten:

Chefredakteur der polnischen sozialdemokratischen Zeitung "Rabotnik" (vor dem Kriege). Mitglied der polnischen Exilregierung in London. Kam zu Verhandlungen in die Sowjetunion; blieb dort als polnischer Konsul zur Flüchtlingsbetreuung in Krasno-

jarsk. Nach dem Scheitern der Verhandlungen wurde er verhaftet und ihm die Vorbereitung eines Aufstandes vorgeworfen. Zu 10 Jahren Gefängnis verurteilt; seit Ende 1944 in Wladimir. War mit ihm von Januar bis März 49 zusammen. Seitdem nichts mehr von ihm gehört.

✓
Anphyros, Georgij, Grieche, ca. 1931 geboren. Schloß sich den griechischen Partisanen an, die 1949 auf albanisches Gebiet übertraten, wurde von dort aus in die Sowjetunion nach Taschkent geschafft. Nachdem sie aus Griechenland erfahren hatten, dass dort Amnestie gewesen sei, wollten sie in die Heimat zurück. Da aber zuvor 10 Kameraden mit einer Lagerstrafe von je 10 Jahren bestraft worden waren, weil sie um Ausreisegenehmigung eingekommen waren, versuchte er es mit noch einigen Kameraden illegal über die Grenze zu kommen. Wurde vorher verhaftet und zu 5 Jahren Gefängnis verurteilt. In der Umgebung von Saloniki zu Hause. Dort lebt seine Mutter.

✓
Goisé, Major, Franzose, Angehöriger der französischen Militärmission in Ungarn, wurde dort 1948 oder 49 verhaftet, nach Russland gebracht und zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. War nie mit ihm zusammen, habe lediglich von ihm gehört.

Ein amerikanischer Sergeant, der von den Russen 47 oder 48 in der Sowjetzone in Österreich verhaftet worden ist. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis wegen Spionage verurteilt. Seit 49 in Wladimir. Habe lediglich von ihm gehört.

Ausserdem sind japanische Diplomaten, Offiziere u.a. dort. Bei den Diplomaten handelt es sich hauptsächlich um Mitglieder der japanischen Botschaft in Moskau, dann des diplomatischen Dienstes in der Mandchurei und Leuten, die in Korea den Russen in die Hände gefallen sind. Bei den Offizieren gilt dasselbe. Dann sind noch einige Zivilisten dort, die auch in der Mandchurei und in Korea verhaftet worden sind. Die Namen dieser Leute kenne ich alle nicht. Zwar war ich mit verschiedenen von ihnen zusammen, bin aber nie näher

mit ihnen in Berührung gekommen. In der Regel sind auch sie alle zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt.

Bei den Chinesen, die dort sind, handelt es sich hauptsächlich um Offiziere (bis zum General), die der Armee von Tschiang-kaischek angehörten. Zum Teil wurden sie von den Rotchinesen den Russen ausgeliefert. Namen sind mir keine bekannt.

Daneben befinden sich dort einige Koreaner, die in der japanischen Armee gedient hatten, in russische Kriegsgefangenschaft geraten waren, und schliesslich genau so wie deutsche Kriegsgefangene abgeurteilt worden sind. Namen von ihnen sind mir ebenfalls nicht bekannt; ich war aber mit zwei von ihnen zusammen.

Dann ist noch eine Gruppe von Finnen dort, die Ende 1944 an die Russen ausgeliefert worden ist. Es mögen 5 bis 6 Mann sein.

✓
Puschkarjow, ca. 50 Jahre alt. Durch Fernurteil zu 15 Jahren Gefängnis verurteilt. War mit ihm 49 kurze Zeit zusammen.

✓
Pelkonen, Alter unbekannt. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit 1950 in Wladimir. Habe lediglich von ihm gehört.

Die Namen der andern Finnen sind mir entfallen, da ich die wenigsten von ihnen getroffen habe und wenn, dann liegt es schon einige Jahre zurück.

✓
Hofstetter, Schweizer, 1924 geboren, war als Agent des Secret Service in die Waffen-SS eingetreten, blieb 1944 bei der Besetzung Rumäniens zurück, hielt sich eine Zeit lang in Bukarest bei der dortigen Schweizer Gesandtschaft auf, wurde von den Russen verhaftet; durch Fernurteil wegen Spionage zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt; seit 1950 in Wladimir. Sein Vater, Josef Hofstetter, arbeitet am Hauptpostamt in Luzern.

Neben den obengenannten Nationalitäten sind in Wladimir noch Ungarn.

Fischer, aus Bukarest. Angeblich Sekretär des Kardinals Mindsenti. Durch Fernurteil zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Von ihm lediglich gehört.

Schander, ungarischer Fliegerleutnant, nach dem Kriege über der Karpathoukraine im dortigen Partisanengebiet von einem Flugszeug ^{ge}abgesetzt worden, fiel dann den Russen in die Hände; zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt; seit 48 in Wladimir. War mit ihm 48 zusammen. Zum letzten Mal von ihm 1952 gehört.

Rumänien, ein rumänischer Journalist aus Bukarest, dessen Namen mir entfallen ist.

Kroner, Ernst geboren ca. 1900, Volkdeutscher; aus Bukarest. Sein Bruder Dr. P.A. Kroner lebt in Erlangen, Hauptstrasse 28 I/2. Nach Kriegsende von den Russen in Bukarest verhaftet wegen Spionage durch Fernurteil nach dem § 58-6 zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Seit Ende 48 in Wladimir. War mit ihm von März bis November 49 zusammen. Zum letzten Mal im Sommer 53 von ihm gehört.

Verhältnismässig viele russische Emigranten, die auf dem Balkan in der Tschechoslowakei und in der Mandchurei lebten befinden sich ebenfalls in Wladimir.

10.5.54.

Ruth Brygdon

ad 157554 ¹²⁰ 7:2 3 10/15

Das Gefängnis Wladimir.

g R Zellen: Es gibt Einser-, Zweier-, Fünfer-, Siebener- und Sechzehnerzellen, die Sechzehnerzellen sind meistar von 8 bis 12 Mann belegt. Die Luftverhältnisse sind schlecht, da die zwei Klappfenster, die vorhanden sind, nur einen schmalen Spalt zu öffnen gehen. Dies macht sich besonders im Sommer bemerkbar, und es kam verschiedentlich schon zu Ohnmachtsfällen und Herzbeschwerden wegen Sauerstoffmangel. Zementboden, 2 grosse Fenster mit matten Glas.

Zelleneinrichtung: Eiserner Betten ohne Sprungfedern, die im Boden festgemauert sind, im allgemeinen einstöckig, in den Sechzehnerzellen jedoch sind vier Betten zweistöckig. Ein Tisch für 12 Mann, ein Schrank, ^{dem} in jeder Gefangene ein Fach hat, ein Kleiderrechen, ein Kübel, um die Notdurft zu verrichten.

Das Bett: Ein Matraze, mit Baumwolleabfällen gestopft, eine Decke, zwei Betttücher, ein kleines Kopfkissen.

Bekleidung: In der warmen Jahreszeit Trikotwäsche, bestehend aus kurzer Unterhose und Unterhemd ohne Ärmel, ein gestreifter Tuchanzug, Mütze aus gleichem Stoff ohne Schild, Lederschuhe, Fusslappen. In der kalten Jahreszeit einfache Tuchwäsche, dazu gibt es einen halblangen wattierten Mantel, den man gleichzeitig zum Zudecken verwenden kann, eine Russenmütze, ausserdem gibt es besonders für Ältere und kranke Leute wattierte Hosen und Filzstiefel und soweit noch vorhanden ist, eigene warme Oberkleidung und Unterwäsche aus dem Lager.

Heizung: Warmwasserheizung, seit dem Winter 51/52 wird einigermaßen ausreichend geheizt.

Hygiene: Waschzeug, ein Handtuch, schlechte Waschseife, Zahnbürste, und Zahnpulver. Alle 10 Tage Bad, wobei zu bemerken ist, dass das Bad für russische

Verhältnisse gut ist, dabei wird Leib- und Bettwäsche gewechselt. Der Kopf wird durchschnittlich alle 6 Wochen kahlgeschoren, rasiert wird nicht, sondern alle 10 Tage wird mit der Haarschneidmaschine der Bart geschnitten. Morgens und abends wird man in den Waschraum (lediglich mit kaltem Wasser) und auf die Toilette geführt.

Sanitäre Betreuung: Die sanitäre Betreuung wird von Ärztinnen und Schwestern durchgeführt. Die Schwester geht jeden zweiten Tag die Sellen ab, dabei werden die von Arzt verschriebenen Medikamente verabreicht und der Gefangene kann ausserdem einfache Mittel ohne ärztliche Verordnung bekommen, sich gleichzeitig zum Arzt und Zahnarzt aufschreiben lassen. Zur ersten Hilfe ist Tag und Nacht eine diensthabende Schwester da, die jederzeit durch den Aufseher angefordert werden kann. Ausserdem ist ein Krankenhaus vorhanden, in das die Gefangenen bei schwereren Erkrankungen gebracht werden. Ausserdem sind dort Leute untergebracht, die an Krankheiten leiden, welche einen Aufenthalt in der Gemeinschaftszelle unmöglich machen. Dort werden auch Operationen durchgeführt. Notwendigerweise werden auch Spezialärzte herangezogen, die nichts mit dem Personal des Gefängnisses zu tun haben. **Zahnstation:** In der Zahnstation werden Zähne plombiert und wenn die Kaufläche zu 50 % fehlt, wird sogar Zahnersatz geliefert.

Verpflegung: Seit Februar 53 gibt es pro Tag 700 gr. Brot, 400 gr. Kartoffel, 200 gr. Gemüse, 120 gr. Grütze, (Gerste, Mais, Hirse, Buchweizen, Hafer), ca. 40 gr. Fleisch, ca. 80 gr. Salzfisch, ca. 12 gr. Pflanzenöl, 15 gr. Zucker, 10 gr. Machorka. Dabei ist zu bemerken, dass Fleisch und Fett kaum zu merken ist, der Salzfisch manchmal ungeniessbar sein kann, sonst geht die Zubereitung für russische Verhältnisse, ausserdem kann es vorkommen, dass es 9

9 Monate im Jahr Sauerkohl gibt. Das Brot ist aus 97%-igem Roggenmehl, häufig mit Beimischung von Gerste, Hafer und Mais. Dazu noch mit 50%-igem Zuback.

Ein Tagesmenü kann folgendermassen aussehen: Frühstück; Brot, Kartoffelbrei. Mittagessen: Sauerkohl-suppe, Gerstenbrei, Abendessen: Gemüsesalat, Sals-fisch.

Während meiner 8 1/2 jährigen Haft in Russland habe ich bei der allgemeinen Verpflegung niemals ein Stückchen Fleisch, Butter, Margarine, Käse, Obst, Milch, Weissbrot oder irgend eine besondere Aufwendung zu einem Feiertage bekommen.

Neben dieser Verpflegung gibt es die sogenannte Krankenkost. Die unterscheidet sich dadurch, dass es bessere Produkte, erhöhte Fett- und Fleisch-anteile, dazu ca. 200 gr. Milch, ab und zu ein Ei, etwas Kompott und Weizenbrot (250 gr. und 350 gr. Roggenbrot), etwas mehr Zucker gibt. Diese Verpflegung wird aber nur dann gewährt, wenn der Betreffende tatsächlich ernstlich krank ist, wird aber sehr häufig wie z.B. bei Magenkranken viel zu früh wieder entzogen. Trinken: Zum Trinken gibt es unbegrenzte Mengen abgekochtes heisses Wasser, dazu pro Tag ca. 1 gr. Gerstenkaffemehl.

Geschirr: Jeder Gefangene hat zur dauernden Benutzung eine Aluminiumschüssel, einen Aluminium-löffel und einen Aluminiumbecher.

Bücherei: Zeitungen und Spiele: Den Gefangenen steht eine Bücherei zur Verfügung. Die Mehrzahl der Bücher ist in russischer Sprache. Es sind darin die Klassiker der ganzen Welt vorhanden und ausserdem noch viele Übersetzungen aus fremden Sprachen. Eine beschränkte Anzahl von Büchern ist in Geschichte, politischen Wissenschaften, Naturkunde, Erdkunde, Technik und Kunst vorhanden. Daneben gibt es Lehrbücher für französisch, englisch, und deutsch, ausserdem einige Bücher in diesen Sprachen. Neuordings sind auch Bücher in den Sprachen der Sowjetvölker angeschafft worden.

Zeitungen kann nur der beziehen, der Geld besitzt. Ebenso Zeitschriften. Sie können auch von Angehörigen zugeschickt werden. Für Zeitschriften gilt dasselbe. Im Krankenhaus wird die Zeitung von der Verwaltung geliefert.

An Spielen steht für jede Zelle ein Schach-, Domino- und Damespiel zur Verfügung.

Regime: Schlafenszeit ist von abends 10 Uhr bis morgens 6. Dabei brennt die ganze Nacht das Licht, tagsüber kann man sich ebenfalls hinlegen und schlafen. Der Gefangene hat die Pflicht, ausserhalb der Zelle die Hände auf den Rücken zu nehmen, darf sich nicht umschauen und darf ausserhalb der Zelle nicht sprechen. Im Jahre 1949 wurden die Langfristigen von den Kurzfristigen (unter 12 1/2 Jahren strafe) getrennt. Diese Trennung unterscheidet sich dadurch, dass ausser dem gewöhnlichen Türschloss, dessen Schlüssel der Aufseher auf dem Korridor hat, noch ein Riegel mit einem Vorhängeschloss, dessen Schlüssel der Aufseher für den ganzen Block hat, angebracht worden ist. Ausserdem sind für 11 Zellen zwei Aufseher da, während bei den Kurzfristigen nur ein Aufseher da ist.

Durchsuchungen mit Leibbesichtigung fanden bis Mai vor. Jahres zweimal monatlich statt. Danach nur noch einmal monatlich.

Zählungen finden zweimal am Tage statt und zwar jedesmal bei der Übernahme durch eine neue Wache. Dabei kommt der Aufseher kurz in die Zelle, die Gefangenen stehen dabei am Tisch und zählt durch.

Spaziergang: Der Spaziergang wird auf dem Gefängnishof in eigens dazu gemauerten Höfchen, die nicht grösser sind als eine Zelle für 16 Mann (7 auf 7 m), eingenommen. Die Dauer beträgt eine Stunde. Teilnahme ist freiwillig, es soll aber nach Möglichkeit alles teilnehmen, da meistens während der Abwesenheit der Zelleinsassen die Zelle kontrolliert wird. Am 1. Mai und 7. November fällt der Spaziergang aus und die Aufsicht wird verstärkt.

Karzer: Der Karzer ist 1,80 m. lang und ca. 90 cm. breit, wird nie gereinigt. Schlafenszeit von 12 Uhr nachts bis 6 Uhr früh. Dazu bekommt man eine ca. 50 cm. breite Holabritsche. Fenster ist zwar vorhanden, lässt aber kaum Licht durch, geht auch nicht zu öffnen und ist so hoch angebracht, dass der Gefangene es nicht erreichen kann. Luftverhältnisse ausserordentlich schlecht. Ein Kübel, um die Notdurft zu verrichten, ist nicht vorhanden, sondern es muss jedesmal geklopft werden. Die Verpflegung besteht aus 400 gr. Brot, das je nur zur Hälfte morgens und abends gereicht wird, dazu gibt es je einen Becher Wasser. Heizung ist praktisch keine vorhanden, da der vorhandene Heizkörper mit einer Blochhülle umgeben ist, die eine Zirkulation beinahe verhindert.

Von der Verwaltung können Karzerstrafen von 3 bis 20 Tagen verhängt werden. Grund dazu kann sein; mutwillige Beschädigung von Staatseigentum, nichtausführung eines Befehls, Streitigkeiten mit den Aufsehern, zu lautes Sprechen oder gar Singen in der Zelle, Streitigkeiten innerhalb der Zelle, Missbrauch von Büchern usw. Dabei ist noch zu bemerken, dass diese Dinge während, der letzten Zeit meines Aufenthalts in Wladimir nicht allzu streng gehandhabt worden sind.

Während des Aufenthalte im Karzer ist der Bestrafte nur in Gefängnisbekleidung. Im Winter kann er unter Umständen den wattierten Mantel und die Russenmütze dazu bekommen. Schnürsenkel, Taschentücher und Rauchwaren werden abgenommen, Klosettpapier gibt es keines, waschen darf er sich nicht und die Verhältnisse sind so, dass der Bestrafte sogar im Sommer unter der Kälte leidet.

Bewachung: Die Innenbewachung sind Angestellte des Innenministeriums (MWD), aber keine Milizsoldaten. Alle 2 bis 3 Minuten wird durch das Cuckloch in der Türe die Zelle überprüft. Wird man einzeln oder in Gruppen aus der Zelle geführt, so sind

immer 2 Mann Wachpersonal dabei. Irgend welche Verbindung mit dem Aufsichtspersonal aufzunehmen, da diese sich gegenseitig überwachen, ist unmöglich.

Behandlung: Die Behandlung ist streng aber korrekt. Schikanen kommen im allgemeinen nicht vor, die Gefangenen dürfen z.B. nicht geschimpft werden, und ist das einmal der Fall, so ist das meistens nur vom unteren Aufsichtspersonal, wogegen der Gefangene bei der Gefängnisdirektion Schutz findet.

Spitzel:

In jeder Zelle befindet sich ein Mann, der das Vertrauen der Verwaltung genießt und gegebenenfalls vom politischen Offizier herangezogen wird, um ihn über die Stimmung, Gesinnung und Ansichten der Gefangenen zu unterrichten. Diese Leute sind im allgemeinen ungefährlich, es sind meistens Russen, die sich dadurch irgendwelche Aussichten für die Zukunft nicht ^{ver}bauen wollen oder es aus Angst, die Schreiburlaubnis zu verlieren, tun. Daneben gibt es noch eine Kategorie von Spitzeln, die regelrecht auf einzelne Leute angesetzt werden, um aus ihnen Dinge herauszubekommen, die sich auf ihr Verfahren beziehen. Grösstenteils sind diese Spitzel schon längst bekannt, sodass es ihnen bisher nur in einigen wenigen Fällen gelungen ist, tatsächlich etwas herauszubekommen. Das ganze Spitzelsystem wird hauptsächlich dazu verwendet, um irgendwelche Gruppenbildungen, die der Verwaltung gefährlich werden könnten, frühzeitig aufzudecken und, um gleichzeitig das Aufsichtspersonal zu überwachen.

Der politische Offizier: Er ist dazu da, um das gesamte Leben im Gefängnis zu überwachen. Für ihn arbeiten die Spitzel. Er hat jede Eingabe, gleich wohin sie gerichtet ist, zu befürworten. Ebenso wie jede Vergünstigung wie z.B. Krankenkost, Filzstiefel wattierte Hosen für den Winter. Daneben führt er genau Buch über die Haltung und Führung eines jeden einzelnen Gefangenen. Er ist der gefürchtete Mann im Gefängnis.

Zustand der Gefangenen:

a) Körperlich: Infolge der schlechten Ernährung, der schlechten Luftverhältnisse in der Zelle und überhaupt der unnormalen Lebensweise, hat sich der körperliche Zustand bei der Mehrzahl der Gefangenen wesentlich verschlechtert. Die erschreckende Abmagerung und die Unterernährung bei vielen, ist seit der letzten Verpflegungsaufbesserung abgefangen worden, trotzdem ist die Lage der Ausländer noch sehr schlecht, da die Verpflegung zwar quantitativ ausreichend, dafür aber qualitativ keineswegs zulänglich ist.

Bei mir ist es z.B. so, dass meine Angehörigen erstaunt sind, wie wenig ich mich in den 8 1/2 Jahren verändert habe. Gewachsen bin ich nicht mehr (war bei meiner Gefangennahme 19 1/2 Jahre alt). Ein Wintermantel der mir vor 11 Jahren gemacht wurde, ist jetzt sogar etwas zu weit.

Bei älteren Leuten ruft das ein vorzeitiges Altern hervor, bei jungen Leuten eine Unterbrechung der Entwicklung. Dann ist die Gehirntätigkeit, wie das Gedächtnis, ausserordentlich schwach geworden. Eine Konzentration ist kaum mehr möglich und wenn, dann nur für kurze Zeit. Die Sehkraft hat nachgelassen, bei manchen traten Hautauschläge wegen Vitaminmangel auf. Ich schlage mich noch heute mit Folgen eines solchen Hautauschlages herum, der vor ungefähr 1 1/2 Jahren begonnen hat, im Gefängnis zwar behandelt wurde, aber erfolglos.

Die Empfindlichkeit gegen Krankheiten hat sich ausserordentlich gesteigert. Es ist so, dass das ganze Jahr durch, besonders aber im Frühjahr und Herbst direkte Grippeepidemien an der Reihe sind.

Erkrankungen der Verdauungsorgane sind, hauptsächlich infolge des schlechten Brotes,

keine Seltenheit. Dies ist umso schlimmer, da selbst bei diesen Erkrankungen nicht dauernd Diät gewährt wird. Die Ärzte haben ja auch nicht die Aufgabe, eine Krankheit auszuheilen, sondern, nach den Worten einer russischen Ärztin, lediglich die Aufgabe, die Gefangenen in einen Zustand zu erhalten, dass sie die Strafe abbüssen können. Allerdings ist es dann wieder so, dass bei tatsächlich ernsthaften Erkrankungen alle Mittel in Bewegung gesetzt werden, um den Gefangenen wieder hochzubekommen. Man lässt einen also nicht einfach sterben.

Als Beispiel möchte ich hier den Fall von Oberst Dietl anführen: Als er in Herbst 1949 von Moskau nach Wladimir transportiert worden ist, hat er seine Insulinspritzen, er ist zuckerkrank, nicht bekommen. In Wladimir brachte man ihn in eine Aufnahmezelle, liess ihn dort liegen, bis er schliesslich nach 2 oder 3 Tagen vollkommen heruntergekommen ins Gefängnis Krankenhaus geschafft werden musste.

Als zweites Beispiel den Fall Suppryan: Er leidet seit Moskau an dauernden Verdauungsstörungen, die sich in Magen- und Unterleibsschmerzen, beschleunigtem Stuhlgang, Brechen, Erbrechen. Dazu hat er noch oft Migräne, Wahrscheinlich auf Grund von Nervenzerrüttung. Mit einer vernünftigen Diät wäre ihm schon viel geholfen. Diese wird ihm aber nur dann gegeben, wenn er wieder so stark heruntergekommen ist, dass es einfach nicht mehr anders geht.

b) Seelisch: Mit dem Fortschreiten der Haftdauer macht sich bei jedem Einzelnen eine immer stärker zunehmende Nervenzerrüttung bemerkbar. Diese wird hervorgerufen, durch die strenge Isolation von der Aussenwelt, die Ungewissheit über das Schicksal der Angehörigen, den Druck

der durch die dauernde Beobachtung ausgeübt wird, die Enge in den Zellen, etwaige Krankheiten und die Reibereien, die ganz natürlich durch das dauernde Zusammensein oder die persönliche Abneigung, entstehen.

Ein wesentlicher Faktor dabei ist, wie der Gefangene den Hunger, denn nachdem das Essen zwar mengenmässig reicht, ist - wie ich aus eigener Erfahrung weiss - ein Heisshunger nach Fleisch und überhaupt besseren Dingen eingetreten, Schikanen seitens der Aufseher - das dauernde Herummäkeln, wenn man mal in der Ecke steht, laut spricht oder gar leise singt, das Geschirr mal nicht blank genug geputzt ist, wie überhaupt wegen Kleinigkeiten, die man erwachsenen Menschen keineswegs zu sagen braucht -, die Benachteiligung gegenüber den sowjetischen Staatsbürgern in Bezug auf Schreiben, Geldempfang, bevorzugte Behandlung durch die Ärzte und überhaupt durch das Personal usw., die Belastung, die durch das Lesen der russischen Zeitungen - Jubelberichte aus den Staaten des Sowjetblocks, übelste Hetze und Elendsberichte aus der westlichen Welt, vor allem aber aus Westdeutschland - entsteht, hümische Bemerkungen der Offiziere, wie z.B. "im Gefängnis zu viel essen ist schädlich", er selbst aber vor Körperfülle sich beinahe nicht mehr bewegen kann, "wir wissen, dass sie hungrig sind", "kaufen sie sich das doch im Laden", selbst hat man aber keinen Pfennig Geld usw., überwindet.

Ausserdem spielt noch eine wesentliche Rolle, ob der Einzelne sich mit Büchern oder anderweitig beschäftigen kann, mit seinem Schicksal als zu unrecht bestraft, fertig wird und die kleinen Dinge des Lebens nicht ernst nimmt, sondern sich dazu erheben in der Lage ist, seine Angelegenheit von einer höheren Warte aus zu betrachten.

Dazu kommt noch, dass verschiedene Leute wie z.B. Herr Stelzer, Samitzer, dauernd zu Vor-

hören in ihrer Angelegenheit herangezogen werden.

Besonders nervenzermürbend ist die Einzelzelle. Ich selbst habe es erlebt, wie ein Mann nach nur 3 Monate Einzelhaft völlig zerstört, in die Gemeinschaftszelle kam. Er brachte anfangs keinen Satz mehr heraus, sondern stammelte nur unzusammenhängende Worte, aus denen wir mit Mühe und Not zu entnehmen vermochten, dass er fragte, wo er sei, was hier los wäre. Erschwert ist die Einzelhaft noch dadurch, dass selbst Russen, die an und für sich schreiben dürfen, auch aus der Einzelhaft keine Erlaubnis dazu bekommen und damit von ihren Angehörigen auch nicht unterstützt werden können.

Die Mehrzahl der Gefangenen betrachtet ihr Dasein nicht einmal als binn- oder hoffnungslos, sondern baut auf die Hoffnung, dass infolge der politischen Lage auch einmal für sie etwas herausspringen könnte. Nur einige wenige, und vor allem ältere Leute, sind, ich möchte sagen, in der glücklichen Lage, dass sie sich in ihr Schicksal, ihren Lebensabend im Gefängnis verbringen zu müssen, schicken können, ohne sich deshalb seelisch aufzurichten.

Zum Teil quält die Gefangenen noch die Gewissheit ihrer Unschuld und der Willkür, mit der mit ihnen verfahren worden ist. Im allgemeinen ist es jedoch so, dass die Urteile nicht ernst genommen werden und die ganze Sache als ein schlechter Spass betrachtet wird.

Die verschiedenen politischen Ansichten unter den Gefangenen spielen auch keine geringe Rolle, denn sie geben Anlass zu Debatten, die sogar in Streitigkeiten und

Schlägereien ausarten können, gibt es doch sogar im Gefängnis noch eingefloischte Kommunisten.

Infolge aller dieser oben erwähnten Dinge kommt es bei jedem der Gefangenen trotz aller Standhaftigkeit von Zeit zu Zeit zu Depressionszuständen, die in Einzelfällen sogar zu Selbstmordversuchen geführt haben. (Namen möchte ich hier keine nennen). Soviel mir aber bekannt ist, ist keiner der Versuche gelungen.

Leichtere geistige Störungen sind auch nicht so selten. Diese äussern sich vor allem darin, dass der Betroffene sich von den andern vollkommen absondert, sich meistens nur noch mit dem Thema "Essen" abgibt, oder sich nur noch auf allerlei eingebilddete Krankheiten spezialisiert. Schwere Fälle habe ich nicht kennengelernt, sind aber auch vorgekommen. Diese werden ins Gefängnis Krankenhaus oder in ein eigens dazu bestimmtes Gefängnis gebracht.

Nähere Einzelheiten über Gesandtschaftsrat Stelzer und seine Frau:

Im Herbst 1948 erfuhr Stelzer von Kameraden, die mit seiner Frau von Moskau nach Wladimir gebracht worden waren, dass seine Frau in Wladimir sei. Kurz darauf hatte er bei einem Arztbesuch die Gelegenheit, seine Frau ganz kurz auf dem Korridor zu sehen, ohne sie natürlich zu sprechen. Seine Frau hat das wahrscheinlich gar nicht bemerkt. Auf Grund dieser Tatsache versuchte nun Stelzer, sich beim Gefängnisdirektor die Genehmigung zu erlangen, seiner Frau Geld zu überweisen - er hatte noch etwas davon gerettet - und mit ihr in Briefverkehr treten zu dürfen. Ein einmaliger Briefwechsel und eine einmalige Geldüberweisung wurde ihm gestattet. Ausserdem wurde auf Grund der Tatsache, dass er seine Frau gesehen haben wollte, eine umfangreiche Untersuchung eingeleitet, um genau festzustellen, unter welchen Umständen das geschehen sei. Dabei legte die

Gefängnisverwaltung (politischer Offizier) einen besonderen Wert auf das Aussehen der Aufseher, die ihn und seine Frau begleitet hatten.

Einen weiteren Briefwechsel gestattete ihm der Gefängnisdirektor nicht und der politische Offiziere hielt ihn damit hin, sich nach Moskau an das Ministerium zu wenden, was auch Stelzer jeder halbe Jahr einmal tat, ohne jemals die Genehmigung, sich mit seiner Frau schreiben zu dürfen, zu bekommen.

Einiges über die Methoden im Entlassungslager in Tapiau:

Gleich nach unserer Ankunft im Sammellager in Tapiau wurden Justizoffiziere eingesetzt, um von vielen noch Einzelheiten über ihren Lebenslauf herauszubekommen. Dabei wurde auch noch ein besonderer Wert auf die politische Anschauung des Befragten gelegt. Diese Verhöre wurden völlig systemlos durchgeführt und schienen auch völlig harmlos zu sein, bis sich dann schliesslich am 25. Oktober vor. Jahres herausstellte, dass ca. 125 Mann, darunter ca. 17 Frauen in das Untersuchungsgefängnis nach Königsberg weggebracht wurden. Der politische Offizier des Lagers erklärte ^{uns} damals, dass gegen diese Leute ein Verfahren von den Ostzonenbehörden vorliege, und dass sie gesondert nach Deutschland kämen. Das wurde aber von 4 Mann widerrufen, die aus dem Gefängnis in Königsberg am 23. Dezember doch noch unserem Transport angeschlossen wurden. (Am 22. Dezember wurden abends 4 Mann noch aus dem Lager weggebracht, von denen allgemein angenommen wurde, dass sie in Untersuchungsgefängnis in Königsberg gelandet sind). Diese 4 Mann erzählten uns, dass diese ca. 125 Mann in die Straflager und Gefängnisse in die Sowjetunion zurückgeschafft würden.

Einige Tage vor unserem Abtransport traf eine Sonder-Kommission aus Moskau ein, die sich wiederum mit Verhören und dem Erpressen für die Sowjets günstiger Erklärungen beschäftigte. Im Lager hatte sich natürlich sofort wieder ein Spitzelsystem gebildet, das dem politischen Offizier allerlei sowjetfeindliche Äusserungen zutrug.

So wurden z.B. 3 Mann über Starke Gotthold ausgefragt, er selbst aber nicht geholt, sondern am 22. Dezember abends aus dem Lager weggeschafft.

Viele von uns hatten bei ihrer Gefangennahme Familienbilder im Besitz. Diese wurden während der Untersuchungschaft zum Teil noch gelassen, beim Abschluss der Untersuchung jedoch von den meisten durch den Untersuchungsrichter vernichtet. Hatte sie einer noch bis Wladimir gerettet, so wurden sie ihm in der Zelle nicht gelassen, sondern zu seinen Aktien gelegt (so wurde es auch mit denen gemacht, die sowjetische Staatsbürger in Briefen bekamen). Allerdings konnte der Gefangene zum Geburtstag seiner Frau oder seiner Kinder diese Bilder für 3 Tage anfordern, was aber in den meisten Fällen abgelehnt worden ist.

Betreffe schreiben, Pakete empfangen und Geld empfangen der Sowjetstaatsbürger:

Der sowjetische Staatsbürger hat die Möglichkeit, zweimal im Jahr seinen nächsten Angehörigen zu schreiben, und von diesen zwei Briefe zu bekommen. Dabei ist das keine grundsätzliche Erlaubnis, sondern sie muss jedesmal neu eingeholt werden. Die Briefe dürfen nur persönliches enthalten und werden streng zensuriert. Auch dürfen sie nicht zu lang sein. Pakete dürfen nicht geschickt werden, dafür aber Geld in unbegrenzten Summen. Dazu hat der Gefangene die Möglichkeit, alle 10 Tage im Gefängnisladen hauptsächlich Nahrungsmittel, Rauchwaren, Schreibpapier und Seife zu kaufen. Seine Angehörigen können für ihn Zeitungen und Zeitschriften abonnieren.

Betreffe Schreiberlaubnis für Ausländer:

Seit September 1952 haben die Japaner Schreiberlaubnis. Dabei ist jedoch zu bemerken, dass diese Erlaubnis keine generelle ist. Ich sass bis 17. Juni vor. Jahres mit einem Japaner zusammen, der davon ausgeschlossen war. Januar 1953 trafen die ersten Antworten und Pakete aus Japan ein. Ich persönlich bin der Meinung, dass für die in Wladimir zurückgebliebenen Deutschen, dasselbe zutrifft.

Zu Zelleneinrichtung (s. Seite 1)

Zu Zelleneinrichtung gehört noch für 12 Mann 1 Tintenfass und 3 Federhalter. Bleistifte sind nicht erlaubt. Das Schreibzeug wird während der Schlafenszeit aus der Zelle herausgenommen.

Zu Hygiene (s. Seite 1)

Vor jedem Bad muss die Zelle von den Gefangenen mit einem Eimer Wasser ausgewaschen werden. Klosettpapier gibt es zwar aber häufig ist es der Fall, dass das Papier selbst für diesen Zweck unbrauchbar oder viel zu wenig ist. Dann passiert es noch häufig, besonders im Sommer, dass es im Waschraum kein Wasser gibt. Zwar wird in diesen Fällen manchmal in einer Kanne Wasser gereicht, aber dann auf den Mann nur vielleicht 1/4 Ltr. Waschwasser kommt, was natürlich im Sommer beim dauernden Schwitzen keineswegs ausreicht.

Betreffs Zeitungen und Zeitschriften: (s. Seite 2)

Am 1. April 1952 wurden überraschender Weise sämtliche Zeitungen und Zeitschriften einbehalten. Auf unsere wiederholten Anfragen, warum wir keine Zeitungen mehr bekommen, bekamen wir die lakonische Antwort: "Sie bekommen ihre Zeitung" und siehe da, am 1. Juni bekamen wir sie wieder, allerdings mit zweimontatiger Verspätung. Dieses System wurde bis zuletzt beibehalten. Dazu wurden Zeitungen mit besonders aktuellen Nachrichten z. B. wichtige Reden ausländischer Staatsmänner, der Regierungserlass über die Amnestie usw. einfach unterschlagen, sodass auch diese kümmerliche Verbindung mit der Aussenwelt nicht mehr vollständig ist.

Betreffs der Kategorien der Gefangenen:

Das Gefängnis Wladimir ist ein sogenannter strenger, politischer Isolator. Direkt kriminelle Elemente befinden sich dort nicht. Es kann zwar vorkommen, dass auch ein politischer Gefangener kriminelle Anwandlung bekommt. In diesem Falle wird aber von der Verwaltung ganz energisch dagegen eingeschritten. Nach welchen Gesichtspunkten die Gefangenen dort eingewiesen werden, war nicht festzustellen.

Betreffs Entlassung:

Von höheren sowjetischen Offizieren wurde uns im Samnellager in Tapiaw erklärt, dass 3 Kategorien von Gefangenen zur Entlassung kämen und zwar:

- a) Leute, die ihre Strafe bereits abgebusst und sich in der Sowjetunion schon in der Freiheit befunden hätten. Das waren die wenigsten.
- b) Leute, die unter die Amnestie vom 28. März vor. Jahres gefallen wären. Das war eine etwas grössere Gruppe, aber auch nicht viele, da diese Amnestie ja nicht für politische Gefangene war.
- c) Leute, die auf Grund des Regierungserlasses vom 10. Juni vor. Jahres, mit den Ausführungsbestimmungen vom 13. Juni zur Entlassung kämen. Das war die Mehrzahl.

Ich konnte wieder den Erlass über die Amnestie - diese Zeitung wurde uns unterschlagen - , noch den Regierungserlass vom 10. Juni. Dieser ist, wie mir bekannt ist, in der Sowjetpresse niemals veröffentlicht worden.

Nach welchen Gesichtspunkten die Wahl getroffen worden ist, war nicht festzustellen, da wir bei unseren Überlegungen immer wieder auf Kameraden gestossen sind, die wegen viel leichterem Vergehen als mancher von uns, die wir entlassen wurden, bestraft worden waren. Andererseits war es wieder so, dass Leute entlassen worden sind, bei denen wir uns sagen mussten, wie kommt der Russe dazu, so einen für die Entlassung zu bestimmen.

Wäre das anders gewesen, so wären wir wahrscheinlich sehr erstaunt gewesen, denn bei all unseren langjährigen Versuchen irgendwo und irgendwie ein System herauszufinden, konnten wir immer nur zu dem Schluss kommen, dass bei den Russen die "Gehirnwindlungen" anders herangingen, als bei uns. Das wurde schliesslich auch sprichwörtlich.

11.5.54.

Betreffs Begriff "Fernurteil"

Die deutsche Übersetzung "Fernurteil" für den russischen Ausdruck "osoboje soweschtschanije", ist nicht richtig. Wörtlich heisst das "Sonderberatung" oder besser "Sondergericht".

Entstanden ist die deutsche Übersetzung Fernurteil dadurch, dass dieses Urteil immer in Moskau ausgesprochen wird und zwar in Abwesenheit des Angeklagten. Die Untersuchungsakten werden dabei nach Moskau geschickt, dort diesem Sondergericht, das aus je einem Vertreter der Partei, des Innenministeriums, respektive Sicherheitsministeriums und der Justiz besteht, vorgelegt. Dabei ist besonders darauf hinzuweisen, dass dieses Urteil keineswegs endgültig ist, sondern wie mir Russen erzählten, jedes Jahr neu bestätigt werden muss.

Bei diesem Verfahren hat der Angeklagte keinerlei Möglichkeit sich zu verteidigen, ebenso nicht die Gewissheit, dass er nach Abbüßung seiner sog. Strafe freigelassen wird, da es ja praktisch jedes Jahr verlängert werden kann. Häufig wird dieses Verfahren dann angewandt, wenn kein ordentliches Gericht etwas gegen den Angeklagten ausrichten könnte. So wurde z.B. Haertel von seinem Untersuchungsrichter erklärt, das Gericht habe seine Akten zurückgeschickt, da es nichts gegen ihn finden könne. Kurze Zeit später wurde er aber von diesem Sondergericht zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt. Ähnliche Erklärungen bekamen auch andere. Dieses Verfahren hat sehr viel Ähnlichkeit mit dem der Gestapo und dient hauptsächlich dazu, sich unbequemer Leute zu entledigen.

Von all den Gefangenen, die sich in Wladimir befinden, ist die überaus grösste Mehrzahl von diesem Sondergericht abgeurteilt worden.

10.5.54.

✓ 11. Mai 1954. 17/5

AR
r
Dortige Nachforschungen nach dem Diplomaten WALLENBERG

Folgender Bericht ging hier ein:

"über den schwedischen Diplomaten WALLENBERG erfuhr Berichter folgendes:

WALLENBERG fuhr mit seinem Pkw und seinem Kraftfahrer LANGFELDER im Jahr 1944 über die russischen Linien in RUMÄNIEN, um den sowjetischen Oberbefehlshaber zu veranlassen, dass die Gebäude der neutralen Gesandtschaft in BUDAPEST und SOFIA bei der Einnahme dieser Städte durch die Rote Armee verschont würden. Nach Angaben seines Kraftfahrers LANGFELDER wurde er damals zu verschiedenen sowjetischen Truppenstäben gebracht, dann aber vom NKWD festgenommen und nach MOSKAU verbracht. Nach eingehenden Vernehmungen soll er, ebenfalls nach Angaben seines Kraftfahrers LANGFELDER, zunächst in das Gefängnis BUTYRKA und dann im März oder April 1945 in die LEFORTOWSKAJA überführt worden sein. Seit dieser Zeit hat sein Kraftfahrer LANGFELDER nichts mehr von ihm gehört.

Berichter ist persönlich mit LANGFELDER nicht zusammengekommen. Er hat seine Kenntnisse von dem Kgf. Erhard HILLE, der 1945 und 1946 mit dem Kraftfahrer Wallenbergs zusammen war. HILLE ist jetzt aus der Kriegsgefangenschaft nach BLOASCHUTZ über Bischofswerda, Krs. Bautzen entlassen worden. Berichter hörte von HILLE, dass alle Kgf., die über Langfelder von dem Schicksal WALLENBERGS erfahren hatten, streng isoliert und von anderen Kgf. getrennt worden. HILLE wurde aus diesem Grunde im Januar 1948 aus dem Gefängnis in WLADIMIR abgeholt bzw. in eine andere Strafanstalt verlegt."

Name und Anschrift des aussagenden Heimkehrers lauten:

S c h m i d, Walter,
URSPRING/Krs. Ulm,
Kirchstr. 49

Befrager hat über ihn folgende Charakteristik abgegeben:

"Berichter ist ein ausgeglichener und ruhiger Mensch von sehr guter Allgemeinbildung und überdurchschnittlicher Intelligenz. Er wirkt in seiner ganzen Art sympatisch, aber frühreif. Es spricht für den Berichter, dass er sich seit seiner Entlassung aus der Kriegsgefangenschaft mit privaten Mitteln um die Anschrif-

ten der Angehörigen von Kgf. bemüht hat, die im Gefängnis WLADIMIR zurückgeblieben sind. Er hielt es für seine Pflicht, diese Angehörigen über das Schicksal der Kgf. persönlich zu unterrichten."

Der im Bericht genannte HILLE war auch in den s.Zt. angestellten Nachforschungen bereits als Schlüsselfigur benannt worden, die allenfalls über das Schicksal WAILLENBERGS Auskunft geben könne. Die Angabe über Hilles Entlassungsort deckt sich mit den damaligen Feststellungen, dürfte also stimmen. Ob Sie eine Möglichkeit haben, HILLE in der Sowjetzone zu befragen, entzieht sich hiesiger Beurteilung. Mit unseren Quellen ist eine Befragung HILLES nicht durchführbar. Die Nennung des Kraftfahrers LANGFELDER ist neu. Nachforschungen nach ihm sind eingeleitet.

Avskrift.

17.5.1954.

Betr.: WALLENBERG.

Auf Grund unserer Nachforschungen wird mitgeteilt, dass der Kraftfahrer LANGFELDER noch nicht aus russischer Gefangenschaft entlassen ist.

Jarring/DS

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

sjöborgsutredningen.

STOCKHOLM
Stockholm den 19 maj 1954. 19

N:o		BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

Broder,

Jag skulle vara Dig tacksam, om Du med nästa kurir
ville återsända de två pass, som ligger hos Dig, nämligen
Hk 4994 och Jk 9995.

(Gunnar Jarring)

T.f.Chargé d'Affaires Lorentzon,

W i e n .
- - - - -

exp. 20/5-54
JR.

Hamburg den 20 maj 1954.

Strängt förtroligt.

Jarring/DS a + b
22/5 Danielsson, f.k.
u. Jarring,

./. bil.

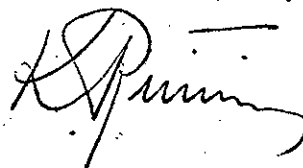
22/5-59
up. 22/5-59
bil. å spec. don. 21

Ärade Broder,

Äberopande gårdagens telefonsamtal angående
./. Orczy ber jag få översända en promemoria samt 5 olika foto-
grafier i vardera 3 exemplar. Ett sjätte fotografi snett
uppifrån bakifrån, som skulle ha visat hans skullskada,
har enligt fotografen tyvärr misslyckats.

Om det är möjligt, skulle vi vara tacksamma
för instruktion, vad vi eventuellt skola göra, därest
Orczy kvarstannar inom vårt verksamhetsområde.

Din vördn. Tillgsm

(K. Reinius).

Herr Utrikesrådet G.V. Jarring,

Stockholm.

P. M.

Kl. 15.10 den 19 maj 1954 meddelade chefen för härvarande Elektroluxbolag, direktör Lindqvist, per telefon, att han hade besök av en ungrare Orczy, som hade synnerligen intressanta upplysningar om Wallenberg att lämna.

Enligt instruktion av chefen för utrikesdepartementets politiska avdelning sammanträffade jag med Orczy i direktör Lindqvists kontor.

Josef Orczy legitimerade sig med ett av Notaufnahmelage Uelzen den 9.4.54 utfärdat intyg, enligt vilket han uppgivit sig vara ungrare, född den 22.3.27 i Budapest, och illegalt inkommit i Tyskland över Passau. Handlingen var icke försedd med fotografi eller beskrivning.

Orczy, som är c:a 165-170 cm. lång, hade uppsökt Elektrolux-försäljaren i Kassel och på dennes inrådan begivit sig till Elektrolux huvudkontor i Hamburg för att söka anställning. Han hade i Kassel vägrat taga emot pengar för resa och kost under färden.

Som referens uppgav han en hr Jurany, som varit Elektrolux-representant i Budapest. Orczy hade varit anställd hos Jurany 1941-45, först såsom arbetare och sedan i bokhållningsavdelningen. Efter nationalisering av företaget hade han varit kvar ytterligare några månader. Han hade därefter haft anställning inom olika yrken. I april 1949 hade han häktats och tillbringat tre månader i Andrasi-fängelset i Budapest. Från juli 1949 - augusti 1951 hade han varit i Marko-fängelset och därefter till sin flykt den 8.3.54 i fängelset i Vacz.

I Marco-fängelset hade O. insjuknat med en böld eller tumör i hjärnan och opererats utan större framgång. I Vacz hade han ånyo opererats 1951 och fått en silverplatta insatt i huvudskålen, samtidigt som hud transplanterats från ena låret till hjässan. Orczy uppvisade ett 15-20 cm ärr c:a 10 cm över knäskålen. På hjässan fanns en hårlös, rund fläck c:a 12-13 cm i diameter med tydliga ärr i kanterna. Fläcken var hud-(rosa)färgad med enstaka ljusbruna fläckar. Orczy uppgav, att han icke hade några som helst besvär med undantag för att han icke kunde stå framåtböjd någon längre tid. Han hade då lätt att få svindel eller bli med-

vetslös på grund av blodbrist i huvudet.

I sjukhusavdelningen en trappa upp hade han under vistelsen där, som varade 6 månader, varit tillsammans med Wallenberg, som senare även delat cell Ab 27, 3 tr. upp, med honom. Wallenberg, som varit svårt sjuk och endast hade en lunga, hade berättat, att han blivit häktad för att ha smugglat ut ungerska judar, att han vore av bankirsläkt och att eventuellt meddelande kunde sändas till Erik eller Marcus Wallenberg. W. hade även talat om modern, men Orczy kunde icke erinra sig hennes namn.

Orczy, som talade rätt god tyska och franska, uppgav såsom orsak här till, att modern, Elisabeth f. Schäfer, från Leipzigerstrasse 14 i Halle a.d. Saale, varit rikstyska. Då fadern icke talade tyska, hade samtalsspråket i familjen huvudsakligen varit franska.

På fråga, huruvida Orczy redan varit i förbindelse med något annat svenskt konsulat, förklarade Orczy, att han uppsökt konsulatet i Frankfurt. Pressad på denna punkt medgav han, att han även varit i kontakt med beskickningen i Köln samt konsulaten i Bremen och Hannover. Han ville dock understryka, att han aldrig bett om eller tagit emot några pengar eller annat understöd. Hans enda önskan vore att få ett arbete och fast bostad. Under över en månad hade han hänvisats från det ena till det andra stället och överallt fått höra, att ingen vore "zuständig".

På fråga, huruvida Orczy möjligen varit i Frankrike, Schweiz, Belgien eller Luxemburg, förnekade han bestämt, att så varit fallet. Tillfrågad, om han någon gång använt ett annat namn, förklarade han nästan upprörd, att så djupt hade han aldrig fallit. Någon erinran mot att bli fotograferad för att underlätta eventuell identifiering hade han icke.

Direktör Lindqvist uppgav, att han per teleprinter gjort en förfrågan hos Elektrolux i Stockholm för kontroll av Orczy's uppgifter angående anställningen hos firman Jurany. Det vore dock svårt att bereda Orczy någon anställning med hänsyn till, att han vore statslös resp. utlänning.

Uppgiften om Wallenberg hade icke omnämnts i telegrammet.

Hamburg den 20 maj 1954.

(K. Reinius)

P.S. Någon uppgift om, varifrån han fått medel för sitt uppehälle och resor kunde icke erhållas. På fråga, vem den person var, som väntat på honom utanför konsul Wilkenings hem i Hannover, svarade O. något besvaren att det varit en tysk student, som hjälpt honom att hitta till W. och så även gett honom spårvagnspengar. Namnet hade O. dock glömt.

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

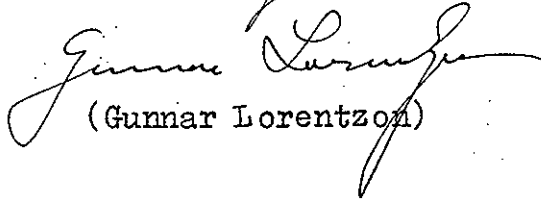
16/5
Wien den 24 maj 1954.

2 bil.
(pass)

Strängt förtroligt och personligt.

8/ Årade Broder,

./. Åberopande handbrev den 19 dennes ber jag härmed få insända passböckerna Jk 9994 och Jk 9995. Jag får tilllåta mig fästa Din uppmärksamhet på att jag icke har pass Hk 4994, vilket sagts i Ditt ovannämnda brev, utan torde en förväxling här föreligga med Jk 9994. (ja)

Din tillgivne

(Gunnar Lorentzon)

Herr Utrikesrådet G. Jarring,
Utrikesdepartementet.

P.M.

Den person, som uppträder under namnet Marcel Rohan, torde rätteligen heta Jaromir Alexander Balcar och är, så vitt kunnat fastställas, tjeckisk undersåte.

Rohan uppsökte i augusti 1953 ambassaden i Paris och sade sig därvid ha nyss flytt från ett tjeckiskt fängelse, där han vistats för politiskt brott. I fängelset hade han, enligt vad han uppgav, sammanträffat med en person, som i sin tur i ett sovjetiskt krigsfängeläger sammanträffat med Raoul Wallenberg. Denne hade givit honom i uppdrag att på ett eller annat sätt få fram ett meddelande till något svenskt konsulat om att Wallenberg befunnit sig i livet. Rohan sade sig nu vilja fullgöra denna plikt mot kamraten, som befann sig kvar i fängelset.

Då Rohans berättelse bar alla spår av trovärdighet, fick han, enär han vid tillfället sade sig inneha blott ett förfalskat franskt pass, på vilket han icke kunde resa ur Frankrike, resa till Sverige på en provisorisk svensk resehandling. I Stockholm lämnade Rohan ytterligare uppgifter om Wallenberg, vilka bedömdes vara av så stor vikt, att det gällde, att snarast och på något sätt komma i kontakt med Rohans medfånge i det tjeckoslovakiska fängelset. Denne skulle nämligen kunna ange närmare detaljer kring Wallenberg och dennes vistelseort. Rohan utarbetade själv en plan för kontaktens ordnande, vilket enligt hans egna uppgifter bäst skulle ske i Wien. På grund av sakens vikt - inga medel finge lämnas oprövade, då det gällde att återfinna Wallenberg - erhöll Rohan svenskt pass under tiden hans uppdrag varade. Han besökte Wien två gånger under vinterhalvåret 1953/54.

I april 1954 kunde man emellertid på svensk sida fastställa, att de uppgifter Rohan lämnat både om sin person och övriga händelser vore falska, och alla förbindelser avbröts

med honom. Rohan har avvikit urlandet på illegalt sätt.

Balcar, som uppträtt även under andra namn, är, enligt de uppgifter som nu kunnat erhållas, vid ett flertal tillfällen straffad för brott av olika slag, vilka renderat honom fängelsevistelser av varierande längd.

Stockholm den 3 juni 1954.

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

ang. utfrågning av de
från Sovjetunionen re-
patrierade spanjorerna.

3/6
Madrid den 28 maj 1954.

HP 1

Förtroligt.

HEMLIG.

Jarring/DS
5/6

a
Danielsson,
f.k.

u.Jarring.

5/6-54
exp. 94

1110

Ink.	26.	1954
Avd.	Gr.	Mål
HP	39	9
P 2		Ku L

Broder,

8 inf.

I anslutning till mitt handbrev den 27 april 1954 angående utfrågning av de från Sovjetunionen repatrierade spanjorerna ber jag få meddela, att chefen för spanska utrikesministeriets politiska avdelning, hr Barcenás, vid ett besök, som jag i dagarna gjort honom, sagt mig, att man i anledning av min hänvändelse föranstaltat om en rundfråga till samtliga repatrierade. Han ville förbereda mig på att det nog komme att dröja åtskillig tid innan den igångsatta utredningen slutförts, enär de repatrierade redan skingrats och nu befunne sig i sina olika hem-orter. Han hyste tyvärr föga förhoppning om att utredningen skulle ge positivt resultat.

Din Tillgivne

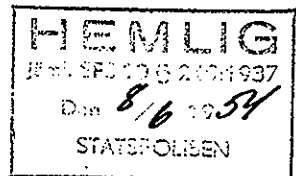
W. Winther

W. Winther

Utrikesrådet Jarring,
Utrikesdepartementet.

DS

Kab-sek
forj. d. c. l

Vedr. Marcel ROHAN, f.d. 26.6.1919 i Prag.

PM

Oversættelse af en beretning, fundet i pgl.s besiddelse.

Hvorledes det i sommeren 1953 lykkedes mig at flygte fra en czekisk tvangsarbejdslejr i Bohemia, er - håber jeg - fyldestgørende beskrevet i artikeln i "Svenska Dagbladet", udsendt i marts 1954. Min rejse fra Wien til Paris var en logisk følge af min plan om at tage til vest for at se til nogle gamle venner.

Efter at jeg i Paris havde været i berøring med nogle vigtige spionage-bureauer fra vestmagterne, blev jeg kontaktet med den svenske ambassade i Paris 8, 25 rue Bassano (1. sekretaer Per Anger). Jeg omtalte der, at jeg under mit ophold i czekisk fangenskab havde mødt en sudetertysker (mødet med denne person er omtalt i 3. del i min bog) ved navn Karl Jakesch, som under sit årelange krigsfangenskab i Sovjet i en MVD lejr i nærheden af Moskva havde mødt den svenske statsborger Raul Wallenberg.

Efter nogle dages forløb modtog jeg en skriftlig invitation til den svenske ambassade i Paris. Efter en samtale på selskabeligt plan blev jeg præsenteret for Otto Danielsson, der kom fra Stockholm, og som syntes at være interesseret i forskellige spørgsmål vedrørende min person og forskellige politiske og økonomiske spørgsmål fra Øst-Europa.

Samtalerne med Danielsson fortsatte i 3 eller 4 dage, altid om morgenen, idet jeg havde travlt med mine private affærer om eftermiddagen. Efter et par dages forløb rejste Danielsson til Sverige, og jeg begyndte at tilrettelægge mit private liv. Til min overraskelse modtog jeg omkring 10 dage senere en ny invitation fra Anger. Under en lang samtale indbød han mig til at rejse til Sverige så hurtigt som muligt for at stille mit kendskab om den østlige verden til disposition for de svenske myndigheder.

På denne tid fik jeg en lignende invitation fra den britiske ambassade i Paris (Adrian Leigh fra udenrigsministeriet og Joan de Wend-Hunt, sekretaer ved den britiske legation i Paris, rue du Paubourg St Honoré), men jeg

HEMLIG
Se anteckn. å sid. 1

naerede betaenkelighed derved.

Sekretaer Anger forsøgte på enhver måde at påvirke mig, men jeg bad om mindst en uges til at beslutte mig i. Efter nogle dages forløb besluttede jeg, at det ville være bedre at rejse til et neutralt land end til England efter mine temmelige dårlige erfaringer med britisk taktik, politik og politikere og modtog tilbuddet fra den svenske regering.

2.

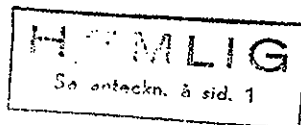
Sekretaer Anger udstedte mig et svensk, falsk pas, lydende på navnet Adolf Martin Hellman, født i Malmö, og bragte mig insin vogn til Le Bourget lufthavnen. Flyvemaskinen blev i Stockholm modtaget af Danielsson, der sin sin vogn bragte mig til Stockholm, hvor jeg blev indkvarteret i en lejlighed i Sturegatan, en lejlighed som sandsynligvis anvendes af det svenske statspoliti i lignende tilfælde.

Efter 2 dages forløb havde jeg en lang samtale med Danielsson, der tilbød mig et svensk pas, lydende på mit navn og som svensk statsborger samt udgifter betalt etc., såfremt jeg var villig til at rejse til Østrig og gennem den czekiske undergrundsbevaegelse i den russiske zone i Østrig at få fremskaffet alle detaillier om Jakesch.

Jeg havde til at begynde med ikke megen appetit på sådan aktivitet, men ønskede lige modsat blot at hvile ud i Sverige og først og fremmest at skrive nogle artikler og romaner om mine oplevelser i den østlige verden.

Nogle dage senere blev jeg af Danielsson præsenteret for Gunnar Jaring, chef for den politiske afdeling i udenrigsministeriet. Efter 4 timers samtale der samtykkede jeg i at rejse til Østrig på betingelse af, at jeg ikke ville modtage andre penge end til daekning for min aktivitet, og at jeg ikke kunne garantere noget heldigt udfald m.h.t. at finde ud af noget om Jakesch. Der var - som det så ud for mig i disse dage i 1953 - "a 50 : 50 chance".

Med et svensk pas lydende på mit rigtige navn, udstedt af Utrikesdept. og underskrevet af Jaring forlod jeg (form. den 17 sept. 1953) Sverige og tog med fly til Zürich og derfra med tog til Wien.

Gennem Josef Schögnauer, repræsentant for den czekiske undergrundsbevaegelse, kom jeg i løbet af nogle dage i kontakt med 2 mænd fra den antikommunistiske bevaegelse, der arbejdede ved den østrigsk-czekiske grænse.

Ved stor hjælp fra Gunnar Lorentzen, 1. sekretær i den svenske legation i Wien og den svenske minister Kurt Allain de Belfrage, lykkedes det mig i løbet af de følgende uger at få organiseret en perfekt arbejdende kontakt på to steder af grænsen, i Hainsburg an der Donau og i Haugschlag, til at få alle nyheder om Jakesch. Gennem adskillige vovestykker, hvorved jeg flere gange risikerede livet lykkedes det mig at skaffe alle detaljer om Jakesch.

Efter at denne kontakt fungerede og mine nyheder over den svenske legation i Wien blev sendt til Stockholm, kom der et nyt møde mellem mig og Danielsson i Zürich. Jeg ved, at den svenske regerings mål var på en aller anden måde at få Jakesch som vidne til en offentlig beretning om Wallenbergs opholdssted.

Under samtalen med Danielsson i Zürich samtykkede jeg i at gøre mit bedste for at påvirke den antikommunistiske undergrundsbevaegelse i Czekoslovakiet, hvorfra jeg personlig kender nogle betydningsfulde medlemmer, til at hjælpe Jakesch til flugt fra fangenskab i Pilsen og bringe ham til den svenske legation i Wien.

At organisere dette var overordentlig vanskeligt, især grundet vinteren, sne ved grænsen og sandsynligvis også internationale vanskeligheder blandt medlemmerne af Prags undergrundsbevaegelse, som til at begynde med ikke ville benyttes til at hjælpe sudetertyske fanger. Det var kun takket mit kendskab til de ledende undergrundspersoner, at disse indvilgede i at påtage sig denne opgave.

To gange om ugen var jeg i kontakt med czekiske kurerer ved grænsen på trods af sne, russiske grænsvagter og andre

vanskeligheder, bestandig i livsfare, hvis jeg skulle falde i russernes haender.

Den bestemte dag for Jakesch flugt blev to gange ud-sat, og efter yderligere ugers venten så jeg ikke nogen fremgang i hele udviklingen.

6.

Otto Danielsson ankom til Wien d. 5. januar 1954. Vi blev enige om, at yderligere venten ville være spild af tid, og at den bedste løsning var at informere vore kontakter på den anden side grænsen, om at de selv skulle vælge den bedste dag for aktionen og bringe fangen blot til det nærmeste østrigske "strongpoint", hvorfra han kunne blive hjulpet af den svenske legation i Wien.

Efter at dette var ordnet, forlod jeg Wien den 11. januar 1954 for sammen med Danielsson at rejse til Stockholm.

7.

Under opholdet i Sverige besøgte jeg folk, jeg kender eller min familie kender, fik nogle selskabelige forbindelser med mere eller mindre betydningsfulde mennesker, skrev artikler til forskellige aviser og begyndte at arbejde på min bog for Nordsted's forlag.

I mellemtiden modtog den svenske legation i Wien nogle nyheder fra undergrundsfolkene, og Danielsson bad mig den 17. februar 1954 om endnu en gang atvrejse til Wien.

Under mit ophold der blev situationen så meget afklaret, at undergrundsfolkene indvilgede i at kidnappe Jakesch ved den først mulige lejlighed og bringe ham til den østrigske grænse. Jeg arrangerede den direkte kontakt mellem undergrundsfolkene fra området Bratislava-Hainburg og sekretaer Lorentzon. Da min opgave således var løst, vendte jeg tilbage til Stockholm d. 5. marts 1954 for at funde min bog.

8.

I mellemtiden, eller rettere siden oktober 1953, for-

synede jeg de svenske myndigheder (legation i Wien) og Utrikesdept. med forskellige hemmelige øst-informationer, statistik, nyheder, politisk og militær og økonomisk materiale! Hovedparten af dette materiale vedrørte Czeko-slovakiet. Alle kopier af disse nyheder er i min besiddelse, det samme angår alle kopier af mine rapporter fra Wien vedrørende Jakesch - Wallenberg affæren.

Adskillige af mine artikler blev offentliggjorte og bogen afsluttet. Da dette var gjort havde jeg til hensigt at forlade Sverige for nogle dage. Den 21. april 1954 besøgte jeg Danielsson på hans kontor og efter en samtale om forskellige problemer blev jeg pludselig fortalt, at det var "nogle undersøgelser" mod mig, idet der var blevet rettet nogle beskyldninger mod mig. Efter en samtale, der blev holdt i så svage vendinger, at jeg ikke var i stand til at danne mig nogen bestemt mening, forstod jeg, at jeg var mistaenkelig formodet "ikke at være mig selv, men min egen faetter, som jeg sidst mødte i Paris i august 1953.

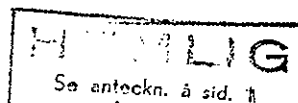
Denne samtale med Danielsson gjorde mig klart, at der findes et mig ukendt komplot, som jeg vanskelig kan finde ud af. Jeg er kun klar over, at det mulige resultat af dette skulle være enten at gøre det umuligt for mig at forsaette med at skrive eller - hvad der var endnu værre - på en eller anden måde at tvinge mig til en ukendt aktivitet.

10.

I de næste to dage så jeg, at der i det skjulte i Stockholm, blandt mine venner ved aviser og videre på det selskabelige plan, var en del sladder om min person.

I disse dage havde jeg to anonyme telefonopkald, fandt at nogle af mine breve var åbne og kom i besiddelse af nøjagtige beviser på, at nogen søgte forskellige papirer, jeg havde i mit hotel. I denne stilling søgte jeg en sagfører og senere en prominent advokat i Stockholm, Dr. Joseph Fischler, hvem jeg forklarede hele historien fra ende til anden.

Dr. Fischler havde en mening om det, men var ude af stand til at give mig andet råd end at afvente videre begivenheder.

Den 26. april tog jeg hen for at besøge Otto Daniels-
son på hans kontor i Statspolitisen, Munkbrogatan 2. Gennem
samtalen med ham fik jeg kun bekræftelse på hans tidligere
bemaerkning om, at der var indblandet en kvinde i histo-
rien, som allerede tidligere havde ledet mig til bekræftel-
sen på, hvem der eventuelt kunne stå bag. Men da jeg ikke
var i stand til at modtage nogen yderligere bekræftelse
fram ham, var jeg fuldkommen i uvished, hverfra hele
historien stammede.

18.5.54. 528 - 535

Vidimeras:

R. Bryllow.....

J. E. Karlant.....

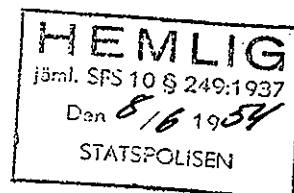
Avskrift

*Detta papper har
Wellmann tillställt,
säg på best. i Wien!*

Wien, den 4 februar 1954

H 114

1 bil.

P2 Va I

Broder,

4

Härmed ber jag få insända lista över kontingent-
utnyttjandet per den 25. januar 1954. Såsom tidigare torde
även vissa liberaliserade varor hava påförts kontingenterna,
varför de lämnade sifferuppgifterne icke äro helt adekvata
ur svensk synpunkt.

Jag har fått listan av dr. Kostka i ZAE.

Gunnar Lorentzon.

Förste sekretären K. Bernström
Kung. Utrikesdepartement,
Stockholm.

.....Wien, 4.2.54. GL/KB.....

Vidimeras:

J. P. ...

J. Ekenhaut

Berlin den 15 juni 1954.

Personligt och strängt förtroligt

AL
Ärade Broder,

antagl. hos K. sek.

9

Åberopande Din underhandsskrivelse av den 2 dennes ber jag få meddela, att brevet numera tillställts adressaten enligt instruktioner. På grund av adressbyte (nuvarande adressen är Enkircher Strasse 11, Berlin-Frohnau) och vissa svårigheter att anträffa vederbörande har överlämnandet något fördröjts.

Din tillgivna

Hug. Tamm

(Hugo Tamm)

Kabinettssekreteraren Lundberg,
Utrikesdepartementet.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

STOCKHOLM		19
Stockholm den 17 juni 1954.		
N:o	4 bil.	BIL.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

Broder,

./.

Jag rekvirerade den 9 september 1953 5 stycken passblanketter från överdirektören von Sydow för visst av oss båda känt ändamål. Jag återställer nu blanketterna nr:is Hk 9995, Hk 9996, Jk 9994 och Jk 9995 och vore Dig tacksam, om Du ville ställa om att dessa överlämnas till överdirektören von Sydow.

(Gunnar Jarring)

Statspolisintendenten Thulin,
Stockholm.

exp. 17/6-54
OK.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Stockholm den 17 juni 1954.

4 bil.

Politiska avdelningen

Avdelningschefen

Broder,

Jag rekvirerade den 9 september 1953 5 stycken
passblanketter från överdirektören von Sydow för visst
av oss båda känt ändamål. Jag återställer nu blanket-
terna n:ris Hk 9995, Hk 9996, Jk 9994 och Jk 9995
och vore Dig tacksam, om Du ville ställa om att dessa
överlämnas till överdirektören von Sydow.

Den tillgivna

Gunnar Jarring

(Gunnar Jarring)

Ansvarande 4 st. per underskrift

14/7-54

Johannesson

Statspolisintendenten Thulin,
Stockholm.

*Det färdiga exemplaret kommer att i närka-
rerat tillstånd återställas. för att ingå i arkiv*
Thulin 25/8-54
O. Jarring

2lk 9994^{xx}
4995
4996

jk 9994
jk 9995^x

hord-n
enl. d. 10/5

*
Uweel Rohan

* utlämnat
Tui Belfrage
i Wien

Jk 9994 utlämnat

Tui Danielson

an medföras ti

Wien

veg

4/1-54
biller

Den 9 september 1953 rekvirerades genom
överdirektör von Sydow 5 st. passblanketter.

Den 17 juni 1954 återställdes till statspolisintenden-
dent Thulin 4 st. av blanketterna, nämligen

Hk 9995

Hk 9996

Jk 9994

Jk 9995

Den 19 maj 1954 begäres i brev till Lorentzon att han
skall återlämna pass nr ^{2k 9} Hk 4994 och Jk 9995.

den 24 maj 1954 svarar h. att han insänder passböckerna
nr Jk 9994 och Jk 9995, fäster samtidigt vår uppmärksam-
het på att förväxling av passbeteckn. ägt rum, det skall
alltså ej vara pass Hk 4994 utan Jk 9994. (bestyrkt av GJ)

(Hk 9994 + Hellman
17/6-53

Moskva den 21 juni 1954.

2 bil. Strängt förtroligt.

19

Broder,

I enlighet med Din önskan har jag upprättat tvenne promemior med referat över Dina samtal med Mikojan och Zorin. I det jag närsluter dessa promemior ber jag få nämna, att desamma icke delgivits med någon här på beskickningen, utom med fru Werner-Larsen som skrivit ut dem.

Tack än en gång för att du
gjorde oss glädjen av ett besök!
Värmlings hälsningar
Din tillgivna
Olof Sehlén

Hans Excellens Herr Utrikesministern Östen Undén,
S t o c k h o l m.

C
Mr. A2P. M.

angående utrikesminister Undéns samtal med v. utrikes-
ministern Zorin den 17 juni 1954 kl. 16.30.

Sedan utrikesministern inledningsvis givit uttryck för sin tacksamhet för det mottagande, som beretts honom samt den hjälp som lämnats honom av de sovjetiska myndigheterna under vistelsen här i landet, förklarade herr Undén, att han önskat avlägga ett privat besök i Sovjetunionen för att själv erhålla ett mera konkret intryck av förhållandena, av det dagliga livet etc. Hr Undén hoppades, att andra svenskar komme att besöka Sovjetunionen och att därigenom kunskapen om detta land skulle bli mer exakt och allmän i Sverige.

Hr Undén konstaterade härafter, att svenska regeringen vore mycket tillfredsställd över de goda förbindelserna mellan Sverige och Sovjetunionen. Han hoppades, att dessa förbindelser skulle ytterligare utvecklas och stärkas. Själv vore han beredd att medverka till befrämjande och utveckling av de svensk-sovjetiska kulturella och ekonomiska förbindelserna, vilka ju på sistone gestaltat sig gynnsamt. Å svensk sida fäste man stor vikt vid den sedan någon tid av de båda regeringarna preliminärt dryftade frågan om ett samarbete å sjöräddningens område. Man vore även glad över att ömsesidiga flottbesök skulle äga rum innevarande sommar.

Utrikesministern sade sig ha haft för avsikt att, om hr Molotov varit hemma, med honom beröra en speciell fråga, som man å sovjetisk sida måhända tillmätte ringa betydelse men som för svenska regeringen spelade en stor roll. Utrikesministern önskade nu i stället beröra saken med hr Zorin och hemställa att denne måtte framföra ärendet till hr Molotov samt underställa detsamma sovjetregeringen. Den fråga utrikesministern avsåge gällde den svenske diplo-

maten Raoul Wallenberg. Sedan utrikesministern rekapitulerat huvudfakta i denna sak, erinrade han om att han sista gången berört saken med ambassadören Rodionov i fjol sommar, varefter denne i juli 1953 meddelat, att Wallenberg icke funnits och icke funnes i Sovjetunionen. Svenska regeringen kunde emellertid ej resignera inför denna upplysning och godtaga den som slutligt svar. En grundlig undersökning hade från svensk sida vidtagits och bevis erhållits från hemvändande krigsfångar för att Wallenberg under flera år befunnit sig i ryskt fängelse. Möjligt vore att denna sak å sovjetisk sida behandlats som ett uteslutande polisiärt ärende och att Wallenberg - helt utan grund - exempelvis kunde ha dömts till något straff för t.ex. spionage. Vissa frågor som framställts vid förhör med en annan medlem av svenska Budapestbeskickningen läte förmoda, att så kunde vara fallet.

Wallenbergsaffären vore, fortsatte utrikesministern, ett störande element i de svensk-sovjetiska förbindelserna, som vi hoppades sovjetregeringen komme att avlägsna. Utrikesministern uttalade till slut en förhoppning om att sovjetregeringen måtte göra en verklig ansträngning för att Wallenberg måtte befrias och återsändas till Sverige och hemställde, att hr Zorin personligen ville stödja denna hans begäran hos hr Molotov. Svenska regeringen vore för övrigt beredd att till Sovjetunionens regerings förfogande ställa de upplysningar, som den erhållit rörande Wallenberg och vilka skulle kunna underlätta de sovjetiska myndigheternas efterforskningar efter honom.

Hr Zorin uttalade här efter sin tillfredsställelse över att utrikesministern vore belåten med sitt besök i Sovjetunionen. Sovjetiska vederbörande hade med stor tillfredsställelse erfarit, att hr Undén beslutat tillbringa en del av sin semester här i landet. Man hoppades, att det skulle bidra till att befästa de goda förbindelserna mellan Sverige och Sovjetunionen. Helt allmänt sett skulle Sovjetunionen med glädje se, att personer i ledande ställning utomlands, enkannerligen i Sverige, genom besök i Sovjetunionen skaffade sig en förstahandskänedom om förhållandena här. Även ur denna synpunkt hade sovjetiska vederbörande med glädje hälsat hr Undén välkommen hit. Man beklagade endast, att hr Undéns tid varit så knapp och att man icke i större utsträckning än vad som

skett kunnat få visa utrikesministern olika delar av landet.

Hr Molotov hade personligen särskilt intresserat sig för hr Undéns resa hit och vid sitt korta besök i Moskva för någon tid sedan noga informerat sig om utrikesministerns planer. Hr Molotov hade mycket beklagat, att han på grund av Genèvekonferensen icke fått tillfälle att själv mottaga hr Undén i Moskva. Han hade givit hr Zorin i uppdrag att framföra sina hjärtliga hälsningar och att på allt sätt underlätta utrikesministerns vistelse i Sovjetunionen. Härvid insköt utrikesministern sitt tack och bad om sin hälsning till hr Molotov.

Å sovjetisk sida, fortsatte hr Zorin, delade man hr Undéns uppfattning om den sista tidens gynnsamma utveckling av de svensk-sovjetiska förbindelserna. Liksom svenska regeringen hälsade man detta med stor tillfredsställelse. Stora möjligheter förelåge, enligt hr Zorin, för ett ytterligare utvecklande och befrämjande av dessa relationer. Inga allvarliga konfliktämnen förelåge mellan de båda länderna, vilka hade ett ömsesidigt intresse av ett gott grannskapsförhållande. Förutsatt att ingen utomstående komme att störa utvecklingen av dessa förbindelser, kunde man även vänta sig att de komme att gestalta sig på ett gynnsamt sätt.

Som hr Sohlman, som på ort och ställe haft tillfälle att under en längre tid följa den sovjetiska politiken, kunde intyga, hade Sovjetunionen sedan ett och ett halvt år tillbaka vidtagit en serie åtgärder för att minska spänningen i världen och skapa gynnsamma förutsättningar för Sovjetunionens förbindelser med olika främmande makter. Vad man därvid eftersträfvade vore att få till stånd normala relationer till alla länder oberoende av deras inre sociala och politiska förhållanden, men givetvis under förutsättning att en motsvarande önskan å deras sida förelåge. Denna politik komme Sovjetunionen att fortsätta och hyste en förhoppning att därigenom positiva för freden viktiga resultat skulle kunna nås. Sverige hade en betydande roll att spela för fredens stärkande, tillade hr Zorin.

Denne förklarade sig givetvis skola efterkomma det av utrikesministern uttalade önskemålet om att till hr Molotov

och till sovjetregeringen framföra vad han sagt i fallet Wallenberg. Samtidigt ville hr Zorin för egen del framhålla, att noggranna undersökningar verkställts, innan sovjetregeringen senast i fjol sommar besvarat de svenska framställningarna om Raoul Wallenberg. För sin del ansåge sig hr Zorin icke kunna utesluta, att de uppgifter, varpå svenska regeringen baserade sin uppfattning, kunde vara helt subjektiva och närmast uttryck för önsketänkande. Särskilt med hänsyn till att de som lämnat dessa uppgifter tidigare befunnit sig i kortare eller längre fångenskap, låge en sådan möjlighet nära till hands. Därest svenska regeringen emellertid sutte inne med informationer, som den tillmätte stor betydelse för bedömandet av fallet Wallenberg, vore det givetvis en sak för denna att själv avgöra, huruvida dessa borde överlämnas till sovjetiska regeringen. Personligen trodde hr Zorin emellertid icke att något skulle stå att vinna därmed, då som sagt mycket noggranna undersökningar redan verkställts å sovjetisk sida. Hr Zorin upprepade till slut, att han givetvis komme att till hr Molotov framföra utrikesministerns uttalanden i fallet Wallenberg.

Moskva den 18 juni 1954.

C
P. M. 172P. M.

angående samtal mellan utrikesminister Undén och v.premiärministern Mikojan den 17 juni 1954 kl. 18.30.

Utrikesministern framförde inledningsvis sitt tack för det mottagande han fått under sitt besök i Sovjetunionen och sin tillfredsställelse över att personligen ha fått bekanta sig med det dagliga livet i Moskva, bese en del institutioner etc. Hr Undén uttalade därefter sin tillfredsställelse över utvecklingen av de svensk-sovjetiska förbindelserna, enkannerligen på det ekonomiska området.

Å svensk sida fäste man stora förhoppningar vid den omständigheten, att Sovjetunionen åter börjat exportera mineralolja till vårt land. Härigenom hoppades man, att basen för vårt varuutbyte skulle vidgas. Ett ytterligare skäl för denna förhoppning trodde man sig kunna se i den omständigheten, att Sovjetunionen vid de senaste förhandlingarna förklarat sig beredd att erlägga vissa betalningar i fri valuta.

Å svensk sida hade man för övrigt med tillfredsställelse observerat, att Sovjetunionen utvecklade sina handelsförbindelser även med ett stort antal andra länder, eftersom utbyggandet av det ekonomiska samarbetet, enligt svensk uppfattning, vore ägnat att befästa freden. Trots de motsättningar, som alltjämt förelåge, och de svårigheter, som nu senast framträtt vid Genèvekonferensen, förefölle det som om nyssberörda tendens gäve anledning till en viss optimism vid bedömningen av det allmänna läget. Det skulle vara av intresse, framhöll hr Undén,

att få höra hr Mikojan's uppfattning på denna punkt.

Hr Mikojan svarade, att han var mycket tillfredsställd över att hr Undén var nöjd med sitt besök. Man hade här varit mycket glad över att hr Undén beslutat komma hit och beklagade endast, att tiden varit så kort och omständigheterna i övrigt icke medgivit, att den bekanta ryska gästfriheten fått fritt spelrum. Hr Mikojan sade sig emellertid våga tro, att utrikesministern denna gång kommit på, så att säga, en rekognosceringsfärd för senare längre besök.

Å sovjetisk sida vore man angelägen om goda förbindelser med Sverige. Enligt hr Mikojan's mening måste båda länderna vara intresserade av ömsesidigt goda relationer. Östersjön skilde dem icke utan förenade dem och de vore sålunda i själva verket grannar. Stora möjligheter föreläge för en ytterligare betydande utveckling av förbindelserna mellan Sovjetunionen och Sverige på de ekonomiska, politiska och kulturella områdena.

Vad beträffar Sovjetunionens allmänna politik vore det ett känt faktum, att man här vore för fred. Skälet härtill vore icke, att man fruktade krig eller kände sig svag. Förhållandet vore nämligen det motsatta, i det att man vore medveten om sin egen styrka, vilken för övrigt växte för varje dag. Men freden inginge i det sovjetiska systemet. Hr Molotov finge nu offra sin tid på långa och tråkiga sammanträden i Genève, allt i syfte att rädda freden. Sverige hade, tillade hr Mikojan, med hänsyn till sitt läge en betydelsefull roll att spela när det gällde den allmänna freden, för vars upprätthållande dock fordrades ömsesidig god vilja.

Utrikesministern insköt, att en allvarlig svårighet i det internationella fredsarbetet vore den ömsesidiga misstro, som nu rådde mellan stormakterna, vilken ofta gäve anledning till missförstånd beträffande motparternas verkliga avsikter. Av värde skulle vara, om parterna icke så benhårt dreve sina ståndpunkter utan i stället gjorde gester utan tanke på direkta motprestationer. Härigenom skulle nämligen den internationella spänningen kunna väsentligt minskas. Hr Mikojan sade sig dela utrikesministerns uppfattning på denna

punkt.

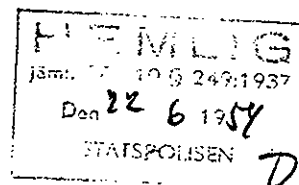
Utrikesministern nämnde härafter om sitt samtal med hr Zorin och sade sig med honom ha upptagit tvenne frågor, vilka svenska regeringen tillmätte stor betydelse, nämligen dels frågan om samarbete på sjöräddningens område, dels Wallenbergaffären. Med anknytning till vad hr Mikojan sagt om Östersjön som förenande länk mellan Sverige och Sovjetunionen framhöll utrikesministern de gynnsamma återverkningar ett dylikt samarbete skulle få på våra förbindelser.

Efter att i korta drag ha rekapitulerat Wallenbergaffären sade sig utrikesministern hoppas, att hr Mikojan - vilken ju sedan gammalt haft nära befattnings med de svensk-sovjetiska förbindelserna - måtte, när saken komme inför regeringen, ägna den sin uppmärksamhet och sitt intresse.

Hr Mikojan svarade att, såvitt han visste, man även å sovjetisk sida vore positivt inställd till utvecklandet av samarbetet på sjöräddningens område samtidigt som man givetvis med all kraft försvarade sina egna gränser. Om Wallenbergaffären hade hr Mikojan hört talas. För sin egen del kunde han icke tänka sig, att sovjetiska vederbörande icke skulle känna till om Wallenberg funnes här i landet respektive att, om de ägde upplysningar om honom, de icke skulle ha vidarebefordrat dessa till svenska regeringen.

Moskva den 18 juni 1954.

STATSPOLISEN.

3:e rotelns 2:a byrå.

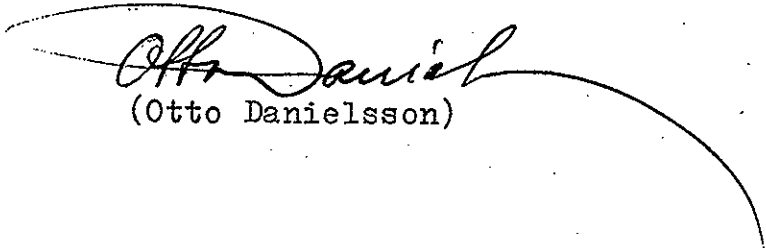
Till

Herr Kabinettssekreteraren A.S. Lundberg,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

A.G.

Genom förre rumänske pressattachén Miron Giuroiu, vilken håller på med efterforskningar angående sin i Ryssland kvarhållne svärfar och av vilken jag tidigare fått tips i affären Raoul Wallenberg, har jag nu fått uppgift om att en person vid namn v. HINCKELDEY, adress am Birkenweiher, Solingen, känner till åtskillt om förhållandena i de ryska fängelserna och lägren i Ryssland, där han vistats som krigsfånge. Huruvida han kan känna till något om Raoul Wallenberg är dock okänt, men med hänsyn till att han bor så nära Köln, kunde det måhända vara värt ett besök hos honom.

Stockholm den 22 juni 1954.

(Otto Danielsson)

KUNGL. UTRIKES

Telegram

DEPARTEMENTET Lundberg/AA.

Göteborgsbredningen

AL

Svensk

Berlin

STOCKHOLM 23 juni 19 54.

N:o *731* *Bud* BIL.
Chiffer.

INK. D. N:o

AVD.

P

GR.

2

MÅL.

Eu^I

För Tamm från kabs. Meddela mannen
från Enkircher Strasse att han ingenting
bör företaga sig utan vidare instruktion
från den som sänt brevet.

Cabinet

21/0 23.6. kl 15.50 SH

KUNGL. UTRIKES

DEPARTEMENTET Lundberg/AA.

Telegram

Sjöborgsutredn.

A. 2

STOCKHOLM		24 juni	1954.
N:o 441	Bud Chiffer.	BIL.	
INK. D. N:o			
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I C	

Svensk

Bonn

Kumlin från kabs. Damgrens PM 22

februari åberopas. Hinckeldey,

Birkenweiher, Solingen, bör förhöras.

Cabinet

Exp. 24/6 kl 1820 Dan

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Chiffertelegram (BUD)

Från Berlin

Avsant den 25 / 6 19 54 kl. 13.50

Inkom den 25 / 6 19 54 kl. 13.50

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr	6:13	84
Avd.	Gr.	Mål.
P	2	bu I

84

Edert chiffer 73. För Kabinettsssekreteraren.
Uppdraget utfört.

Tamm

KUNGL. UTRIKES

DEPARTEMENTET Lundberg/AA.

Telegram

Sjöborgsutredn.

STOCKHOLM 29 juni 1954.

N:o

76V

Chiffer.

BUD.

BIL

INK. D. N:o

AVD.

P

GR.

2

MÅL

Eu^I

A. 2.

Svensk

Berlin

Ljunglin från kabs. Möt onsdag

kl. 13.25 PAA-plan från Hamburg passage-
rare i brun kostym, svensk flagga i knapp-
hålet, paraply.

Cabinet

Exp. 29/6 1600 Rhuc

P 11

Skrantz förhöll

angående Dr. Ferdinand March, österrikiskt
sändebud i Prag 1945 - ett "parallellfall" till
Wallenberg - ärendet.

Ambassadör March redogör i en
skrivelse från Wien den 30 juni 1954 för
fallet March. Skrivelsen innehåller återigen
bärmedan

Orig. XP 1 A.

Wien den 30 juni 1954.

ett österrikiskt parallell-
fall till Wallenberg-
affären.

Nr 308.

1 bil.
(i 4 ex.)

HP 1.

Strängt förtrolig.

*9/8 Rem + G. till
Davidson, J.
m. Järning.
9/8-54
Jf.*

Till Hans Excellens Herr Ministern för Utrikes Ärendena.

Då jag häromdagen träffade statssekreterare Kreisky, råkade denne av en tillfällighet beröra bortförandet från sovjettrysk sida, under maj 1945, av det dåvarande österrikiske sändebudet i Prag, dr F. Marek.

Då härmed förknippade händelser, och särskilt den sovjettryska inställningen till de framställningar, som från officiellt österrikiskt håll gjorts, uppvisa påfallande likheter med vad som tilldragit sig i fallet Wallenberg, syntes det mig av intresse att erhålla närmare upplysningar i frågan.

Herr Kreisky hänvisade mig till generalsekreteraren Wildmann, vilken lämnat mig en ingående redogörelse, som jag i det följande skall i korthet sammanfatta.

Dr Marek, som från den tjeckoslovakiska republikens tillkomst, efter första världskrigets slut, och intill "Anschluss", varit österrikiskt sändebud i Prag och där upp-

rätthållit utomordentliga personliga förbindelser med såväl Masaryk som Benesj, var under det andra världskriget fortfarande bosatt i Tjeckoslovakien och återupptog efter vapenstilleståndets undertecknande, i början av maj 1945, sin befattning som österrikiskt sändebud i Prag. På eftermiddagen den 23 maj samma år, sålunda blott några veckor efter hans återinträde på sändebudsposten, uppsöktes dr Marek i sin våning av en för honom obekant sovjetrisk officer, som meddelade, att den ryske stadskommendanten i Prag önskade ett samtal. Då dr Marek kort förut själv begärt att få träffa stadskommendanten för diskussion av några löpande ärenden, som berörde österrikiska intressen, fann han den sovjetryske officerens meddelande helt förklarligt och följde därför omedelbart med denne. På gatan nedanför ministerns bostad väntade en bil med några andra ryska officerare, i vilkas sällskap dr Marek - såsom han då synbarligen trodde - begav sig på väg till den ryske stadskommendanten. Sedan den österrikiske ministern lämnade sin bostad, har han varit totalt försvunnen och endast avhört såtillvida, som hans dotter påföljande dag emottog ett telefonsamtal från honom, varvid han - tydligen i största hast - meddelade denna, att han talade från en väns apparat och uppmanade henne att skyndsamt sätta sig i förbindelse med presidenten Benesj och utbedja sig dennes bistånd för hans räddning.

Efterforskningarna efter dr Marek, som efter hans försvinnande i slutet av maj 1945 oavbrutet pågått och bedrivits av såväl de österrikiska myndigheterna som av familjen, ledde under de nio följande åren icke till något som helst resultat. Från olika personer, som tillfångatagits eller häktats av sovjetryska myndigheter och, efter att hava tillbringat ett flertal

är i olika fängelser eller koncentrationsläger, så småningom frigivits och återvänt till Västeuropa, hava - liksom i fallet Wallenberg - ett stort antal upplysningar ingått, vilka med en till visshet gränsande sannolikhet ådagalagt, att dr Marek förts till Sovjetunionen och där jämte tyska och italienska diplomater och militärpersoner varit inspärrad på olika platser, bl.a. i det i utkanten av Moskva belägna, från undersökningarna i fallet Wallenberg, väl kända "Lefortovskaja"-fängelset.

Från österrikiska beskickningarnas i Moskva och Prag sida hava under de gångna åren upprepade framställningar till de sovjetryska, respektive tjeckoslovakiska regeringarna gjorts med begäran om efterforskningar av dr Marek. Dessa démarcher hava dock, såsom redan i det föregående antytts, länge icke lett till något som helst resultat. Vederbörande sovjetryska och tjeckoslovakiska myndigheter hava nämligen ständigt försäkrat, att de saknade varje kännedom om den österrikiske ministerns försvinnande och nuvarande vistelseort. Då slutligen den österrikiske ambassadören i Moskva Bischoff - såvitt jag ^{eller} kan erinra mig - i början av mars innevarande år gjorde en förnyad och energisk framställning i det sovjetryska utrikesministeriet samt hänvisade till att den österrikiska regeringen genom vittnesmål av tidigare i Sovjetunionen häktade och nu frigivna personer erhållit ovederläggliga bevis för att dr Marek - sannolikt så sent som under 1950 - varit inspärrad i ett sovjetiskt fängelse, ansågo sig de sovjetryska myndigheterna omsider nödsakade erkänna, att den förutvarande österrikiske ministern i Prag omhändertagits av dem. Detta medgivande lämnades emellertid i den osedvanliga och överraskande formen, att det sovjetryska utrikesministeriet

med en den 25 maj 1954 dagtecknad note översände en dödsattest för dr Marek, i vilken den 4 maj 1947 angivits såsom dagen för fränfallet. Dödsorsaken uppgavs hava varit hjärtfel och kronisk njurinflammation. Någon antydning om den ort eller plats, där det föregivna dödsfallet ägt rum, lämnades däremot icke, vare sig i missivskrivelsen eller attesten.

~~Enligt vad generalsekreteraren Wildmann strängt förtroligt tillfogade, äro de tjänstemän inom österrikiska utrikesministeriet, som handlagt detta ärende, ingalunda övertygade om att dr Marek verkligen avlidit och än mindre att dödsfallet ägt rum så tidigt som den 4 maj 1947. Man är nu sysselsatt med att undersöka, huruvida något vittne sammanträffat med eller på annat sätt kan intyga, att dr Marek varit i livet efter sistnämnda dag. Även om detta får anses möjligt, hava i skrivande stund ännu inga ovederläggliga bevis härför kunnat förebringas.~~

alltså om så är
~~Jag har ansett denna redogörelse varj av värde, då den belyser de metoder, som från sovjettrysk sida tillämpas, då det gäller att till en början bortförklara och därefter medgiva kännedom om ett till synes gåtfullt försvinnande av en häktad utlänning i framskjuten ställning.~~

Parallellen med fallet Wallenberg är påtaglig. Såsom av det föregående framgår, iaktogs dr Marek för sista gången i Prag i sällskap med sovjettryska officerare - blott några få månader, sedan den ^{förstnämnde} / under likartade omständigheter försvunnit från Budapest. Under de nio år, som därefter förflutit, hava högre tjänstemän i det sovjettryska utrikesministeriet - liksom för Wallenbergs vidkommande - kategoriskt förnekat, att de hade någon som helst kunskap om försvinnandet eller den bortfördes nuvarande vistelseort. När slutligen den österrikiska regeringen,

i början av innevarande år, gjorde en förnyad démarche i Moskva och därvid, under återopande av vittnesutsagor, hävdade, att den försvunne ministern, åtminstone under några år, befunnit sig i ett sovjettryskt fängelse, funno de sovjettryska myndigheterna sig så småningom föranledda att indirekt erkänna, att så varit fallet, men överlämnade samtidigt, i syfte att förebygga fortsatta démarches från österrikisk sida, en dödsattest, utvisande att dr Marek avlidit redan i maj 1947.

Jag tillåter mig slutligen till strängt förtroligt
./.
bruk bifoga en av generalsekreterare Wildmann utarbetad promemoria, som närmare redogör för de viktigaste vittnesmål, som framkommit i ärendet.

Sven Allard

Avskrift.

Vertraulich

Der Fall des Gesandten MAREK

Der ehemalige österreichische Gesandte in Prag, Dr. Ferdinand MAREK, wurde am 23. Mai 1945 von sowjetischen Offizieren aus seiner Prager Wohnung - angeblich zu einer Besprechung mit dem russischen Stadtkommandanten von Prag - abgeholt und war von diesem Zeitpunkt an verschollen. Sämtliche Versuche, durch die sowjetische oder tschl. Regierung Informationen über den Verbleib Gesandten Mareks zu erhalten, sind bis zum Mai d.J. vollkommen ergebnislos verlaufen.

Erst auf eine neuerliche energische Intervention Botschafter Bischoffe, bei welcher dieser darauf hinwies, dass die Anwesenheit des Gesandten Marek in sowjetischen Gefängnissen bis zum Jahre 1950 durch Aussagen ehemaliger Häftlinge als erwiesen anzusehen sei, übermittelte das sowjetische Aussenamt dem österreichischen Botschafter am 25.5.1954 eine Sterbeurkunde für Gesandten Marek, in der als Todestag der 4.5.1947 eingetragen ist. Als Todesursache wird in dieser Urkunde ein Herzfehler und eine chronische Nierenentzündung verzeichnet. Ein Hinweis auf den Sterbeort findet sich darin nicht.

Im Zuge der von seiten des Aussenamtes sowie von der Familie Gesandten Mareks geführten Nachforschungen wurden, hauptsächlich von Personen, die ebenfalls nach dem Kriege in der Sowjetunion in Gefangenschaft waren, verschiedene Anhaltspunkte über das Schicksal des Genannten gewonnen. Im einzelnen liegen, geordnet nach dem Zeitpunkt, zu dem sie hier bekanntgeworden sind, folgende Informationen vor:

Am 28. Mai 1945 sprach bei dem damaligen Generalsekretär Gesandten Wildner Graf Waldstein vor und berichtete, dass Redakteur Zomon, über welchen aus den Akten keine näheren Informationen zu entnehmen sind, ihm - Waldstein - erzählt habe, Gesandter Marek sei deswegen inhaftiert worden, weil er von der nationalsozialistischen Regierung eine Pension bezogen

habe und er weiters in seiner Eigenschaft als provisorischer Vertreter in Prag im Mai 1945 auch an Nichtösterreicher und SS-Leute Legitimationen ausgestellt habe.

Dr. Culik aus Prag, welcher am 24. Mai 1945 von den Russen verhaftet worden war, teilte am 26.7.1945 der Gesandtschaft Prag mit, dass er während seiner Haft eine Zeitlang mit Gesandten Marek zusammen gewesen sei. Sie seien von Prag nach einigen Aufenthalten in der CSR und in Schlesien nach Krakau gebracht worden, wo er - Culik - Gesandten Marek ca. am 25.6.1945 das letzte Mal gesehen habe. Ueber sein weiteres Schicksal konnte er nichts berichten. Er gab jedoch einen Hinweis auf die mögliche Ursache für die Verhaftung Gesandten Mareks: dieser hätte ihm einmal während ihrer Haft zugeflüstert, dass sie wohl aus dem gleichen Grund festgenommen worden seien, und erwähnte hierbei den Namen des Kriminalrates Schulze. Dieser letztere war der Leiter einer Spionageabwehrstelle der Gestapo in Prag und hatte zzt. während des Krieges versucht, Culik für Spitzeldienste zu gewinnen. Culik nimmt nun an, dass er möglicherweise auch Gesandten Marek wegen seiner in der Schweiz lebenden Gattin unter Druck gesetzt und dieser hierauf der bewussten Dienststelle Informationen gegeben habe.

Im Jahre 1949 erfuhr die Tochter des Gesandten Marek von einem Bericht General Ziervogels, welcher ebenfalls in der Sowjetunion inhaftiert war, wonach Gesandter Marek in dem gleichen Gefängnis wie er - "Lefortovskaja" (am östlichen Stadtrand von Moskau) - festgehalten worden sei. Ziervogel hat Gesandten Marek selbst nie gesehen, war aber, nachdem dieser im Sommer 1947 aus dem obbezeichneten Gefängnis weggebracht worden war, bis Frühjahr 1948 mit dessen früheren Zellengenossen, Fliegergeneral Gerstenberg zusammen, der ihm über Marek erzählte. Im September 1948 wurde General Ziervogel per Flugzeug über Berlin nach Prag gebracht; Gesandter Marek hat, nach seinen Angaben, diesem Transport nicht angehört. In Prag war General Ziervogel zusammen mit dem Industriellen Kieslinger im Pankrac-Gefängnis untergebracht; die Informationen über Gesandten Marek sind sodann durch Herrn Kieslinger an den mit ihm befreundeten Gesandten Seemann gelangt, der sie an Frau Wallerstein-Marnegg weiter-

gab.

Im Oktober 1950 erhielt das Ausseeramt im Wege der Botschaft Rom weitere Anhaltspunkte über den Aufenthalt Gesandten Mareks im Gefängnis Lefortovskaja: der frühere italienische Gesandte in Bukarest, Armando Cdenigo, teilte mit, dass Gesandter Marek bis Mitte des Sommers 1947 sein Zellenachbar in Lefortovskaja gewesen sei. Er habe ihn zwar nie gesehen, habe sich jedoch mit ihm durch die Wand (offenbar durch Klopfzeichen) verständigt. Ausser Marek befand sich noch der frühere deutsche Gesandte in Sofia, von Richthofen, in dieser Zelle. Wohin Marek dann gekommen sei, konnte er nicht angeben. Er wusste lediglich, dass nach diesem ein 1945 in Floesti, Rumänien, von den Sowjets gefangengenommener amerikanischer Ingenieur namens Clifford in diese Zelle eingeliefert wurde.

Im Sommer 1952 trafen neuerliche Informationen ein, u.zw. von dem früheren italienischen Militärattaché Achille Menel und von Dr. Renato Tozzi, beide italienische Diplomaten, die ebenfalls in der Sowjetunion inhaftiert waren.

Menel gab an, dass er Ende April 1950 vom Gefängnis Lefortovskaja in das Gefängnis Butyrskaja transportiert wurde und hierbei, während er ein Brausebad nahm, den Namen Marek (wörtlich: "Hier Marek") hörte. Aus den vorhandenen Unterlagen geht nicht eindeutig hervor, ob er diese Worte sprechen hörte oder es sich vielmehr auch hier um Klopfzeichen handelte. Menel selbst hatte Gesandten Marek nie gesehen.

Herr Tozzi berichtete, dass er vom März (?) bis September 1945 Zellenachbar Gesandten Mareks gewesen sei. Marek war in der Zelle 125 zusammen mit einem deutschen General und einem deutschen Hauptmann, während er selbst in Zelle 124 untergebracht war. 1947 wurde dr. Tozzi in das Lager Butyrskaja überstellt. Von einem Mitgefangenen erfuhr er in den ersten Apriltagen des Jahres 1950, dass Marek am 1.4.1950 gleichfalls von Lefortovskaja nach Butyrskaja überstellt worden ist. Am 6.9.1950 wurde Tozzi aus der Haft entlassen. Gerüchten zufolge sollen die Gefangenen aus dem Gefängnis Butyrskaja im Jahre 1951 in Arbeitslager verbracht worden sein.

Im Zusammenhang mit diesen beiden letzten Informationen haben sich Zweifel ergeben, ob es sich hier tatsächlich um

Gesandten Marek und nicht vielleicht um den in den Nachkriegsjahren von den Russen verhafteten Polizeinspektor Marek handelt. Eine eindeutige Klärung dieses Punktes konnte bis heute nicht durchgeführt werden, vor allem auch deshalb, weil die beiden Gesandten Marek nie gesehen haben und daher für eine Feststellung der Identität keine Handhabe gegeben ist.

Anfangs 1954 wurde dem Sohn Gesandten Mareks, dr. Hans Georg Marek, in Wien durch den früheren osl. Oberst Hans Ovcicka mitgeteilt, dass der Haftbefehl für Gesandten Marek bereits einige Wochen vor der tatsächlichen Verhaftung von der "Kaschauer Regierung" vorbereitet worden sei und man ihn, Ovcicka, welcher im Mai 1945 Chef des Narodni Vybor (Nationalausschuss) von Prag II gewesen war, aufgefordert habe, diesen Haftbefehl zu unterfertigen. Da er sich geweigert hätte, dies zu tun, habe man sodann bei der Verhaftung die Russen vorgezogen, in Wirklichkeit sei jedoch die ganze Sache von der osl. Regierung ausgegangen. Im Hinblick auf die ausserst guten Beziehungen, die Gesandter Marek und seine Familie zu den Spitzen der damaligen Regierung (Benesch, Masaryk) unterhielten, scheint diese Version nicht sehr glaubwürdig.

Die ausführlichste und am ehesten authentisch klingende Nachricht erhielt die Tochter Gesandten Mareks im Frühjahr d.J. von einem deutschen Russlandsheimkehrer, der vom 5.8.1945 - Feber 1947 mit Gesandten Marek in einer Zelle untergebracht war. In der Nebenzelle befand sich das Personal der damaligen deutschen Gesandtschaft in Sofia einschliesslich Gesandten Adelman^{x)}. Der Betreffende nennt sich Dr. Ulrich Meyer, seinen wirklichen Namen hat Frau Wallerstein-Marnegg über sein Ersuchen nicht bekanntgegeben. Er erzählte, dass Gesandter Marek an Asthma gelitten habe und er deshalb 6 Monate in dem Gefängnisspital in Butyrskaja behandelt wurde, von wo er sodann im Jänner 1947 in besserer gesundheitlicher Verfassung wieder in die Lefortovskaja zurückgekehrt sei. Im Feber des gleichen Jahres wurde er in eine andere Zelle verbracht. Einer der Mitgefangenen hatte hierbei gehört, wie ein russischer Offizier zu Marek sagte: "Hier haben Sie noch ein paar Zigaretten für die Reise." Dann habe er nichts mehr von ihm gehört. Marek hat

x) min anmärkning: Sannolikt en förväxling med legationsrådet Mohrmann. Tyske ministern i Sofia vid sammanbrottet hette Beckerle.

während der Zeit, die er mit ihm zusammen war, einen ruhigen gefassten Eindruck gemacht.

Abschliessend ist zu bemerken, dass die Anwesenheit Gesandten Mareks in den Gefängnissen Lefortovskaja bzw. Butyrskaja für die Zeit vom August 1945 bis Februar 1947 eindeutig erwiesen ist. Persönlich gesehen wurde der Genannte nach dem vom sowjetischen Ausseramt angegebenen Todesdatum (4.5.1947) von keinem der obangeführten Häftlinge. Der Gesandte ODENICO und General ZIERVOGEL sagen noch übereinstimmend aus, dass sie von Marek's Abgang aus Lefortovskaja im Sommer 1947 gehört hätten. Ein Augenzeuge dafür, dass er im Sommer 1947, also nach dem von sowjetischer Seite angegebenen Todesdatum sich noch am Leben befunden hat, wäre der weiter oben (Seite 2) genannte General GERSTENBERG, mit dem jedoch offenbar nie Verbindung aufgenommen worden ist. Unklar erscheint, wohin Gesandter Marek im Februar 1947 gebracht wurde, da er nach obigen Angaben im Sommer 1947 abermals die Lefortovskaja, von der er angeblich bereits im Februar des gleichen Jahres abtransportiert worden ist, verlassen hat. Hinsichtlich der aus dem Jahre 1950 stammenden Berichte der beiden italienischen Diplomaten bestehen, wie bereits schon erwähnt, Zweifel, ob sich diese Informationen tatsächlich auf den Gesandten Marek bezogen haben. Die Mutmassungen, nach denen Gesandter Marek wieder nach Prag zurückgebracht worden sein soll, entbehren jedes Beweises. Wie aus all dem hervorgeht, ist kein eindeutiger Beweis dafür vorhanden, dass der Genannte nach dem 4.5.1947 noch gelebt hat und die Angaben des Totenscheins somit unrichtig sind.

Hinzuzufügen wäre, dass sich in den vorhandenen Unterlagen eine grössere Anzahl von Widersprüchen und Unklarheiten befinden, die einerseits auf ungenaue Formulierungen und mangelnde Präzision bei der Weitergabe der über Gesandten Marek erhaltenen Nachrichten, andererseits auf die Tatsache zurückzuführen sind, dass eine grössere Anzahl von Personen mit den Nachforschungen befasst waren und die Angelegenheit dadurch keineswegs an Klarheit gewonnen hat.

vitta reschottskade.

47

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Bonn, p.t. Köln, den 1 juli 1954.

Strängt förtroligt.

5/7 besv.

2		
2.7. 1954		
Avd	Or	Mål
P	2	Eu-?

PS V

Broder,

NY

Enligt av departementet i särskild ordning meddelat bemyndigande bestred beskickningen kostnaderna för Henry Tomsens alias Hermann Grosheim-Kriskos resa till Stockholm i mitten av februari i år. Ifrågavarande kostnader uppgingo till DM 389:90 (järnväg Köln-Stockholm-Köln II klass jämte sovplats och platsreservation). Vi ha varit något tveksamma, huruvida denna utbetalning bör uppföras i beskickningens ordinarie räkenskaper med departementet eller ersättas beskickningen i annan ordning. Jag vore tacksam för meddelande, om Du har något särskilt önskemål på denna punkt eller vi kunna anmäla utgiften på vanligt sätt i våra redovisningar till departementet.

Kub selu :

Tuvis lundes

Din tjänstgörare
B. A. A. A. A.

Utrikesrådet J a r r i n g ,
Utrikesdepartementet.

Bonn, p.t. Köln, den 3 juli 1954.
Strängt förtroligt. 3 bil.

ex
1 ~~del~~ u
överlämnat
till Dinsdow

B2

Broder,

././.
Åberopande i särskild ordning mottagen instruktion
ber jag härmed få överlämna en P.M. av Damgren om det
samtal, som han igår hade i Solingen med herr von
Hinckeldey, som är broder till den i Damgrens P.M.
den 22 februari 1954 omnämnde majoren von Hinckeldey.

././.
Hinckeldey lämnade Damgren en lista över de personer
av tysk eller österrikisk nationalitet, som enligt från
Ryssland återkomna tyskar alltjämt befinna sig i Vladimir,
ävensom en lista över de från Vladimir på senare tiden
hemkomna personerna, vilka lämnat uppgifter om de kvarva-
././.
rande. Jag får härmed närsluta dels avskrift av först-
nämnda lista, där uppgifterna om Hinckeldeys broder åter-
././.
finnas på sid. 7, dels listan över de från Vladimir hem-
komna.

Vi ha nu tänkt att närmast taga kontakt med amiral
von Brédow och eventuellt med Walter Schmid (vilken sist-
nämnde emellertid synes vara identisk med författaren till
den förteckning över Vladimir-fångar, som vi mottogo med
Jarrings handbrev den 15 maj i år).

Sin tillgång
W. Schmid

Herr Kabinettsssekreteraren L u n d b e r g ,
Utrikesdepartementet.

P.M.

Jag besökte igår i Solingen direktören för Rhein-Ruhr-Banks därvarande filial Joachim-Hans von Hinckeldey, broder till f.d. generalstabsmajoren Hans-Helmut von Hinckeldey, vilken på sensommaren 1945 i Lefortovskaja-fängelset i Moskva befunnit sig i samma cell som förre tyske ministern i Kaunas envoyén Erich Zechlin (jfr min P.M. 22.2.54).

Hinckeldey, som för övrigt också varit generalstabs-officer och krigsfånge i Ryssland men endast befunnit sig i vanliga läger för militära fångar och återkommit för flera år sedan (han bor i Solingen sedan början av 1950), omtalade, att familjen för en tid sedan genom brev, dagtecknat den 1 april i år, till brödernas i Wiesbaden bosatta moder erhållit direkt underrättelse från brodern, som sedan slutet av 1948 befunnit sig i Vladimir-fängelset.

Då jag sade Hinckeldey, att anledningen till mitt besök vore, att vi sysslade med efterforskningar efter i Ryssland försvunna svenska medborgare (varvid det visade sig, att han aldrig hört namnet Wallenberg), förklarade Hinckeldey, att han gärna på allt sätt skulle bistå oss i försöken att få kontakt med tyskar, som återvänt från fångeenskap i Ryssland. Han hade själv i samband med efterforskningarna efter brodern sammanställt dels en lista över i Vladimir befintliga tyskar och österrikare, dels en lista över de på senare tid från Vladimir återvända tyska fångarna, vilka båda listor han lämnade mig. Vad de hemkomna beträffade, ville han särskilt rekommendera kon-

takt med i första hand amiral von Bredow och Walter Schmid, vidare även med hertig Christian Ludwig av Mecklenburg.

Såsom framgår av de preciserade källuppgifterna i Hinckeldeys lista över Vladimirfångarna, har Schmid bl.a. haft personlig kontakt med Karl Supprian under tiden 1949 till 17.6.53. (Denna tidsuppgift stämmer ju med den uppgift, som lämnats på sid. 2 i bil. 1 till hbr Jarring-Kumlin 15.5.54: "war mit ihm von März 1949 bis 17. Juni 1953 in der gleichen Zelle")

Utöver de i listan över de från Vladimir hemkomna ville Hinckeldey särskilt fästa min uppmärksamhet på en person vid namn W. Bergemann, numera bosatt i Kiel-Wik, Projensdorferstrasse 32, som för en tid sedan återkommit från annan ort i Ryssland, och som, medan Hinckeldeys broder 1948 ännu var kvar i Lefortovskaja-fängelset i Moskva, då befann sig där i samma cell som denne.

Bonn, p.t. Köln, den 3 juli 1954.

K. A. Dammgren

Liste der im Gefängnis Wladimir

(180 km östw. Moskau) inhaftierten Deutschen:

✓ Graf A d e l m a n n , Rüdiger, geb. 10.8.1893

(Reg.Nr. 3 179 362)

Heimatanschrift: (Schwester): Frau Irmgard Bennhold,
Tübingen, Ob. dem Viehweidle 26

Dienststelle: Konsul in Ploesti

Strafmass: 25 Jahr Gefängnis; verurteilt gem. § 58/6

Nachweis: Gehört 1952/53 (Dr. Mohrmann); gehört
Sommer 1953 (Schmid); gehört 1952 (Herzog
zu Mecklenburg)

✓ B e c k e r l e , Adolf-Heinz, (Reg.Nr. 3 179 365)

Heimatanschrift:

Dienststelle: Deutscher Gesandter in Sofia

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis; seit 1951 in Wladimir

Nachweis: Gehört (Koch); gehört (Dr. Mohrmann); gehört
(Hunold); gehört (Schmid), letztmalig
Sommer 1953; gehört Sommer 1953, dass B. noch
gesundheitlich in Ordnung (Bund)

✓ V. B e n t i v e g n i , Franz-Eccard, geb. 18.7.1896

(Reg.Nr. 3 001 025)

Heimatanschrift: Frau Hella v. Bentivegni, Trier, Zurmaien-
str. 8

Dienststelle: Generallt.; Abwehr Chef III

Strafmass:

Wladimir seit:

Nachweis: Gehört (Koch); gehört (Wauer); Anfang
Febr. 54 geschrieben unter 5 110/49
(Dr. Mohrmann)

✓
✓ B i e r m a n n , Heinrich, geb. ca. 1916 (Reg.Nr. 3 179 372)

Heimatanschrift: Frau Mimi Biermann, Barnstorf (Bez. Bremen)

Dienststelle: Deutsche Gesandtschaft Sofia. Wissenschaftlicher Hilfsarbeiter; Stellung eines Adjutanten des Dt. Gesandten in Sofia.

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis wegen Spionage und aktiver Tätigkeit in der SA.

Wladimir seit: Oktober 1948

Nachweis: Persönlich 1952/53 (Dr. Mohrmann); persönlich 1951 und gehört letztmalig 1953 (Schmid); gehört (Koch); geschrieben unter 5110/49

✓
✓ B r a u n , Maximilian, geb. 15.8.1893 (Reg.Nr. 3 179 086)

Heimatanschrift: Frau E. Braun, München/Pasing, Mühlenweg 7

Dienststelle: Gehilf beim Dt.Mil.Attaché Bukarest, Oberstlt.

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis w/Spionage

Wladimir seit:

Nachweis: Gehört 1952/53 Dr. Mohrmann, persönlich letztmalig Juni 1953 (v. Bredow)

✓
✓ B r e t t h a u e r , Eduard, geb. 24.6.1890
(Reg.Nr. 3 068 020)

Heimatanschrift: Frau Gretl. Eretthauer, Essen-Stadtwald, Sundernholz 120

Dienststelle: Korv.Kapitän d.R., gefangengenommen in Bukarest

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: Ende 1948

Nachweis: Persönlich 1949 Koch; persönlich Frühjahr 1952 (Christian Ludwig Herzog zu Mecklenburg); persönlich 1953 (Wauer), gehört 1951 (Schmid). persönlich 1950 (v. Bredow); persönlich 1950 Gesundheitszustand nicht sehr gut, gehört 1952, dass Gesundheit wieder besser (Bund)

✓ Dietl, Albert, geb. 30.5.1902

Heimatanschrift: Frau Dr. Clara Erika Dietl, Göttingen,
Untere Karspüle 13

Dienststelle: Chef des Gen.St. der deutschen Heeres-
mission in Bukarest, Oberst i.G.

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: Ende 1948 oder Anfang 1949

Nachweis: Gehört Koch; gehört Meyer; gehört von Brett-
hauer, dieser war Anfang 1951 mit D. zusam-
men (Wauer); gehört über v. Gregory und
Schellhorn, diese waren mit D. zusammen
(Herzog zu Mecklenburg); gehört Hunold;
gehört über Biermann, dieser hat Anfang 1949
oder Ende 1948 gesehen, wie D. in das Ge-
fängnis transportiert wurde (Schmid).

✓ Dornheim,

Heimatanschrift: Kellner aus Leipzig

Dienststelle:

Strafmass:

Wladimir seit:

Nachweis: persönlich 1950, seitdem nicht mehr gehört
(Beyer)

✓ Divisch, Hanns, geb. 17.2.07 in Leipzig

Heimatanschrift: Frau Anni Divisch, Berlin-Wilmersdorf,
Mansfelder Str. 28, Bankbeamter aus Berlin

Dienststelle: Sonderführer, Dolmetscher beim deutschen
Militärattaché in Sofia

Strafmass: 15 Jahre Gefängnis wegen Uebersetzung von
2 Berichten über bulgarische Partisanen
in das Deutsche; Begnadigungsgesuch Sept. 52
abgelehnt

Wladimir seit: Herbst 1948

D i v i s c h (Fortsetzg.)

Nachweis: Persönlich letztmalig Januar 1951, gehört
letztmalig Sommer 1952 (Schmid); persönlich
letztmalig Juni 1952 (v. Bredow)

✓ G e r s t e n b e r g , Alfred, geb. 6.4.1893

(Reg.Nr. 316 2816)

Heimatanschrift: Schwester: Frau Margarethe Sorge, (20a) Bük-
keburg, Bahnhofstr. 32

Dienststelle: Befehlshaber der Luftstreitkräfte Rumänien,
General der Flieger

Strafmass: verurteilt Febr. 1952 zu 25 Jahren

Wladimir seit: Juli 1952

Nachweis: Persönlich Juni 1953 (Koch), gehört (Wauer);
gehört (Hunold); geschrieben 5110/49
(DRK Hamburg), gehört (Dr. Mohrmann);
persönlich Juni 1953 (4Std.) (Bund)

✓ G ö h r u m , Kurt, geb. 27.3.1891 (Reg.Nr. 304 9673)

Heimatanschrift:

Sohn: Hans Henning Göhrum,

Stuttgart-Ost, Metzstr. 53; Ehefrau: Hilde-
gard Göhrum, Ellwangen/Jagst, Amtsgasse 9
Dienststelle: SS-Gruppenführer und Generalleutnant der
Ordnungspolizei, letzter Polizeipräsident
von Berlin

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis wegen Quälens russ.
Kriegsgef. u.a. da er eine Löschkompanie
befehlige, die aus Ukrainern bestand.

Wladimir seit: Oktober 1948

Nachweis: 1950 persönlich, seitdem nur gehört (Wauer);
gehört (Koch); gehört (Herzog zu Mecklenburg);
persönlich letztmalig August 1952, gehört
letztmalig Sommer 1953 (Schmid); April 1953
wegen Herzfehlers ins Gefängnis Krankenhaus
eingeliefert, persönlich (Mayer); gehört
letztmalig 1953 (Bund)

✓ Frhr. von G r e g o r y , Karl, geb. ca. 1900,

Zivilberuf: Schriftleiter

Schwägerin: Hildegard v.G. (13b) Gräfelting über Mü.Reginperstr.2

Heimatanschrift: Füssen/Allgäu, Klosterstr. 10 (Frau)

Dienststelle: Presseabteilung bei der Gesandtschaft in
Bukarest

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: Herbst 1948

Fuhr im Sommer 1953 mit den Heimkehrern zusammen nach Tapiau/Ostpr., wurde am 25.10. 1953 aus Tapiau mit ca. 125 Mann, darunter 17 Frauen, ohne ersichtlichen Grund nach Königsberg in das Untersuchungsgefängnis gebracht (Nachricht stammt von 4 Leuten, die aus dem Gefängnis zurückgekommen sind und mit Schmid in die Heimat zurückkehrten). Sollen wieder in Straflager in SU abtransportiert worden sein.

Nachweis: Persönlich bis Herbst 1953 Wauer, Grosheim-Krisko, Herzog zu Mecklenburg, Hunold, Schmid, Dr. Mohrmann, Sextro, v. Bredow; Lange Zeit mit v.G. zusammen, sehr herzkrank (Bund). Gemeldet in Königsberg Gefängnis Krugstr. (DRK Hamburg)

✓ G u s e , Günter Albert, geb. 30.8.1886 (Reg.Nr. 318 7136)

Heimatanschrift: Frau Guse, Kiel-Kitzeberg, Schönkamp 17,
Tel. 3 13 35

Dienststelle: Admiral

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis, weil er in höherer Führerstelle den Krieg gegen die SU vorbereitet hat.

Wladimir seit: ca. August 1948

Nachweis: Persönlich letztmalig 26.9.1952 v. Bredow; gehört (Wauer); gehört (Koch); gehört (Herzog zu Mecklenburg); gehört (Hunold); gehört (Schmid); gehört (Sextro, Koch); gehört 1952 (Bund)

✓ Dr. H a e r t e l, Hermann, geb. 22.5.1893

(Reg.Nr. 3010888)

Heimatanschrift: Frau Martha Haertel, (21a) Bad Pyrmont,
Erdfällerstr. 6

Dienststelle: SS-Brigadeführer, Leiter des SS-Fürsorge-
wesens

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis gem. § 58/6

Wladimir seit: Herbst 1948

Nachweis: Persönlich letztmalig Anfang Juni 1953
(Schmid); unter Nr. 5110/49 geschrie-
ben (DRK Hamburg); gehört (Herzog zu Meck-
lenburg)

✓ H a m m e r s c h m i d t, Fritz ca 1890 geb.

Heimatanschrift: aus Berlin?

Dienststelle: Oberstleutnant der Polizei, in Berlin tätig
gewesen, vorher Köln

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: Herbst 1948

Nachweis: Persönlich März 1949 und gehört letztmalig
Sommer 1953 (Schmid); gehört (Wauer), per-
sönlich Sommer 1953, kam wegen Kehlkopflei-
den ins Lazarett (Meyer); persönlich 1949
Hunold); Persönlich Sommer 1951 (Bund)

✓ H a n s e n, Erik, geb. 27.3.1889 (Reg.Nr. 309 7600)

Heimatanschrift: Frau Julie Nicolassen, Hamburg 39, Sierich-
str. 164; Pflegebr.: Heinz Sauer, Schwarzen-
bek, Schefestr. 8

Dienststelle: Leiter der deutschen Heeresmission Bukarest,
General d.Kav.

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: Sommer 1952

Nachweis: November 1953 persönlich (Meyer); gehört
(Koch, Wauer, Herzog zu Mecklenburg, Dr.
Hunold); gehört 1953 (Bund)

H a n s e n , (Fortsetzg.)

Sonstiges: Sommer 1953 Schlaganfall, keine nachteiligen Folgen, gesundheitlich nicht der Stärkste. Nov. 1953 Eröffnung durch Kommissar, dass er nach Hause schreiben dürfe.

✓ v. H i n c k e l d e y , Heinz-Helmut, geb. 25.1.1914
(Reg.Nr. 304 0233)

Heimatanschrift: Mutter: Frau v. Hinckeldey, Wiesbaden, Biebricherallee 31, Bruder: Joachim-Hans v. Hinckeldey, Solingen, Am Birkenweiher 77

Dienststelle: Begleitoffizier des rumänischen Generals Garbea, Major i.G., gefangengenommen Bukarest 1944

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis; Anklagepunkte: 1) Einrichtung von Kommandanturen im besetzten russ. Gebiet; 2) Einflussnahme auf den rumänischen General Garbea zur Versögerung des Anschlusses Rumäniens an die Alliierten.

Wladimir seit: Ende 1948

Nachweis: Persönlich März 1951 und gehört letztmalig 1953 (Wauer); persönlich Sept. 1951 und gehört letztmalig 1953 (Bund); gehört Anfang 1953 (v. Bredow); gehört Anfang 1953 (Schmid); gehört über Oberstlt. Keitel Sommer 1949 (Koch); gehört (Meyer); persönlich 1949 (Hunold); gehört Sommer 1952 (Schmidt); geschrieben 1.4.1954 unter 5110/49; 1949/50 am Blinddarm operiert, ab und zu leichte Schmerzen (Bund)

✓ J. o r d a n (?)

Heimatanschrift:

Dienststelle: ehemaligen Gauleiter von Anhalt

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: ist in Wladimir ??? wahrscheinlich Anfang 52

Nachweis: lediglich gehört 1952 zum erstenmal (Schmid)

✓ J ü r g e n s , Wilhelm

Heimatanschrift: Ehefrau Genthin/Mecklenburg
Dienststelle: Leiter einer H.O. Gaststätte in Genthin
Strafmass: 15 Jahre Gefängnis (?)
Wladimir: 1952/53
Nachweis: (Koch)

✓ K e i t e l , Ernst Wilhelm, geb. 4.3.1915 Wolfenbüttel
(Reg.Nr. 319 2095)

Heimatanschrift: (Bruder): Karl-Heinz Keitel, (24a) Hamburg
39, Sierichstr. 69; Mutter: Frau Lisa Kei-
tel, Hannover, Ifflandstr. 6a
Dienststelle: Ia 563. Volksgren.Div., gefangengenommen in
Kurland 1945, Major i.G.
Strafmass: 25 Jahre Gefängnis, wegen Tätigkeit als
Gen.St.Offz.
Wladimir seit: Herbst 1949
Nachweis: Herbst 1949 persönlich (Koch); Anfang 1952.
persönlich (Wauer); gehört (Herzog zu Meck-
lenburg; Dr. Mohrmann), persönlich 1950.
(Meyer); geschrieben Anfang 1954 an seinen
Bruder unter Postfach Nr. 5110/49 (DRK Ham-
burg)

✓ v. H ü l z e n

Heimatanschrift:
Dienststelle: Oberst, Gehilf des Dt.Militärattachés Sofia
Strafmass:
Wladimir seit: 1948
Nachweis: Gehört 1952 (Meyer). Sein verwundetes Bein
ist erheblich gebessert.

✓ C l a u b e r g , Carl, Dr.med., a.o. Professor, geb. 1898
(Vater war Kaufmann in Kiel)

Heimatanschrift: Frau Friedel Clauberg, Friedberg/Hessen, Friedr.
Ebertstr. 2

Dienststelle: Bekannter deutscher Frauenarzt, nach Kriegs-
ende von den Russen aus dem engl. Besatzungs-
gebiet, trotz ablehnender Haltung der Englän-
der, verschleppt.

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis wegen Verbrechens gegen
die Menschlichkeit. Hat Versuche an hollän-
dischen und belgischen Jüdinnen durchgeführt,
die dadurch, nach seinen eigenen Worten, vor
dem Tod in der Gaskammer gerettet wurden.
(Schmid)

Wladimir seit: 1948

Nachweis: Gehört letztmalig 1951 (Schmid); gehört
1951-53 (Herzog zu Mecklenburg); gehört
(Wauer); gehört 1952 (Sextro);
persönlich Febr./März 1949 (Hain); persön-
lich 1948 (v. Bredow) persönlich 1952
(Meyer); gehört Koch; persönlich März 1949
(Hunold); persönlich 1951 - 22.5.53 (Bund)

✓ v. K l e i s t , Ewald-Hugo, geb. 8.8.1881
(Reg.Nr. 318.9054)

Heimatanschrift: Gross-Sterneberg Nr. 1, Krs. Stade (DRK)
Ehefrau: Hofgut Westert über Montabaur

Dienststelle: Generalfeldmarschall, von Tito an die Russen
ausgeliefert

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: 1952

Nachweis: Gehört (Koch); persönlich Anfang 1953
(v. Bredow) lt.Jap.Botschaft 2/54 in
5110/49; gehört (Herzog zu Mecklenburg)

✓ K r o n e r , Ernst, Peter, geb. ca 1896 (?) (Reg.Nr. 319 4443)

Heimatanschrift: Tochter: Frau Renate Giuroiu, Stockholm,
Birger Jarlsgt. 36; Dt. Paketabsendeanschrift

Eitel Barth, Ludwigsburg/Wttbg. Oststr. 90

Dienststelle: Volksdeutscher aus Bukarest 1946 verhaftet

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis wegen Spionage gem.
§ 58/6

Wladimir seit: Ende 1948

Nachweis: Persönlich Nov. 1949 und gehört letztmalig
Sommer 1953 (Schmid); persönlich Mai 1953
(Koch); gehört 1949 (v.Bredow); persönlich
März 1949 (Hunold); persönlich Juni 1953
(4 Std.) (Bünd)

✓ L a n g e r , Franz, geb. 9.5.08; wurde in Deutschland tot
erklärt

Heimatanschrift: Ehefrau (wiederverheiratet): Frau Hildegard
Kirchmeyer, Oberhausen, Goethestr. 6

Dienststelle: Gesandtschaft Bukarest, früher Adjutant
Dr. Ley

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: etwa 1949

Nachweis: Persönlich 18.5.1953 letztmalig (Herzog
zu Mecklenburg); persönlich Nov/Dez 1951
(Hain); gehört (Koch); persönlich Früh-
jahr 1949 (Bund)

✓ L a n d w e h r v o n P r a n g e n a u , Kurt, ledig,
geb. Czernowitz/Bukowina

Heimatanschrift: Vater in Wien

Dienststelle: Dolmetscher bei der Dt. Heeresmission
Bukarest

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Nachweis: gehört Zeit? (Koch), gehört letztmalig 1952
(Schmid) persönlich Febr. 1949 (Hain); per-
sönlich 1950 (v. Bredow) persönlich 1952
(Meyer); gehört (Herzog zu Mecklenburg)
persönlich 1951 - 29.5.53 Zelle 66, Gesund-
heitszustand in der letzten Zeit besser (Bund)

✓
U L o e r n e r , Dr. Alfred geb. 28.7.1899

Heimatanschrift: Henrike Loerner, Bremen, Georg Gröningstr. 203

Dienststelle: Dt. Konsul in Galata/Rumänien

Strafmass:

Wladimir seit:

Nachweis: Gehört (?) (Grosheim-Krisko); geschrieben unter 5110/49

✓
U L o r e n z u c h , Anton Friedrich, geb. 1920

Heimatanschrift: Onkel: Vinzenz Portisch, (13b) Freising, An der Pfalzstr. 2

Dienststelle: Lt. im Lehrregiment der Div. Brandenburg

Strafmass:

Wladimir seit:

Nachweis: Geschrieben unter 5110/49 (DRK Hamburg)

✓
M a r t i n s , Günther Friedrich, geb. 23.7.1917 in Danzig (Reg.Nr. 318 2440)

Heimatanschrift: Ehefrau: Anneliese Martins, (22a) Opladen, Gartenstr. 47

Dienststelle: Hauptmann und Adjutant der lett. SS-Div. (General der Waffen SS Streckenbach)

Strafmass: 25 Jahre

Wladimir seit: 1949/50

Nachweis: Persönlich letztmalig Mai 1953 (Koch); geschrieben unter 5110/49 (DRK Hamburg); gehört 1952 (Schmid) persönlich 1950 (Meyer); gehört (Herzog zu Mecklenburg); persönlich 1953 (4 Std.) (Bund)

✓
M ö d e r , Ernst

Heimatanschrift: Nichte: Frau Knaus, Meersburg/Bodensee, Café Knaus; Frau L. Möder, Mondsee/Ob.Öst., Postfach 27, Österreich

Dienststelle: Obertelegrafeninspektor, Funker an der Deutschen Gesandtschaft in Sofia

M ö d e r (Fortsetzg.)

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis wegen Spionage gem.
§ 58/6
Wladimir seit: Dez. 1948
Nachweis: Persönlich Frühjahr 1949 (Koch); gehört
(Wauer); gehört (Dr. Mohrmann); gehört letzt-
malig 1952 (Schmid); persönlich letztmalig
18.5.1953 (Herzog zu Mecklenburg); persön-
lich Frühjahr 1949 (Sextro); gehört 1953
(Meyer)

✓
M o h n k e , Wilhelm, geb. 15.3.1911 (Reg.Nr. 319 4254)

✓
Heimatanschrift: Margarete Mohnke, Ehefrau, (24a) Hamburg 27,
Mühlenhagen 81

Dienststelle: Generalmajor der Leibstandarte A.H. (letzter
Kommandeur)

Strafmass: 25 Jahre

Wladimir seit: wahrscheinlich 1952

Nachweis: gehört (Koch); geschrieben unter 5110/49
(DRK Hamburg) gehört (v. Bredow) 1945-48
in Moskau zusammen im Gefängnis (v. Bredow)

✓
M u s c h k e , Kurt (Reg.Nr. 319 4441)

Heimatanschrift: Frau Lili Muschke, München 15, Bavaria-
ring 15/2

Dienststelle: Kanzler der Dt. Gesandtschaft in Sofia

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: Dezember 1948

Nachweis: Persönlich Sommer 1949 (Koch); persönlich
1952/53 (Dr. Mohrmann); persönlich 1949
(Hunold); gehört letztmalig 1952 (Schmid)
persönlich 1951, gehört 1952 (Meyer)

✓
M ü l l e r , Siegfried

Heimatanschrift: Vater: Fürstl. Oberförster Michael Müller,
Regensburg, Konradsiedlung, Komarer Str. 2

Dienststelle: Russ. Dolmetscher (tätig in der Abwehr),
gefangengenommen mit seiner Frau Mai 1945
in Prag

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: 1951

Nachweis: Persönlich Juni 1952 (Herzog zu Mecklenburg)
geschrieben 25.3.1954 unter 5110/49

✓ von O e r t z e n , Dr. Dietrich, geb. 20.9.1887

(Reg.Nr. 319 6238)

Heimatanschrift: Frau Ruth v. Oertzen bei
Frau Heygster, Bln-Halensee, Paulsborner
Str. 87

Dienststelle: Adjutant der Deutschen Heeresmission, Buka-
rest, Oberstlt. d.R.

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis; verurteilt in Moskau
Herbst 1948

Wladimir seit: Ende 1948

Nachweis: Persönlich letztmalig 1949 (Koch); persön-
lich 1949 (Hunold); persönlich letztmalig
August 1952 und gehört letztmalig Sommer
1953 (Schmid); gehört Dez. 52 (Herzog zu
Mecklenburg); persönlich 1952 (v. Bredow)
persönlich Nov. 1953 (Meyer); persönlich
1949-50 Zelle 62 (Bund)

✓ von P a l z o w

Heimatanschrift: Gegend von Weimar

Dienststelle: In der 6. Armee (Stalingrad)

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis wegen Spionage

Wladimir seit: 1947 (Schmid); 1948 (Wauer); seit 1943 im
Gefängnis

Nachweis: Persönlich letztmalig 4.9.1950 (Bund); per-
sönlich 1949 und gehört 1952 (Wauer); gehört
letztmalig 1952 (Schmid)

✓ P i e k e n b r o c k , Hans, geb. 3.10.1893
(Reg.Nr. 319 3586)

Heimatanschrift: (Ehefrau) Renate Piekenbrock, (22a) Essen/
Ruhr, Ruhrallee 301a

Dienststelle: Generallt.

Strafmass:

Wladimir seit:

Nachweis: Gehört (Koch); geschrieben unter Nr. 5110/49
(DRK Hamburg); persönlich 1/2 Jahr bis 29.5.
1953 in Zelle 66 (Bund)

✓ P ö r z g e n , Dr. phil. Hermann (Reg.Nr. 317 9451)
geb. ca. 1901

Heimatanschrift: Frau Dr. Gisela Pörzgen, über (Bruder)
W. Pörzgen, Wiesbaden, Hotel Römerbad

Dienststelle: Presseattaché an der Dt. Gesandtschaft in
Sofia, vor dem Krieg Korrespondent der Frank-
furter Allgemeinen Zeitung in Moskau, später
Auslandspressediens in Auswärtigen Amt

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: 1948

Nachweis: Gehört (Koch, Wauer, Dr. Mohrmann); gehört
letztmalig 1952 (Schmid); persönlich 1949
(v. Bredow); persönlich 1952 (Meyer); per-
sönlich 1951 - 29.5.53 in Zelle 66 sein Ge-
sundheitszustand war manchmal nicht allzu
gut (Bund)

✓ von R a n t z a u , Josias

Heimatanschrift: Bruder: Cuno v. Rantzau i.Fa. John T.F.Berger,
Hamburg-Altona, Palmaille 49

Dienststelle: Deutsche Gesandtschaft Bukarest, Gesandt-
schaftsrat

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit:

Nachweis: verschiedene mal gehört (Schmid); gestor-
ben nach Mitteilung von 2 Komeraden 1950
in Karaganda (?) (Dr. Mohrmann); gerücht-
weise sehr krank und gestorben (v.Bredow).

✓ R a t t e n h u b e r , Johann, geb. 30.4.1897 in Unterhaching

Heimatanschrift: Ehefrau: Paula Rattenhuber, (13b) Schaftlach Nr.110

Dienststelle: Genlt.

Strafmass:

Wladimir seit:

Nachweis: Gehört (Koch); gehört (Wauer) 2.3.54.
unter 5110/49 geschrieben; gehört (Bund)

✓ v. R e h e k a m p f f , Günther, geb. 19.6.1903 in Arensburg/Ösel Reg.Nr. 313 8401

Heimatanschrift: Marga v. Rehekampff, (16) Darmstadt, Mauerstr. 12; Renate v. Rehekampff, Fischerlinde, Bez.Bremen (Ehefrau)

Dienststelle: Zivilberuf: Reisender der Fa.Merck, Darmstadt
Sonderführer (Dolmetscher) beim Stab der Heeresgruppe Kurland

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis wegen Spionage gem. § 58/6

Wladimir seit: Sommer 1947

Nachweis: Persönlich 1951. - Anfang Juni 1953 (Schmid)
Geschrieben 5119/49 (DRK Hamburg); persönlich 25.4. - 9.5.49 (Bund)

✓ R e n s i n g h o f f , Bernhard

Heimatanschrift: Frau Ines Rensinghoff, Gescher/Westf., Fabrikstr. 45

Dienststelle: Deutsche Gesandtschaft in Bukarest, Wirtschaftsberater

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: Ende 1948

Nachweis: Gehört letztmalig Herbst 1952 (Schmid);
persönlich 1949. oder 50 (v. Bredow), persönlich 1951 (Meyer); leidet oft an Verdauungsstörungen (Meyer); gehört (Bund)

- ✓ R i e k s t e - Langer, war 1953 zur Entlassung im Lager
Tapiau, blieb freiwillig in Russland zurück,
da seine Frau angeblich in Riga
Nachweis: (Grosheim-Krisko; Schmid; Sextro; Hain;)
Erhielt eine grössere Geldsumme von MWD für
besondere Verdianste (Hunold)
- ✓ R i c h t e r
Heimatanschrift: Aus Württemberg
Strafmass:
Dienststelle: Polizeiattaché an der Dt. Gesandtschaft in
Bukarest
Nachweis: 1948 im Untersuchungsgefängnis in Moskau,
seitdem fehlt jede Spur (Schmid)
- ✓ v. R ü t g e n , Hermann
Heimatanschrift: Nach eigenen Angaben: Frau wiederverheiratet
mit dänischen Gesandtschaftsangestellten (Hunold)
Dienststelle: Angehöriger des SD in Rumänien 1944 von
der Gestapo verhaftet, bis Kriegsende im
KZ Oranienburg, Verhaftet Jan. 47 in Berlin
wurde am Potsdamer Platz niedergeschlagen.
Strafmass: 12 Jahre Gefängnis gem. § 58/6
Wladimir seit: 1948
Nachweis: Gehört (Hunold); gehört letztmalig 1953
(Schmid); persönlich Sept/Okt 1950 (Hain)
Angaben Hunold bestätigt Frau Giuroiu - Tochter Kroner -)
gehört (Bund)
- ✓ S c h e l l h o r n , Fritz
(Reg.Nr. 317 9464)
Heimatanschrift: Otta Schellhorn, Tübingen, Am Martel 9
Dienststelle: Generalkonsul in Tschernowitz
Strafmass: 25 Jahre Gefängnis gem. § 58/6
Wladimir seit: Ende 1948
Nachweis: Persönlich letztmalig 18.5.1953 (Herzog
von Mecklenburg); gehört (Dr. Mohrmann);
gehört letztmalig 1952 (schmid); geführt (Bund)

✓ S c h i l d k n e c t , Friedrich Axel, geb. 15.4.1906
in Nürnberg (Reg.Nr. 301 7430)

Heimatanschrift: Frau Lotte Schildknecht, (21a) Halle/Westf.,
Ravensberger Str. 13

Dienststelle: Oberst i.G., Stalingrad, Chef d.Gen.St.
eines Armeekorps

Strafmass:

Wladimir seit: April 1952 - vorher Lager im Norden Russlands

Nachweis: geschrieben vor Weihachten 1953 unter
5110/49 (DRK Hamburg) (Angehörige); persönlich
1952, leidet an Mastdarmvorfall (Meyer); per-
sönlich 1952-29.5.53 musste operiert werden
(Bund)

✓ S c h m i d t , Rudolf

Heimatanschrift: Frau Friedel Schmidt, Krefeld, Friedrich-
Ebert-Str. 73

Dienststelle: Generaloberst, 1947 oder 1948 in Ostberlin
von den Russen bei der Gepäckkontrolle ver-
haftet

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: 1950

Nachweis: Persönlich bis 17.6.1953 (v.Bredow); gehört
letztmalig Sommer 1953 (Schmid); gehört
(Herzog zu Mecklenburg, Wauer, Koch)

✓ S c h ö r n e r , Ferdinand, geb. 12.6.1892
(Reg.Nr. 312 1383)

Heimatanschrift: Mittenwald, Viererspitalstrasse

Dienststelle: Generalfeldmarschall, zuletzt Oberbefehls-
haber der Heeresgruppe in der Tschechoslo-
wakei

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis, im Gnadenweg auf 12 1/2
Jahre ermässigt.

Wladimir seit: Frühjahr 1952

Nachweis: Gehört letztmalig Sommer 1953 (Schmid); ge-
hört 1952 (Wauer); gehört (Hunold); gehört
(Koch), gehört (Dr. Mohrmann), gehört 1953
(Meyer) gehört 1952 von einem Kameraden, der aus
seiner Zelle kam (Bund)

✓ S i e g e l ,

?

Heimatanschrift:

Sachsen?

Dienststelle:

SA-Brigade- oder Gruppenführer, zuletzt
Führer einer Volkssturmeinheit an der Ost-
front

Strafmass:

25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit:

1949

Nachweis:

verschiedentlich gehört letztmalig 1952
(Schmid)

✓ S p a l c k e ,

(Reg.Nr. 319 4586)

Heimatanschrift:

Frau Spalcke, Bethel bei Bielefeld

Dienststelle:

Militärattaché an der Dt. Gesandtschaft
in Bukarest, Generalmajor

Strafmass:

25 Jahre Gefängnis wegen Spionage

Wladimir seit:

1951

Nachweis:

Persönlich 1952/53 (Dr. Mohrmann); persön-
lich 1952 (Wauer); gehört (Hunold, Herzog
zu Mecklenburg, Koch, v. Bredow), persönlich
Nov. 1953 (Meyer)

✓ S t a r k e , Gotthold

Heimatanschrift:

Frau Renate Starke, (23) Brockzetel b. Aurich
Ostfriesland

Dienststelle:

bis Kriegsausbruch Gesandtschaftsrat an der
Dt. Botschaft in Moskau, nach Kriegsende von
den Russen in der Ostzone verhaftet

Strafmass:

10 Jahre Gefängnis wegen Spionage gem.
§ 58/6.

Wladimir seit:

1949/50

Nachweis:

Fuhr mit den Heimkehrern Sommer 1953 nach
Tapiau, um ebenfalls entlassen zu werden.
Wurde am 22. Dez. dort kurz vor dem Heimat-
transport herausgerufen und mit noch 3 wei-
teren Mann weggebracht. Richtung unbekannt.
Annahme: Gefängnis Königsberg oder an Polen
ausgeliefert.

✓ Dr. S t e l z e r , Gerhard, geb. in Deutsch-Krone
(Reg.Nr. 317 9482)

Heimatanschrift: Schwester: Frau Inge Mann, Hanau/Main, Hochstädter-
landstr. 18

Dienststelle: Gesandtschaftsrat an der Dt. Gesandtschaft
in Bukarest, früher (Ende der 20-iger, An-
fang der 30-iger Jahre an der Deutschen
Botschaft in Moskau, früher Abt.Chef im AA.

Strafmass: 15 Jahre Gefängnis wegen Spionage gem.
§ 58/6 aufgrund seiner früheren Tätigkeit
an der Dt. Botschaft in Moskau. Diese Tä-
tigkeit wurde ihm von den Russen hoch ange-
rechnet, da er s.Zt. versucht hatte, die
Beziehungen zu den Sowjets erträglich zu ge-
stalten. Deshalb auch keine Bestrafung we-
gen Bukarest. Ist bis in die letzte Zeit
hinein dauernd zu Verhören herangezogen wor-
den, die sich hauptsächlich auf sowjetische
Staatsbürger bezogen, die während seiner
Amtstätigkeit in Moskau an der Dt. Botschaft
als Dienstpersonal beschäftigt waren.
(Schmid)

Wladimir seit: Herbst 1947

Nachweis: Persönlich zuletzt Mai 1953 (Koch); persön-
lich zuletzt Jan. 1951 und gehört letztmalig
Sommer 1953 (Schmid); gehört (Hunold,
Dr. Mohrmann, Wauer), persönlich 1952
(Meyer) gehört 1952/53 (Herzog zu Mecklen-
burg); persönlich 2 Jahre bis 29.5.53 in Zelle
66 danach bis 17.6.53 auf Flur 1 zusammen (Bund)

✓ S t e l z e r , Renate, Gattin des Gesandtschaftsrates
(Reg.Nr. 317 9483)

Heimatanschrift: Bruder: ORR Dr. Eberhard Harnoncourt, Graz, Goethestr. 47

Dienststelle: Von den Russen mit ihrem Mann zusammen ge-
fangengenommen in Bukarest, bestand darauf,
als ihr Mann weggebracht wurde, dass ihr Platz
an der Seite ihres Mannes sei, kam deshalb
in das Untersuchungsgefängnis in Moskau

✓
S t e l z e r , (Forsetzg.)

Strafmass: 10 Jahre Gefängnis, wegen Mithilfe bei der Spionage ihres Gatten.

die

Nachweis: Durch Herrn Stelzer gehört, der seine Frau 1948 zufällig auf dem Gefängniskorridor in Wladimir gesehen hat, soll sich mind. Anfang 1951 noch dort befunden haben (Schmid); gehört (Wauer, Hunold, Dr. Mohrmann) Frau letztthin unauffindbar, auch sie war in Wladimir (Meyer) gehört (Herzog zu Mecklenburg) nach Angaben ihres Bruders durch eine Heimkehrerin bestätigt in Wladimir, soll ^{Herbst 53} vielleicht nicht mehr dort sein.

✓
S t r e c k e n b a c h , Bruno, geb. 7. 2. 1902
(Reg.Nr. 306 5362)

Heimatanschrift: Frau Streckenbach (Ehefrau) (24a) Hamburg, Willistr. 20

Dienststelle: SS-Obergruppenführer und General der Waffen-SS, Kommandeur der lett. SS-Div. in Kurland

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: Sommer 1952

Nachweis: Persönlich letztmalig 18.5.53 (Herzog zu Mecklenburg; gehört (Koch; v. Bredow); 1945-47 im Moskauer Gefängnis zusammen (v. Bredow); bis Mai 54 3 Karten unter 5110/49 geschrieben.

✓
S t r e c k e r , Hermann (Reg.Nr. 317. 9484)

Heimatanschrift: Ausw.Amt

Dienststelle: Deutscher Konsul in Leningrad oder Kiew

Strafmass: 25 Jahre

Wladimir seit: Anfang 1952

Nachweis: Gehört zuletzt Sommer 1953 (Schmid)

✓ v. S t r i t z k y , Arnold, geb. 6. 4. 1904

Heimatanschrift: Bruder: Christian v. Stritzky, Hamburg-Bramfeld, Hederichweg 19
Dienststelle: Sonderführer (Z) Stalingrad, Dolmetscher im Stabe Sixt v. Arnim
Strafmass: 25 Jahre Gefängnis (?)
Wladimir seit: seit 1943 in Gefangenschaft
Nachweis: persönlich 1948 (Koch) März 1952 persönlich (v. Bredow)

✓ S u p p r i a n , Karl, geb. 1902

Heimatanschrift: Frau Susanne Supprian (Mutter), Hamburg Gross-Flottbeck, Schwindstr. 8
Dienststelle: Generalsekretär am wissenschaftlichen Institut in Bukarest, aktiver HJ-Führer; früher in Barcelona 1928-36
Strafmass: 25 Jahre Gefängnis wegen seiner Tätigkeit im Ausland und wegen aktiver Teilnahme an der Vorbereitung und Durchführung des 2. Weltkrieges. Ausserdem wurde ihm zur Last gelegt, die volksdeutsche Jugend in Rumänien für den Aggressivkrieg gegen die SU geworben zu haben.
Verurteilt gem. § 58/6 u. dem Kontrollratsgesetz v. 1945.
Nachweis: Persönlich von 1949 bis 17.6.1953 (Schmid), gehört (Dr. Mohrmann)
Wladimir seit: Herbst 1948

✓ ten H o m p e l , Rolf, geb. 28. 3. 1909 (Reg.Nr. 313 0896)

Heimatanschrift: Duisburg-Meiderich, Bln Pankow, Florastr. 5
Mutter: Luzie ten Hompel, Wuppertal-Elberf., Düppekerstr. 1
Dienststelle: Sonderführer (K) bei Transportkommandantur Bukarest-Nikoljewsk

ten H o m p e l , (Fortsetzg.)

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis, weil durch seine Mitarbeit bei Getreidevers Schiffungen tausende von Russen verhungert.

Wladimir seit: 1948

Nachweis: Persönlich 1952/53 (Dr. Mohrmann); gehört (Koch), gehört (Schmid); lt. jap. Botschaft in 5110/49; persönlich 1948 (v. Bredow); persönlich 1952 (kränklich) (Meyer); persönlich 1951 - 29.5.53 in Zelle 66 (Bund) gehört (Hunold)

✓ Dr. V o r w e r k, Joachim, 1903 geboren (Reg.Nr. 319 4226)

Heimatanschrift: Frau Wilma Vorwerk, Hamburg 20, Loogestieg 17

Dienststelle: Gesandtschaftsrat an der deutschen Gesandtschaft in Bukarest (Wirtschaftssachbearbeiter)

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis gem. § 58/6, ausserdem wegen Mithilfe an der Vorbereitung des 2. Weltkrieges

Wladimir seit: Herbst 1948

Nachweis: Persönlich letztmalig Nov. 1949 und gehört zuletzt Sommer 1953 (Schmid); persönlich 1951 (Koch); pers.März 49 (Hunold); gehört (Herzog zu Mecklenburg)

✓ V o s s , Hans Wilhelm, geb. 30.10. 1897

Heimatanschrift: Ehefrau Lore Voss, Hintersee b/ Berchtesgaden, Forsthaus

Dienststelle: Konteradmiral

Strafmass: 25 Jahre

Wladimir seit: Sommer 1952

Nachweis: Gehört (Herzog zu Mecklenburg, Wauer, Koch) geschrieben unter 5110(49 April 1954

✓ Weidling, Helmut, geb. 2.10.1891 in Halberstadt

Heimatanschrift: Margrit Weidling (Ehefrau), (1) Berlin-W 15,
Fasanenstr. 44 (Gths.)

Dienststelle: Gen.d.Art. und Verteidiger von Berlin

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: 27.11.48

Nachweis: Gehört letztmalig Sommer 1953 (Schmid);
persönlich 1953 (v. Bredow); gehört (Koch);
geschrieben Dez. 1953 unter Postfach
Nr. 5110/49

✓ Wittern, Paul (Reg.Nr. 317 9495)

Heimatanschrift: Frau Maria Wittern, Hamburg 39, Agnesstr. 35 (Ehefrau)
W.Wittern, Hamburg 20, Haynstr. 18/III (Bruder)

Dienststelle: 5 Wochen Deutsche Gesandtschaft in Sofia,
Wirtschaftsattaché. Vor dem Krieg Handels-
vertreter einer pharm.Fabrik an der Gold-
küste, von den Engländern verhaftet, dann
ausgetauscht, erst seit 1944 in Sofia

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis gem. § 58/6 wegen Spionage

Wladimir seit:

Nachweis: Persönlich 1949 (Hunold); persönlich
letztmalig Mai 1953 (Koch); gehört 1952
letztmalig (Schmid), gehört (Dr. Mohrmann),
persönlich 1949 gehört 1952 (Meyer)

✓ Zeitz (oder Zeiss) Professor, Generalarzt

Heimatanschrift: Z. soll vor dem Krieg in der S.U. wissen-
schaftlich gearbeitet haben (v. Bredow)

Dienststelle: Leiter des DRK Berlin

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: 1948

Nachweis: Gehört (Hunold); gehört letztmalig 1950
(Schmid); gehört letztmalig 1951 (Sextro);
persönlich 1948 (v. Bredow)

Z e i t z (Fortsetzg.)

Nachweis: Nach Angaben von Herrn Schmid war Z. wegen völliger Nervenzerrüttung stets im Gefängniskrankenhaus, soll angeblich dort 1949 gestorben sein (???); Trotz grosser Schwäche 1948 von Moskau nach Wladimir transportiert (konnte kaum gehen und stehen). Kam in W. sofort in Gefängniskrankenhaus, russische Ärzte gaben sich zwar viel Mühe, doch dürfte Z. ziemlich sicher dort gestorben sein. (v. Bredow)

Österreichische Staatsangehörige

✓ de Angelis, Maximilian, geb. 2.10.1889
(Reg.Nr. 315 3561)

Heimatanschrift: Bruder: bei den Steyrwerken;
Deutscheistritz b. Peggem/Steiermark Nr. 82
Dienststelle: General der Art. und Oberbefehlshaber der
2. Pz. Armee, von Tito an die Russen ausgeliefert

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: Sommer 1952

Nachweis: Persönlich letztmalig 18.5.53 (Herzog zu Mecklenburg), gehört 1952/53 (Dr. Mohrmann) gehört 1952/53 (v. Bredow)

✓ Bogenreiter, Friedrich, geb. 1924 (Reg.Nr. 3194655)

Heimatanschrift: Oesterreich in der Nähe von Linz

Dienststelle: SS-Unterscharführer in der SS-Div. Hohenstaufen

Strafmass: 15 Jahre v. Kriegsgericht verurteilt am
20.7.1946 nach § 19-58/8-9, 58-11

Wladimir seit: 14.1.1947

✓
B o g e n r e i t e r (Fortsetzg)

Nachweis: Litt. an schwere Schwindsucht. Vielleicht gestorben??? lt. (Hain) Zusammen mit B. verurteilt (Schmid) persönlich letztmalig 5.7.51 in Krankenzelle (Sextro) Frühjahr 1952 durch das bekannte Husten von Bogenreiter diesen wiedererkannt. Zustand bedenklich (Sextro); über Langer, der 1949 mit B. zusammen war, gehört, dass B. keine Hoffnung hatte noch lange zu leben; jedoch nicht gehört dass B. gestorben ist (Bund)

✓
F u t s c h e k

Heimatanschrift: Wien

Dienststelle: Dipl.Ing. (Flugzeugkonstrukteur) bei Junkerswerken in Österreich

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit:

Nachweis: Persönlich 1952/53 (Dr. Mohrmann)

✓
H a u n e r , Walter, geb. 1919

Heimatanschrift: Wien

Dienststelle: Zivilist, Planungsingenieur in Wien, 1952 von den Russen in Wien verhaftet

Strafmass: Vom russischen Kriegsgericht in Baden bei Wien zu 25 Jahren Gefängnis wegen Spionage gem. § 58/6 verurteilt.

Wladimir seit: Anfang März 1953

Nachweis: Persönlich März bis Juni 1953 (Schmid)

✓
H ö s c h

1889 geboren (Reg.Nr. 319 4657)

Heimatanschrift: Wien

Dienststelle: Landgerichtsdirektor in Wien, nach Kriegsende von den Russen verhaftet

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis gem. Kontrollratsgesetz von 1945 wegen Mithilfe an der Vorbereitung der Massenvernichtung von Menschen in den besetzten Gebieten; war aber nie ausserhalb Österreichs

H ö s c h (Fortsetzg.)

Wladimir seit: Ende 1948

Nachweis: Persönlich März bis Nov. 1949 und gehört
letztmalig Sommer 1952 (Schmid); gehört
(Dr. Mohrmann) persönlich 1949 (Koch)

✓ Dr. E k e l i u s , Erwin, geb. 5.6.1905 in Hermannstadt/
Siebenbürgen

Heimatanschrift: Wien, mit Schwester Hitlers verlobt (muss
im Westen sein)

Dienststelle: Neurologischer Facharzt in Wien, nach Kriegs-
ende von den Russen verhaftet.

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: Ende 1948

Nachweis: Gehört, dass an Blasenkrebs gestorben (Hu-
nold); gehört dass E. in Wladimir gestorben
(Schmid); gehört (Sextro); persönlich
Sept. - Nov. 1948 und Jan./Febr. 1949
(Hain); persönlich bis Jan. 1952 war sehr
krank, Nachricht von seinem Tod dürfte wohl
richtig sein (v. Bredow). Mit Ableben infol-
ge Blasenkrebs muss lt. Dr. Stelzer gerechnet
werden, persönlich 1949; gehört 1952 (Meyer)
Das gleiche von St. gehört, der mit E. 14 Tage
zusammen im Krankenhaus (Bund)

✓ Dr. K r e n n e r , Ernst ca. 1898 geboren

Heimatanschrift: Frau Käte Krenner, Salzburg-Aigen/Österr.
Waldburgergasse 44

Dienststelle: Transportkommandantur Bukarest oder bei der
Dt. Gesandtschaft (Verteilung des Erdöls)

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis wegen Spionage gem. § 58/6

Wladimir seit: Herbst 1948

Nachweis: Persönlich letztmalig August 1952 und danach
noch gehört (Schmid); persönlich 1949 (Hunold,
Koch); gehört (Wauer); persönlich Nov. 53 (Meyer)

✓
/ L a n g e d e r

Heimatanschrift: Wien
Dienststelle: 1945 verhaftet, 3 Jahre Zwangsarbeit in
einem Lager an der österreichischen Grenze,
von dort nach Wladimir
Strafmass: 10 Jahre Gefängnis
Wladimir seit: Ende 50 Anfang 51
Nachweis: persönlich 31.7.1952 (Sextro). Näheres
Fritz Sperrlich, der lt. Zeitung in schwäb.Alb

✓
✓ M a c h o w

Heimatanschrift: Baden bei Wien
Dienststelle:
Strafmass: 25 Jahre Gefängnis
Wladimir seit: 1952
Nachweis: persönlich 1952 (Koch)

✓
✓ M a i e r , Josef, geb. ca. 1920

Heimatanschrift: Salzburg oder Umgebung
Dienststelle: Angehöriger der österreichischen Kriminal-
polizei; im Februar 1949 von den Russen
verhaftet,
Strafmass: 25 Jahre Arbeitslager wegen Spionage gem.
§ 58/6; war zunächst in Workuta; Ende August
52 wurde dort seine Lagerstrafe in eine
Gefängnisstrafe umgewandelt, danach Einlie-
ferung nach Wladimir
Wladimir seit: Ende August 1952
Nachweis: Persönlich Aug.-Nov. 1952, danach noch ge-
hört (Schmid)

✓
P o e l ,

Heimatanschrift: Stammte aus Tirol

Dienststelle: Polizeiwachtmeister

Strafmass:

Wladimir seit: 1951

Nachweis: persönlich letztmalig Juni 53 (v.Bredow)

✓ S a n i t z e r , Johannes, ca. 1906 geboren

Heimatanschrift: Tochter z.Zt. seiner Verschleppung in einem
Lehrerseminar in Salzburg

Dienststelle: SS-Sturmabführer, Angehöriger der Gestapo;
Ende Jan. 1949 von einem österreichischen
Gericht zu lebenslänglicher Gefängnisstrafe
verurteilt. Anfang Febr. 1949 von den Rus-
sen aus der Strafanstalt Stein a.d.Donau
verschleppt.

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: Ende 1949

Nachweis: Persönlich Sept. 1950 bis Jan. 1951 und ge-
hört letztmalig Sommer 1953 (Schmid); per-
sönlich bis März 52 (v.Bredow); persönlich
1949/50 (Koch); persönlich 1951 (3 Monate)
(Bund)

✓ S c h u s t e r

Heimatanschrift: Wien?

Dienststelle: Gärtner

Strafmass: 25 Jahre Arbeitslager, seit 1952 Gefängnis

Wladimir seit: 1952

Nachweis: Persönlich Dr. Mohrmann 1952/53

Ritter v. S t r a n s k y , Österreicher

Dienststelle: Oberstlt. Dt. Abwehr in Bukarest

Strafmass: 25 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: ?

✓ Ritter v. ^v S t r a n s k y (Fortsetzg.)

Nachweis: 1946 persönlich im Lefort Gefängnis Moskau
(Grosheim-Krisko) Gehört von mehreren Kameraden, dass St. sich in Wladimir befinden soll (Grosheim-Krisko)

✓
✓ S z ö g e l (?)

Heimatanschrift: Wien

Dienststelle: Berufsboxer, Mitglied der SS

Strafmass: 25 Jahre Arbeitslager, seit 1952 oder 53
Gefängnis

Wladimir seit: 1952 oder 1953

Nachweis: Persönlich 1952/53 Dr. Mohrmann

J V o g t ^v, Gustav Anton, geb. 26.5.1914 in Wien

Heimatanschrift: Technischer Beamter, tätig in einer Wiener
Tabakfabrik

Dienststelle: 22.4.1945 in Wien verhaftet

Strafmass: 10 Jahre Gefängnis

Wladimir seit: 1946

Nachweis: persönlich 1949, letztmalig gehört 1952
(Sextro) persönlich 1950 (Hain)

✓ B ö h m , Josef

Heimatanschrift: Frau Grete Gesell, (16) Pfundstadt ü/Darmstadt, Tannenstr. 9

Dienststelle:

Strafmass:

Wladimir seit:

Nachweis: Geschrieben unter 5110/49

✓
L o y d l , Elisabeth, 1914

Heimatanschrift: (ohne Angehörige) Verbindung mit Heimkehrer: Riegler, Bad Reichenhall, Riedelstr. 2

Dienststelle:

Strafmass:

Wladimir seit:

Nachweis: DRK Hamburg

✓
N i e t z , Harald, geb. 1926

Heimatanschrift: Barbara Nietz, Bückeburg, Freundschaftsheim, Postfach

Dienststelle:

Strafmass:

Wladimir seit:

Nachweis: DRK Hamburg

✓
V S t a h e l , Rainer Heinrich, geb. 1892

Heimatanschrift: Frau Else Stahel, Bielefeld, Dornbergstr. 21

Dienststelle: Generallt.

Strafmass:

Wladimir seit:

Nachweis: DRK Hamburg

Avskrift.

A n s c h r i f t e n l i s t e Wladimir

- ✓ 1) Herrn Hans Bund, Heppenheim a.d.B., Bachemark 6
- ✓ 2) Herrn Adalbert Wauer, Nordstrand-Langendeich/Krs. Husum (24b)
- ✓ 3) Herrn Admiral a.D. v. Bredow, Köln-Lindenthal, Klarenbachstr. 202^I
- ✓ 4) Herrn H. Grosheim-Krisko, Hagen/Westf., Böhmerstr. 19
- ✓ 5) Herrn Alfred Hain, (13a) Kleinwallstadt/Main, Wallstr. 1
- ✓ 6) Herrn Paul Koch, Husum, Markt 22
- ✓ 7) Herrn Gesandtschaftsrat Dr. Mohrmann, Ibbenbüren (21)
- ✓ 8) Herrn Hans-Joachim Sextro, Gelnhausen/Hessen, Hauptstr. 51
- ✓ 9) Herrn Walter Schmid, Urspring/Krs. Ulm, Kirchstr. 49
- ✓ 10) Herrn Hans Schmidt, Nürnberg, Freystr. 11^I
- ✓ 11) Herrn Ernst Beyer, Berlin-Charlottenburg, Oldenburgallee 49
- ✓ 12) Herzog Christian Ludwig zu Mecklenburg, Glücksburg/Ostsee, Schloss
- ✓ 13) Herrn Hermann Meyer, Bad Harzburg, Hamburgerstr. 21

Wien den 3 juli 1954.

Strängt förtroligt och Personligt

14.7.54.H.
Överl.f.str.förtr.och personl.k.t.
Statspolisintendenten Thulin.
u.Jarring
xp.14/7 m.bud.AA.

82
Broder,

För några dagar sedan kom förste sekreteraren vid härvarande amerikanska ambassad upp på beskickningen för att begära upplysningar om en föregiven svensk undersåte vid namn Hellman, som tidigare skulle hava vistats i Wien och nu återvänt hit. Så snart jag erfarit detta, blev jag givetyvis intresserad av att få veta vad Mr Knox hade för uppgifter och bad honom återvända hit för ett samtal med mig. Det visade sig då, att Mr. Knox missuppfattat de informationer han erhållit från Washington och att Hellman icke återvänt till Österrike.

Anledningen till min interlokutörs hänvändelse till denna beskickning hade, enligt vad som framkom under samtalet, varit följande.

Under oktober månad föregående år hade fyra eller fem olika amerikanska organisationer och företag mottagit i stort sett likalydande brev från en man vid namn Hellman, som uppgivit sig vara naturaliserad svensk medborgare och omväxlande bosatt i Stockholm och Wien. I dessa brev hade Hellman uppgivit, att han grundat en institution,

Utrikesrådet G. J a r r i n g,
Kungl.Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

som han kallade "Die Zentraleuropäische Presseagentur", vilken skulle hava till uppgift att bekämpa kommunismen i Europa och i sådant syfte anskaffa och tillhandahålla olika tidningar och tidskrifter, autentiskt och svårtillgängligt nyhetsmaterial från oststaterna. Under åberopande härav hade Hellman hemställt om regelbundna bidrag i dollarvaluta för att upprätthålla och utvidga ifrågavarande pressagentur.

Sedan dessa brev - synbarligen med flera månaders dröjsmål - bragts till vederbörande amerikanska myndigheters kännedom, hade State Department anmodat ambassaden i Wien att verkställa närmare undersökningar angående Hellmans person och verksamhet. Om jag förstod min sagesman rätt, hade preliminära undersökningar från ambassadens sida givit till resultat, att Hellman under hösten vistats i Wien och därvid bott på hotell Jägerhorn samt varit i besittning av ett svenskt pass, vars nummer Mr Knox kände till och, vilket han, enligt vad jag gissar, erhållit genom den anmälningsblankett, som utlänningar äro skyldiga att ifylla vid vistelse på hotell.

Enär Hellman uppgivit sig vara svensk undersåte, hade amerikanska ambassaden ansett riktigast att i första rummet hänvända sig till oss i stället för vederbörande österrikiska myndigheter.

Jag ansåg lämpligast att med anledning av Mr Knox' frågor lämna i stort sett följande upplysningar.

Det är riktigt, att Hellman varit i förbindelse med svenska myndigheter, ehuru han icke, såsom han själv uppgivit, är svensk undersåte. Han hade någon gång under hösten uppsökt en annan svensk beskickning och därvid förklarat sig hava möjlighet att anskaffa uppgifter om olika svenskar, som förmodades befinna sig i fängelse i oststaterna. Han hade samtidigt uppgivit, att han under de senaste åren upprätthållit en relativt viktig befattning hos den kommunistiska regimen i Tjeckoslovakien, där han på grund av befarad opålitlighet skulle hava häktats under året 1953 och därefter lyckats fly till Österrike. Jag framhöll vidare, att vi igångsatt undersökningar angående Hellmans antecendentia. På grund av lättförklarliga skäl hade dessa varit synnerligen tidsödande och först i början av detta år lett till ett slutgiltigt resultat. Det hade då visat sig, att Hellman var en ren svindlare, vars riktiga namn var Balcar. Han hade lämnat Tjeckoslovakien redan sommaren 1948 och därefter länge varit bosatt i Frankrike där han sysslat med olika skumma affärer,

bland annat illegal export av kullager, svarta börsaffärer av olika slag m.m. På grund härav hade han kommit i delo med den franska rättvisan och åtskilliga gånger dömts till böter och fängelsestraff. Jag tillfogade, att det icke finge anses uteslutet, att Hellman begått någon förbrytelse i den amerikanska ockupationszonen i Tyskland, varför vederbörande amerikanska eller tyska myndigheter möjligen kunde tillhandahålla ytterligare upplysningar om honom. Jag tillade även, att Hellman i oktober vistats i Wien med vår kännedom och vårt goda minne, enär han uppgivit att blott här kunna anskaffa de uppgifter han erbjudit sig lämna. Sedan vi skaffat oss full klarhet om att han var en svindlare och saknade förutsättningar att bistå oss i de efterforskningar, som pågingo, hade vi självfallet avbrutit alla förbindelser med honom.

Mr Knox frågade härefter, om jag visste var Balcar för närvarande uppehöll sig. Då jag svarade, att det ej syntes mig osannolikt, att han lyckats taga sig in i Västtyskland, framhöll min interlokutör, att om så vore fallet de amerikanska myndigheterna utan större svårighet skulle kunna skaffa sig kännedom om hans vistelseort och följa hans vidare verksamhet. Med anledning härav hemställde jag, att amerikanerna förtroligt skulle giva oss del av det material, som de eventuellt redan förfogade över eller skulle komma i besittning av. I anslutning härtill framhöll jag, att man icke finge utesluta möjligheten av att Balcar åtminstone tidvis arbetade för tjeckiskt eller någon annan oststats under rättelseväsen. Därest de amerikanska myndigheterna kunde anskaffa material för bedömande av hur härmed förhöll sig, vore jag tacksam för att hållas underrättad härom. Mr. Knox lovade att tillhandahålla alla informationer rörande Balcar, som han kunde anskaffa och frågade, om han för detta ändamål kunde erhålla något foto. Jag svarade, att jag för tillfället icke förfogade över något sådant, men skulle försöka anskaffa ett med det snaraste. Jag utgår från, att ingen befogad invändning häremot kan göras.

Jag underströk slutligen vikten av att Mr. Knox

behandlade de informationer han erhållit såsom synnerligen
förtroliga, vilket han lovade.

Sven Allard

KUNGL. UTRIKES

DEPARTEMENTET

Bergström/AA.

ang. vissa resekostn.

tjff. Avdelningschefen

STOCKHOLM

19

Stockholm den 5 juli 1954.

N:o 25

BIL.

P 2.

Strängt förtroligt.

INK. D. N:o

ensk. 2; hbr. Kumlin

Jarring 1/7.

AVD.

GR.

MÅL.

P

2

Eu^I

Ärade Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 1 juli till Jarring angående Henry Tomsens alias Hermann Grosheim-Kriskos resa till Stockholm ber jag få meddela, att beskickningens utgifter kunna på sedvanligt sätt anmälas i redovisningarna till departementet.

Hichens Bergström

Kallelse till Dödbesök och Vårning av
Bergströms uppdrag att de då redovis-
ningen inkommer ej skulle vidtaga
stämmande i sedvanligt granskningssed
beihandla ovanst. utspetspost utom
att ha fört koninkterat Pol. chefen.

Envoyén Kumlin, Bonn.

xp m.kurir 7/7.AA.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Telex

Chiffertelegram (BUD)

Pol.

Från Berlin

Avsänt den 7 7 1954 kl. 1410

Inkom den 7 7 1954 kl. 1410

Utskrivet i 4 ex. Detta är originalet.

Dnr	b:B	89
Avd.	P	Gr. L
		Mål. Eu-7

KL

89.

Kabinettssekreteraren personligen från "Rudolph"
Koaon.

"Med Benkts hjälp fick jag Erhard och hans nya fru hit, och han meddelade spontant allt vad han visste och detta är mycket värdefullt. I sista moment, när allt var färdigt för hans återresa, beslöto de två sig för att stanna i väster. Jag ordnade hos chefen för undersökning av östflyktingar, som kände mig mycket väl, att de två icke förhörs rörande vår vän och de andra vittnena, som ännu finns på andra sidan utan tvärtom inskräpa hos dem, att de måste hålla tyst om saken. Jag flyger idag från Berlin kl. 1600. Ring till Danielson, att Edward skall vänta med paketavsändningen tills Erhards nya adress är känd för oss".

Tamm

Per Stenqvist

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

reseförskott till
O. Danielsson.

Bonn, p.t. Köln, den 30 juni 1954.

Nr. 825.

P 23.

1 bil.

Ek. Lön

W. W.

INK. UTRIKES DEP.T		
D. No 9 825		
- 7 JUNI 1954		
AVD.	GR.	MA
<i>P</i>	<i>2</i>	<i>Ea</i>

(a)

Till Hans Excellens Herr Ministern för Utrikes Ärendena.

./.

bm

Härmed får jag vördsamt insända debetbesked BK nr 87,
belöpande sig till DM 300:--, utgörande av beskickningen ut-
betalat reseförskott till kriminalkommissarie O. Danielsson.

Enligt uppdrag:

T. Löfman

FW = 370:80

ROYAL
SWEDISH LEGATION
ang.petrovaffären.

9/2
Canberra den 28 juni 1954.

HP 1.

Förtroligt.

12
Broder,

8
Om man får tro uppgifter i pressen, skulle Petrov sitta inne med vissa upplysningar om de båda försvunna engelska diplomaterna Burgess och McLean. Det är möjligt, att advokaten Windeyer syftade på något sådant, då han vid petrovkommissionens sammanträde i Sydney den 11 denna månad meddelade, att Petrov lämnat upplysningar, som visserligen inte hade med kommissionens uppdrag att göra men som vore av stort intresse för England och den fria världen.

Detta har kommit mig att tänka på möjligheten, att Petrov skulle känna till något om Raoul Wallenberg. Det är visserligen föga troligt, att han gör det, men då vi under efterforskningarna om honom följt ännu osannolikare spår, kanske man ändå borde undersöka, om något är att finna.

Jag vore därför tacksam, om Du ville låta mig veta, hur Du ser på saken. Jag företar mig ingenting, förrän jag hört från Dig.

Tack för Ditt brev den 11 juni om Major Birse. Av de stenografiska referat från petrovkommissionens förhandlingar, som jag insänt, framgår klart, att det är samme man, Du träffat i Teheran.

Otto Johansson
Otto Johansson

Utrikesrådet Jarring,
S t o c k h o l m.

KUNGL. SVENSKA
GENERALKONSULATET

8/7. 1954.

AL

Ärade Bröder, (Lundberg)

Vår vän P. har nu avslutat
sin mission här och förmodligen
redan vedubörliken inkommit
allt av intressen i frågan.
Såsom Du förmått, var han
nog ganska talamodsprövande och
fordrande, men huvudsaken är, att
allt gick så väl i lös, inte minst
här var min medarbetare
Sjünglin, som nattligt taget
slut till förfogande både dag och
natt.

Jag vill gärna tillägga,

att jag myligen hos
Personalordningen försleyit,
att Ljunglin förordnats till
kansliet och hoppas, att
det förhållande fulla arbete
han utfört i detta ärende
som P. såhuligen ären intygget,
måtte kunna räknas honom
som vett härvidlag.

Hjärtliga hälsningar

Din tillgivne

Sten Tamm

Lehr geachteter Herr Philipp!

9.7.54

*) Morrmøti; berøttar
om denne flytting.

In Eile aus dem Büro von Herrn Saltinger:
Ich muß Ihnen noch folgendes mitteilen: Wir
würden, wie Ihnen schon bekannt, am 31. 3. 50 von
der Lefrøwskaja nach der Bistyrka verlegt. In unseren
Wagen sind noch zwei oder drei andere Zellen trans-
portiert worden. In der Nacht ist der Wagen mehrere
Male gefahren. Wir waren ausschließlich der letzte Trans-
port. In der Bistyrka im Erdgeschoss wurden alle Ankun-
menden dieser Nacht zunächst zu den Aufnahme-
formalitäten gesammelt. Es waren etwa 8 bis 20
Zellen in der Aufnahme bereit. Während der Aufnah-
me wurden wir verschiedentlich von dem Gefängnis-
personal nach den Namen gefragt, und zwar jeweils ganz
leise an der Zellentür, um uns dann zur Kontrolle,
zum Bad und zur Verteilung auf die Zellen zu bringen.
Bei diesen Namenabfragen hörte man ganz leise
auch manchmal einen Namen der übrigen Mit-
gefangenen. Dabei schien es mir einmal auch, als
ob ich den Namen Wallenberg gehört hätte. Es mußte
aber ein oder zwei Zellen weiter, nicht unbedingt in der

Nebenzelle sein. Ich klopfte auf die Nachbartzelle, bekam aber
keine Nachricht. Es ist aber durchaus möglich, daß
Wallenberg doch an diesem Tage mit uns von der Lefsta
zur Björbyrka gebracht worden ist. Kübler und Loyde +
Kopfstetter sind am gleichen Tage mit uns transportiert
worden, wie wir später feststellen.

Freundliche Grüße

Ihr Othar Hiller

Utgifter under resa till Berlin 30/6 - 7/7 1954.

1954		Kr.	DM
Juni 28	Droskbil bostad-UD(överläggning med Daniel & kab.sekr.)	2:60	
" 29	Livsmedel för fam.Krause(Bil.3)	9:55	
" 29	Underkläder " " " (bil.4)	72:-	
" 29	Resväska " " " (Bil.5)	17:50	
" 30	Droskbil bostaden-Bromma(resa med Air France) (Bil.6)	8:-	
" 30	Avresa fr.Bromma kl 08,40 Ankomst Bln-Tempelhof kl.13,25 Hämtad av kanslisten Ljunglin i dennes <u>privatbil</u> samt färd 25 km till kontakt- mannen Franz samt diverse körningar till kl.23,50. Som ersättning för bilfärden etc. bjöds Lj. på middag enl.bil.7		12:-
Juli 1	Respengar m.m. till speciellt bud enl. bil.8		85:-
" 3	Droskbil till kontaktmannens kontor enl. bil. 9		2:90
" 3	Utgifter till kontaktmannen s.fam.enl. bil. 10		6:70
" 5	Inköp av skor, strumpor etc. till h.Krause enl.bil.11		58:80
" 5	D i t o till fru Krause enl.bil.12 o,13		36:90
" 5	14 st. toalettartiklar för h. o.fr.Krause (bil.14 o.15)		13:45
" 5	Kostym för herr Krause (bil.16)		119:-
" 5	Trenchcoat " " (bil.17)		48:-
" 5	Utgifter för middag till vittnen och Lj. enl. bil.18		18:90
" 7	Hotellkostnader för h.o.fr.Krause samt undertecknat (bil.19, 19a o. 19b)		58:95
" 6	Respengar tur o.retur samt fickpengar för h.o.fr.Krause (bil.20) DM 30 + 20		50:-
	Obs! Bil.20 är samtidigt sammanfattande kvitto, undertecknat i LJ:s närvaro av h.o.fr.Kr., för samtliga ovan nämnda utgifts- poster.-De med rött förstrukna posterna har jag EJ tagit upp på räkningen, eftersom detta avsågs som presenter från mig till kontakt- mannen Franz s.fam., vilka föremål dock lämnades till h.o.fr.Kr., eftersom de hade större behov därav.		
Summa (Transport		109:65	510:60

	Kronor	DM
Transport	109:65	510:60

1954

Juli 7	Droskbil Bromma-bostaden enl.	
	bil.21	8:-
	Kursförlust enl.bil.22 o.22a	3:66
	DM 510:60 à 125:60 enl.	
	bil.23	<u>641:31</u>
	<u>Summa</u>	<u>762:62</u>
	Diverse utgifter	<u>80:-</u>
	<u>Summa</u>	<u>842:62</u>

Stockholm, den 22 juli 1954,

(Rudolph Philipp)

R ä k n i n g

Över kostnader i samband med resa i Tyskland 30/6 -
7/7 1954, i enlighet med särskilt uppdrag.

Restider:

1954 juni 30	Avresa Stockholm med flyg	kl. 08.40
" " "	Ankomst Berlin	kl. 13.25
" juli 7	Avresa Berlin med flyg	kl. 16.00
" " "	Ankomst Stockholm	kl. 21.00

Biljettkostnader:

Tyska mark Kr.

Flygbuss Nybroplan-Bromma	2:-
Flygbiljett Stockholm-Berlin-Stockholm (ver.nr 1)	589:-
Flygbuss Bromma-Nybroplan	2:-

Utgifter för resgods:

Stockholm	2:-
Berlin	1:-

Reservolycksfallsförsäkring (ver.nr.2) 72:50

Hotellkostnader:

30 juni-6 juli 7 dagar à ty.m.9:90 (ver.nr 3) 69:30

Traktamenten:

Juni 30-juli 7 = 8 dagtraktamenten à kr.40:-	320:-
70:30	987:50
70:30 ty.m. à kr.125:60	88:30
<u>Summa kronor:</u>	<u>1.075:80</u>

Förskott:

Från UD kontant	2.000:-
	- 1.075:80
UD tillgodo	924:20

Stockholm den september 1954.

(Rudolph Philipp)

Reseräkning

betr.resa till Berlin 30/6 - 7/7 1954

1954

		kr.	DM
Juni	28 Droskbil bostad-UD (överläggning med Daniel & kab.sekr.)	2:60	
"	29 Flygbiljett Stockholm -Bln tur o.retur Bil.1	589:- ✓	
"	29 Olyckfallsförs. (Bil.2)	72:50	
"	29 Livsmedel för fam.Krause (Bil.3)	9:55	
"	29 Underkläder " (Bil.4)	72:-	
"	29 Resväska " (Bil.5)	17:50	
"	30 Droskbil bostaden Bromma (resa med Air France) (Bil.6)	10:- ✓	
"	30 Bagagetransport på Bromma	1:- ✓	
"	" Avresa fr.Bromma kl.08,40		
	Ankomst Bln-Tempelhof kl.13,25		
	Hämtad av kanslisten Ljunglin i dennes privatbil samt färd 25 km till kontakt= mannen Franz samt diverse körningar till kl.23,50.Som ersättning för bilfärden etc. bjöds Lg.på middag enl.bil.7		
Juli	1 Respengar m.m. till speciellt bud enl. bil.8	12:-	
"	3 Droskbil till kontaktmannens kontor enl. bil.9	85:-	
"	3 Utgifter till kontaktmannen s.fam. enl. bil. 10	2:90	
"	5 Inköp av skor, strumpor etc.till h.Krause enl.bil.11	6:70	
"	5 D i t o till fru Krause enl.bil.12 0,13	58:80	
"	5 14 st.toaletartiklar för h.o.fr.Krause (bil.14 0.15)	36:90	
"	5 Kostym för herr Krause (bil.16)	13:45	
"	5 Trenchcoat " " (bil.17)	119:-	
"	5 Utgifter för middag till vittnen och Lj. enl.bil.18	48:-	
"	7 Hotellkostnader för h.o.fr.Krause samt undertecknad (bil.19,19a o.19b)	18:90	
"	6 Respengar tur o.retur samt fickpengar för h.o.fr.Krause (bil.20) Dm 30 + 20	128:25	
	Obs.! Bil.20 är samtidigt sammanfattade kvitto, undertecknad i Lj:s närvaro av h.o.fr.Kr., för samtliga ovan nämnda utgifts= poster.-De med rött förstrukna posterna har jag EJ tagit upp på räkningen, efter so detta avsågs som presenter från mig till kontaktmannen Franz s.fam., vilka föremål dock lämnades till h.o.fr.Kr., eftersom de hade större behov därav.	50:-	
"	7 kl.16,00 avresa fr.Bln-Tempelhof.Bagagebärare	1:-	
	Summa (Transport)	kr. 774:15	Dm 580:90

	Transport	Kronor	DM
954		774:15	580:90
li 7	Ankomst till Bromma kl.21,00		
7	Bagagebärare	1:- ✓	
7	Droskbil Bromma-bostaden enl. bil.21	10:- ✓	
	Kursförlust enl.bil.22 0.22a	3:66	
	DM 580:90 à 125:60 enl. bil.23	^{641.31} 729:61/	
	<i>22 7/8</i> Summa	1 518:42	
	(8 dagtraktamenten à 50:-)	^{121.80} 400:- ✓	
	Summa	1 918:42	
	Förskott från UD (29/6 54)	2 000:- ✓	
	Till UD återlämnad	<u>81:58</u>	

ockholm, den 22 juli 1954

Rudolph Philipp
Förf. Rudolph Philipp

11 kabinettssekreteraren Arne S. Lundberg

Forrestalene Rudolph Phillips

Chapter plus Kr. 8 1:58

R e s e r ä k n i n g .

Rese- och traktamentsklass: F:A

Resans ändamål:

Resan verkställd på uppdrag av:

Restider:

1954	juni	30	Avresa Stockholm m. flyg	kl. 08.40
			Ankomst Berlin	" 13.25
	juli	7	Avresa Berlin m. flyg	" 16.00
			Ankomst Stockholm	" 21.00

Biljettkostnader:

	<u>Tyska mark</u>	<u>kr.</u>
Flygbuss Nybroplan-Bromma		2:- ✓
Flygbiljett Stockholm-Berlin-Stockholm (ver.nr 1)		589:- ✓
Flygbuss Bromma-Nybroplan		2:- ✓

Utgifter för resor:

Stockholm		2:-
Berlin	1:- ✓	
<u>Resolyktsfallsförsäkring (ver.nr 2)</u>		72:50

Hotellkostnader:

30 juni-6 juli 7 dagar 'a ty.m. 9:90 (ver.nr.3)	69:30 ✓
---	---------

Traktamenten:

Junii 30-juli 7 = 8 dagtraktamenten 'a kr. 40:-	320:-
	70:30
	987:50
	88:36
	1.075:86
	<u>1.075:86</u>
Summa kronor:	<u>1.075:86</u>

Förskott:

Från UD kontant

2.000:-
1.075:86
<u>924:14</u>

NORDISK

Nr 126561

3

Kassanoten torde bevaras

RESEBUREAU

Uppvisas om biljetter återlämnas.

Antal	Exp.	Datum	Nr	Kr.	Öre
	18	29/6-54	7887		
		Järnvägsbiljetter, exp.	1		
		" övriga	2		
		" utländska	3		
			3		
1		Flygbiljetter 1174/088406	4	589	-
		Båtbiljetter	5		
		Passager-Kryssningar	6		
			6		
		Bussbiljetter	7		
		Sovvagnsbiljetter, svenska	9		
		" utländska	10		
		Platsbiljetter - Resgodsbiljetter - Cykelbiljetter	11		
		Exchange Order	12		
		Hotellkuponger	13		
		Sällskapsresor	14		
			14		
		Rbu	15		
		Försäkringar Rg	16		
		Flygolycksfallsförsäkringar	17		
		Passviseringar	19		
		Beställnings- och avbeställningsavgifter	21		
		Telegram - Telefon - Porto	22		
			23		
		Avgår: Handpenningar enl. kvitto Nr	25		
				Kr.	589 -
				Kr.	

BETALT
29 JUN 1954
A.-B. Nordisk Resebureau
STOCKHOLM

Namn:

Philipp

NORDISK

Nr 123342

3

Kassanoten torde bevaras

RESEBUREAU

Uppvisas om biljetter återlämnas.

Antal	Exp.	Datum	Nr	Kr.	Öre
	18	29/6	16		
		Järnvägsbiljetter, exp.	1		
		" övriga	2		
		" utländska	3		
			3		
		Flygbiljetter	4		
		Båtbiljetter	5		
		Passager-Kryssningar	6		
			6		
		Bussbiljetter	7		
		Sovvagnsbiljetter, svenska	9		
		" utländska	10		
		Platsbiljetter - Resgodsbiljetter - Cykelbiljetter	11		
		Exchange Order	12		
		Hotellkuponger	13		
		Sällskapsresor	14		
			14		
		Rbu	15		
		Försäkringar Rg	16		
		Flygolycksfallsförsäkringar	17		
		Passviseringar	19		
		Beställnings- och avbeställningsavgifter	21		
		Telegram - Telefon - Porto	22		
			23		
		Avgår: Handpenningar enl. kvitto Nr	25		
				Kr.	79 50
				Kr.	

BETALT
29 JUN 1954
A.-B. Nordisk Resebureau
STOCKHOLM

Namn:

Philipp

AB NORDISK RESEBUREAU

FÖRSÄLJNINGSKONTOR:

STOCKHOLM . . . Norrmalmstorg 12
Tel. 227500
Tel.-adr. RESEBUREAU
Postgiro 2553

STOCKHOLM . . . Kungsgatan 28
Tel. 227500
Tel.-adr. NORDISKTOURS
Postgiro 35 66 38

STOCKHOLM . . . Grand Hôtel
Tel. 1097 12
Tel.-adr. RESGRAND
Postgiro 2553

GÖTEBORG . . . Hotellplatsen 2
Tel. 17 23 80
Tel.-adr. RESEBUREAU
Postgiro 4 10 74

GÖTEBORG . . . Park Avenue Hotell
Tel. 18 99 94
Tel.-adr. RESPARK
Postgiro 4 10 74

MALMÖ Stortorget 9
Tel. 7 17 35
Tel.-adr. RESEBUREAU
Postgiro 389 90

KÖPENHAMN . . . A/S Dansk Rejsebureau, Østergade 3
Tel. Byen 26 06
Tel.-adr. REJSEBUREAU

LONDON Nordisk Travel Bureau, 48, Albemarle Street
Tel. Grosvenor 5877
Tel.-adr. NORDTRAVEL

PARIS Nordisk Voyages, 125, Avenue des Champs Elysées
Tél. Balzac 22-40
Tel.-adr. NORDVOYON

ROM S. A. Viaggi Nordisk, Via V. Veneto 16 a
Tel. 460-958
Tel.-adr. NORDVIAGGI

NEW YORK Scandinavian Travel Bureau, 630, Fifth Avenue
Tel. Judson 6-4298-9
Tel.-adr. SCANTRAVEL

A. B. NORDISK RESEBUREAU

FÖRSÄLJNINGSKONTOR:

STOCKHOLM . . . Norrmalmstorg
Tel. 2275 00
Tel.-adr. RESEBUREAU
Postgiro 2553

STOCKHOLM . . . Kungsgatan 28
Tel. 2275 00
Tel.-adr. NORDISKTOURS
Postgiro 35 66 38

STOCKHOLM . . . Grand Hôtel
Tel. 10 97 12
Tel.-adr. RESGRAND
Postgiro 2553

GÖTEBORG . . . Hotellplatsen 2
Tel. 17 23 80
Tel.-adr. RESEBUREAU
Postgiro 410 74

GÖTEBORG . . . Park Avenue Hotel
Tel. 18 99 94
Tel.-adr. RESPARK
Postgiro 410 74

MALMÖ Stortorget 9
Tel. 717 35
Tel.-adr. RESEBUREAU
Postgiro 389 90

KÖPENHAMN . . . A/S Dansk Rejsebureau, Østergade 3
Tel. Byen 26 06
Tel.-adr. REJSEBUREAU

LONDON Nordisk Travel Bureau, 48, Albemarle Street
Tel. Grosvenor 5877
Tel.-adr. NORDTRAVEL

PARIS Nordisk Voyages, 125, Avenue des Champs Elysées
Tél. Balzac 22-40
Tel.-adr. NORDVOYON

ROM S. A. Viaggi Nordisk, Via V. Veneto 16 a
Tel. 460-958
Tel.-adr. NORDVIAGGI

NEW YORK Scandinavian Travel Bureau, 630, Fifth Avenue
Tel. Judson 6-4298-9
Tel.-adr. SCANTRAVEL

Marabou

Stockholm den 29/6

STUREPLAN 4

Telefon 625888

Faktura

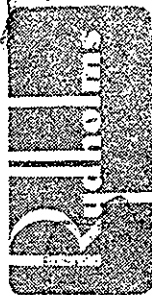
2 styck Casaca	85
1/4 styck mjölkchoklad	29.00
1 Glas Frukostmjölk	2.75
2 styck mjölkchoklad	8.50
	9.55

29/6 1954

STUREPLAN 4

1-8

5535 29 VI 54

HERRSKRÄDDERI
Tel. 2053 42

HERREKIPERING

HERRKONFEKTION • HATTAVDELNING

Kungälvsgatan 2 • Telefon: 117115, 213586 • Postgata 358886

Reklamation, ej gjord inom 14 dagar godkänns ej.

Namn

Adress

E 003500

Tel.

D E T

Exped.

Datum

Kr.

öre

Kontr. nr

För ej avhämtade plagg ansvaras högst 3 månader.

Hur klär sig en herre korrekt?
Se baksidan!

E 26745

Garçon N°

CERCLE INTERALLIE

211, Kurfürstendamm
Berlin W 15

Tél.: 91.81.47

MAISON DE FRANCE

Date

Table N°

DM

PF

2	Sup	500	4-
1/4	lunch	25	-
1/4	blanc	30	-
2	café	50	-
605			4-
1	Cigane	50	-
750			-
120			-

Vergeltung
Kampagne

A 0017:50

2006 12 VII 54

Östermalmstorg

För färd med droskbil.

Dr.-n:r 763

Från

Till

Kr. 10 öre

Kvitteras

Stockholm den 25/6 1954

Droskförare.

ROD. OLAFSON BOKTR.

Härmed intygas att herr Rodolph
Philippe i sin närvaro överlämnat
DM 85:- jättlofen / till bäst bud för
reskostnader.

Beständ. 7/7 1954.
Rudolf Philippe

**Reklamationen
nur bei Empfang
der Ware**

12-00349

Siller

Leigt für Qualität

Kontroll-
stempel

D K Div. Str. Sch.

122-103384E/149

130-3242/1412

149

51.80

V.-Nr. Datum 195

Adresse

Umsatz innerhalb 8 Tagen vormittags gegen Kassenzettel

48 004738

Datum

Verk.-Nr.

3129

Datum

5/7

115

110 Verk.-Nr.

105

Wilmsdorfer Str. 12

Tel. 3237 18

Umsatz innerhalb 8 Tagen

Siller

100	5	1432166	32.95
95			
90			
85		3/4143	345
80			
75			
70			
65			32.95
60			
55			
50			
45			
40			
35			
30			
25			
20			
15			
10			
5			
0			

Datum 5/2 49 004738 13

Verk.-Nr. 120 395
Umtausch nur gegen Vorlage des Kassenzettels innerhalb 14 Tagen

Datum 5/2
Wilmsdorfer Str. 142
Tel. 32 37 18

115	0
110	1
105	2
100	3
95	4
90	5
85	6
80	7
75	8
70	9
65	10
60	11
55	12
50	13
45	14
40	15
35	16
30	17
25	18
20	19
15	20
10	21
5	22
0	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29
	30
	31
	32
	33
	34
	35
	36
	37
	38
	39
	40

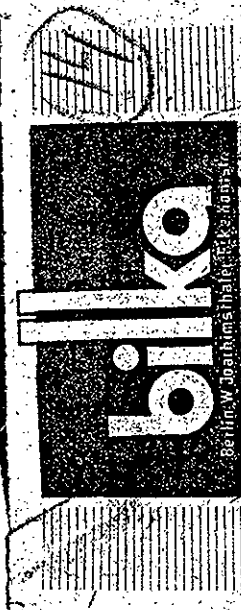
Reiser

Wilmsdorfer Str. 142

Tel. 32 37 18

2/6367

395

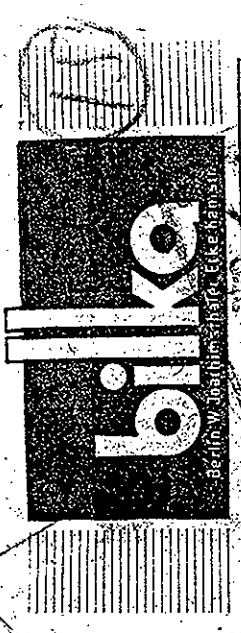

13-008099		Verk. 1103	
1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24
25	26	27	28
29	30	31	32
33	34	35	36
37	38	39	40

Name
Adresse

Umtausch findet nur vorrätig statt

Verk. 1103	Dtl. 6.30
13-008099	

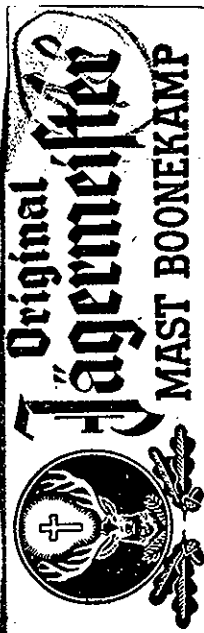

14-008099		Verk. 1103	
1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24
25	26	27	28
29	30	31	32
33	34	35	36
37	38	39	40

Name
Adresse

Umtausch findet nur vorrätig statt

Verk. 1103	Dtl. 7.15
14-008099	

W. MAST G.m.b.H. WOLFENBÜTTEL

RECHNUNG

Kellner-Nr. für in

Art der Speisen, Getränke und sonstigen Genußmittel	BETRAG DM	Pf.
4 Pilsener	3.40	
4 Pils	4.-	
4 Cassel	11.25	

Zusammen 16.65

5.7.54 zuzügl. Bedienungsgeld 2.22

Datum Getränkesteuer

Stempel Gesamtbetrag 18.87

Gaststätte

5833 89.65

5730 22.-

Wische 3.60

M. 125.25

3.-

128.25

19

Hotel Metro

Hotel W 15

Berlin W 15

Kurfürstendamm 59/60

Tel. 32 79 11/12

ÜBER 100 JAHRE

Schultheiss

BERLINER BIER VON WEITRUF

Zimmer-Nr. 57
Pers.-Zahl 2
Ankunft 5. VII. 195 4
Abreise 6. VII. 195 4

Hotel Metro
Berlin W 15
Kurfürstendamm 59/60
Tel. 32 79 11 / 12

17 5730 *

HOTELRECHNUNG

Oliver Krüger und Frau

Monat:	<u>Juli</u>	195 <u>4</u>	Tag:	<u>5. VII.</u>															
	Wohnung			16.-															
	Frühstück																		
	Getränke																		
	Bäder																		
	Tagesbetrag			16.-															
	10% Bedienung			1.60															
	Garage-Kurtaxe			2.10															
	Telefon-Auslagen																		
	Vortrag																		
	Obertrag/Total			19.70															

Quittung
DM 17.60
Frühst. + 4. 4.00
22.60
Betrag dankend erhalten

Hotel Metro
Berlin W 15
Kurfürstendamm 59/60
Tel. 32 79 11 / 12

A. RICK NACHF. K. G., MEHLER RHEIN
VERLAG FÜR HOTELDRUCKSACHEN

Es wird höflichst gebeten, die Rechnung am Tage der Ausstellung zu begleichen.

Zimmer-Nr. 7
Pers.-Zahl 1
Ankunft 30. VI. 195 4
Abreise 195

Hotel Metro
Berlin W 15
Kurfürstendamm 59/60
Tel. 32 79 11 / 12

17 5833 *

HOTELRECHNUNG

Oliver Philipp

Monat:	<u>Juli</u>	195 <u>4</u>	Tag:	<u>30. VI.</u>	<u>1. VII.</u>	<u>2.</u>	<u>3.</u>	<u>4.</u>	<u>5.</u>	<u>6.</u>
	Wohnung			9.-	9.-	9.-	9.-	9.-	9.-	9.-
	Frühstück <i>nur Ei</i>				2.50	2.50	2.50	2.50	4.50	2.50
	Getränke									
	<i>2 beer Wein</i>				- 80	- 40				
	<i>1 Seltzer</i>							- 30		- 60
	Bäder									
	Tagesbetrag			9.-	12.30	11.90	11.50	11.80	16.50	12.10
	10% Bedienung			- 90	1.25	1.20	1.15	1.20	1.65	1.20
	Garage-Kurtaxe									
	Telefon - Auslagen				- 25	- 25	- 25	- 25		- 75
	Vortrag				9.40	24.20	37.55	50.95	64.20	82.35
	Obertrag/Total			9.40	24.20	37.55	50.95	64.20	82.35	96.40

Quittung
DM 96.40
Frühst. + 4. 2.00
98.40
Betrag dankend erhalten

Hotel Metro
Berlin W 15
Kurfürstendamm 59/60
Tel. 32 79 11 / 12

A. RICK NACHF. K. G., MEHLER RHEIN
VERLAG FÜR HOTELDRUCKSACHEN

Es wird höflichst gebeten, die Rechnung am Tage der Ausstellung zu begleichen.

(20)

6. Juli 1954
9⁰⁰ vormittags

Lieber Edward!

Folgendes hat dein Freund Berg teils mitge-
bracht teils für uns hier gekauft:

- 1 Wollanzug, beste Qualität
 - ✓ 1. Gebastete Wollhose
 - 1 Paar Lederschuhe
 - 1 Trensch-Coat
 - 2 Oberhemden
 - 1 Tricot-Unterhemd
 - ✓ 3 Taschentücher
 - 2 Brinder
 - 1 Paar Socken
 - ✓ 1 Wollschawl
 - ✓ 250 g Kaffee
 - 250 g Schokolade
 - 200g Kakao
 - 1 Packg Kak-Milch (450g)
 - 1 Unterhose
 - ✓ 1 Paar Handschellenknöpfe
Ld 4.50
 - 1 neuen Handschiff
- Anpacken für Frau Lethold:
- 1 Paar Schuhe

1 Paar Wollmatten
1 Paar Perlon-Knirpfe
1 Wollschawl
14 Toiletten-Artikel

Br Bargelderhalten:
30. - 1.11 in Wosten (Kripty) am 5.7.34

Für Reise

20. - 1.11 in Wosten: Franz's

Hotel bezahlt mit Frühstück

Mit Dank für Euer Hilfe

Pf. Brief geht gesondert auf von mir begeben
an Dich ab beider Bank

Die

Annika Luthke

NOTA

25

25

25

Kassörsstämpl

Kassörsstämmen

AVRÄKNINGSNOTA

Sålt till *hans Rudolph Thilepp*

(23)

Utl. myntslag	Belopp	Kurs	Svenska kronor	Datum
<i>DM</i>	<i>500:-</i>	<i>18500</i>	<i>100480</i>	<i>v</i>
<i>gkr</i>	<i>25:-</i>	<i>75300</i>	<i>1883</i>	<i>v</i>

102363

Utanordnas

Kassastämpel
29 JUNI 1954

[Signature]
Sign.

[Signature]
Sign.

Lundberg/lb

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

STOCKHOLM 10 juli 1954.

N:o

25

KUD
chiffer

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MÅL.

12.9.
Svensk, C a n b e r r a.

Hbr Jar. ing 28/6. Diskret förfrågan önskvärd. Om vederbö-
rande ej vet något konkret är dock hans kommentar värdefull.

Cabinet

Rep. 10.7.54. 1/20. SL

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Kabinettssekreteraren

13/7-54
Strängt förtroligt.

Läget i Wallenberg-ärendet juli 1954.

Efter utrikesministerns samtal med Zorin har vi möjlighet att till ryssarna överlämna uppgifter om Wallenberg, vilka kan tjäna "som ledning för deras spaningar" men vilkas huvudsyfte bör vara att ge ryssarna intryck av att vi vet, att Wallenberg hållits fången i Sovjetunionen. Eventuellt kan materialet tjäna syftet att övertyga ryska UD mot den ryska polisens uppgifter.

Spaningarna bör fortsätta genom kontaktsökande med hemvändande krigsfångar i allmänhet men framför allt sådana, som suttit i Lefortovskaja, Butirka, Ljubianka och Vladimir. Speciellt bör spaningarna koncentreras på den krets personer, som förekommer i de Mohrs, Moschettis, Mohrmans, Hilles och Zechlins vittnesmål.

Uppgifterna rörande Krasnogorsk.

De ovannämnda vittnesmålen styrker varandra och förefaller vara de pålitligaste av alla vittnesmål. I synnerhet efter Hilles vittnesmål är det svårt att vidhålla teorien om att Wallenberg en tid vistats i Krasnogorsk. Denna teori har alltid varit något svävande, då inget av Krasnogorsk-vittnena haft direkt kontakt med Wallenberg i lägret och somliga uttryckligen sagt ifrån, att de hört talas om att han befann sig i fångenskap men inte var han suttit. Om man studerar den typ

92

av ryktesspridning mellan fångarna, som framträder särskilt starkt i Hilles vittnesmål men förekommer även i en del andra, kan man få en förklaring till de många uppgifterna om Krasnogorsk. Där har nämligen suttit åtskilliga fångar, som tidigare vistats i de ovannämnda fängelserna. I dessa fängelser har de haft möjligheter att höra talas om Wallenberg, de har berättat detta vidare i lägret, och de uppgifter vi sedan fått har varit andra- och tredjehandsmeddelanden, där detaljen om Wallenbergs exakta placering fallit bort. En del vittnen har då utgått ifrån att han vistats i det läger, där de hört talas om honom.

Vittnet Carl.

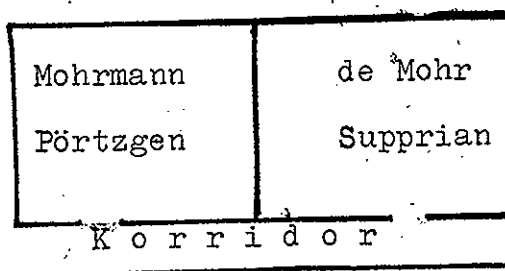
Stefan Carls uppgifter kan vara en blandning av sanning och minnesfel. Hans vittnesmål inför Halevi förefaller på vissa punkter mindre sannolikt och är i vissa hänseenden direkt felaktigt. Han kan icke ha träffat Wallenberg sommaren 1946, eftersom han lämnat sin uppgift till Sandeberg tidigare under 1946, och Wallenberg hade icke, som Carl uppger, arresterats i Berlin. Här föreligger troligen en förväxling av Sandeberg och Wallenberg. Uppgifterna, att Wallenberg suttit i ett arbetsläger och gått omkring i timtal på en repatrieringsbyrå, som Carl ofta frivilligt besökte, förefaller osannolika och kan bero på förväxlingar. Det enda i Carls vittnesmål, som går ihop med övrigt material, är att han, då han träffade Sandeberg, kan ha vetat något om Wallenberg. Sandeberg har emellertid uppgivit, att Hille sagt sig ha träffat Wallenberg, medan denne i verkligheten bara hört Wallenbergs chaufför Langfelder tala om Wallenberg. Det kan ha varit så,

att Carl också hört talas om Wallenberg, varpå han, då han många år senare frågades, om han träffat honom, förväxlat honom med Sandeberg eller någon annan fånge. Det kan också ha varit så, att han verkligen träffat Wallenberg, men likväl vid förhöret gjort sig skyldig till förväxlingar. Omständigheterna kring hörandet av Carl är sådana, att ny kontakt med honom knappast kan åstadkommas. Hans uppgifter skulle för övrigt avse en tid, för vilken redan mycket god bevisning föreligger.

Bevisningen om Lefortovskaja.

De fem angivna huvudvittnenas utsagor sammanfaller i följande punkter. Vittnesmålen är oberoende av varandra.

De Mohr och Mohrmann angiver följande placering av fångar i två grannceller i tredje våningen:

De Mohr uppger, att i granncellen på andra sidan hans egen satt Wallenberg och Roedl (Rödel) men att de senare flyttades upp till fjärde våningen till cellen ovanför hans egen. Mohrmann säger, att Wallenberg och Roedl satt antingen i cellen ovanför hans egen eller ovanför de Mohr. Han säger sig ha känt till, att Wallenberg och Roedl fanns i grannskapet, innan han fick kontakt med dem en våning upp, vilket kan tyda på att han fått vetskapen genom de Mohr-Supprian, medan Wallenberg ännu satt i tredje våningen.

Moschetti uppger, att hans sagesman de Rivo suttit i tredje våningen.

Zechlin uppger med bestämdhet, att Wallenberg funnits i Lefortovskaja.

Hille uppger, att hans medfånge Loyda från en fångvagn sett Wallenberg och Roedl, med vilka han suttit tillsammans i Ljubianka, lastas av samtidigt och föras in i Lefortovskaja.

Vittnenas utsagor om tidpunkter.

De mest preciserade dateringarna av Wallenbergs vistelse i Lefortovskaja föreligger från de Mohr. Han lämnade emellertid under förhören motstridiga tidsuppgifter och verkade över huvud taget relativt otillförlitlig. Hans vittnesmål måste, sedan det på en del väsentliga punkter bekräftats, tillmätas större betydelse än tidigare skett. Han anger tidpunkten för Wallenbergs överförande till Lefortovskaja till omkring 20 april 1945. Hille, som är mycket exakt ifråga om tidpunkter och har haft särskilt skäl att lägga alla detaljer om Wallenberg på minnet, enär han ansett sitt öde sammankopplat med Wallenbergs, uppger att överföringen till Lefortovskaja skett i mitten av maj 1945. De Mohr säger, att Wallenberg suttit i granncellen några månader (osäker uppgift) men sedan flyttats till övre våningen, där åtminstone Roedl förvarats till början av 1948. Wallenberg bör ha funnits där ännu under 1947. Mohrman vill ta på sin ed, att Wallenberg suttit i Lefortovskaja under 1945 och 1946. Moschettis tidsangivelse avser någon tidpunkt mellan

1945 och 1949. Zechlins tidsangivelse är sommaren 1945.

~~Stanholts~~^{Stanholts} belägg finns från 1945. Även för 1946 finns bestämda uppgifter. För 1947 är uppgiften icke säker ehuru sannolik, och efter 1947 finns över huvud taget inga uppgifter.

Att Wallenberg över huvud taget befunnit sig i rysk fångenskap styrkes av ytterligare ett stort antal vittnen, som hört talas om honom särskilt under 1945 i Krasnogorsk.

Ryssarnas isoleringssträvanden.

Det framgår av Moschettis uppgifter, att ryssarna brukade placera fångar av olika nationalitet tillsammans för att språksvårigheterna skulle försvåra samtal. Fångvaktarna ansträngde sig att hindra knackningarna i väggarna. Man vakade över att fångarna icke skulle få tillfälle att se varandra under förflyttningar. Av Hilles vittnesmål framgår, att ryssarna 1947 började se till, att vissa fångar, som vid något tillfälle varit i kontakt med varandra och som kände till Wallenberg, hölls tillsammans även i fortsättningen, så att de inte skulle få göra nya bekantskaper och sprida sin kunskap om Wallenberg vidare. Vad Hille berättar härom är av särskilt intresse mot bakgrunden av de svenska démarcherna i Wallenberg-affären under 1947.

Svenske ambassadören i Moskva gjorde démarcher i Wallenberg-affären i januari och februari 1947. I juni gjordes ytterligare en démarche, mera energisk, som följdes av en påminnelse i juli. Den 18 augusti svarade Vysjinski bl.a., att en undersökning företagits, som visade, att Wallenberg inte fanns i Sovjetunionen. Oberoende av Hilles vittnesmål

kan man sålunda förmoda, att under juni - augusti av ryssarna företagits utredning i fallet Wallenberg.

Åtgärder mot vittnen i fallet Wallenberg.

Enligt Hilles vittnesmål kallades den 27 juli de tre fångarna Kraft, Pelkonen och Huber till förhör. Konteramiral Kraft hade april - december 1945 suttit med Langfelder i cell 105 i Lefortovskaja. Om Hille någonsin fått veta något om förhöret med Kraft framgår icke av berättelsen. Den finske soldaten Pelkonen utfrågades rörande vad han under maj - april 1945 hört av medfångnen Langfelder om "den svenske legationssekreteraren" och om han visste dennes namn. Österrikaren Huber, som också suttit med Langfelder en månad våren 1945, utfrågades om vad han erfarit om Wallenberg.

Sedan Hille efter en tid i Krasnogorsk den 30.1.48 fördes till Lefortovskaja, har han som cellkamrater uteslutande haft fångar, vilka liksom han själv - han hade varit Langfelders cellkamrat våren 45 - antingen suttit med Wallenberg (Loyda) eller med Langfelder (Huber, Pelkonen) eller med Loyda (Hofstetter). Dessa har skiljts och återförenats flera gånger. Däremot hade Hille vägrats "byta till sig" andra medfångar, ehuru samlivet med Pelkonen varit outhärdligt.

Då Hille återfördes till Lefortovskaja och på nytt fick Pelkonen i sin cell, hade han börjat misstänka, att han förts från lägret till fängelset på grund av sin tid med Langfelder. Han åberopar parallella fall. Loyda hade

ett par dagar senare förts till Lefortovskaja från ett läger för hemvändande krigsfångar i Odessa. Huber, som 1946 sänts till Sibirien, hade sommaren 1947 återförts till Lefortovskaja, där han fram till 1951 aldrig förhöordes om sina egna "förbrytelser". Pelkonen hade efter förhöret 27 juli 1947 insatts i ensamcell.

Den 24.1.1951 hade några medlemmar av kretsen fångar kring Wallenberg-Langfelder fått veta sina domar. Då meddelades Hille, Pelkonen och Loyda domar på 25 års fängelse. Hofstetter fick meddelande om samma dom i januari 1952. Han hade suttit tillsammans med Loyda under året efter dennes dom och sålunda "kommit att tillhöra kretsen av dem som visste för mycket".

Analys av Hilles uppgifter.

Hilles uppgifter om förhören är av uppenbart värde som material i Wallenberg-affären.

Hilles uppgifter om skärpningen av vissa fångars straffformer är ett indicium men kan ha andra förklaringar än han givit. Möjligen kan man genom Suchdienst erfara, om någon allmän åtstramning förekommit under 1947.

Hilles uppgifter om domarna förtjänar att analyseras. Vad strafftiden beträffar kan man icke därav draga någon slutsats. 25 års fängelse tycks nämligen ha varit standardstraffsats enligt "58/6 Kontrollgesetz" (Se v. Hinckeldeys uppgifter.) Att olika fångar i kretsen kring Langfelder-Wallenberg dömts samtidigt kan vara ett tecken på att de dömts på grund av sin gemensamma insikt, men det är också

möjligt, att ett stort antal fångar dömts vid denna tidpunkt. Suchdienst torde kunna upplysa härom. Den tämligen sena tidpunkten för domarna berättigar knappast till någon slutsats, då åtskilliga andra fångar dömts först många år efter sitt tillfångatagande.

Att Hille ideligen sammanfördes med fångar, med vilka han tidigare varit cellkamrat, behöver inte berättiga till någonslutsats, om ryssarna hade den allmänna principen att undvika, att fångar skulle göra nya bekantskaper. En sådan princip skulle ha varit rätt naturlig. Härom kan möjligen Suchdienst ge besked.

Hille hade själv i flera år varit fast övertygad om att hans kvarhållande och behandling hade sin orsak i hans kontakt med Langfelder. När han frigavs, var han övertygad om att det berodde på att även Wallenberg frigivits. Hans fru uppgav, att han sagt detta till henne, då de träffades i oktober 1953 i genomgångslägre Tapiau. Hilles uppfattning bygger - trots hans mångåriga erfarenhet av ryssarnas metoder - på iakttagelser inom en relativt liten grupp fångar. Suchdienst borde ha större förutsättningar att bedöma, om hans behandling avvikit från andra fångars eller om den varit typisk. Bonn har instruerats att utreda denna fråga.

Förhållandet mellan de ryska myndigheterna.

Hilles intressanta uppgift om förhören med Kraft, Pelkonen och Huber 27 juli 1947 kan föranleda spekulationer om de ryska myndigheternas samspel eller brist på samarbete. Vid de démarcher, som vid olika tidpunkter företagits, hade

olika ryssar meddelat de svenska representanterna, att undersökningar företogs. Novikov hade bl.a. sagt, att det ju fanns så många läger och fängelser, att det inte kunde vara lätt att finna en viss fånge. Samtalen ger intryck av att våra interlokutörer i ryska utrikesministeriet varit något villrådiga om vad de skulle svara och för sin del trott, att uppriktiga spaningar pågick. Det hade bl.a. hänvisats till att ett annat ministerium hade hand om undersökningarna, vilket sades orsaka svårigheter. UD har rika erfarenheter av att utrikesministerierna i öststaterna har mycket litet att säga till om gentemot polisen. Närmast förefaller det, som om ryska UM åtminstone fram till Vysjinskis svar 1947 ställt sig förstående och velat hjälpa till, kanske i total okunnighet om Wallenbergs öde. Vid alla samtal, som ägt rum efter Vysjinskis svar, har interlokutörerna däremot varit som tillknäppta musslor. Detta behöver inte betyda, att de då fått veta sanningen. Det kan ha berott på att en av utrikesministern angiven ståndpunkt icke får ändras. Det kan också ha berott på att UM från denna tidpunkt vetat hela sanningen och att ett beslut på högsta plan fattats, att Wallenberg icke skulle utlämnas.

Det verkar emellertid vid en genomläsning av de olika samtalen i UM mest sannolikt, att Vysjinski helt enkelt ställt en fråga till MVD, om Wallenberg fanns. Denna fråga har hos MVD utlöst misstankar, att något sipprat ut från fängelserna med återvända fångar och har möjligen lett till

sträng isolering av Wallenberg och hans medfångar. Säkrare slutsatser härom kan kanske dragas efter samtal med Suchdienst.

Wallenberg kan vara strängt isolerad.

På nuvarande stadium kan inte den möjligheten uteslutas, att Wallenberg och Langfelder efter framstöten 1947 antingen avlivats eller isolerats så effektivt, att ryssarna känner sig säkra på att efter den tiden ha täppt till alla luckor. I så fall kan det för alltid bli tyst kring hans öde. Ingen av Wallenbergs cellkamrater har veterligen återvänt. Hille är den ende av Langfelders cellkamrater, som kommit tillbaka.

Att just Hille återvänt kan möjligen förklaras på basis av hans berättelse. Den trängre krets av isolerade, som han 1953 tillhört i många år, inneslöt i övrigt finnen Pelkonen, österrikaren Huber och Loyda, som visserligen var tysk medborgare men född tjeck och av ryssarna kan ha betraktats som tjeck (Langfelder uppfattade Loyda som tjeck.). När 1953 order kom från högsta ort om hemsändande av tyska krigsfångar utan särskilt besvärande skuldregister (och furiren Hille hörde till de oskyldigare), följde Hille av förbiseende med i egenskap av ende tysk bland de fyra.

Risken att dödsattest lämnas.

Av rapporten om parallellfallet till Wallenberg-affären framgår, att då vederbörande regering framlade bevis om ifrågavarande diplomats ryska fångenskap, svarade ryssarna med att överlämna en dödsattest, daterat 1947. Efter denna tid hade hans regering inga bevis. Kan detta vara en

slump eller beror det på en allmän skärpning av bevakningen 1947? Denna fråga har ställts till vår minister i vederbörande land, som fått instruktion att söka få frågan belyst.

För UD är det en fråga av vikt, hur man vid en förnyad démarche skall uppträda för att söka minska risken att få en dödsattest som svar. *(— om inte W. verkligen är död.)* Det är kanske omöjligt att hindra detta, men en ansträngning kan måhända göras. För ryssarna bör det te sig på följande sätt. Om dödsattesten ges ett datum före det ryska svaret 18 augusti 1947, bevarar ryssarna lättast ansiktet, ty deras negativa resultat vid efterforskningarna kan då framstå som en följd av Wallenbergs död. Ju senare dödsattestens datum blir - och i all synnerhet om de skulle tvingas datera den efter juli 1953, då nästa nekande svar kom - desto mera genant blir det för ryssarna, att de avgivit nekande svar. Ehuru det är osäkert, vilken vikt ryssarna tillmäter sådana synpunkter, synes det åtminstone vara värt att undersöka, om det är möjligt att skapa dem svårigheter vid dateringen av en eventuell dödsattest.

Denna fråga skulle lösas, om det vore möjligt att få vittnesuppgifter, avseende sena tidpunkter. Möjligheten härtill kan inte uteslutas, om Wallenberg lever. Att täppa till alla luckor i fängelser lär vara svårt. Likaväl som ryssarna i fallet Hille begått ett misstag, kan de göra det i andra fall. Visserligen är det rimligt att inrikta spänningarna på nu kända namn och särskilt återvändande från Vladimir, men Wallenberg kan ju ha hamnat i en helt ny omgivning, och därför bör frågor ställas även till andra fångar.

En avvägningsfråga är, om man bör avvakta nya, senare vittnesmål - bl.a. med hänsyn till det ovan sagda men även av andra skäl - eller företaga en ny démarche på grundval av befintligt material.

Skulle man välja den sistnämnda linjen, blir situationen följande. En direkt uppgift om senaste tidpunkter i vittnesmålen är olämplig. Möjligen skulle man kunna säga, att Wallenberg enligt flera av varandra oberoende och på avgörande punkter samstämmiga vittnesmål vistats i Lefortovskaja fr.o.m. våren 1945 och under ett antal år framåt. Hans vistelse i Sovjetunionen har varit känd för ett 30-tal av oss hörda fångar i olika fängelser och läger.

Mer vet vi inte, och om vi säger mer än vi vet, riskerar vi att avslöja otillförlitlighet i vittnesutsagorna.

Å andra sidan kan det vara så, att Wallenberg bortförts från Lefortovskaja redan sommaren 1947 - möjligen i samband med åtgärderna kring Vysjinskis svar - och att det då av vår démarche framgår, att vi tappat spåret. Dock måste i så fall en dödsattest få praktiskt taget samma datering som Vysjinskis svar, vilket vore en svårighet ur rysk synpunkt.

Eventuellt skulle som en ren bluff kunna sägas, att från senare tidpunkt ingått uppgifter, som tyder på att Wallenberg flyttats. Dessa uppgifter åberopas icke mera preciserat, då uppgiften om Lefortovskaja torde vara tillräcklig för efterforskningarnas bedrivande och då uppgifterna beträffande Lefortovskaja är till fullo bevisade, medan övriga uppgifter - ehuru trovärdiga - icke kunna t med exakthet

kontrolleras. Risken att Wallenberg avlivats eller placerats så, att ryssarna tror sig veta, att inga läckor efter 1947 förekommit, föreligger. Vårt påstående om senare uppgifter torde likväl svårligen kunna avfärdas som medveten bluff, då vi kan ha blivit förda bakom ljuset av otillförlitliga uppgiftslämnare.

Bör démarcher provoceras från andra länders sida?

Lämpligheten att be schweizare, finnar och österrikare i Moskva efterlysa Hofstetter, Pelkonen och Huber kan diskuteras. Utsikterna att sådana framstötter skulle leda till resultat förefaller erfarenhetsmässigt utomordentligt små - snarare kan man kanske befara, att dessa fångar genom démarcherna blir särskilt intressanta och därför isoleras och behållas. Framstötter beträffande alla dessa kunde av MVD möjligen kombineras med Wallenberg-affären, som därigenom skulle kompliceras. Skulle man anse démarcher från dessa länder olämpliga, lär det också vara olämpligt att hos dem söka kontrollera Hilles uppgifter, ty i så fall kan démarcher komma att företagas. Kontrollen kunde möjligen åtföljas av en väl grundad varning för démarcher, men detta skulle verka som inblandning i deras sätt att tillvarataga sina medborgares intressen.

Motsättning UM - Polisen?

I det föregående har berörts möjligheten av att ryska polisen alltjämt kan ha fört utrikesministeriet bakom ljuset. Utsikten att en sådan schism består är ringa mot bakgrunden av de senaste årens samtal med UM. Om polisen både

1947 och 1953 ljugit för UM, är det för övrigt mest troligt, att den framhärdar därmed. Det kan ju också vara så, att UM alltsedan 1947 icke velat lämna ut Wallenberg, eftersom ett utlämnande skulle betyda förlust av "ansikte".

Även om utsikterna för en schism är små, bör man dock försöka agera så, att en utsikt tillvaratages, förutsatt att man därigenom icke råkar ut för nya olägenheter. Hela vår aktion kan ju sägas ha varit lagd på denna linje. I den mån vi genom våra démarches, tidigare preciserade uppgifter om Lefortovskaja etc. lyckats få UM att tro på våra uppgifter, måste UM vara misstänksamt mot polisen, om denna verkligen förnekat Wallenbergs existens. Kanske ligger en chans till Wallenbergs frigivning däri, att polisen numera har mindre att säga till om än förr och därför kan få böja sig för UM.

Frågan är nu närmast, om Hilles vittnesmål bör utnyttjas för att ytterligare söka spela ut UM och polis mot varandra. Detta skulle möjligen kunna ske genom en passus av ungefär följande innehåll:

"Efter den svenska démarche i juni 1947 och innan det ryska svaret lämnades den 18 augusti samt någon tid därefter företog de ryska fängelsemyndigheterna vissa åtgärder, som hade eller syntes ha samband med fallet Wallenberg. (Eventuellt: Ett antal fångar, som haft beröring med Wallenberg eller Langfelder, underkastades förhör rörande vad de kände till om Wallenberg. En del av dessa fångar flyttades i anslutning härtill till andra celler eller fängelser, flyttades från läger till fängelser eller sattes in i ensam-

cell. Under deras fortsatta vistelse i olika fängelser har dessa fångar hindrats att göra nya bekantskaper bland fångarna. De omfattande skildringar av dessa åtgärder, som genom hemvändande fångar ingått, ger en bild av strävanden att hindra uppgifter om Wallenberg och Langfelder att sippra ut.) Det framgår klart, att de ryska fängelsemyndigheterna väl kände till Wallenbergs och Langfelders fångenskap och höll reda på vilka som varit deras medfångar vid olika tidpunkter."

I vad mån detta över huvud taget kan sägas beror delvis på fortsatt undersökning främst genom tyska Suchdienst. Påpekandet är emellertid av olika skäl tveeggat. Tidigare har UD sökt ge ryssarna en chans att rädda "ansiktet" genom att ställa sig förstående för möjligheten, att det varit svårt att påträffa Wallenberg trots forskningar. Man anknöt därvid till Novikovs uttalande, ehuru detta inte ut-sagts. Sådana yttranden från svensk sida har emellertid avvisats på senaste tid, varför den gamla linjen måhända ur denna synpunkt kan uppges. Den allvarligaste konsekvensen av en passus av denna art är emellertid, att därmed alla de fångars öde torde slutligt beseglas, som på ett eller annat sätt varit i kontakt med Wallenberg. Man kan måhända säga, att denna ohyggliga konsekvens redan inträtt på grund av publiceringen i pressen av olika vittnesmål. Det kan kanske också sägas, att UD:s démarche 1947 hade liknande följder och att démarcherna 1952-54 bidragit i samma riktning. Det bjuder emellertid emot att ytterligare provocera

en åtdragning av nätet, dels med hänsyn till de övriga fångarna, dels därför att en sådan åtstramning ju kan omöjliggöra läckor hädanefter beträffande Wallenberg. Intens risken för avrättning av olika inblandade kan bestridas.

Möjligen kan en passus av detta slag sparas till en senare påstötning hos UM, så att något nytt finns kvar att späda på med.

Varje sådan taktisk avvägningsfråga har under hela Wallenberg-fallets handläggning självfallet varit ytterligt vanskelig på grund av vår okunnighet om ryssarnas bevekelsegrunder.

Skall svar begäras av ryssarna?

Wallenbergs främsta chans till frigivning ligger i en sinnesändring på rysk sida. Den största risken med en démarche är att den provocerar ytterligare rysk fastlåsning i den gamla avvisande positionen. Ovan har diskuterats möjligheten att minska risken för att en dödsattest överlämnas. Men det gäller ju också att söka undvika nya avböjande svar. En lösning härav kunde möjligen ligga i att man vid överlämnande av de ytterligare uppgifterna till ryssarna slutade med att säga, att svenska regeringen utgår ifrån att den sovjetryska regeringen underrättar den svenska regeringen, om något nytt skulle framkomma.

Detta skulle baseras på förutsättningen, att möjligen ryska UM efter Undéns energiska föreställningar och överlämnandet av vårt nya material skulle ta itu med polisen, om den ljugit tidigare, eller att en ny bedömning av fallet kunde inträffa. Sker något av detta, skulle ryssarna väl

av sig själva så småningom komma att ge ett positivt besked. Om ingetdera sker, är det ju meningslöst att urgöra ett snabbt svar, som då måste bli avvisande. Över huvud taget är det ett fel i den tidigare handläggningen, att vi så energiskt krävt svar, men detta har ju skett på familjens uttryckliga önskan. Det kan inte helt uteslutas, att ryssarnas ovilja att svara liksom den muntliga formen av svaret 1953 berott på att de tänkt sig möjligheten av en förändrad inställning längre fram och därför inte velat låsa sig.

Den omständigheten, att vi inte vid en förnyad démarche begär svar, utesluter ju inte vår möjlighet att senare framföra ytterligare synpunkter, om vi skulle få anledning därtill.

Den allmänna teorin om Wallenbergs öde.

Det fortsatta agerandet mot ryssarna i Wallenberg-affären kan möjligen läggas upp så, att man täcker in olika tänkbara situationer på rysk sida. Detta är önskvärt. Men likväl kan det vara motiverat att i en allmän överblick av detta slag söka sammanfatta, vad som kan anses vara det sannolikaste förloppet på rysk sida - hur osäker en sådan teori än må vara. Den bild, som framvuxit under några års sysslande med materialet, ter sig på följande sätt:

De militärpersoner, som först påträffade Wallenberg, hade inga speciella planer för hans behandling utan underlättade snabbt ryska UM - den normala tjänstevägen, då det gällde en utländsk diplomat. Så kom hemliga polisen in i

spelet. Polisen misstänkte Wallenberg för spioneri. Han kan ha bortförts på ett sådant sätt, att de militära myndigheterna inte visste, vart han försvann. UM förlorade tråden - polisen höll tyst. Ryska UM levde i okunnighet om Wallenbergs öde - troligen till sommaren 1947, måhända ännu i dag. Om UM 1947 eller senare fått korrekta uppgifter av polisen, så kan den sistnämnda likväl ha motsatt sig hans utlämnande. Ryska UM kan också självständigt ha motsatt sig hans utlämnande, som kunde leda till en mängd obehaglig publicitet. Fången har genom allt oväsen kring fallet blivit "viktig", och de misstänksamma ryssarna släpper inte "viktiga" fångar. De kvarhåller massor av fångar utan för västeuropéer begripliga skäl eller av skäl, som förefaller obetydligare än i fallet Wallenberg. Det är svårt att konstruera någon anledning, varför detta läge skulle förändras, och sålunda rätt svårt att tro, att Wallenberg någonsin återsändes. Den allmänna omläggningen av den ryska politiken är inte så djupgående, att den behöver leda till några slutsatser beträffande fallet Wallenberg. Personbyten skulle snarare kunna inge något hopp.

Stockholm den 13 juli 1954.

Arne S. Lundberg

Lundberg/lb

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

ang. Makarna Hilles

ft.k.

STOCKHOLM 13 juli			194.
N:o	<i>836</i>	<i>BUD</i>	BL.
Chiffer			
INK. D. N:o			
AVD.	<i>10</i>	GR.	<i>2</i>
Märk			

Generalkonsulatet i B e r l i n.

Följ makarna Hilles adressbyten för det fall nya förhör blir
nödvändiga.

Cabinet

Bepr. 13.7.44. 0930. S

Arvid

Stockholm den 13/7 1954.

Sant & Sönn

Envoyén Ragnar Kumlin

Bonn.

Broder.

Åtskilligt av det material Din beskickning föresatt oss med i Wallenberg-affären är av mycket stort intresse. För beskickningen måste det emellertid vara mycket svårt att bedöma, vad som kan vara matnyttigt och inte. Jag vill här understryka den allmänna regeln, att man skall försöka fråga ut fångarna om allt - medfångar, tidpunkter, lokalteter etc. Det finns ofta inte direkt möjlighet att kontrollera riktigheten av kärnpunkten i något av våra vittnesmål, men om en vittnesberättelse kan beläggas genom andra vittnens uppgifter i detaljer, vinner den i betydelse.

Vi har fått ett nytt kronvittne, som har givit en utomordentligt intressant skildring av vissa av ryssarnas metoder. Denne man har i flera år under sin vistelse i olika ryska fängelser varit övertygad om att hans och ett litet antal medfångars behandling berott på, att de alla känt till Wallenbergs och hans chaufför Langfelders fänenskap. Åtgärderna mot fångarna började sättas in efter vår demarche i juni 1947 och före Vysjanskis svar 18 aug. 1947. Åtgärderna var av följande art.

Den 27 juli kallades tre fångar i kretsen kring Wallenberg till förhör. Två av dem utfrågades rörande vad de genom cellkamraten Langfelder visste om Wallenberg. Vid den tredje frågades om han inte kunnat utrönas.

Några månader senare fördes sagesmannen från ett läger

till Lefortovskaja. En annan fånge fördes sommaren 1947 tillbaka från Sibirien till Lefortovskaja. En tredje togs dit från ett läger för hemvändande fångar. En fjärde sattes efter förhöret längre tid i ensamcell.

Vår sagesman, som under sina första år i Sovjet haft ett stort antal olika cellkamrater, hölls från denna tid uteslutande tillsammans med fyra fångar, som tillhörde Wallenberg-kretsen. Dessa fem personer flyttades av och an, skiljdes och återförenades igen till mitten av 1953, då vår sagesman fördes till ett genomgångsläger för hemvändande. Det finns en acceptabel förklaring till att just han släpptes: han var enda tysk av de ~~fyra~~ fem.

Den 24.1 51 dömdes tre av kretsen till 25 års straffarbete. En fjärde dömdes i januari 1952.

Uppgifterna om förhören tarvar ingen kommentar. Men jag skulle vilja be Dig hos Suchdienst söka få följande frågor belysta.

Skedde sommaren 1947 någon allmän skärpning av fångarnas bevakning eller kan man dra någon slutsats av det faktum, att fyra fångar med gemensam kännedom om en viktig fånge utsattes för skärpt strafform?

Är det ett allmänt ryskt system, att fångar, som en gång lärt känna varandra, i fortsättningen skiljs och återförenas igen? Är det ett ryskt system att på detta sätt hindra fångar att göra nya bekantskaper? I så fall, från vilken tid började detta system tillämpas?

Kan man dra någon slutsats av det förhållandet, att några fångar, som suttit tillsammans och hade en gemensam farlig insikt, samtidigt dömdes? Förekom ett stort antal andra domar i januari 1951? Strafftiden 25 år tycks ha varit standard enl. v. Hinckeldey. Dessa fångar hade vistats i Sovjet från 1944-45. Har domarnas sena datum någon betydelse?

Vår sagesman hade i flera år besvärats av att som medfånge ha en av de nämnda, som var starkt deprimerad, och han hade gjort

upprepade försök att få "byta till sig" någon annan, men utan resultat. Detta finner han märkligt, då han under de första par åren i Sovjet ofta fått nya medfångar. Behandlingen i övrigt var god, och ingenting särskilt lades honom till last. Han anklagades för att genom tidningskriverier ha stött behandlingen av ryska fångar.

Det bör väl i Suchdienst finnas folk, som är experter på ryska fängelsevanor och som kan ge oss bakgrund för bedömningen.

Vad vi kan få reda på om Bergemann är värdefullt. Andra namn av intresse är major Schildknecht, stabschef i Paulus förband, samt general Spalke. Uppgifter om fängelser och tidpunkter rörande dem är av intresse, även om ingenting direkt berörande Wallenberg framkommer, enär sådana uppgifter hjälper oss att kontrollera hur gott minne vissa sagesmän har.

Din tillgivne

Arne S. Lundberg

Avskrift.

H.Grosheim-Krisko, Dipl.-Kaufmann,

Hagen (Westf.)

Böhmerstrasse 19, zur Zei Atlantic Hotell Hamburg.

Hamburg, le 14 Juillet 1954.

Madame Maj von Dardel

Stockholm,

Sveav.88.

Chère Madame,

Je vous remercie beaucoup de votre aimable réception et vous comprendrez très bien que je n'ai pas occasion de faire cela jusqu'à présent. Après tout ce que s'est passé dans ces terribles neuf ans, c'était très difficile pour moi de me réveiller encore une fois. Il faut oublier que j'étais mort depuis neuf ans et c'est le renaissance pour moi. Votre petit aimable cadeau que vous m'avez présenté à Stockholm, je l'ai retourné à la frontière. J'espère que vous l'avez reçu. Par quelques amis j'ai reçu une information de Raoul et de son chauffeur L. Si ça vous intéresse, je peux vous bien donner une information, mais si ça reste seulement entre nous.

Je ne veux pas critiquer, mais je crois que tout ce qu'on fait pour la libération de Raoul, n'est pas fait dans la manière comme il est nécessaire. Vous comprenez très bien, chère Madame, que c'est seulement moi, qui était dans la même situation comme Raoul, qui sait très bien qu'est ce qu'il faut faire pour aider Raoul dans cette terrible situation. Quand j'étais à Stockholm je vous ai fait déjà quelques propositions, mais votre Monsieur P., qui travaille dans cette affaire, n'était pas content avec moi. Je ne veux pas dire plus, mais si vous êtes contente que je fait quelque chose pour votre fils, donnez-moi, s'il vous plaît une note.

Chère Madame, je suis toujours à votre disposition.

J'espère de recevoir une lettre de vous.

Votre

H.Grosheim-Krisko.

Berlin den 13 juli 1954.

3 bil.

Personligt och strängt förtroligt.

89

Ärade Broder,

Härmed ber jag få översända avskrift av en skrivelse från Zentralverband Politischer Ostflüchtlinge und Ostgeschädigter till "das schwedische Rote Kreuz", vilken med bud tillställts generalkonsulatet.

Vi ha låtit tillställa vederbörande ett mindre bidrag från kyrkan i avvaktan på att han godkännes som Spätheimkehrer och erhåller sin gratifikation, vilket förväntas under veckans lopp.

Två brev närslutas även.

Din tillgivne
Hug. Tamm
Hugo Tamm

Kabinettssekreteraren Lundberg,
Utrikesdepartementet.

Zentralverband Politischer Ostflüchtlinge und Ostgeschädigter E. V.
Sitz Berlin
Berlin W 35
Derfflingerstrasse 9

An das schwedische Rote Kreuz

Berlin, den 12.7.1954
Sa/Ro.

B e r l i n W 3 5

Rauchstr. 25

Sehr geehrte Herren.

Überbringer dieser Zeilen ist z. Zt. politischer Flüchtling und musste vor einigen Tagen die Zone verlassen. Der schwedische Schriftsteller Herr Rudolf P h i l i p p aus Stockholm Ö, Grevturgattan 8 B, war persönlich mit Herrn H i l l e bei uns, um diesen Fall zu bearbeiten. Wir haben sofort alles mögliche getan, um Herrn Hille zu helfen. Die Schwierigkeiten bestehen aber hauptsächlich darin, dass Herr Hille mit dem schwedischen Sondergesandten zusammen in Russland inhaftiert war und infolge dieser Aussagen, die er hier Herrn Philipp gemacht hat, nicht mehr in die Zone zurück kann. Da der Fall sehr delikat behandelt werden muss, weil sonst eine Gefährdung des noch in Russland verbliebenen W a l l e n b e r g eintreten kann, bitten wir, Herrn Hille zu unterstützen, da derselbe mit seiner zukünftigen Frau, Frau Henriette L e i t h o l t, hier ist und keinerlei Mittel hat. Bis die Fürsorge inkraft tritt, ist er buchstäblich auf Almosen angewiesen. Wir haben bereits unser möglichstes getan und bitten Sie, Herrn Hille vorläufig finanziell und materiell so weit es Ihnen möglich ist, zu unterstützen.

In der Erwartung, keine Fehlbitte zu tun, zeichnen wir

mit vorzüglicher Hochachtung.

Zentralverband politischer Ost-
flüchtlinge u. Ostgeschädigter
e. V.

(u) Sallinger / obäsligt namn

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Kabinetssekreteraren

15/7-54
Strängt förtroligt.

Hilles berättelse i kronologisk ordning.

- 12.1.45 Hille tillfångatages i Kurland. Transporteras till olika "Dienststellen".
- 6.3.45 Hille har per järnväg transporterats till Moskva och insättes i cell 105 i Lefortovskaja.
- 22.3.45 Vilmos Langfelder föres in i Hilles cell. Han berättar, att han varit chaufför hos den svenske legationssekreteraren Wallenberg i Budapest. (Langfelder nämner ej Wallenbergs förnamn, som Hille aldrig känt till.) Sedan Budapest omringats av röda armén försökte Wallenberg i januari 1945 ta kontakt med det ryska överkommandot för att söka utverka, att legationskvarteret inte längre beskjutes, då man saknar skyddsrum. Alla av Wallenberg kontaktade ryska staber förklarar sig inkompetenta att utfärda en sådan order och hänvisar till marskalk Malinovsky själv. Wallenberg och Langfelder begav sig dit men på vägen häktades de av en NKVD-major. Detta skedde 3 - 4 dagar efter det Wallenberg anmält sig hos den första ryska staben. Senare kom Wallenberg och Langfelder med tåg via Rumänien till Moskva, där de den 6.2 sattes i Ljublanka-fängelset. De två skildes där från varandra, och sedan dess hade Langfelder aldrig mer sett Wallenberg.
- Kv

Langfelder, som var i gott psykiskt och fysiskt tillstånd, fördes till en cell, i vilken han till 18.3 var tillsammans med Roedl, SD-chef (Gestapo) vid tyska legationen i Bukarest, och med "en tjeck" (Loyda, furir vid ett avlyssningskompani, född tjeckisk medborgare i Trautenau men genom föräldrarnas flyttning till Tyskland, Mittweida, Sachsen, på 20-talet tysk medborgare.).

Om Langfelder berättar Hille följande: Han var diplomingenjör. Hans familj ägde en maskinfabrik - huvuddelägare var Langfelders farmor, som levde ännu 1945. Langfelder arbetade inte i denna fabrik utom som konsulterande ingenjör och konstruktör, tills nazisterna tog makten. Från september-oktober 1944 trädde han i Wallenbergs tjänst. Langfelder talade tyska utan brytning, engelska och något spanska. Langfelder berättade om sin svåger, som var affärsman, liksom Langfelder jude. På fråga om Langfelder var gift svarade Hille: Sannolikt, men hans fru spelade ingen roll i våra diskussioner. Langfelder har blont, rödaktigt hår, runt ansikte, är ca 170 cm. lång, född 1912-13, anlade i fängelset "Spitzbart". Hade då han anlände förstklassig utrustning, t.ex. resenecessär och fina filter. Langfelder, som behandlades väl av ryssarna, bad två gånger att få bli förhörd men utan resultat. Han hade förhörts två gånger i Ljublanka om "spionage" och "hur W. och Langfelder hamnade i rysk fångenskap".

Den 18.3 hade Langfelder förts till Lefortovskaja, där han satt ensam i tre dagar, varpå han fördes till Hille. Hille överfördes denna dag till Butyrka-fängelset. Han har

sedan dess icke träffat Langfelder men har talat med andra fångar, som varit Langfelders cellkamrater. Vilken cell han insattes i säges icke, men i mitten av maj satt han i cell 92. (Han skulle också ha suttit i cell 92 i Lefortovskaja - förväxling?) Då infördes i Hilles cell ovannämnde Loyda. Vad Loyda och Hille under denna tid talat om och när Loyda lämnade cellen är icke klart. Möjligen har Loyda blivit kvar och Hille flyttats över till cell 287. I denna cell infördes nämligen 18.8 Sandeberg, som satt där till den 20.10.45. (Sandeberg uppger att han träffade Hille 17.8.) I cellen befann sig också generalerna Fricke och Schöer samt ännu en general (som enligt Sandeberg hette Träut). Hille visste då om Wallenberg bara vad han hört av Langfelder. Han hade frågat Sandeberg, om denne kände Wallenberg. (Sandeberg uppger, att han var deprimerad, icke visste vem Wallenberg var och inte intresserade sig för saken.) Loyda hade vid denna tid ingenting berättat för Hille. (Detta kan ha sin förklaring i misstänksamheten mellan fångarna. Sandeberg hade ju vissa misstankar, att Hille varit cellspion för rysk räkning.)

Oktober 45.

Hille överfördes till läger 27/II i Krasnogorsk. (Sandeberg säger läger 25.)

Då Hille fördes till Krasnogorsk sade undersökningsdomaren: "Vi sätter er nu i läger för krigsfångar, emedan ert fall prövats och inga anklagelser föreligger." Hille förhördes aldrig i lägret.

I Krasnogorsk var Hille tillsammans med Sandeberg från november 45 till februari 46. (Sandeberg uppger: 25/11 45-

11.2.46.) I Krasnogorsk hade Hille inte talat med Sandeberg om Wallenberg. Loyda lämnade sina nedan återgivna uppgifter först vid någon senare tidpunkt. I detta sammanhang säges i berättelsen, att "Langfelder icke mer erinrat sig Loydas namn utan bara att han varit tillsammans med en tjeck". Skall denna anmärkning förklaras så, att Langfelder i sina samtal med Hille icke kom ihåg namnet men att Hille vid samtalen med Loyda i Krasnogorsk kom under fund om att Loyda var den "tjeck" som Langfelder nämnt?

Hille träffade senare Loyda, som nu kan ha bekräftat, vad Hille av Langfelder hört om honom, bl.a. att Langfelder, då han i Ljubljanka skildes från Wallenberg, hade förts in i en cell, där han till den 18.3 satt tillsammans med Roedl och Loyda. Han skall också ha berättat, att han hela eller en del av tiden 18.3 (då Langfelder lämnade cellen) och till mitten av maj suttit tillsammans med Roedl och Wallenberg. De tre cellkamraterna hade i mitten av maj förts bort i en fångvagn. Genom en springa i denna hade Loyda sett hur Wallenberg och Roedl samtidigt lastades ur i Lefortovskaja. Loyda själv fördes till Butyrka.

Loyda var Hilles medfånge i Krasnogorsk under fem månader. Det framgår icke vid vilken exakt tidpunkt.

Hille hade under 1945 haft 30 olika cellkamrater.

1.2.48

Hille överföres till Lefortovskaja, där han under c:a 2 år och 3 månader sitter tillsammans med finnen Pelkonen i cellerna 92, 87 och 57. Pelkonen visade sig känna till fallet Wallenberg, och Hille började misstänka, att han efter att ha behandlats som en vanlig krigsfånge nu förts

till fängelse, därför att han tidigare suttit tillsammans med Langfelder och alltså bort ha hört talas om Wallenberg. Han trodde också, att han av detta skäl förts tillsammans med just Pelkonen. Denne kan nu ha berättat följande uppgifter, som återfinnes i Hilles berättelse. (Vissa av dessa uppgifter kan ha lämnats av Huber.) 6.4.45?

Sedan Langfelder skilts från Hille 18.3.45 hade den förre en eller ett par dagar suttit ensam i cell 105 i Lefortovskaja. Därpå fick han somkamrater löjtnant Hengstenberg (Abwehr) och Obergefreiter Huber från Abwehrstelle Bukarest. Den sistnämnde var österrikare. Dessa satt tillsammans till 20.4.1945. Då fördes Hengstenberg och Huber bort. (Senare har den sistnämnde uppgift: till Butyrka.) Samma dag infördes i cellen befälhavaren för krigshamnen Gdynia konteramiral Kraft och Pelkonen, vars högra ansikts-halva var sönderskjuten. Pelkonen satt med Kraft och Langfelder till 6.5.1945, då han fördes till ett litet fängelse utanför Moskva, ett f.d. kloster. Pelkonen kom senare (1946) till Butyrkas lasarett, där han stannade till april 1946. Därpå fördes han tillbaka till 105 Lefortovskaja, där Kraft satt kvar. Pelkonen kan nu ha fått veta, att Langfelder hade förts bort i december 1945. En ny fånge hade anlänt till cellen, en general "Stachel" (Hille var osäker om namnet; kan det vara den av de Mohr och Mohrmann nämnde Spalke?) Efter december 1945 föreligger inga uppgifter om Langfelder.

Pelkonen berättade, att Langfelder maj-december 45 flera gånger förhördes. En NKVD-kommissarie påstod, att Langfelder och Wallenberg bedrev spionage i allierad tjänst mot

USSR. Detta hade Kraft uppgivit för Pelkonen.

Pelkonen, Kraft och Stachel-Spalke(?) satt tillsammans till 27.7.47. Då hämtades Kraft och en kvart senare Pelkonen till förhör. Pelkonen förhördes av två höga NKVD-funktionärer. Dessa hade frågat honom, vad han genom Langfelder erfarit om den svenske legationssekreteraren och om Pelkonen kände till dennes namn. Pelkonen hade sagt sig icke känna till namnet. Efter förhöret hölls Pelkonen till 1.2.48 i ensamcell. Hade begått flera självmordsförsök genom att störta sig från fönsterbänken mot stengolvet, varvid han ådrog sig flera skallskador. (Han var bondpojke från Karelen, född 1922.)

31.3.50

Hille och Pelkonen fördes denna dag till Butyrka cell 287, där de satt till den 24.4.51. Då dömdes Pelkonen till 25 års fängelse på grund av krigsförbrytelser. Samma dag dömdes Hille likaledes till 25 års fängelse på grund av anti-sovjetisk propaganda och grymheter mot ryska krigsfångar. Hille vägrade underteckna domen. I detta dokument förekom följande:

"Fråga: Begick ni grymheter mot ryska krigsfångar?

Svar: Jag har aldrig personligen deltagit i grymheter. Som reporter vid Landeschützkompanie 334 har jag stött "das Regime" för de ryska fångarnas förläggning, förplägnad och arbetsinsats. "

I protokollet med Hilles curriculum vitae stod: "Har som tysk journalist bidragit till att Tyskland kunde föra kriget mot Sovjetunionen."

24.1.51

Hille skildes från Pelkonen och sattes på Butyrkas "Sonderab-

teilung", där han stannade till 2.5.51.

2.5.51

Hille överfördes till Vladimir-fängelset, där han först satt i ensamcell 54 (sedan omnumrerad till 55).

20.3.52

Hille föres till cell 13, där Pelkonen satt.

15.4.52

Hille överföres till cell 50, där han träffar Hofstetter.

Denne hade från januari 1948 till den 24.4.51 suttit samman med Loyda i Lefortovskaja och Butyrka. Loyda hade denna dag liksom Pelkonen och Hille dömts till 25 års fängelse. Hofstetter hade i januari 1952 ("da" betyder "då", ej "där") dömts till 25 års fängelse för "spionage för tysk och engelsk räkning".

Uppgiften att Hofstetter suttit med Loyda från januari 48 stämmer icke med uppgiften, att Loyda i februari 48 (ett par dagar efter Hilles ankomst dit) återförts till Lefortovskaja från ett läger för hemvändande krigsfångar i Odessa. Skillnaden i tidsangivelserna är dock obetydlig och kan vara ett misstag av Philipp. Hofstetter bör vara den, som lämnat dessa uppgifter om Loyda.

Huber skall den 8.3.51 ha satts in i samma cell som Hille och Pelkonen. Denna uppgift stämmer icke med Hilles uppgift, att han tiden 24.1.51 - 2.5.51 suttit i Butyrkas "Sonderabteilung" efter att den 24.1 ha skilts från Pelkonen. Kom Huber den 8.3.50? I varje fall skall Huber ha berättat för Hille, att han 1946 dömts till 10 års lägervistelse och fördes till Sibirien. Därifrån hade han hämtats till Moskva sommaren 1947 och blev den 27.7.1947 förhörd av en hög MVD-funktionär med en tolk av överstes rang beträffande vad han genom Langfelder visste om Wallenberg.

Han hade därpå vistats i Ljublanka, Lefortovskaja och Butyrka till mars-april 1951 utan att någonsin förhöras om sina egna försyndelser.

Uppgiften att Huber intill mars-april 51 suttit i dessa fängelser går inte heller riktigt ihop med att han 8.3.51 anlände till Hilles cell.

Huber kan ha lämnat en del uppgifter, som återges på sid. 5. Han måste ha lämnat uppgiften, att han och Hengstenberg hamnade i Butyrka, då de 20.4.45 skildes från Langfelder, ty detta kan inte Pelkonen ha vetat.

17.5.1953

Hille sammanföres med 23 andra tyska fångar - däribland Thomsen och föres till genomgångslägrät Tapiau (tillsammans med Thomsen), där han befinner sig åtminstone oktober 1953. Kom till Östtyskland december 1953.

Kommentar till den kronologiska uppställningen.

Philipp uppger, att han nedtecknat Hilles uppgifter i precis den ordning de lämnats. Hille har lämnat mängder av uppgifter om tidpunkter och namn utan att vara beredd på förhör och under spontant berättande. Det gör därför ett rätt imponerande intryck, att hela hans berättelse uppvisar endast ett par små inadvertenser, som måhända är lätta att förklara. Hans minne måste vara utomordentligt. Philipp säger, att Hille är en inte allt för begåvad man med hästminne. På de punkter, där Sandeberg kunnat kontrollera Hilles tidsangivelser, föreligger överensstämmelse.

Av berättelsen framgår ofta icke vem som berättat vad, men man kan av tidsuppgifterna sluta sig till vem sagesman-

nen måste ha varit. Vid den gjorda genomgången, som skett väl hastigt och därför bör kollationeras, framstår som enda oklarhet, om det är Pelkonen eller Huber, som lämnat en del uppgifter, för vilka ingen sagesman angivits.

Berättelsen efterlämnar emellertid på en viktig punkt ett frågetecken. Hille säger sig redan i januari 1948 ha börjat misstänka, att hans öde var sammankopplat med Wallenbergs. Åtskilliga av hans medfångar hade antingen en tid suttit med Wallenberg (Loyda troligen från slutet av mars till mitten av maj 1945) eller med Langfelder (Huber, Pelkonen). Det intensiva intresse Hille så småningom fått för Wallenberg bör ha medverkat till att alla de lämnade detaljuppgifterna fäst sig i hans minne. Men berättelsen bär inga spår av att han frågat ut sina medfångar om allt de visste om Wallenberg - icke heller lämnar han någon förklaring till att han vet så litet om Wallenberg. Det kan finnas naturliga förklaringar till detta. Pelkonen kan ha varit enfaldig och deprimerad och inte brytt sig om andras öden så mycket. Loyda hade kanske inte så stor anledning att intressera sig för Wallenberg, än mindre Huber och Hofstetter. Det var kanske inte mycket att hämta från dem. Men det vore värdefullt, om Hille kunde närmare förhöras på denna punkt. Vet han mer om Wallenberg än nu framkommit, kan detta komma att styrka hans berättelse ytterligare.

Vidare kunde det vara skäl att utfråga Hille mer systematiskt även om andra medfångar än dem han nämnt.

Ett förhör med Hille i kronologisk ordning om vad han sett och hört skulle också kunna belysa trovärdigheten av hans vittnesmål.

Har Hille hört något om förhöret med Kraft?

Stockholm den 15 juli 1954.

Strängt förtroligt.

Stockholm 15/7 1954.

8; *översikt - Kumlin löst i
Stockholm.*

Envoyén Ragnar Kumlin

Bonn.

Broder:

Översänder några anmärkningar till Hinckeldeys namn-
lista såsom ledning för fortsatta förhör. Vidare över-
sänder jag en översikt över läget i Wallenberg-ärendet
för närvarande. Detta papper är som Du förstår av allra
ömtåligaste slag, varför jag ber Dig iaktta största möj-
liga diskretion. Eftersom det inte finns någon tjänsteman
hemma, som kan ärendet, och vi har så litet folk, att
jag inte kan be någon lära sig det, har jag själv fått
lov att skriva både denna översikt och en hel del annat.
Du får därför ha overseende, om Du finner det hela något
slarvigt gjort. Papperet är närmast avsett som en första
grundval för diskussionen om vidare åtgärder. Har Du
några personliga synpunkter, skulle jag sätta värde på
att höra dem. Papperet översändes närmast för att Du
skall få tillräcklig bakgrund att bedöma Din egen be-
skicknings insatser.

*Din tillgivne
Arne S. Lundberg*

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

Lundberg/AA.

Sjöborgsutredn.

STOCKHOLM 16 juli 19 54.		
N:o 46	<i>Bud</i> Chiffer.	BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MAL. Eu ^I C ₄

Svensk

Bonn

För Göransson. Reinius har instruerats
höra Bergemann hbr 3 juli.
Cabinet

Exp. 16/7 kl. 18³⁰ sm

Stockholm den 17/7 1954.

Legationsrådet Tord Göransson

Bonn.

Broder:

Har med Kumlin gjort en grundlig genomgång av Wallenberg-affären för att beskickningen i fortsättningen skall ha bättre allmän bakgrund för spaningarna. Översänder härmed en namnlista med några anmärkningar, som anger spaningsuppgifter.

Den på listan nämnde Loyda skall vara född tjeck men har fått tyskt medborgarskap genom föräldrarnas flyttning till Wittweida, Sachsen, på 20-talet. Han var "Obergefreiter der Horchkompagnie".

Hille har nu påträffats, förhörts och kan väntas till Västtyskland när som helst. Han skall icke höras av legationen utan särskild instruktion. Däremot kan övriga hörda kort tillfrågas om de vet något om Hille. Bergemann höres av Reinius.

Det kan vara lämpligt att fråga fångarna, om de hört något om en österrikare Huber och en schweizare Hofstetter.

Jag förstår, att förhören är en arbetskrävande uppgift, förenad med resor och tidsspillan, i synnerhet som de bör vara så detaljerade som möjligt, men resultaten av beskickningens arbete är också mycket gott. Bitarna passar utmärkt in i vårt pussel.

A. L.

med vissa ändringar sönd till
Anm. till v. Hinckeldeys namnlista. *Gämn*

Pörzgen, sid. 14. Satt i Mohrmans cell i Lefortovskaja under den tid Mohmann hade kontakt med de Mohr, Supprian, Roedl (Rödel, Roedel) och Wallenberg. Han har varit medfånge till v. Bredow, Meyer och Bund, vilka alla tre är tillgängliga för förhör. Har Pörzgen berättat något för dem om Langfelder, Wallenberg, Roedl? Pörzgens personliga öden?

Schildknecht har tidigare nämnts som en av dem, som haft kontakt med vissa fångar i Wallenbergs omgivning. Vad vet Meyer och Bund om honom?

Spalcke, tidigare nämnd av de Mohr, nu även av Hille, om verkligen Spalcke är identisk med "Stachel", som Hille talar om. Hille erinrade sig inte mycket mer än att det fanns ett S och ett a i namnet. Möjligen kan ~~den~~ han åsyfta den i Hinckeldeys lista nämnde Stahel. Den av Hille åsyftade personen har suttit med amiral Kraft och finnen Pelkonen i Lefortovskaja. Båda hade träffat Langfelder och tillhörde de fångar, som förhörts rörande Wallenberg. Spalckes fru finns i Tyskland och har tidigare varit i rysk fångenskap (enl. Mohrmann). Mohrmann och Meyer har träffat honom personligen.

Supprian har korresponderat genom knackningar med Mohrman rörande Wallenberg, troligen också med Roedel eller Wallenberg själv. Schmid kan höras om honom.

die Uhr zurückzustellen, da ich annahm, dass Sie am folgenden Tag per Flug zu Ihrer Frau nach England reisen werden. Sie sagten: "Das werde ich rechtzeitig ordnen! Jetzt brauche ich sie noch!" - Bei Ihrer Abfahrt ersuchte Sie Herr Koessler, ihm für mich resp. Frau v.D. die Uhr zu retournieren. Da nahmen Sie die Uhr aus Ihrer Westentasche und drehten sie in der Hand und erklärten "mit Tränen in den Augen" - so stark war noch Ihr Dämmerzustand - "das ist ein kleines Geschenk von mir zu Ihnen".

In Berücksichtigung Ihres Dämmerzustandes sah ich davon ab, Sie aus dem Zug herauszuholen, um dasselbe deckungsreicherer Untersuchung dieser Verantwortungsung. Ich opferte meine Nachtruhe und folgte dem Nordexpress und Ihrem süßen Schlar des Gerechten und liess Sie erst eine Stunde vor Ankunft in Mailand wecken.

Sobald Sie wirklich aus Ihrer psychischen und moralischen Dämmerung erwacht sein werden, werden Sie einsehen, wie rücksichtsvoll ich gegen Sie vor und nach dieser "Dämmerhandlung" ~~sehr~~ Sie auftrat. Aber treiben Sie Ihr Spiel weiter, dann kann meine Geduld ihr Ende finden, für Sie ein Ende mit Schrecken. Benötigen Sie wirklich einen Chock, um völlig zur Welt dieses von Schwindel und Bauernfängerei und List und Betrug zu erwachen?

Auch die für Westdeutschlands Sicherheit verantwortlichen Stellen und jene Institutionen, welche über die Anständigkeit der deutschen Kaufmannschaft wachen - so z.B. die Handelskammer in Hagen - können zu ihrem Erwachen beitragen.

SIE HABEN NIEMALS MIT WBG IRGENDWAS ZUR ZEIT SEINER DIPLOMATISCHEN TÄTIGKEIT ZU TUN GEHABT! SIE HABEN IHM NIEMALS IN SSSR GETROFFEN UND WISSEN NICHT/BETREFFEND SEINER GEFANGENSCHAFT WAS WIR NICHT FRÜHER ALS SIE AUS EINER QUELLE ERFUHREN! SIE HABEN DURCH IHRE UNWAHREN ANGABEN DEN FUNKTIONÄREN DER SOWJETMACHT GEGENÜBER DIESEN HUMANITÄREN HELDEN GESCHADT! SIE HABEN DURCH IHRE GOLD- UND EDELSTEIN-GESCHÄFTE MIT TODESKANDIDATEN IHRE STELLUNG MISSBRAUCHT UND AUCH SONST DAS ANSEHEN IHRER ARBEITSGEBER DISKREDITIERT! SIE KAMEN NICHT ALS DEUTSCHER STAATSBÜRGER IN RUSSISCHE GEFANGENSCHAFT UND SIE HABEN DESHALB KEINEN LEGALEN ANSPRUCH AUF DIE VORTEILE, DIE DER DEUTSCHE BUNDESTAG SPÄTHEINKÜHRENN BEWILLIGTE! SIE VERSUCHTEN AUS TEIL-KENNENIS VON BERICHTEN VON AUGENZEUGEN, DIE SIE UNTER DER MASKE ALS DEUTSCHER HEIMKEHRER KENNEN LERNTEN, KAPITAL ZU SCHLAFEN! SIE BEKAHMEN NICHT ZULETZT AUF MEINE VERANLASSUNG EIN GNADENGESCHENK VON ZWANGSTAUSCH UND KRONEN UM IHREN DIE RÜCKKEHR ZUR ANSTÄNDIGKEIT ZU ERLEICHTERN! SIE VERSUCHTEN TROTZ DIESER GROSSEN SUMME DURCH VERNÜNFUNG NOCH EINIGE HUNDERT MARK ZU ERGÄTTERN! NIE ERGÄTTETE ICH SIE! NIE HANDELTE ICH AUS ANGST, NUR AUS RÜCKSICHT AUF IHRE DEPRAVIERTHEIT UND UM BESCHÜTZUNG DES ANSEHENS WBG:s ZU VERMEIDEN! ICH ZÜCHTETE SIE HANDGREIFLICH, ALS SIE SCHWEINERIEBEN MACHTEN! UND SIE BATEN MICH UM VERZEIHUNG!

18. Juli 1954

SIE HATTEN DIE UNVERFRORENHEIT, MICH ZU BITTEN, GEHEIM ZU HALTEN VOR IHRER FRAU, IHRER MUTTER und IHREM BRUDER und IHREM JUDISCHEN WOHLTÄTER IN NEW YORK, DASS SIE VON UNS EIN GNADENGESCHENK VON CA VIERTAUSEND DOLLARS BEKAMEN! DENN SIE HOFFTEN, AUCH VON IHREM WOHLTÄTER WEITER EINHUNDERT DOLLARS MONATLICHER UNTERSTÜTZUNG HERAUS ZU HOLEN und VON IHRER MUTTER und IHREM BRUDER und DEN BRÜDERN IHRER FRAU GELD UNTER DER MASKE DES HUNGERNDEN HEIMKEHRS ZU ERSCHWINDELN! SO STARK WAR IHR DÄMMERZUSTAND, IHR MANGEL AN MENSCHENKENNTNIS, DASS SIE ALL DAS EINEM MANNE ZUTRAUTEN, DER DURCH EIN LANGES LEBEN ALS KÄMPFER FÜR RECHT EINEM HALBWEGS SCHLAUEN BAUERNFÄNGER ALS UNTAUGLICHES OBJEKT FÜR GEMEINHEITEN ERSCHEINEN MUSSTE.

Ich bin über Ihr Tun ^{nur} ~~in~~ Lassen VOR, UNTER und NACH IHRER BUDAPESTER ZEIT ~~DU~~ INFORMIERT! ICH KENNE AUCH IHRE TÄTIGKEIT NACH VERLASSEN STOCKHOLMS!

Ich warne Sie zum letzten Mal.

Hand weg von Schweden und einem seiner besten Söhne!

Wollen Sie DIESSEITS DES EISERNEN VORHANGES leben, dann müssen Sie - und das raschest - zum vollen Verständnis Ihrer Situation erwachen.

Sie befinden sich nicht in solcher Notlage, dass Ihnen nur der Weg weiterer Betrugerei und Bauernfängerei offen stünde.

Ich hasse Sie nicht, ich bin frei von Ressentiments, aber auch Sentiments Ihnen gegenüber.

Ich will Ihnen noch einmal die Chance geben, in klaren Worten Ihre Fehlleistungen - von denen Ihr unverschämter Brief an Wbgs Mutter hoffentlich der letzte Akt war - zu bereuen. Und durch künftiges Verhalten zu erweisen. Aber ich werde nicht allzu lange warten.

Rudolph Philipp, als Bevollmächtigter des
Vormunds des königl. schwed. Legationssekretärs
Wallenberg für die Zeit seiner Abwesenheit.

KUNGL. UTRIKES

Telegram

DEPARTEMENTET Lundberg/AA.

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM 19 juli

1954.

N:o

3V Buel
Chiffer.

BIL

INK. D. N:o

AVD.

P

GR.

2

MÅL

Eu^I

Svensk
Hamburg

3

För Reinius från kabs. W. Bergemann,
Projensdorferstrasse 32, Kiel-Wik, bör
ingående höras om sina hågkomster från
rysk fångenskap. Tidpunkter, orter, cell-
nummer, medfångar, deras öden etc. Har
troligen kännedom om Wallenberg och ita-
lienaren de Mohr.

Cabinet

Rep. 19/7 kl. 11.50 st.

ROYAL
SWEDISH LEGATION

ang. Raoul Wallen-
berg.

201
17
Canberra den 14 juli 1954

P 2.

Strängt förtroligt.

h
Broder,

I enlighet med mottagna instruktioner har jag idag uppsökt kabinettssekreteraren Tange i utrikesministeriet och bett honom låta företa de önskade efterfrågningarna om Wallenberg.

Tange lovade att med glädje göra oss den tjänsten, och han skulle låta mig veta, när resultatet förelåg.

Sin tillgivne
Otto Johansson
Otto Johansson

Utrikesrådet J a r r i n g,
S t o c k h o l m.

By

Kamlin t. Lundberg.

Jämsä, Shainho,
den 19 juni 1954

Broder, (Lundberg)

Jag älskar dig och din fru och
vår skolas lärare och i synnerhet i Rönneby
som vi talade om i går eftermiddag.

Vi ska vilja se ut på landet och
se vad det är för yttre och inre på
skolan och jag tror att det kanske
är mycket att jag berättar om
till dig. Vi ska se till
i går, vad jag vill alla elever
presentera, och jag är säker på att
vår symposium blev till o-

Scimmiaibaijanne. Jay has also yhuilque
Junderad pi' aet son tapers i' aet
papper du Ukade Weig.

Som den gäld framhåller att den var
 orsakad framför allt af missförstånd, att man
avvände sig från de tekniska problemen och
 från den skolan för bergsvetenskap
 gäldar att beakta sig med salen. De
 gäldar inte bara att för salen bygg
 hans bord för källaren, utan i
 vilken form att man gäldar tar alla
 beaktning med säkerhet att för de
 till att för att man gäldar sked. En
 allvarig svårighet att han till att
 komma för att drömmen om att
 som heder byggnad, eller kapt
 litnande; han att bygga kammare

iaklilla och dessutom i vilken man
 portenut förhållad av den fremmande
 och byggnadstiden, som på sin tur
 påbörjar det avgörande beslutet.

Detta är ena huvudproblemet,
 som jag i väntas grubblande om och
 på och även kom till några slag
 lösning som jag iaklilla mig, just
 jag kunde varit samman i för tiden
 kom i lag en del delar i den
 gamla konstitutionen uppbyggda.

Om utgångspunkten är den man
 vill ha till upp till den, att den
 nye energiska byggnadstiden i den
 för den på jorden utan dessutom
 för den nya en god idé om att
 bilden klarar upp, och i varje fall
 för bland för sig några väsentliga

o lagpolicen i de uppkomman av en
nytt uppkomman, så kan jag inte
än se en kan något bättre model
än en nytt strälfantasi på den
avförade polisinställningen i
den affär. Det är en som
därmed förhållanden i det politiska
livet enligt sådana kriterier
den utvärderade betydelsen, som
jag tror att kan beskrivas på denna
hans blotta i förhållande i sammanhang
vara såsom såna en liten del
jätt. Till betydelsen. För att
den utvärderade klara för en utvärdering
punkt att se att de kan för
med en konstant, absolut till-
förlägg uppgift. Vi är med absolut

Vi skickar den andra daggen på den
 om den platsen, (^{namn} ~~namn~~ på Sata
 och ~~namn~~ på ~~namn~~). En praktisk-
 uppgift, men i en välkänd och
 med en sådan uppgift i handen kan
 byggnadsnämnden utgå till att
 inom den angivna tiden, ~~användningen~~
 att förmodligen i tillräcklig mängd
 vara. - En utredning på att
 man skall komma till att en
 i varje fall att byggnadsnämnden
 i uppgiften i skolan. Men hur kommer
 det?

7 andra och uttrycket bli problem
 vilken angår det, det samma som
 man kan med kännedom om
 den nya kommunala psykologin
man tyr ut en demonstrering i skolan,

Su' ai den fii ovan aradade offakt,
Ty värt bli man kan nog tränga
Att su' ai & öf stäcka på levderna
Stäcke, vilket kan man nog så
Ochligt. Man kommer knappast
ifran att labra med begrepp,
Som äro os påmenade de osäkraste
Jag tror emellertid att chansen
Att på detta sätt stadium uppnå
Måga med ^{mer eller mindre} stöd och metoder
Att relativt lita, om en måga.

Kan jag i minnas junderne på
 skogen när vi varde ung till junderne
 av ungdomen följande dag.

Hansen oppringes af mænder
infirmitet og har været i det
tidspunkt hvor alle tre sønner
i tiden samt med før Tolle (dette)

- 7 -

(och för att förstå H. Th. en öfversikt förmodligen (vi tae)
från den riktiga uppmaningen på gulden
i förhållanden i Bonn). Men han
biller sig en långsam framställning
på svenska, som eventuellt uttrycker
i en förmodad kamställen i vägen
rader, som skrogligen skara tagu upp
framställningen ges utan papper och i ut
papper lämnas. Själva framställningen
visar vara rätt framlyst håller och
i ut värdig under för begrepp som
subotören och provokören. Sällan
finnas ju i alla länder och bara
aktiva på tillfällen och i öka kryp
skjut. Men ^{man} måste heller ofta och
och man måste ta och ju vara
när man ju ty på vägen. Som
f. ex. politismäktaren. Inte bara att
man varit sig åt som en skuld, utan
man kan även ge och sina kamrater
lätit oss veta vad man gjort för att

Horia intrinsecă (cu dete în mâinile
 lui și în stăpân, și în cea în stăpân) -
 bogăția ei nu este în cea în
 de o înțelegere intrinsecă înțelegere
 căci om cu înțelegere personală este
 nu sunt cei înțelegere din înțelegere
 de pe lângă om și om (cu înțelegere)

Deen van i karta der min
 tenheding. Ofte van der bejante
 iugpandee under den soosse geon-
 nesan i karta van den Kame-
 iwe laige karte stonje paktet
 ielene - om den karte kapt der -
 men den komptsean ju pa wot
 sate van de gae karte i soosse
 deen as der pappes de wote
 kapt. Datje karte ju an der karte
 van karte ielene an te be den
 ju pappes
 Glon ielene an ju bejante kapt i den
 paktet soosse karte an - soosse
 De karte
 R. K.

Avskrift av handbrev (bläck) från envoyén
Kumlin p.t. Gåsudden, Stjärnhov, till kabinetts-
sekreterare Lundberg, dagtecknat den 19 juli 1954.

Jag återkommer till frågan om vår stackars landsman i
finkan i Flensburg som vi talade om igår eftermiddag.

Under bilfärden ut på landet och senare har jag ytter-
ligare tänkt på saken och jag tror att det kanske är
nyttigt att jag preciserar mina tankar något. När vi tala-
des vid i går, hade jag inte alla detaljer presanta, och
jag är rädd för att mina synpunkter blev litet osamman-
hängande. Jag har även ytterligare funderat på det som säges i
det papper Du visade mig.

Som Du själv framhöll och som väl också framgår av
papperet, är med avseende å framtiden problemets kärna hur
man skall få borgmästaren själv att befatta sig med saken.
Det gäller inte bara att få saken bragt på hand bord för
kännedom, utan i sådan form att han själv tar aktiv befatt-
ning med ärendet och för det till ett för vår vän lyckligt
slut. En allvarlig svårighet är härvid att komma förbi
drätselnämndens ordförande, som heter Mayrinck (?) eller
något liknande; han är mycket kameralt inställd och dessutom
i viss mån postumt förhållad av den framlidne överborgmästaren,
som på sin tid fattade det avgörande beslutet.

Detta är alltså huvudproblemet, som jag i vintras
grubblade en del på och även kom till någon slags lösning
som jag inbillade mig, fast jag under vårt samtal i går inte
kom ihåg en del detaljer i den ganska konstifika uppbyggnaden.

Om utgångspunkter är att man måste ta upp saken så, att der
nye energiske borgmästaren icke bare får reda på fallet
utan dessutom får så att säga ett eget intresse av att saken kla-
ras upp, och i varje fall får klart för sig att några näm-
värda olägenheter inte uppkomma av att saken uppkläras, så
kan jag inte se att man har något bättre medel än att rikta
strålkastaren på den avflockade polismästarens roll i denna
affär. Allt vad som rör dennes förhållanden i det förflutna
måste enligt sakens natur

intressera den nuvarande borgmästaren, som såg till att han avfördes från arenan. Hans blotta införande i sammanhanget borde därför säkra att saken slussas förbi M. till borgmästaren. För att den sistnämnde skall få en utgångspunkt att agera måste han förses med en konkret, absolut tillförlitlig uppgift. "Vi vet med absolut visshet att den och den dagen på den och den platsen (namn på gata och nummer på hus)". En punktaluppgift, men inga källor eller detaljer. Med en sådan uppgift i handen kan borgmästaren nysta upp härvan inom den avflockades ämbetsområde, där förmodligen åtskillig surdeg finnes kvar. - Ett minimikrav för att man skall komma någon vart är i varje fall att borgmästaren aktivt ingriper i saken. Men huru komma dit?

I andraord uttryckt blir problemet sålunda avgränsat, detsamma som hur man med kännedom om den tyska kommunala psykologin skall styra ut en démarche i saken, ~~för~~ att rikta uppmärksamheten på saken i förväg även i Bonn (och för att förvandla H. till en opersonlig förmedlare (vittne)). Inför Haack ges en långsam framställning på svenska, som eventuellt utmynnar i en formulerad hemställan i några rader, som stenografen skall taga upp. Framställningen ges utan papper och intet papper lämnas. Själva framställningen bör vara rätt personligt hållen och inte väja undan för begrepp som sabotörer och provokatörer. Sådana finnas ju i alla länder och lura alltid på tillfällen att idka krypskytte. Men man måste hålla efter dem. Och man måste tala om för varann när man får syn på någon. Som t.ex. polismästaren. Inte bara att han burit sig åt som en skurk, utan han har även genom sina kanaler låtit oss veta vad han gjort för att störe förbindelserna (allt detta bör naturligtvis finslipas, jag bara skisserar) - Man begär inget svar men vill blott i de ömsesidiga förbindelsernas intresse tala om ett nästan personligt dilemma (men samtidigt lämnas den konkreta uppgift som jag ovan berört).

Detta var i korta drag min tankegång. Efter vår chefs behjärtad ingripande under den senaste genomresan i våras har den kanske inte längre något större praktiskt intresse - den den någonsin haft det - men den kompletterar ju på visst sätt vad Du själv säger i senare delen av det papper Du visade mig. Därför tänkte jag att det kanske har något intresse att sätta den på papperet. Glöm icke att jag befinner mig i en primitiv semesteromgivning och -
ställnig. Din tillgivne R.Kn.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Politiska avdelningen

ang. Rohan-Balcar.

P.M.

8/ På kabinetssekreterarens uppdrag uppkallade jag den 3 juli franska ambassadrådet Duflos i följande ärende.

En person vid namn Marcel Mirosław Josef Alexander Kamill Andreas Rohan, född den 26 juni 1919 i Prag (vars verkliga namn dock torde vara Gerome Balcar), vore för närvarande i förvar hos danska polismyndigheter, av vilka han omhändertagits för försök till olaga gränsöverskridande. Danskarna önskade nu sända mannen tillbaka till Sverige. Jag nämnde för M. Duflos att på grund av vissa aspekter i Wallenberg-affären man här vore ytterst angelägen om att inte få honom tillbaka och ifrågasatte, om han inte kunde mottagas i Frankrike, där han tidigare vistats och för övrigt dömts för olika brott. En förfrågan på särskild väg hade givit till resultat, att fransmännen icke vore beredda mottaga Rohan-Balcar. Vi önskade emellertid via M. Duflos få höra om man av de speciella skäl, som från svensk sida funnes, möjligen kunde ompröva sin ståndpunkt. M. Duflos lovade att föra frågan vidare till Quai d'Orsay.

Den 8 juli framförde M. Duflos, att han från Paris erfarit, att det vore uteslutet mottaga mannen i Frankrike. Det stora antal förseelser av olika slag han begått under sin tidigare vistelse i Frankrike gjorde honom nämligen till en ytterst litet önskvärd person.

Det negativa franska beskedet i saken främfördes omgående till polisintendenten Hasselrot.

Stockholm den 21 juli 1954.

Alf Hertz

Hamburg den 21 juli 1954.

Strängt förtroligt.

1 bil. i 2 ex.

A 9

2

Herr Kabinettssekreterare,

Med anledning av emottagna instruktioner har jag äran
översända en promemoria, innehållande ett ordagrant referat
över vad hr Bergemann hade att berätta. Alla försök att få
fram ytterligare detaljer bemöttes med det något korthuggna
svaret, att de upplysningar, han lämnat, var allt han visste.

Hr Bergemann, som verkade vara vid god hälsa, sade sig
till en början vara tveksam, om han överhuvudtaget skulle
lämna några uppgifter, speciellt som han redan hade avvisat
andra personer, som begärt olika upplysningar. Sedan han, utan
att jag behövde använda några större övertalningar, givit upp
sina skrupler, fick hans redogörelse närmast formen av dikte-
randet av en rapport. Ibland, när jag gjorde en fråga, fick
jag - liksom även fru Windahl, som medföljt som stenograf -
nästan intrycket av, att Bergemann blivit störd i en utanläxa
eller upprepandet av en tidigare lämnad rapport. Detta kan
givetvis bero på den preussiske tjänstemannens mångåriga
skolning, men jag vill icke underlåta att inberätta det in-
tryck, jag fått vid intervjun.

Med utmärkt höjaktning.

Karl Reinius
(K. Reinius).

Herr Kabinettssekreteraren A.S. Lundberg,

S t o c k h o l m .

P. M.

HEMLIG
enligt 3 § sekretesslagen
den 21.7.54 KR
Konsulatet i Hamburg

4 Vid besök hos hr Bergemann, Projensdorfer Strasse 32, Kiel-Wik, den 20 juli 1954 lämnade Bergemann efter viss tvekan och med uttryckligt framhållande av, att uppgifterna voro strängt förtroliga, följande redogörelse:

"Ich, Willi Bergemann, geboren am 16. Januar 1886 in Stettin, bin seit 1911 im Konsulatsdienst, seit 1940 bis 1944 in Bukarest bei der Gesandtschaft, wo ich nach dem Umbruch in Rumänien von den Russen verhaftet wurde. Danach kam ich im Oktober 1944 nach Moskva und bin dort bis Mai 1951 gewesen, zuerst im Lefortovskaja-Gefängnis, in den Zellen 165, 172, 189, 146, 137, 185. Vom 1.4. 1950 war ich im Butyrka-Gefängnis, Zelle 307, anschliessend in 304, wo mir am 24. April 1951 eröffnet wurde, dass ich zu 25 Jahren Gefängnis wegen Anhängerschaft der Hitler-Politik verurteilt worden/^{sei} Am 13. Mai 1951 kam ich in das Gefängnis Werch-Uralsk, wo ich bis zum 3.12.1953 blieb, an welchem Tag ich herausgenommen wurde und mir eröffnet wurde, dass ich jetzt frei sei. Ueber das Lager Krasnopolje in Bezirk Stalino bin ich dann am 15.1.1954 nach Hause geschickt worden und kam am 24.1.1954 über Lager Friedland in Kiel an.

Ich bin in dem Lefortovskaja-Gefängnis in allen Stockwerken ausser Parterre gewesen. Vor den Zellen lagen breite Eisenschienen mit Gitter. Der "Flaggenmann" stand in der Mitte und konnte überall hinsehen. Das Gefängnis hat die Form eines "K".

Das Butyrka-Gefängnis ist eine grosse Anlage, ein früheres Fort."

På frågan: "Mit welchen Personen haben Sie zusammengesessen und in welchen Zellen", berättade Bergemann:

"Lefortovskaja war ein Untersuchungsgefängnis mit lauter kleinen Zellen. Mit folgenden Personen war ich zusammen: Oberstleutnant Hans Joachim Rösstel. Dieser wurde später wahnsinnig und herausgenommen (1946). Seitdem habe ich nichts mehr über ihn gehört.

Helmut Styhler, Volksdeutscher, war bei der Gesandtschaft gewesen. Seiene Frau lebt in Salzburg. Wir waren alle drei ziemlich lange

in einer Zelle zusammen gleich im Anfang. Styhler ist nicht wieder aufgetaucht. Seine Frau schrieb mir vor 3 Wochen, dass sie keine Nachricht von ihm hätte.

In der Zelle 202, wo Styhler und ich zusammenwaren, kam im Januar 1946 Ernst Peter Krohner, Volksdeutscher, Kaufmann aus Heltau in Siebenbürgen.

Am 3. Mai 1948 wurde Styhler herausgeholt. Hinzu kam Paul Lorke, Funker bei der Gesandtschaft in Sofia. Auf dem Rückweg habe ich erfahren, dass er sich noch im Gefängnis befindet.

Am 4. Juni 1948 kam Lorke weg, und ein Major im Generalstab Heinz von Hinkeldey kam in die Zelle 202.

Kam am 21. Juli aus der Zelle 202 in die Zelle 146.

Vom 21.7.1948 bis 26.2.1949 zunächst mit dem Konsulatssekretär aus Sofia Roland Gottlieb (mit einer Schwedin verheiratet). G. war Wiener und als Kind zweimal in Schweden gewesen, hat später bei einer Festlichkeit seine Frau kennengelernt. War zuerst in Stockholm, kam dann nach Sofia. Auf dem Heimweg habe ich gerüchtweise erfahren, dass er in Workutna als Assistent des Gefängnisarztes beschäftigt war, kam aber weg.

Bis zum 26. Februar 1949 war ich dann in der Zelle allein, danach kam ich in die Zelle 137 zu dem Oberstleutnant Hermann von Stransky, geb. Österreicher, und dem ungarischen Militärattaché Szörke aus Sofia. Kam dann am 8.3.1949 in die Zelle 185 mit General Bentivegni, Leiter der deutschen Abwehr im deutschen Sektor, unter Canari, zusammen.

Am 15.3. ging Bentivegni weg und am 17.3.1949 kam Oberst im Generalstab Axel Schildknecht zu. Später im August 1949 kam der Italiener Claudio de Mohr, zuletzt Presseattaché in der italienischen Gesandtschaft in Sofia. Dieser wurde am 2.9.1950 aus dem Gefängnis herausgenommen und soll nach Hause gekommen sein. Ende März 1950 wurde Schildknecht herausgenommen. Am 31.3.1950 kam ich in das Bütyrka-Gefängnis, in Zelle 307, und einige Tage später in die Zelle 304 mit dem ungarischen Staatsangehörigen Zoltan Rivo zusammen. Der Vater von Rivo hat geschrieben, dass er von seinem Sohn nichts gehört hat.

Im Februar 1951 kam in die Zelle 304 der dänische Staatsangehörige Mogen Karlsson aus Norre Sundby. Blieb in der Zelle zurück.

Ich bin dann am 24.4.1951 aus der Zelle herausgeholt

und es wurde mir durch den Kommissar eröffnet, dass ich zu 25 Jahren Gefängnis verurteilt worden sei. Danach kam ich in eine Einzelzelle in Butyrka, wo ich bis zum 5/5. verblieb. Wurde dann in einen Personenzug gebracht und kam am 12.5. in Tjeljabinsk an.

Am 13.5., Pfingstsonntag, 1951 kam ich nach Werch-Uralsk, zuerst in Zelle 160, dann in 164, seit Ju-li 1953 in 139. In Werch-Uralsk waren grössere Zellen für 15-16 Leute. Aus Zelle 139 kam ich dann am 3.12.1953 heraus und es wurde mir vom Gefängnisdirektor eröffnet, dass ich frei sei, wonach die Heimreise gleich angetreten wurde. Ich wurde sehr gut ausgestattet, mit neuen russischen Kleidern, Valenkis, leinener Unterwäsche, Fussocken, Pelzkappe, Handschuhen - alles neu. Am 5.12. reiste ich vom Werch-Uralsk mit 5 Personen, 4 Deutschen und 1 Österreicher, ab. Diese sind alle nicht in Moskwa gewesen.

Am 12.12.1953 kam ich in Krasnopolje an, von dort wurde die Heimreise am 15.1.1954 angetreten. Kam am 21.1.1954 in das Durchgangslager in der Ostzone und am 22.1. in Friedland an."

På fråga, om hr Bergemann varit tillsammans med någon svensk, svarade denne, att han icke varit tillsammans med någon, men det var honom bekant, att

"ein schwedischer Konsulatsbeamte Wallenberg (Vorname unbekannt) in der Zelle 203 in Lefortovskaja-Gefängnis sass. Ich kam aus der Zelle 189 in die Zelle 202 im September 1946. W. sass mit Rödl von der deutschen Gesandtschaft in Bukarest zusammen. Wallenberg hat sich als Konsulatssekretär der schwedischen Gesandtschaft in Budapest bezeichnet. Am 13.1.1945 sei er als Sachbearbeiter für Judenangelegenheiten in das russische Hauptquartier gegangen, um dort wegen einer besseren Versorgung der jüdischen Bevölkerung in Budapest und Rücksichtnahme auf die hauptsächlich von Juden bewohnten Stadtteile zu verhandeln. Bei dieser Gelegenheit sei er zurückgehalten und wegen Spionage nach Moskwa transportiert worden.

Wallenberg war sehr nervös, telegrafierte mit Klopfzeichen Tag und Nacht, hatte mit allen Verbindung, wurde von den Russen verwarnt, nicht aber bestraft, und schliesslich aus der Zelle herausgenommen. Habe nie mehr von ihm gehört. W. erzählte, er bemühte sich beim Kommissar etwas über sein Schicksal zu erfahren und wurde vom Kommissar immer auf die Friedensverhandlungen im März 1947 vertröstet. Man hätte ihn darauf hingewiesen, dass bei der Konferenz auch über die Schicksale der Gefangenen entschieden werden würde. W. sprach und klopfte fliessend deutsch.

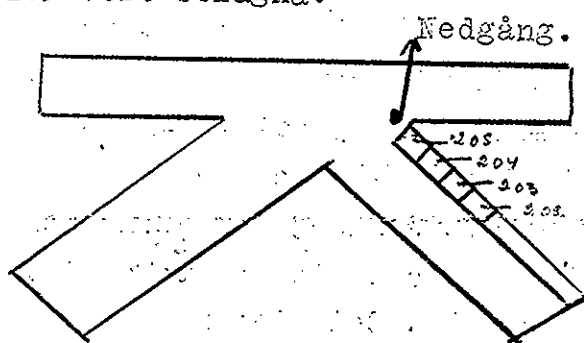
Unter und über der Zelle 202 sassen von Rantzau (1950 tot), ehemaliger Kulturattaché bei der deutschen Gesandtschaft in Bukarest, ein Wallenstein und Rensinghoff, Leiter der Ortsgruppe in Bukarest, General Gerstenberg, Luftattaché in Bukarest, und Funker Laarmann aus Bukarest (1949 tot). Wallenberg hatte immer gebeten, wer auch herauskäme, möchte eine schwedische Dienststelle benachrichtigen.

Solange Wallenberg in Lefortovskaja gewesen ist, hat er keine Not gelitten. Im übrigen ist mir nichts über seine Gesundheit bekannt. Auch über Willi Rödl ist mir nichts weiter bekannt.

Das Essen war reichlich, viele haben nicht mal ihr Brot aufgegessen. In Butyrka war die Verpflegung auch gut. Sie wurde anders - weniger aber doch ausreichend - als ich verurteilt worden war und nach Werch-Uralsk kam. W. benutzte bei den Verständigungen verschiedene Anzahl von Klopfzeichen für die Personen, mit denen er sich zu verständigen wünschte. So z. B. wurde ich mit 5 Klopfzeichen bezeichnet, andere mit 1, 2 u.s.w."

Bergemann förklarade vidare, att han icke hört namnet Wallenberg omnämnas, sedan han flyttat från cell 202. Ytterligare upplysningar bl. a. betr. medfångar, som eventuellt kunde lämna uppgifter betr. Wallenberg, hade han icke.

På en skiss över Lefortovskaja utpekade Bergemann, var cellerna 202 och 203 voro belägna.

Hamburg den 21 juli 1954.

K. Reinius
(K. Reinius).

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

Jarring/AA.

Sjöborgsutredn.

STOCKHOLM 24 juli 1954		
N:o 3	✓ Bud Chiffer.	BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

72 R9

Svensk

Bryssel

Kan det på något sätt utrönas var
den i handbrev Reuterskiöld-Dahlman 14
januari 1951 Adolphe K. Kon nu vistas?
Uppgift härom synnerligen angelägen.

Cabinet

342

Exp. 24/7kl 12²⁵ Dra

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

Lundberg/AA.

Sjöborgsutredn.

STOCKHOLM 24 juli 1954.		
N:o <i>✓ 4</i>	<i>Bud</i> Chiffer.	BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

Svensk

Hamburg

För Reinius från Jarring. Framför vårt tack till Bergemann för hans mycket värdefulla uppgifter. De kommer ej att användas så att han själv eller i Sovjet kvarvarande fångar skadas. Ifrågasättes, om Bergemann kunde bjudas på en middag för längre samtal. Alla detaljer är värdefulla för kontroll av andra vittnens minne och trovärdighet. Följande frågor bör i varje fall ställas. I vilken våning inklusive Parterre var cellerna 202 och 203 belägna? Är han absolut säker på numret 203? Vet han numren på cellerna under 202 och 203? Vilka av de angivna fångarna satt i undre våningen? Vet han, om Supprian, Pörtzgen och Mohrman satt där? När bortfördes Wallenberg från 203? När bortfördes Rödl? Bortfördes de samtidigt? Visste Zoltan Rivo eller de Mohr något om Wallenberg? Samtalade man om honom och vad innehöll samtalen? Hade Bergemann personligen knackningskontakt med Wallenberg? Vilket alfabet användes? Brukade Wallenberg förhöras? Om vad? Har Bergemann eller andra fångar förhörts om Wallenberg? Har Bergemann hört eller läst om

Exp. 24/7kl 1950 SF.BM.Dan

Wallenberg efter hemkomsten? Vet han något om
Krohners vidare öde? Bergemann bör icke lämna
uppgifter om Wallenberg till någon annan än Eder.

Cabinet

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Chiffertelegram (BUD)

Från Bryssel

Avsant den 26 / 7 19 54 kl. 0105

Inkom den 26 / 7 19 54 kl. 0745

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr 11: B		1
Avd. P	Gr. 2	Mål. Eu ³

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

W. huy?

L PL

1.

gs

Edert chiffer 3.

Arkivkopia handbrev Reuterskjöld-Dahlman 14
januari 51/52 finnes ej. Emotser upplysningar
snarast.

Johansson

Wien den 22 juli 1954.

Strängt förtroligt.

HP 1.

Broder,

Det glädde mig mycket att höra, att min rapport
angående Marek varit till nytta. De upplysningar i vårt
parallellfall, som Du lämnade, skall jag vidarebefordra
till österrikiska vederbörande. Då Kreisky emellertid icke
är insatt i detaljerna i detta ärende, är det lämpligast,
att jag väntar till dess att generalsekreterare Wildmann,
som nu är på semester, återinträder i tjänst. Om några
nya upplysningar i fallet Marek då föreligga, skall jag ej
underlåta inberätta dessa.

Sven Allard

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till

» 3 »

» 4 »

Ferring

Chiffertelegram (BUD)

Från Berlin

Avsänt den 27/ 7 19 54 kl. 1735

Inkom den 27/ 7 19 54 kl. 1735

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr G: B		101
Avd.	Gr.	Mål.
P	Q	Eu I

*Utskrift
Chiffertelegram
28/7*

AM

101.

För Kabinettssekreteraren. Edert chiffer 83.
Makarna Hille erkända politiska flyktingar. Beräknas
i slutet av denna vecka överföras till Auswanderer-
und Flüchtlinglager Kranachstrasse 1-5, Hanau.

Tamm

Coll.: *San*

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Jarring/AA.

Telegram

Sjöborgsutredn.

STOCKHOLM		27 juli	19 54.
N:o 90 ✓	Chiffer. BUD	BIL.	
INK. D. N:o			
AVD. P	GR. 2	MAL. Eu ^I	

Svensk

Berlin

Stb
För Tamm från Jarring. Har det
brev från Philipp som översänts med
kurir i mitten av juli överlämnats
till Ernst Paul?

Cabinet

Exp. 27/7 LL. 2040 AA

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET Telegram
Jarring/AA.

Sjöborgsutredn.

STOCKHOLM 27 juli 19 54.		
N:o 4 ✓	<i>Bud</i> Chiffer	BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MAL. Eu ^I

Svensk
Bryssel

Edert l. Reuterskiöld hade 21 december kontakt med generalsekreteraren i utrikesministeriet baron de Gruben angående f.d. polske medborgaren Adolphe Kon, vilket medförde han fick träffa denne i ett belgiskt fängelse den 14 januari 1952. Kon hade upplysningar om Wallenberg att lämna. Det nu ytterst angeläget vi få tag i Kons adress varför Ni bör telegrafera alla uppgifter som kan erhållas om honom efter belgiska fängelsetiden. Kon hade på sin tid belgisk advokat: Edgar van Cauwelaert, Chaussée de Ninove 153, Bruxelles.

Cabinet

343

Exp 27/7 kl 19.20 clus

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ex. 2 till Jarring

» 3 »

» 4 »

*Jarring's aut:
Philipps meddel.
per bel. 28/7*

Chiffertelegram (BUD)

Från Berlin

Avsänt den 28 / 7 1954 kl. 1120

Inkom dentelex / 19 kl.

Utskrivet i 3 ex. Detta är originalet.

Dnr 6:B		102
Avd. P	Gr. 2	Mål. Eu I

P 2 Eu I ph

102.

8

För Jarring. Edert chiffer 90. Brevet överlämnats samma dag som mottagandet till Franz, som lovat personligen överbringa det till Paul följande dag.

Tamm

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET Jarring/AA.

Sjöborgsutredningen.

(m.brev t.E.Hille fr.Philipp)

STOCKHOLM		19
Stockholm den 30 juli 1954.		
N:o		BIL.
P 2.		1 bil.
INK. D. N:o beg.av Philipp.		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

Broder,

./.

Jag vore Dig tacksam, om bifogade öppna brev^{x)}
jänte bilaga, som innehåller 6 mark, kunde på säkert sätt
vidarebefordras till adressaten.

Gunnar Jarring

x),vilket får slutas efter det att Du läst
det,

t.f. Chargé d'Affaires Göransson, Bonn.

xp 30/7 m.kurir s.d.
AA.

Kopie
bitt. Stinken
Janning

und Transport
Obs.! Menge 2 u 5 -
10: - die pagierte.

28. Juli 1954

Herrn Erhard H i l l e
Auswanderer- u. Flüchtlingslager
Kranachstr. 1-5
H a n a u

Lieber Hille,

ich freue mich, dass es gelang, Ihre Anerkennung als Ostflüchtling und Abtransport in die Bundesrepublik zu erreichen. Bitte mir oder Edward mitzuteilen, ob die Pakete nach Hanau geschickt werden sollen oder ob damit gewartet werden kann bis Sie u. Henriette einen stabilen Wohnsitz haben. -

Ich rate Ihnen in Ihrem Interesse, bis zu Ihrer Anerkennung als Spätheimkehrer recht wenig Aufsehen betr. Ihre Rückkehr zu machen, also keine Aufmerksamkeit auf sich zu richten. Auch nachher wäre Zurückhaltung am Platz. Die Motive, die mir schon vorher bekannt waren, können wir später einmal diskutieren.

Selbstverständlich werden Sie - wie mir wiederholt versprochen - NICHTS betreffend Lgfl. d. r. u. d. übrigen noch in SSSR befindlichen Schicksalsgefährten an die grosse Glocke hängen und denen damit Schaden zufügen. Der Inhalt Ihrer Mitteilungen an mich ist auch für die deutschen officiellen Stellen uninteressant und kann ruhig für sich behalten werden.

In Hessen und Württemberg-Baden sind einige Freunde in leitender Funktion - auch im Flüchtlingswesen - tätig. Sollten Schwierigkeiten für Sie u. Henriette auftreten, so können Sie mich rechtzeitig verständigen.

Ihr Bericht vom 5. resp. 6. 7. 54 wies einige Divergenzen betr. Zeit, Ort etc. auf. Das ist nicht verwunderlich bei einer spontanen Erzählung von oft viele Jahre zurückliegenden Ereignissen. Viel verwunderlicher schien mir, wieviel mit früheren Berichten anderer Zeugen übereinstimmte. Deshalb bin ich überzeugt, dass es Ihnen bei ruhigem Nachdenken gelingen wird, die Widersprüche auszumerzen und die Fragen zu beantworten, vor allem: von wem Sie bestimmte Fakta gehört haben.

Der mir via Sallinger geschickte Brief scheint mir ohne sachliche Bedeutung. Fakta und nicht vage Vermutungen können sinnvoll unserer starken Beweiskette dienen.

Bitte - mit Bleistift und Karbonpapier - ausführlich u. frei zu schreiben. Kopie ist immer zweckmässig, damit Sie ev. Zusätze machen resp. ich bestimmte Stellen zur ev. weiteren Klarlegung angeben kann. Ein Betrag für Papier etc. liegt bei. Persönliche Grüsse an Henriette u. Sie.

R. Th.

Miel & Dr. Klagge

Bitte überprüfe noch. Unvollständigkeit des Berichtes vom 5. Juli 54
Eine freie Kontinierung mit ev. neuen Details - Data, Personennamen
etc. - wäre zweckmäßig.

EH = der Berichterstatte E.Hille

"Am 18.3.45 kommt Langfld. in die Lefort. Dort sass er 3 Tage einsam,
dann kam er zu EH.

EH transportiert am 6.4.45 in die Butyrka. Seit diesem Tag traf er
NICHTmehr Lgf, aber EH sprach mit anderen Gefangenen, die Lgf's Zell-
engenossen waren.

In welche Zelle der Butyrka kam EH am 18.3.45 ?

Im Mai 45 sass EH in Zelle 92 in ~~Lefort~~ Butyrka? -Aber EH erklärt
an anderer Stelle, zu dieser Zeit in Z.92 der Lefort. ⁸²ssen zu haben?!

"Dort wurde Loyda in EH:s Zelle gebracht" (Dort = wo?)

WAS ERZÄHLTE DAMALS LOYDA dem EH ?

Blieb Loyda in dieser Zelle, während EH in die Zelle 287 (WO?) trans-
portiert wurde?

In diese Zelle 287 kam am 18.8.45 (Sandeberg erklärt :am 17.8.) Edward
der dort bis zum 20.10.45 blieb.-

In dieser Zelle befanden sich auch die Generäle Fricke u. Scheer samt
X (Sandeberg sagt: General TRAUT).

Hatte Loyda wirklich bis zu diesem Zeitpunkt NICHT betr. Lgf resp Wbg
dem EH berichtet?

In Krasnogorsk, Lager 27/II (Sandeberg glaubt 25) war EH vom Oktober 44
Hier traf EH Edward vom "November 45 bis Febr. 46" .Edward sagt:
vom 25.11.45 bis 11.2.46.

"In Krasnogorsk sprach EH mit Edward NICHT betreffend Wbg resp Lgf."
EH sagte am 5. Juli 54: "Langfld. erinnerte sich nicht an Loydas Namen,
sondern nur daran, dass er mit einem TSCHECHEN zusammen sass".-
Bedeutet das, dass Lgf im Gespräch mit EH sich nicht an Loydas Namen
erinnerte, aber dass EH anlässlich seiner Gespräche mit Loyda in Kras-
nogorsk zum logischen Schluss kam, dass Loyda identisch war mit "dem
Tschechen", von welchem Lgf gesprochen hatte ?

Loyda war EH:s Gefangenengenosse in Krasn. 5 Monate lang.

Bitte Zeitpunkt annähernd fixieren!

EH hatte im Jahre 1945 ca 30 verschiedene Zellengenossen.

Bitte deren Namen plus alle Data (Rang, Alter etc), soweit noch in Er-
innerung, mitteilen. Auch-falls irgendwie erinnerlich, -mit welchen
Personen diese 30 vorher zusammen waren.-

Bitte genau nachsagen, anstellen: WAS EH von Loyda betrafend Wbg (resp Roedel gehört hat. (Sass Loyda vom 18.3. (als Lgf die Zelle verliess) bis Mitte Mai 45 zusammen mit Wbg u. Roedel -- oder nur einen Teil dieses Zeitraumes?)

WICHTIG: Was hat Huber dem EH berichtet und was Pelkonen??
Das geht aus EH:s Bericht nicht klar hervor.

(Bitte auch nähere Charakteristik Hubers, Data, Bildungsgrad, wo in Österr. zuhause, Aussehen, Alter etc).--

Hat z.B. Pelkonen berichtet: dass Lgf im Dezember 45 weggeführt wurde?
Von wem hat da Pelkonen das erfahren?

Kann der Gefangene, der von EH "Stachel oder ähnlich" genannt wird, identisch sein mit General Spalke?

Einmal sagt EH: "Hans Hofstetter sass mit Loyda vom Jan. 48" und an anderer Stelle "Loyda kam im Februar 48 (ein paar Tage vor EH) in die Lefort.-Von einem Lager in Odessa" -

Welche Mitteilungen stammen von Hans Hofst.? Z.B. betreffend Loyda!?

"Huber kam am 8.3.51 in die Zelle zu EH u. Pelkonen". - "EH sass vom 24.1.51 bis 2.5.51 in der Sonderabteilung der Butyrka// nachdem er am 24.1. von Pelkonen getrennt worden war".-- Das stimmt nicht zusammen.

"Huber sass bis März/April i Ljubl, Lef u. But." passt nicht zur Behauptung: "Huber kam am 8.3.51 zu EH in dessen Zelle".--

Wie ist zu erklären, dass EH SOWENIG VON WBG von so gesprächigen Mitgefangenen hörte? (Wir hörten von anderen Heimkehrern viel mehr betreffend Wbg, Roedel etc.-- inklusive Zeitpunkte, Zellnummern etc., und wir kollationieren natürlich jeden neuen Bericht genau mit ALLEN früheren...und späteren.)

In welcher Sprache unterhielt sich EH mit Pelkonen?

(Bitte nähere Charakteristik Pelkonens, Jahrg. 22 plus Karel Bauer ist recht wenig, wenn man solange zusammen war.)

Von Pelkonen, von Loyda, von Huber u. Hofstetter?!

Warum vielleicht alle misstrauisch und weshalb?

Warum berichtet EH sowenig betr. andere Mitgefangenen? Alle Namen plus Charakteristik kann wichtig sein. In unserer starken Beweiskette.--

Je mehr von EH:s Data durch die vielen anderen Berichte verifiziert werden, desto wertvoller wird auch das, was noch nicht verifiziert wurde.

Bitte in Ruhe und möglichst ausführlich den Bericht zu rekapitulieren.

Er wird streng vertraulich behandelt

Bitte genau unterscheiden zwischen FAXTA u. Vermutungen.

Mit Dank und Gruss

R.Ph.

Wien den 30 juli 1954.

1 bil.

Strängt förtroligt och personligt.

10/8

a + b
Danielsson, f.k.
u. Jarring.

HEMLIG.

exp. 10/8-54
73.

Broder,

HL

Såsom Du måhända erinrar Dig, planerade Hellman på sin tid att utsmuggla Karl ur Tjeckoslovakien till Österrike över gränssjön eller snarare dammen Steinkauerteich. Enligt uppgifter, som jag i annat sammanhang erhållit från inrikesministeriet, vill jag meddela - mest såsom ett kuriosum - att denna plats, där man enligt Hellman skulle kunna "köra motorcykel över gränsen" respektive "smuggla in eller ut smärre boskapshjordar", i själva verket synes vara högst olämplig för dylika företag, då ett mycket kraftigt taggtrådsstängsel ledande 3000 volt spärrar detta område.

Enligt tidigare erhållet bemyndigande har jag ./. för avsikt att med bifogade promemoria orientera österrikiska inrikesministeriet om Hellmans person, närmast för att få veta, om han skulle åter dyka upp i Österrike.

Sven Allard
Sven Allard

A u f z e i c h n u n g

betreffend Jaromir Alexander BALCAR, geb. am 7.5.1920 in Prag.

Vater: Josef BALCAR,

Mutter Adela BALCAR, geb. JINDROVA.

J.A. Balcar ist circa 180 cm gross, schwarzes Haar, braune Augen, Brillenträger. (Siehe beigeschlossene Photographien).

J.A. Balcar hatte seinerzeit einen gültigen tschechoslowakischen Pass mit einer Geltungsdauer bis zum Jahre 1950. Er erhielt am 23.4.1948 in Prag ein französisches Visum und verliess danach die Tschechoslowakei. Im Sommer 1948 langte er in Frankreich an. Er war von seiner Frau, Vera BALCAR, geb. KÜNZL-JIRERSLY, begleitet. Seine Ehe wurde inzwischen geschieden. In Frankreich beschäftigte sich B. mit Schwarzmarktgeschäften, von wo aus er im Januar 1950 verschwand. Er wurde in contumaciam zu verschiedenen Strafen verurteilt und zwar:

Am 1.1.1950 vom Bezirksgericht des 17. Departements Seine zu 8 Monaten Gefängnis und 25.000 Francs Geldstrafe sowie 250.000 Francs Schadenersatz an einen gewissen TIGRANOVOV. In der gleichen Sache wurde er nochmals am 27.7.1953 zu 60.000 Francs Geldstrafe verurteilt.

Am 28.3.1950 vom französischen Saar-Gericht wegen Valutaschmuggel zu 369.840 Francs Geldstrafe und am 26.10.1951 vom 2. Gericht in Saarbrücken zu 844.440 Francs Geldstrafe, nachdem eine gefälschte 100 Dollar Banknote bei ihm gefunden wurde.

Am 28.6.1950 vom Bezirksgericht des 10. Departements Seine wegen Schmuggel von Kugellagern von Deutschland nach Frankreich zu 6 Monaten Gefängnis und 4.066.000 Francs Geldstrafe.

Am 28.10.1953 vom Bezirksgericht des 12. Departements Seine zu 2 Monaten Gefängnis und 5.000 Francs Geldstrafe wegen Beihilfe zu unerlaubter Öffnung offizieller Siegel.

Einmal wurde er in Frankreich verhaftet und im Gefängnis FRESNES in Verwahrungshaft genommen. Von dort wurde er am 28.7.1953

wieder entlassen.

Laut amerikanischen Quellen ist B. der Spionage, wahrscheinlich für tschechoslowakische Rechnung, verdächtigt. B. nennt sich im allgemeinen Marcel ROHAN. Er hat indessen keine irgendwie geartete Verbindung mit den Familien dieses Namens. Während seiner Aufenthalte in Österreich dürfte er sich als Rohan ausgegeben haben. B. spricht ausser tschechisch fliessend deutsch mit tschechischem Akzent, ziemlich gut englisch und etwas französisch. Er ist ein intelligenter Abenteuerertyp mit Fähigkeiten andere dupieren zu können. B. dürfte zur Zeit keinen gültigen Identitätsausweis oder Pass haben und ist als staatenlos zu betrachten.

23. Juni 1954.

Hamburg den 27 juli 1954.

R 18

Strängt förtroligt.

1 bil.
1 ex. *Th. Danielson.*

1 bil. i 2 ex.

4.
Ärade Broder,

Härmed ber jag få överlämna en P. M. över det nästan tre timmars samtal, jag i går hade med hr Bergemann i hans hem - han ville under inga omständigheter äta middag ute någonstans.

Denna gång var han icke slls så kategorisk och korthuggen i sina påståenden, möjligen på grund av att jag icke tagit med någon stenograf och endast gjorde korta minnesanteckningar. Han medgav, att hans minne på olika punkter nog icke var fullt så säkert, som han förra gången trott. Det tog honom t. ex. nu över en kvart för att göra upp tidsplanen för vistelsen i Lefortovskaja.

Betr. den i hans redogörelse omnämnde Erich (eller Ewald) Thiede trodde icke Bergemann, att denne sutte inne med någon kännedom om Wallenberg. Skall jag höra Thiede?

Bergemann lovade att icke omnämna något om Wallenberg för någon annan samt tillskriva mig, därest han kom på ytterligare några detaljer, som kunde vara av någon som helst betydelse.

Är värdsinn tillgitt

K. Reinius

(K. Reinius).

Herr Utrikesrådet G.V. Jarring,

Stockholm.

n. 7.
P. M.

angående samtal med hr Bergemann, Kiel-Wik, den 26/7 1954.

Sedan jag till hr Bergemann framfört Utrikesdepartementets tack samt utfästelsen, att hans uppgifter icke komme att lända honom eller i Sovjetunionen kvarvarande fångar till skada, lämnade hr Bergemann på olika frågor följande kompletterande, resp. beriktigande upplysningar i anslutning till samtalet den 20 juli.

Bergemann kunde icke trots ivrigt letande i sitt minne komma ihåg, i vilken våning cellen 202 var belägen. Det enda, som han kunde erinra sig, var att cellen låg högst uppe. Troligen torde 50-52 celler ha funnits per våning. Han hade vid den dagliga promenaden i fängelsegården sett, att cell 137 låg rakt över cell 189. Vid fönstren voro nämligen cellernas nummer angivna även på muren.

Vid närmare eftertanke hade han, sedan jag lämnat honom förra gången, kommit på, att han icke lämnat fullt riktiga uppgifter betr. tidpunkterna, då han vistats i de olika cellerna. Han lämnade nu följande tidsplan:

165:	25.10.44 - 1.9.45
172:	1. 9.45 - 28.9.45
189:	28. 9.45 - sept. 46
202:	sept. 46 - maj 48
190:	maj 48 - juli 48
146:	21. 7.48 - 26.2.49
137:	febr. 49 - 8.3.49
185:	8. 3.49 - 31.3.50

Betr. de olika cellerna uppgav Bergemann följande:

165: Belägen i översta våningen. Satt tillsammans med Hans Joachim Rösstel, född 17.6.1910 i Wollstein/Posen, och Helmut Styhler, född 27.10.15 i Frauendorf/Siebenbürgen.

Knackförbindelse hade funnits med cell 164, i vilken sutto 3 man från Sofia: Koch, Paul Lorke (född den 14.12.21 i Breslau - senare öde okänt) och Erich eller Ewald Thiede (nu bostätt i Kiel, Wrangelstr. 21 bei Schubert). Den 17.6.45 bortfördes dessa tre. Senare kommo Polizeiattachén i Bukarest Gustav Richter,

✓
✓
Gesandter Beckerle, General von Pannwitz.

Förbindelse hade även funnits med 166, där legationsrådet Steltzer från Bukarest och en kapten (Hauptmann von Schöler?) sutto. Dessa två voro schackkamrater med Rösstel och Styhler. På grund av knackning blevo dessa två strafförflyttade till annan cell.

I översta våningen var vattentrycket ofta otillräckligt, så att vattenledningen var tom. Detta möjliggjorde, att man vid öppnandet av vattenkranarna kunde tala med den granncell, som hade gemensam huvudvattenledning med den egna cellen. Vid vissa tillfällen fördes samtal på detta sätt med cell 164. På samma sätt fördes även samtal mellan 202 och 203. Bergemann hade först efter mitt förra besök kommit att tänka på denna samtalskontakt.

172: Alltjämt Bergemann, Rösstel och Styhler. Ingen förbindelse med andra celler. Den 28/9 1945 ertappades Rösstel vid sömnad med otillåten nål, varför sällskapet strafförflyttades till cell 189.

189: En mycket otrevlig cell, belägen mot norr, kall, fuktig, mörk. Ingen knackförbindelse.

Torsdagen den 18.7.1946 fick Rösstel "Tobsuchtsanfall" (18.7.46 och började med knytnävarna slå Bergemann i huvudet, när alla tre var en sutto och väntade på att bli utförda till den dagliga promenaden. torsdag KR). Han hade redan dessförinnan haft tvångsföreställningar (sett djävulen i en hörna m.m.). Efter kamferinsprutningar för hjärtat lugnade sig Rösstel. Den 6/8 fick Rösstel ett nytt anfall och skadade sig i huvudet vid dörren. Den 13/8 blev han bortförd, troligen till sjukavdelningen.

202: Äntligen borta från den hemiska cellen 189. Då de kommo in på e.m. till 202, sågo de som första sak en solstråle på väggen till höger om dörren. Till en början voro Bergemann och Styhler ensamma. Den 17/4 1947 återkom Rösstel, som nu uppförde sig normalt. På hösten fick Rösstel återigen störningar. Den 3/12 1947 bortfördes han till sjukhuset. Bergemann hade icke hört om hans vidare öden.

Januari 1948 infann sig Ernst Peter Krohner, född den 5/4 1894 i Heltau/Siebenbürgen. Den 3/5 1948 blev Styhler bortförd, och samma dag kom Paul Lorke från cell 195.

Till vänster låg cell 203 med Wallenberg och Rödl, till höger 201. Inga knackförbindelser med 201. Det var icke alla celler, som voro bebodda, och ibland svarade vederbörande helt enkelt icke

på knackningar. Snett till höger nedåt sutto von Rantzau (död), Wallenstein och Rensinghof. I cellen bredvid dessa sutto "Funker" Laarmann från Bukarest (död) och general Gerstenberg. Under 203 satt i februari 1948 tyske journalisten Gertz, tidigare yrkesofficer, senare korrespondent för USA-tidningar, häktad i Halle september 1947, först förd till Butyrka och därefter till Lefortovskaja. Hans tidigare adress: Berlin-Schlachtensee, de la Gardiestr. 16/18. Mycket aktiv knackare, bl.a. med Wallenberg.

I cell 204 eventuellt två officerare.

Bonn
Berlin
Hamburg } 2/8

190: Slutet av maj. Bergemann, Lörke, Krohner tillsammans. Den 4.7.48 bortfördes Lörke, nästa dag infann sig von Hinckeldey, som suttit i nedre botten, där han varit tillsammans med en kanslist vid ungerska legationen i Sofia och ungerske militärattachén i Bukarest. Då Bergemann den 21.7.1948 flyttade till 146, blevo Krohner och Hinckeldey kvar. Han hade senare icke hört mera om dem, men skrivit till Krohners hustru, fru Paula Krohner, Bukarest, Strada Popa Savo 11, utan att få svar.

146: Tillsammans med Gottlieb. Före Bergemann hade Koch varit cellkamrat med Gottlieb. Den 6.8.48 bortfördes Gottlieb, och Bergemann satt ensam till februari 1949.

157: Tillsammans med Hermann von Stransky och André Szörke. En otrevlig cell, belägen rakt under 189.

185: En god cell.

Bergemann var övertygad om, att Wallenberg satt i cell 203. Bergemann hade haft personlig knackförbindelse med honom. På sätt, som betr. cell 164 omtalats, hade Styhler även genom vattenledningen samtalat med Wallenberg, och Bergemann hade själv hört Wallenbergs röst, ty då man stod i närheten av vattenledningen, kunde man tydligt höra orden. Det var på detta sätt, som de också fått de förra gången lämnade upplysningarna betr. Wallenbergs handläggning av judeärenden.

Wallenberg hade ofta på egen begäran fått företräde

för kommissarien för att få veta närmare om sitt öde och hade fram till våren 1947 alltid förtröstats med den konferens, som skulle hållas i mars 1947 i Moskva, då avgörande skulle träffas även beträffande politiska fångar. Wallenberg behärskade flytande tyska, och detta språk användes vid knackningarna och vattenledningssamtalen. Utav Wallenberg hade Bergemann senare fått erfara, att konferensen skulle ha varit resultatlös, och att de f. ö. skulle ha haft viktigare saker att avgöra än enskilda personers ärenden. Dessa upplysningar hade Wallenberg fått av kommissarien.

Wallenberg hade förts bort från cell 203 någon gång mellan mars och maj 1947, samtidigt med Rödl, såsom straff för knackningar. Wallenberg hade f. ö. haft en mycket häftig diskussion med chefsvakten, då han bestridit knackningarna. Efter Wallenberg och Rödl kommo general Hansen i cell 202 samt överstelöjtnant Braun, biträdande militärattaché i Bukarest, samt General der SS Mohndke.

Wallenberg hade uppgivit, att han suttit länge tillsammans med Rödl.

✓
Supprian - hade varit förste sekreterare vid Deutsches Wissenschaftliches Institut an der Gesandtschaft i Bukarest. De Mohr hade senare uppgivit, att han suttit tillsammans med Supprian.

✓
Pörtzgen - hade funnits i Lefortovskaja. Hade visst varit pressattaché eller journalist i Moskva. Mera visste icke Bergemann.

✓
Mohrmann - legationsråd i Sofia. Bergemann hade hört av Beckarle, att Mohrmann funnes i fängelset.

✓
Zoltan Rivo och de Mohr hade aldrig i sina samtal omnämnt Wallenberg.

Betr. de i P.M. Stockholm den 30 januari 1954 omnämnda ytterligare personerna sade Bergemann, att

Albert Laarmann, född omkring 1898, var "Funker" i Bukarest, tidigare posttjänsteman i Quakenbrück/Prov. Hann. och enligt uppgift avliden i fängläger i Sibirien.

✓
Diétl hade omnämnts i Lefortovskaja. Hade blivit behand-

lad för sockersjuka. Senare öde okänt. .

Thomsen, Langfelder, Hille, Gallers, Kaiser ej kända.

Bergemann hade samtalat med de Mohr på franska, med Rivo på tyska. De Mohr skulle tidigare ha tjänstgjort i Belgien.

Det använda knäckningssystemet bestod i, att man gav så många knäckningar som ordningsstalet för bokstaven i alfabetet, bestående av 26 bokstäver:

A = 1

B = 2

Z = 26.

Som förkortningar användes ofta C i stället för Z, D i stället för T, F i stället för V eller W. Något annat system begagnades icke. Även ryssarna använde sig av samma system. Schildknécht, som behärskade ryska, hade haft förbindelse med ryska fångar efter samma system, överfört till ryska alfabetet. I en bok, som Bergemann eller någon annan i cellen lånat från biblioteket, hade visserligen systemet 5x5 varit avtryckt. Detta hade dock icke använts.

Bergemann hade aldrig förhört om Wallenberg.

Sedan Wallenberg och Rödl bortförts, hade Bergemann aldrig hört och än mindre läst om dem. Man brukade i allmänhet aldrig tänka närmare efter vad som hänt dem, som kommit bort från granncellerna: "Der Mann ist weg und interessiert nicht mehr". Under samtalets gång ändrade Bergemann detta påstående. Då och då hade nämligen Wallenbergs namn omnämnts, speciellt då man fick nya medfångar, med vilka man utbytte erfarenheter, namn på medfångar m.m. Bland annat hade han talat med Gottlieb om Wallenberg. Denne hade sagt, att Wallenberg troligen tillhörde en svensk bankirfamilj.

Beträffande fängelserutinen lämnade Bergemann följande uppgifter:

Väckning c:a kl. 6 - 6.30

c:a kl. 7.00: te, bröd och fisk,
" " 10.00 - 10.30: gröt,
" " 13.00 - 14.00: soppa + gröt,
" " 18.00 - 19.00: gröt.

50 papyrosser (II. klass bl. a. Även märket Bielomer)
samt 2 tändsticksaskar per vecka och person.

Elektriska ljuset var på, så snart det blev mörkt. Vid strömavbrott tändes omedelbart nödljus, bestående av en konservburk, fylld med olja och försedd med lock, genom vilket dragits ett snöre som veke. Rök och luktade illa.

Promenad 20 min. dagligen, varje cell för sig. Till en början funnos tre stora gårdar, senare upprättades 8 mindre inhägnader i form av en kvadrat med 4 bås på vardera sidan om gången och en bro med vaktman, som kunde se in i alla bås. Dörrarna till gången voro försedda med kikhål. Båsen voro omgivna med över 3 m. högt staket.

Tidningar voro förbjudna, men böcker kunde få lånas på biblioteket. I övrigt fick man göra vad man ville i cellen, såvida man icke störde ordningen.

Maten var icke densamma för alla fångar, men i det stora hela kan man dock säga, att någon större skiljaktighet vad beträffar kvalitet eller kvantitet icke fanns. Bergemann och de Mohr tillhörde matkategorien "dopolniatel'nije", av vilken anledning visste icke Bergemann.

Cellerna voro av samma typ överallt i Lefortovskaja. I vänstra, respektive högra hörnan intill dörren, fanns toalett, där efter tvättställ med flytande vatten (avloppsvattnet från tvättstället begagnades för spolning i toaletten). En säng på vardera långsidan och en vid fönstret. Mitt i rummet ett bord. Dörren c:a 2x 0.80 m, plåtbeslagen på båda sidor med kikhål i ögonhöjd, försett med tjockt glas, och en utifrån stängbar lucka för inlämning av mat. Gallerförsedda fönster, som till sommaren 1949 dessutom på utsidan voro försedda med en plåtlåda, så att ljuset endast kunde komma in uppiifrån.

Den 1/4 1950 kom Bergemann till Butyrka, cell 307, till de Mohr. Den 2/9 1950 blev de Mohr bortförd och några dagar senare

Bergemann överförd till 304 till Rivo. Den 24/4 1951 fick Bergemann sin dom till 25 år och blev direkt från kommissarien. Förd till en enkelcell, eventuellt 310 eller 331. Sedan man mottagit sin dom, fick man aldrig komma tillbaka till tidigare celler.

Hamburg den 27 juli 1954

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'K. Reinius', written in a cursive style.

(K. Reinius).

Hamburg den 29 juli 1954.

R 15

2.8.54.
a + b f.str.f.k.
t. Kommiss. Danielson,
Statspolisen.
u/Jarring

Strängt förtroligt.

1 bil.

exp. 2.8.54./ib 2/8 Chtel.Tit.

ML
Ärade Broder,

Jag har i dag emottagit i genomslagskopia bifogade
skrivelse den 27 juli från sjömanspastorn i Lübeck, Albin
Hansson, vilken på sin tid varit Danielsson behjälplig i
samma ärende.

Jag tog omedelbart kontakt med Hansson för att få
reda på, var Otts arbetsplats fanns. Hansson avrådde mig
emellertid bestämt från att uppsöka O., innan han själv
varskott honom. O. hade nämligen verkat synnerligen nervös
och icke velat säga något, innan han förvissat sig om, att
inga vittnen funnos i närheten. O. hade även sagt, att han
icke önskade uppsökas på arbetsplatsen eller i hemmet. Jag
överenskom därför med Hansson, att han skulle ordna ett
sammanträffande mellan mig och Ott snarast möjligt.

Din nödsamt tillgång

K. Reinius
(K. Reinius).

Herr Utrikesrådet G.V. Jarring,

S t o c k h o l m.

346

Hamburg

p.t. Lübeck, den 27 juli 1954.

Rek.

Herr Konsuln K. Reinius,
Kungl. Svenska Generalkonsulatet,
Hamburg 11.

Al

Bäste Broder!

Som Du minns sysslade vi för några år sedan med fallet Raoul Wallenberg. Huruvida det numera är utrönt, om han lever och var han befinner sig, är mig ej fullt klart. I fall det emellertid icke ännu skulle vara utrönt, vill jag ej underlåta att till Generalkonsulatet omförmåla följande.

En parkeringsvakt, Wilhelm Werner Alfred Ott, Lübeck-Travemünde, Steenkamp 47, uppsökte mig nyligen och önskade ett personligt samtal. Jag bad honom legitimera sig och som legitimation företedde han personalkort nr SH 691935, utställt av "Bürgermeister der Stadt Lübeck den 4/7-52 och giltigt till den 3/7-57.

Vederbörande person hade i sin egenskap av hemkommen krigsfånge fått formulär från tyska Röda Korset med uppmaning att ange namn på fångar, som ännu befunno sig i krigsfångenskap. Han ansåg sig ej ha några namn att uppgiva, som ej redan voro kända för tyska Röda Korset, men visste, ty det var allmänt känt i lägret, även om han ej sett dem personligen, att i samma läger vid den tiden skulle befinna sig 2 svenskar, nämligen Raoul Wallenberg och Sven Jörgenson /med reservation för huru det sista namnet stavas/.

Wilhelm Werner Alfred Ott var i krigsfångenskap i Orel 1945-46, flydde därefter men infångades och återfördes till lägret i Orel. Härifrån transporterades han till Omsk i Sibirien, där han befann sig från November 1947 till februari 1949. Till detta läger kom Wallenberg i december 1948 och skulle ännu ha funnits där i februari 1949, när Ott frigavs från fångenskapen. Jag frågade Ott, varför han kommer nu och anmäler detta och ej gjort det tidigare. Han svarade härpå att, när formulären kom, tänkte han på dessa namn, men ville högst ogärna uppgiva några namn alls, då han har anförvanter i Ostzonen och även själv är mycket rädd för eventuella följder av dylika uppgifters lämnande. Han kunde emellertid för sitt samvete ej komma ifrån saken och beslöt sig för att rådgöra sig med mig, om han borde sända in blanketterna och sätta upp dessa namn.

Av mitt samtal med honom framgick att han inte syntes i övrigt känna till namnet Wallenberg och han verkade glad och tillfreds när jag sade honom att han inte behövde

II

Hamburg

p. t. Lübeck, den 27/7-54
Konsul K. Reinius,
Kungl. Svenska Generalkonsulatet,
Hamburg.

lämna dessa uppgifter, utan kunde överlåta den saken
åt mig i fall något behövdes göra däråt. Han sade sig icke
ännu ha övervunnit de psykiska följderna/fångenskapstiden
och önskade icke utlämna sitt namn eller framträda som vittne
i denna angelägenhet.

Med de bästa hälsningar

Din tillgivne

Allvin Hansson

Hamburg den 30 juli 1954.

R 18

Strängt förtroligt.

HEMLIG.

Jarring/DS
9/8

a + b
Danielsson, f.k.
u. Jarring.

1 bil. i 2 ex.

dep. 9/8-54
f.k.

RE

Ärade Broder,

I anslutning till gårdagens handbrev ber jag
få överlämna en promemoria angående samtalet med Ott.

Din Tillfrågare

K. Reinius
(K. Reinius).

P.S. Jag skall söka kontakt med Ott om någon
verkar igen för att höra om han kan komma erinra sig några
nya detaljer.

K.R.

Herr Utrikesrådet G.V. Jarring,

Stockholm.

P. H.

angående samtal med Wilhelm Werner Alfred Ott
den 29/7 1954 i Svenska kyrkan i Lübeck.

Ott, 34 år, flykting från Pommern, uppgav, att han för någon tid sedan av Röda Korset erhållit ett frågeformulär med begäran om upplysningar och namnuppgifter beträffande medfångar i Sovjetunionen. Han hade då erinrat sig, att han varit tillsammans med en svensk och hört talas om ytterligare en svensk. Han hade emellertid icke velat uppgiva något om dessa personer, då han befarat, att dessa uppgifter skulle kunna lända hans i Öst-zonen bosatte fader till skada. Samtidigt hade han velat lugna sitt eget samvete (han tillhör den Nyapostoliska kyrkan i Travemünde och synes av hans uttalanden att döma vara djupt troende) genom att till vederbörandes anhöriga framföra dessa uppgifter. För någon tid sedan hade han under tjänstgöring som parkvakt blivit bekant med en svensk bilist och hade på tal om fångenskapen i Ryssland nämnt, att han varit tillsammans med en Sven Jörgenson och en Wallenberg. Svensken hade tillrätt honom att snarast taga kontakt med svenske konsuln. Även denna lögn hade betungat hans samvete, som han nu ville lätta.

Sedan jag på hans begäran utlovat, att de uppgifter, som han komme att lämna, icke komme att lända vare sig honom, hans anhöriga eller i Ryssland kvarvarande fångar till skada, berättade Ott följande:

Tillfångatagen vid Frankfurt/Oder april 1945, anlänt till krigsfängelägre Orel vintern 1945, flytt därifrån efter några månader och anlänt till Parchim/Meckl. (flykten hade möjliggjorts dels därigenom att krigsfänge-lägre ännu icke hade hunnit bliva riktigt inhägnat, dels på grund av de polskaspråkkunskaper han förvärvat under militärtjänstgöringen i Polen), gripen av NKVD juni-juli 1946, några månader KZ-lägre Neubrandenburg, Lager Fürstentum, återkommit till Orel hösten 1946, där han efter någon tid dömts till 25 års straffarbete, tidigt på våren 1947 transporterats till Omsk, februari 1949 förd till Genesungslager i Moskva (med stöd av av en rysk sjuksyster förfälskade nya handlingar), ett halvår senare till Sevastopol. Frigiven november 1949.

Några namn på fånglägren, egna fångnummer eller nummer

på några som helst medfångar kunde Ott icke lämna, med följande undantag:

- 1) Under transporten från Neubrandenburg till Orel, bestående av 80-90 personer, hade en polis Erich Seefeld varit med. Detta namn hade han kommit ihåg, på grund av att Seefeld varit föreståndare för den nyapostoliska församlingen i Stralsund. Seefeld hade avlidit i Ryssland.
- 2) Under andra vistelsen i Orel hade han sammanträffat med svensken Sven Jörgenson - då c:a 28 år, gift, 2 barn, något veklig, grät ofta, blond, smärt, framstående kindknotor. Såvitt Ott kunde erinra sig, skulle Jörgenson sagt något om beskickningen i Berlin, där han haft några bekanta, och om Berlin under belägringen. Jörgenson hade även nämnt orten eller trakten Jönköping. Gatunamnet Hagagatan hade även fastnat i Otts minne. Jörgenson hade liksom Ott för flyktförsök dömts till 25 år och åtföljt Otts transport till Omsk. I Omsk, där Ott och Jörgenson arbetat i en malmgruva, hade Jörgenson en gång (troligen kring årsskiftet 1948-49) varit sjuk och stannat i lägret. Då Ott återvände från arbetet, hade Jörgenson omtalat, att han av den ryska personalen (troligen sjukvårdspersonalen) hört, att en annan svensk skulle ha anlänt till lägret. Vid samma eller eventuellt ett senare tillfälle hade Jörgenson sagt, att svensken varit en viss Wallenberg, som kommit från Budapest. Wallenberg skulle ha varit attaché eller konsul eller något liknande. Wallenberg fanns dock icke i det större lägret utan i en särskild, med taggtråd omgiven specialavdelning, som icke hade någon som helst kontakt eller förbindelse med övriga delen. Trots att Jörgenson ofta promenerat i närheten av taggtrådsstänglet och högt talat på svenska, hade han aldrig fått någon förbindelse med Wallenberg. Jörgenson var kvar i fånglägret, då Ott förflyttades till Moskvatrakten.
- 3) I sängen över Jörgenson låg en viss Moschinsky, Motschinsky eller liknande - i varje fall ett polskt klingande namn - från Beuthen/Oberschlesien, c:a 50 år och till yrket bergarbetare. Han hade tillhört Landeschützenbataillon.

Några som helst andra namn kunde Ott icke komma ihåg, icke ens på den person, som låg över honom själv.

Beträffande lägret i Omsk lämnade Ott följande uppgifter:
I trakten omkring Omsk funnos 20-25 olika läger med olika nummer (nu bortglömda). Hans eget låg c:a 2 - 3 timmars fotmarsch

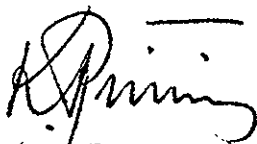
från Omsk, med c:a 1.000 kringfångar, av vilka 300 arbetade i gruvorna i två skift à 400. Av Ott uppgjorda skisser över lägret och baracken närslutas.

Betr. specialavdelningen: Kort före jul 1948 belades de då nybyggda 8-9 mindre barackerna med 80-100 fångar av olika nationer: polacker, ungrare tjecker etc. Dessa fångar förrättade icke något arbete och fingo endast promenera två och två (i det större lägret i grupper på högst 5 personer). Specialavdelningen hade eget kök, bevakning, egen ingång.

Maten i större lägret var dålig. Varje man utrustades med tucke, vadderade kläder, träskor, fotlindor, gaffel, sked, matkärn (ofta konservburk eller liknande), ett par underkläder. Den egna baracken hade tre rum på vardera sidan av en lång gång med dörr i vardera kortändan. I rummen - för c:a 25 fångar - funnos sängar i två-våningar på vardera långsidan, två fönster och mellan fönstren en rad sängar (enkla) in i rummet. Fångarna fingo icke göra besök i de andra rummen.

Ott lovade att icke omnämna något beträffande svenskar: na för någon annan än undertecknad och pastor Hansson. Skulle han komma ihåg ytterligare något namn eller någon detalj, skulle han underrätta pastor Hansson.

Hamburg den 30 juli 1954

(K. Reinius).

Car #10 here today

Washburn Road

East Street

9th St. School

Washburn Road

Car

10th St.

Washburn Road

Washburn Road

Washburn Road

P.

Washburn Road

Organizations with
OTI are participating
in Omaha

W

25 - ~~1st~~ ~~2nd~~ ~~3rd~~ ~~4th~~ ~~5th~~ ~~6th~~ ~~7th~~ ~~8th~~ ~~9th~~ ~~10th~~ ~~11th~~ ~~12th~~ ~~13th~~ ~~14th~~ ~~15th~~ ~~16th~~ ~~17th~~ ~~18th~~ ~~19th~~ ~~20th~~ ~~21st~~ ~~22nd~~ ~~23rd~~ ~~24th~~ ~~25th~~ ~~26th~~ ~~27th~~ ~~28th~~ ~~29th~~ ~~30th~~ ~~31st~~ ~~32nd~~ ~~33rd~~ ~~34th~~ ~~35th~~ ~~36th~~ ~~37th~~ ~~38th~~ ~~39th~~ ~~40th~~ ~~41st~~ ~~42nd~~ ~~43rd~~ ~~44th~~ ~~45th~~ ~~46th~~ ~~47th~~ ~~48th~~ ~~49th~~ ~~50th~~ ~~51st~~ ~~52nd~~ ~~53rd~~ ~~54th~~ ~~55th~~ ~~56th~~ ~~57th~~ ~~58th~~ ~~59th~~ ~~60th~~ ~~61st~~ ~~62nd~~ ~~63rd~~ ~~64th~~ ~~65th~~ ~~66th~~ ~~67th~~ ~~68th~~ ~~69th~~ ~~70th~~ ~~71st~~ ~~72nd~~ ~~73rd~~ ~~74th~~ ~~75th~~ ~~76th~~ ~~77th~~ ~~78th~~ ~~79th~~ ~~80th~~ ~~81st~~ ~~82nd~~ ~~83rd~~ ~~84th~~ ~~85th~~ ~~86th~~ ~~87th~~ ~~88th~~ ~~89th~~ ~~90th~~ ~~91st~~ ~~92nd~~ ~~93rd~~ ~~94th~~ ~~95th~~ ~~96th~~ ~~97th~~ ~~98th~~ ~~99th~~ ~~100th~~ ~~101st~~ ~~102nd~~ ~~103rd~~ ~~104th~~ ~~105th~~ ~~106th~~ ~~107th~~ ~~108th~~ ~~109th~~ ~~110th~~ ~~111th~~ ~~112th~~ ~~113th~~ ~~114th~~ ~~115th~~ ~~116th~~ ~~117th~~ ~~118th~~ ~~119th~~ ~~120th~~ ~~121st~~ ~~122nd~~ ~~123rd~~ ~~124th~~ ~~125th~~ ~~126th~~ ~~127th~~ ~~128th~~ ~~129th~~ ~~130th~~ ~~131st~~ ~~132nd~~ ~~133rd~~ ~~134th~~ ~~135th~~ ~~136th~~ ~~137th~~ ~~138th~~ ~~139th~~ ~~140th~~ ~~141st~~ ~~142nd~~ ~~143rd~~ ~~144th~~ ~~145th~~ ~~146th~~ ~~147th~~ ~~148th~~ ~~149th~~ ~~150th~~ ~~151st~~ ~~152nd~~ ~~153rd~~ ~~154th~~ ~~155th~~ ~~156th~~ ~~157th~~ ~~158th~~ ~~159th~~ ~~160th~~ ~~161st~~ ~~162nd~~ ~~163rd~~ ~~164th~~ ~~165th~~ ~~166th~~ ~~167th~~ ~~168th~~ ~~169th~~ ~~170th~~ ~~171st~~ ~~172nd~~ ~~173rd~~ ~~174th~~ ~~175th~~ ~~176th~~ ~~177th~~ ~~178th~~ ~~179th~~ ~~180th~~ ~~181st~~ ~~182nd~~ ~~183rd~~ ~~184th~~ ~~185th~~ ~~186th~~ ~~187th~~ ~~188th~~ ~~189th~~ ~~190th~~ ~~191st~~ ~~192nd~~ ~~193rd~~ ~~194th~~ ~~195th~~ ~~196th~~ ~~197th~~ ~~198th~~ ~~199th~~ ~~200th~~ ~~201st~~ ~~202nd~~ ~~203rd~~ ~~204th~~ ~~205th~~ ~~206th~~ ~~207th~~ ~~208th~~ ~~209th~~ ~~210th~~ ~~211st~~ ~~212nd~~ ~~213rd~~ ~~214th~~ ~~215th~~ ~~216th~~ ~~217th~~ ~~218th~~ ~~219th~~ ~~220th~~ ~~221st~~ ~~222nd~~ ~~223rd~~ ~~224th~~ ~~225th~~ ~~226th~~ ~~227th~~ ~~228th~~ ~~229th~~ ~~230th~~ ~~231st~~ ~~232nd~~ ~~233rd~~ ~~234th~~ ~~235th~~ ~~236th~~ ~~237th~~ ~~238th~~ ~~239th~~ ~~240th~~ ~~241st~~ ~~242nd~~ ~~243rd~~ ~~244th~~ ~~245th~~ ~~246th~~ ~~247th~~ ~~248th~~ ~~249th~~ ~~250th~~ ~~251st~~ ~~252nd~~ ~~253rd~~ ~~254th~~ ~~255th~~ ~~256th~~ ~~257th~~ ~~258th~~ ~~259th~~ ~~260th~~ ~~261st~~ ~~262nd~~ ~~263rd~~ ~~264th~~ ~~265th~~ ~~266th~~ ~~267th~~ ~~268th~~ ~~269th~~ ~~270th~~ ~~271st~~ ~~272nd~~ ~~273rd~~ ~~274th~~ ~~275th~~ ~~276th~~ ~~277th~~ ~~278th~~ ~~279th~~ ~~280th~~ ~~281st~~ ~~282nd~~ ~~283rd~~ ~~284th~~ ~~285th~~ ~~286th~~ ~~287th~~ ~~288th~~ ~~289th~~ ~~290th~~ ~~291st~~ ~~292nd~~ ~~293rd~~ ~~294th~~ ~~295th~~ ~~296th~~ ~~297th~~ ~~298th~~ ~~299th~~ ~~300th~~ ~~301st~~ ~~302nd~~ ~~303rd~~ ~~304th~~ ~~305th~~ ~~306th~~ ~~307th~~ ~~308th~~ ~~309th~~ ~~310th~~ ~~311st~~ ~~312nd~~ ~~313rd~~ ~~314th~~ ~~315th~~ ~~316th~~ ~~317th~~ ~~318th~~ ~~319th~~ ~~320th~~ ~~321st~~ ~~322nd~~ ~~323rd~~ ~~324th~~ ~~325th~~ ~~326th~~ ~~327th~~ ~~328th~~ ~~329th~~ ~~330th~~ ~~331st~~ ~~332nd~~ ~~333rd~~ ~~334th~~ ~~335th~~ ~~336th~~ ~~337th~~ ~~338th~~ ~~339th~~ ~~340th~~ ~~341st~~ ~~342nd~~ ~~343rd~~ ~~344th~~ ~~345th~~ ~~346th~~ ~~347th~~ ~~348th~~ ~~349th~~ ~~350th~~ ~~351st~~ ~~352nd~~ ~~353rd~~ ~~354th~~ ~~355th~~ ~~356th~~ ~~357th~~ ~~358th~~ ~~359th~~ ~~360th~~ ~~361st~~ ~~362nd~~ ~~363rd~~ ~~364th~~ ~~365th~~ ~~366th~~ ~~367th~~ ~~368th~~ ~~369th~~ ~~370th~~ ~~371st~~ ~~372nd~~ ~~373rd~~ ~~374th~~ ~~375th~~ ~~376th~~ ~~377th~~ ~~378th~~ ~~379th~~ ~~380th~~ ~~381st~~ ~~382nd~~ ~~383rd~~ ~~384th~~ ~~385th~~ ~~386th~~ ~~387th~~ ~~388th~~ ~~389th~~ ~~390th~~ ~~391st~~ ~~392nd~~ ~~393rd~~ ~~394th~~ ~~395th~~ ~~396th~~ ~~397th~~ ~~398th~~ ~~399th~~ ~~400th~~ ~~401st~~ ~~402nd~~ ~~403rd~~ ~~404th~~ ~~405th~~ ~~406th~~ ~~407th~~ ~~408th~~ ~~409th~~ ~~410th~~ ~~411st~~ ~~412nd~~ ~~413rd~~ ~~414th~~ ~~415th~~ ~~416th~~ ~~417th~~ ~~418th~~ ~~419th~~ ~~420th~~ ~~421st~~ ~~422nd~~ ~~423rd~~ ~~424th~~ ~~425th~~ ~~426th~~ ~~427th~~ ~~428th~~ ~~429th~~ ~~430th~~ ~~431st~~ ~~432nd~~ ~~433rd~~ ~~434th~~ ~~435th~~ ~~436th~~ ~~437th~~ ~~438th~~ ~~439th~~ ~~440th~~ ~~441st~~ ~~442nd~~ ~~443rd~~ ~~444th~~ ~~445th~~ ~~446th~~ ~~447th~~ ~~448th~~ ~~449th~~ ~~450th~~ ~~451st~~ ~~452nd~~ ~~453rd~~ ~~454th~~ ~~455th~~ ~~456th~~ ~~457th~~ ~~458th~~ ~~459th~~ ~~460th~~ ~~461st~~ ~~462nd~~ ~~463rd~~ ~~464th~~ ~~465th~~ ~~466th~~ ~~467th~~ ~~468th~~ ~~469th~~ ~~470th~~ ~~471st~~ ~~472nd~~ ~~473rd~~ ~~474th~~ ~~475th~~ ~~476th~~ ~~477th~~ ~~478th~~ ~~479th~~ ~~480th~~ ~~481st~~ ~~482nd~~ ~~483rd~~ ~~484th~~ ~~485th~~ ~~486th~~ ~~487th~~ ~~488th~~ ~~489th~~ ~~490th~~ ~~491st~~ ~~492nd~~ ~~493rd~~ ~~494th~~ ~~495th~~ ~~496th~~ ~~497th~~ ~~498th~~ ~~499th~~ ~~500th~~ ~~501st~~ ~~502nd~~ ~~503rd~~ ~~504th~~ ~~505th~~ ~~506th~~ ~~507th~~ ~~508th~~ ~~509th~~ ~~510th~~ ~~511st~~ ~~512nd~~ ~~513rd~~ ~~514th~~ ~~515th~~ ~~516th~~ ~~517th~~ ~~518th~~ ~~519th~~ ~~520th~~ ~~521st~~ ~~522nd~~ ~~523rd~~ ~~524th~~ ~~525th~~ ~~526th~~ ~~527th~~ ~~528th~~ ~~529th~~ ~~530th~~ ~~531st~~ ~~532nd~~ ~~533rd~~ ~~534th~~ ~~535th~~ ~~536th~~ ~~537th~~ ~~538th~~ ~~539th~~ ~~540th~~ ~~541st~~ ~~542nd~~ ~~543rd~~ ~~544th~~ ~~545th~~ ~~546th~~ ~~547th~~ ~~548th~~ ~~549th~~ ~~550th~~ ~~551st~~ ~~552nd~~ ~~553rd~~ ~~554th~~ ~~555th~~ ~~556th~~ ~~557th~~ ~~558th~~ ~~559th~~ ~~560th~~ ~~561st~~ ~~562nd~~ ~~563rd~~ ~~564th~~ ~~565th~~ ~~566th~~ ~~567th~~ ~~568th~~ ~~569th~~ ~~570th~~ ~~571st~~ ~~572nd~~ ~~573rd~~ ~~574th~~ ~~575th~~ ~~576th~~ ~~577th~~ ~~578th~~ ~~579th~~ ~~580th~~ ~~581st~~ ~~582nd~~ ~~583rd~~ ~~584th~~ ~~585th~~ ~~586th~~ ~~587th~~ ~~588th~~ ~~589th~~ ~~590th~~ ~~591st~~ ~~592nd~~ ~~593rd~~ ~~594th~~ ~~595th~~ ~~596th~~ ~~597th~~ ~~598th~~ ~~599th~~ ~~600th~~ ~~601st~~ ~~602nd~~ ~~603rd~~ ~~604th~~ ~~605th~~ ~~606th~~ ~~607th~~ ~~608th~~ ~~609th~~ ~~610th~~ ~~611st~~ ~~612nd~~ ~~613rd~~ ~~614th~~ ~~615th~~ ~~616th~~ ~~617th~~ ~~618th~~ ~~619th~~ ~~620th~~ ~~621st~~ ~~622nd~~ ~~623rd~~ ~~624th~~ ~~625th~~ ~~626th~~ ~~627th~~ ~~628th~~ ~~629th~~ ~~630th~~ ~~631st~~ ~~632nd~~ ~~633rd~~ ~~634th~~ ~~635th~~ ~~636th~~ ~~637th~~ ~~638th~~ ~~639th~~ ~~640th~~ ~~641st~~ ~~642nd~~ ~~643rd~~ ~~644th~~ ~~645th~~ ~~646th~~ ~~647th~~ ~~648th~~ ~~649th~~ ~~650th~~ ~~651st~~ ~~652nd~~ ~~653rd~~ ~~654th~~ ~~655th~~ ~~656th~~ ~~657th~~ ~~658th~~ ~~659th~~ ~~660th~~ ~~661st~~ ~~662nd~~ ~~663rd~~ ~~664th~~ ~~665th~~ ~~666th~~ ~~667th~~ ~~668th~~ ~~669th~~ ~~670th~~ ~~671st~~ ~~672nd~~ ~~673rd~~ ~~674th~~ ~~675th~~ ~~676th~~ ~~677th~~ ~~678th~~ ~~679th~~ ~~680th~~ ~~681st~~ ~~682nd~~ ~~683rd~~ ~~684th~~ ~~685th~~ ~~686th~~ ~~687th~~ ~~688th~~ ~~689th~~ ~~690th~~ ~~691st~~ ~~692nd~~ ~~693rd~~ ~~694th~~ ~~695th~~ ~~696th~~ ~~697th~~ ~~698th~~ ~~699th~~ ~~700th~~ ~~701st~~ ~~702nd~~ ~~703rd~~ ~~704th~~ ~~705th~~ ~~706th~~ ~~707th~~ ~~708th~~ ~~709th~~ ~~710th~~ ~~711st~~ ~~712nd~~ ~~713rd~~ ~~714th~~ ~~715th~~ ~~716th~~ ~~717th~~ ~~718th~~ ~~719th~~ ~~720th~~ ~~721st~~ ~~722nd~~ ~~723rd~~ ~~724th~~ ~~725th~~ ~~726th~~ ~~727th~~ ~~728th~~ ~~729th~~ ~~730th~~ ~~731st~~ ~~732nd~~ ~~733rd~~ ~~734th~~ ~~735th~~ ~~736th~~ ~~737th~~ ~~738th~~ ~~739th~~ ~~740th~~ ~~741st~~ ~~742nd~~ ~~743rd~~ ~~744th~~ ~~745th~~ ~~746th~~ ~~747th~~ ~~748th~~ ~~749th~~ ~~750th~~ ~~751st~~ ~~752nd~~ ~~753rd~~ ~~754th~~ ~~755th~~ ~~756th~~ ~~757th~~ ~~758th~~ ~~759th~~ ~~760th~~ ~~761st~~ ~~762nd~~ ~~763rd~~ ~~764th~~ ~~765th~~ ~~766th~~ ~~767th~~ ~~768th~~ ~~769th~~ ~~770th~~ ~~771st~~ ~~772nd~~ ~~773rd~~ ~~774th~~ ~~775th~~ ~~776th~~ ~~777th~~ ~~778th~~ ~~779th~~ ~~780th~~ ~~781st~~ ~~782nd~~ ~~783rd~~ ~~784th~~ ~~785th~~ ~~786th~~ ~~787th~~ ~~788th~~ ~~789th~~ ~~790th~~ ~~791st~~ ~~792nd~~ ~~793rd~~ ~~794th~~ ~~795th~~ ~~796th~~ ~~797th~~ ~~798th~~ ~~799th~~ ~~800th~~ ~~801st~~ ~~802nd~~ ~~803rd~~ ~~804th~~ ~~805th~~ ~~806th~~ ~~807th~~ ~~808th~~ ~~809th~~ ~~810th~~ ~~811st~~ ~~812nd~~ ~~813rd~~ ~~814th~~ ~~815th~~ ~~816th~~ ~~817th~~ ~~818th~~ ~~819th~~ ~~820th~~ ~~821st~~ ~~822nd~~ ~~823rd~~ ~~824th~~ ~~825th~~ ~~826th~~ ~~827th~~ ~~828th~~ ~~829th~~ ~~830th~~ ~~831st~~ ~~832nd~~ ~~833rd~~ ~~834th~~ ~~835th~~ ~~836th~~ ~~837th~~ ~~838th~~ ~~839th~~ ~~840th~~ ~~841st~~ ~~842nd~~ ~~843rd~~ ~~844th~~ ~~845th~~ ~~846th~~ ~~847th~~ ~~848th~~ ~~849th~~ ~~850th~~ ~~851st~~ ~~852nd~~ ~~853rd~~ ~~854th~~ ~~855th~~ ~~856th~~ ~~857th~~ ~~858th~~ ~~859th~~ ~~860th~~ ~~861st~~ ~~862nd~~ ~~863rd~~ ~~864th~~ ~~865th~~ ~~866th~~ ~~867th~~ ~~868th~~ ~~869th~~ ~~870th~~ ~~871st~~ ~~872nd~~ ~~873rd~~ ~~874th~~ ~~875th~~ ~~876th~~ ~~877th~~ ~~878th~~ ~~879th~~ ~~880th~~ ~~881st~~ ~~882nd~~ ~~883rd~~ ~~884th~~ ~~885th~~ ~~886th~~ ~~887th~~ ~~888th~~ ~~889th~~ ~~890th~~ ~~891st~~ ~~892nd~~ ~~893rd~~ ~~894th~~ ~~895th~~ ~~896th~~ ~~897th~~ ~~898th~~ ~~899th~~ ~~900th~~ ~~901st~~ ~~902nd~~ ~~903rd~~ ~~904th~~ ~~905th~~ ~~906th~~ ~~907th~~ ~~908th~~ ~~909th~~ ~~910th~~ ~~911st~~ ~~912nd~~ ~~913rd~~ ~~914th~~ ~~915th~~ ~~916th~~ ~~917th~~ ~~918th~~ ~~919th~~ ~~920th~~ ~~921st~~ ~~922nd~~ ~~923rd~~ ~~924th~~ ~~925th~~ ~~926th~~ ~~927th~~ ~~928th~~ ~~929th~~ ~~930th~~ ~~931st~~ ~~932nd~~ ~~933rd~~ ~~934th~~ ~~935th~~ ~~936th~~ ~~937th~~ ~~938th~~ ~~939th~~ ~~940th~~ ~~941st~~ ~~942nd~~ ~~943rd~~ ~~944th~~ ~~945th~~ ~~946th~~ ~~947th~~ ~~948th~~ ~~949th~~ ~~950th~~ ~~951st~~ ~~952nd~~ ~~953rd~~ ~~954th~~ ~~955th~~ ~~956th~~ ~~957th~~ ~~958th~~ ~~959th~~ ~~960th~~ ~~961st~~ ~~962nd~~ ~~963rd~~ ~~964th~~ ~~965th~~ ~~966th~~ ~~967th~~ ~~968th~~ ~~969th~~ ~~970th~~ ~~971st~~ ~~972nd~~ ~~973rd~~ ~~974th~~ ~~975th~~ ~~976th~~ ~~977th~~ ~~978th~~ ~~979th~~ ~~980th~~ ~~981st~~ ~~982nd~~ ~~983rd~~ ~~984th~~ ~~985th~~ ~~986th~~ ~~987th~~ ~~988th~~ ~~989th~~ ~~990th~~ ~~991st~~ ~~992nd~~ ~~993rd~~ ~~994th~~ ~~995th~~ ~~996th~~ ~~997th~~ ~~998th~~ ~~999th~~ ~~1000th~~ ~~1001st~~ ~~1002nd~~ ~~1003rd~~ ~~1004th~~ ~~1005th~~ ~~1006th~~ ~~1007th~~ ~~1008th~~ ~~1009th~~ ~~1010th~~ ~~1011st~~ ~~1012nd~~ ~~1013rd~~ ~~1014th~~ ~~1015th~~ ~~1016th~~ ~~1017th~~ ~~1018th~~ ~~1019th~~ ~~1020th~~ ~~1021st~~ ~~1022nd~~ ~~1023rd~~ ~~1024th~~ ~~1025th~~ ~~1026th~~ ~~1027th~~ ~~1028th~~ ~~1029th~~ ~~1030th~~ ~~1031st~~ ~~1032nd~~ ~~1033rd~~ ~~1034th~~ ~~1035th~~ ~~1036th~~ ~~1037th~~ ~~1038th~~ ~~1039th~~ ~~1040th~~ ~~1041st~~ ~~1042nd~~ ~~1043rd~~ ~~1044th~~ ~~1045th~~ ~~1046th~~ ~~1047th~~ ~~1048th~~ ~~1049th~~ ~~1050th~~ ~~1051st~~ ~~1052nd~~ ~~1053rd~~ ~~1054th~~ ~~1055th~~ ~~1056th~~ ~~1057th~~ ~~1058th~~ ~~1059th~~ ~~1060th~~ ~~1061st~~ ~~1062nd~~ ~~1063rd~~ ~~1064th~~ ~~1065th~~ ~~1066th~~ ~~1067th~~ ~~1068th~~ ~~1069th~~ ~~1070th~~ ~~1071st~~ ~~1072nd~~ ~~1073rd~~ ~~1074th~~ ~~1075th~~ ~~1076th~~ ~~1077th~~ ~~1078th~~ ~~1079th~~ ~~1080th~~ ~~1081st~~ ~~1082nd~~ ~~1083rd~~ ~~1084th~~ ~~1085th~~ ~~1086th~~ ~~1087th~~ ~~1088th~~ ~~1089th~~ ~~1090th~~ ~~1091st~~ ~~1092nd~~ ~~1093rd~~ ~~1094th~~ ~~1095th~~ ~~1096th~~ ~~1097th~~ ~~1098th~~ ~~1099th~~ ~~1100th~~ ~~1101st~~ ~~1102nd~~ ~~1103rd~~ ~~1104th~~ ~~1105th~~ ~~1106th~~ ~~1107th~~ ~~1108th~~ ~~1109th~~ ~~1110th~~ ~~1111st~~ ~~1112nd~~ ~~1113rd~~ ~~1114th~~ ~~1115th~~ ~~1116th~~ ~~1117th~~ ~~1118th~~ ~~1119th~~ ~~1120th~~ ~~1121st~~ ~~1122nd~~ ~~1123rd~~ ~~1124th~~ ~~1125th~~ ~~1126th~~ ~~1127th~~ ~~1128th~~ ~~1129th~~ ~~1130th~~ ~~1131st~~ ~~1132nd~~ ~~1133rd~~ ~~1134th~~ ~~1135th~~ ~~1136th~~ ~~1137th~~ ~~1138th~~ ~~1139th~~ ~~1140th~~ ~~1141st~~ ~~1142nd~~ ~~1143rd~~ ~~1144th~~ ~~1145th~~ ~~1146th~~ ~~1147th~~ ~~1148th~~ ~~1149th~~ ~~1150th~~ ~~1151st~~ ~~1152nd~~ ~~1153rd~~ ~~1154th~~ ~~1155th~~ ~~1156th~~ ~~1157th~~ ~~1158th~~ ~~1159th~~ ~~1160th~~ ~~1161st~~ ~~1162nd~~ ~~1163rd~~ ~~1164th~~ ~~1165th~~ ~~1166th~~ ~~1167th~~ ~~1168th~~ ~~1169th~~ ~~1170th~~ ~~1171st~~ ~~1172nd~~ ~~1173rd~~ ~~1174th~~ ~~1175th~~ ~~1176th~~ ~~1177th~~ ~~1178th~~ ~~1179th~~ ~~1180th~~ ~~1181st~~ ~~1182nd~~ ~~1183rd~~ ~~1184th~~ ~~1185th~~ ~~1186th~~ ~~1187th~~ ~~1188th~~ ~~1189th~~ ~~1190th~~ ~~1191st~~ ~~1192nd~~ ~~1193rd~~ ~~1194th~~ ~~1195th~~ ~~1196th~~ ~~1197th~~ ~~1198th~~ ~~1199th~~ ~~1200th~~ ~~1201st~~ ~~1202nd~~ ~~1203rd~~ ~~1204th~~ ~~1205th~~ ~~1206th~~ ~~1207th~~ ~~1208th~~ ~~1209th~~ ~~1210th~~ ~~1211st~~ ~~1212nd~~ ~~1213rd~~ ~~1214th~~ ~~1215th~~ ~~1216th~~ ~~1217th~~ ~~1218th~~ ~~1219th~~ ~~1220th~~ ~~1221st~~ ~~1222nd~~ ~~1223rd~~ ~~122~~

Förtydligande av Otto skiss
om fängelärs- och Omvård

